

Székesfehérvár szociális térképe

1 .kötet Szociális adatok statisztikai elemzése

Készítette: Domokos Tamás, Ruff Tamás

A szociális térkép készítésére Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális és Családvédelmi Bizottságának 22/2009 határozata alapján került sor. Projekt azonosító: Echo K189/2009.

Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet
H-8000 Székesfehérvár, Tobak u. 17.
Tel: (22) 502-276 Fax: (22) 379-622
www.echonetwork.hu

Jelen kutatási beszámoló további felhasználásához lépjen kapcsolatba az Echo Survey Szociológiai Kutatóintézettel!

A kutatási beszámoló kéziratnak minősül, hivatkozni ennek figyelembevételével a feltüntetett szerzők, annak hiányában a beszámolót jegyző szervezet engedélyével lehet.

A kutatáshoz kapcsolódó adatbázis és módszertani anyagok az Intézetnél történt regisztráció után szintén elérhetők.

Javaslatait, észrevételeit, szakmai megjegyzéseit is szívesen várjuk a következő címen:

Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet

8000 Székesfehérvár, Tobak u. 17.

Tel: +36 (22) 502-276, Fax: +36 (22) 379-622

www.echosurvey.hu

info@echosurvey.hu

TARTALOMJEGYZÉK

1. A vizsgálat háttere	.....	4.o.
2. Módszertani összefoglaló	.....	9.o.
2.1 A szociális térképek készítésének nemzetközi standardjai	.....	9.o.
2.2 A szociális adatbázis konvertálása	.....	10.o.
2.3 Echo Survey mintavétel	.....	13.o.
2.3 Arányítás	.....	14.o.
3. A lakosság demográfiai helyzete	.....	17.o.
3.1 Népesedés, népmozgalom	.....	17.o.
3.2 Gazdasági aktivitás, képzettség	.....	32.o.
3.3 Háztartásszerkezet	.....	41.o.
3.4 Lakáshelyzet	.....	46.o.
4. Lakásfenntartási nehézségek	.....	50.o.
4.1 Távhődíj hátralékok	.....	50.o.
4.2 Lakbér hátralékok	.....	58.o.
4.3 Kilakoltatások	.....	65.o.
4.4 Lakásfenntartási és lakbértámogatások	.....	68.o.
4.5 Lakhatást segítő adósságkezelési támogatás	.....	76.o.
5. Munkanélküliek ellátása	.....	82.o.
5.1 Munkanélküliek száma	.....	82.o.
5.2 Rendelkezésre állási támogatás	.....	84.o.
5.3 Rendszeres szociális segély	.....	88.o.
6. Átmeneti segélyek	.....	94.o.
6.1 Átmeneti szociális segély	.....	94.o.
6.2 Krízis segély	.....	101.o.
6.3 Kamatmentes kölcsönsegély	.....	102.o.
6.4 Gyógyszertámogatás	.....	104.o.
7. Egyéb pénzbeli szociális segélyek	.....	112.o.
7.1 Temetési segély és hamvasztási támogatás	.....	112.o.
7.2 Időskorúak járadéka	.....	117.o.
7.3 Nyugdíjasok gépkocsi fenntartási szociális	.....	118.o.

támogatása		
7.4 Ápolási díj	.....	119.o.
7.5 Hadigondozás	.....	123.o.
8. Természetben nyújtott szociális ellátások	.....	125.o.
8.1 Közgyógyellátás	.....	125.o.
8.2 Köztemetés	.....	129.o.
8.3 Intézményi étkezési térítési díj átvállalása	.....	130.o.
9. Gyermek- és családvédelmi támogatások	.....	132.o.
9.1 Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	.....	132.o.
9.2 Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	.....	136.o.
9.3 Emelt összegű családi pótlék	.....	143.o.
9.4 Gyermektartási díj megelőlegezése	.....	147.o.
10. Speciális ellátási formák	.....	149.o.
11. Fogyatékkal élők	.....	150.o.
11.1 Autisztikus gyermekek	.....	150.o.
11.2 Értelmi fogyatékosok	.....	152.o.
11.3 Mozgássérültek	.....	153.o.
12. Civil támogatók	.....	160.o.
12.1 Szegényeket Támogató Alapítvány támogatottai	.....	160.o.
12.2 Máltai Szeretetszolgálat támogatottai	.....	161.o.
13. A támogatások összefüggés-vizsgálata	.....	163.o.
14. Népeség-előreszámítás 2025-re	.....	168.o.

1. A VIZSGÁLAT HÁTTERE

Hat éve 2003 novemberében készült el Székesfehérvár szociális térképe, a fő kérdés azonban azóta sem változott: hogyan kellene az esélyegyenlőség, a rászorultság és a szükségleteknek való megfelelés szempontjainak figyelembe vételével, igazodva a szolgáltatást szervező intézmények, szervezetek anyagi, humán és módszertani kapacitásaihoz, a kötelező jogszabályi feltételekhez valamint a városi költségvetés kereteihez a lehető leghatékonyabban megszervezni a szociális ellátásokat egy régióközponti funkcióval is bíró nagyvárosban.

Az elmúlt időszakban sok minden megváltozott Székesfehérváron, a helyi társadalom igényeihez igazodva az életminőséget jelentősen befolyásoló rekonstrukciós programok indultak, szociális bérlakások épültek, több alkalommal módosultak a pénzbeli és nem pénzbeli szociális ellátásokat meghatározó jogszabályok. A demográfiai folyamatokat elemezve markánsan láthatóvá váltak a második demográfiai átmenet jellemző tendenciái, mely hosszú évtizedekre meghatározza a népesedési helyzet alakulását. Időközben elfogadásra került több olyan fejlesztési dokumentum (gazdasági program, szolgáltatás fejlesztési koncepciók, integrált városfejlesztési stratégia, antiszegregációs terv) mely nemcsak a településen lakók általános életminőségére van hatással, hanem a város belső tagozódására is.

Székesfehérvár első szociális térképe 1993-ban, második térképe 2003-ban készült el, a harmadik 2013-ban lenne időszerű. Az ilyen átfogó térképek elkészítésére ideális esetben elég, ha tíz évente sort kerít a helyi közösség, annál is inkább, mert a szociális folyamatok elemzése és értelmezése nehezen képzelhető el friss népszámlálási adatok nélkül, melynek területi adatsorai legközelebb a 2011-es népszámlálás után kb. 2013-ra állnak valid módon rendelkezésre. Az Amerikai Egyesült Államokban kibontakozott ún. hitelpiaci válság hatásként előállt globális pénzügyi majd gazdasági válság azonban olyan gyorsan érte el régiónkat és vele együtt Székesfehérvárt is, hogy nincs idő négy évet várni az új szociális térkép készítésével, szükséges egy mostani állapotrajzot adni, még akkor is, ha az új népszámlálási adatokra még várni kell.

A korábbi évek növekedésalapú városfejlesztése – mely szociális ellátások szervezése szempontjából amúgy is csak korlátozottan érvényesült – átgondolásra szorul, előtérbe helyezve a fenntartható társadalmi fejlődés szempontjait. A kieső helyi adóbevételek, a megnövekedett lakossági terhek, a szűkülő munkaerőpiaci környezet, a demográfiai tendenciák, az általános recesszió és a társadalmi feszültségek növekedése, valamint a szegregációs folyamatok erősödése együttesen olyan kedvezőtlen helyzetet teremtett az elmúlt évek során, mely ha nem is szociális katasztrófával, de mindenképpen mélyülő társadalmi krízissel fenyeget.

A helyi közhatalom birtokosainak és a szolidaritás elve alapján a helyi közösség minden tagjának egyaránt felelőssége van abban, hogy megtalálja a válaszokat arra a kérdésre, hogy hogyan, milyen eszközökkel, milyen módszerekkel és célzott programokkal lehet lassítani a krízis irányába tartó negatív spirált, milyen ártalomcsökkentő intézkedésekkel lehet a szociális válság hatásait enyhíteni, az új szegénység társadalmi jelenségének terjedését fékezni.

Jelen szociális térkép ezen közös gondolkodáshoz kíván hozzájárulni, elsősorban területi alapú megközelítés mentén, nemzetközi standardok betartásával, meglévő információk segítségével bemutatni a legfontosabb gócpontokat.

A szociális térkép készítésekor 2003-ban is és idén is abból indultunk ki, hogy a városban szociális kérdésekben sok meglévő adat, hiteles információ áll rendelkezésre, melyeket összegyűjtve, rendszerezve, megfelelő területi egységekre aggregálva pontosan megalkotható nemcsak a szociális térkép elemzési része, hanem a térképszelvényeket és az összefoglaló táblázatokat tartalmazó atlasz is.

A feltáró munkát a mindenki számára hozzáférhető nyilvános KSH adatok tanulmányozásával kezdtük, majd a két népszámlálás közötti mikrocenzus választókerületi arányosított adatiból és a T-STAR településsoros adatiból adatbázist készítettünk¹, így tekintettük át a város általános demográfiai, foglalkoztatási és lakáshelyzetét. Ezután a Polgármesteri Hivatal által gondozott szociális adatbázist hoztuk elemezhető formába. Az alapvető demográfiai, szociális és jövedelmi adatok településen belüli megoszlását egy ideji reprezentatív kutatásunk adatainak másodelemzésével egészítettük ki. Ezen túlmenően a Széphő Zrt és a Közép-Dunántúli Regionális Munkaügyi Központ (KDRMK) valamint szociális kérdésekben hangsúlyosan érintett hat fehérvári civil szervezet anonim, pusztán cím alapú nyilvántartásait kaptuk meg elemzési és térképezési céllal. 2003-ban fontos adatforrásunk volt a szociális térkép készítésekor a családsegítő központ és gyermekjóléti szolgálat által gilyűjtött területi alapú adatsor, idén sajnos a Székesfehérvári Kistérségi Szociális Alapszolgáltatási Központ nem adott át információt a szociális térkép számára, pedig van olyan helyi, földrajzi alapú adat ami csak náluk érhető el. Ezeket az adatokat más forrásból, nagyobb területi szinten tudjuk csak bemutatni. A 2009-es szociális térkép készítésekor felhasznált adatok és forrásaik az alábbiak voltak.

Adatok	Időszak	Adatgazda
Adósságkezelési támogatás (egyszeri)	2003-2009. szeptember	Szociális Iroda
Adósságkezelési támogatás (rendszeres)	2003-2009. szeptember	Szociális Iroda

¹ Mivel a KSH csak adatokat, táblákat közöl adatbázist nem ad ki, így a tőlük bekért speciális kétdimenziós táblákból nekünk kellett konstruálnunk egy elemezhető adatbázist a program számára.

Aktív korúak rendszeres álláskeresési támogatása	2009. szeptember	Szociális Iroda
Általános iskolák beiskolázási adatai ²	2008. október	Oktatási Iroda
Ápolási díj	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Átmeneti (szociális) segély	2002-2009. szeptember	Szociális Iroda
Autisztikus gyermekeket nevelő családok	2008. május	Autisztikus Gyermekek Szüleinek Egyesülete
Bevonulási segély, sorkatonai segély	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Demográfiai adatok	2000-2007.	KSH
Elutasított segélyek	2003-2009. szeptember	Szociális Iroda
Emelt összegű családi pótlék	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Értelmi fogyatékosokat nevelő családok	2009. augusztus	ÉFOÉSZ
Gazdasági aktivitás	2009. szeptember	Echo Survey
Gazdasági válság hatására munkanélkülivé vált	2009. szeptember	Echo Survey
Geokódolt címállomány	2009. október	Hiszi-Map Kft.
Gépkocsi vásárlási és átalakítási támogatás	2002-2009. szeptember	Szociális Iroda
Gyermeknevelési támogatás	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Gyermektartás megelőlegezése	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Gyógyszertámogatás	2002-2009. szeptember	Szociális Iroda
Hadigondozott, hadiözvegy, hadiárva ellátása	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Hamvasztásos temetés hozzájárulás	2002-2009. szeptember	Szociális Iroda
Háztartás jövedelem	2009. szeptember	Echo Survey
Háztartás statisztika	2005.	KSH-Mikrocenzus
Időskorúak járadéka	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Intézeti kiskorú	2004-2009. szeptember	Szociális Iroda
Intézményi étkezési térítési díj átvállalás	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Kamatmentes kölcsönsegély	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Kilakoltatások	2003-2009	Széphő Zrt.
Közgyógyellátás	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Köztemetés	2002-2009. szeptember	Szociális Iroda
Krisis segély	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Lakásfenntartási támogatás és lakhatási támogatás	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Lakásnyilvántartás	2009. május állapot	Széphő Zrt.
Lakbérhátralékosok	2009.08.31. állapot	Széphő Zrt.
Legmagasabb iskolai végzettség	2009. szeptember	Echo Survey
Megváltozott munkaképességű álláskeresők	2009. augusztus	KDRMK
Méltányosságból kap (segélyt vagy közgyógyellátást)	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Mozgáskorlátozottak Székesfehérváron	2009. augusztus	Mozgássérültek F.M. Szövetsége
Mozgássérültek közlekedési hozzájárulása	2002-2009. szeptember	Szociális Iroda
Munkanélküliek jövedelempótló támogatása	2000-2002.	Szociális Iroda
Népesedésszisztiikai adatok	2000-2007.	KSH
Nyári szociális táborok résztvevői	2009. augusztus	SZETA
Nyugdíjasok gépkocsi fenntartási szociális támogatása	2008.	Szociális Iroda
Nyugdíjasok távhő támogatása és Gázártámogatás	2005-2006.	Szociális Iroda
Óvodák beiskolázási adatai	2008. október	Oktatási Iroda

² Az adatok iskolakörzetenként és lakóközzenként állnak rendelkezésre

Óslakosok száma	2009. szeptember	Echo Survey
Parkolási engedély	2000-2007. szeptember	Szociális Iroda
Polgármesteri hivatal iránti bizalom	2009. szeptember	Echo Survey
Regisztrált álláskereső	2009. augusztus	KDRMK
Rehab járadékosok	2009. augusztus	KDRMK
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Rendszeres ételkészítő segélycsomagot átvevők listája	2009.	Máltai Szeretetszolgálat
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	2006-2009. szeptember	Szociális Iroda
Rendszeres gyermekvédelmi támogatás	2000-2003.	Szociális Iroda
Rendszeres létfenntartási hozzájárulás	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Rendszeres szociális segély	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Rokkant, rokkant járadékos	2000-2009. szeptember	Szociális Iroda
Roma népesség prognózisa	2004.	KSH NKI/ATA
Sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók adatai ³	2008. október	Oktatási Iroda
Szociális és jótékonyági szervezetek iránti bizalom	2009. szeptember	Echo Survey
Szociális területen dolgozó önkéntesek száma	2007. december 31.	TEIR (SZMM)
Távhódi hátralékosok	2009.08.31. állapot	Széphő Zrt.
Temetési segély	2002-2009. szeptember	Szociális Iroda
Vizitdíj támogatás	2008. szeptember	Szociális Iroda

Székesfehérvár a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló többszörösen módosított 1993. évi III. törvény (Szociális törvény) valamint, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló módosított 1997. évi XXXI. törvény alapján alkotta meg és foglalta egységes szerkezetbe a pénzügyi és természetben nyújtott szociális és gyermekvédelmi ellátások helyi szabályozásáról szóló rendeletet az egyének, a családok és a közösség szociális biztonságának és működőképességének elősegítése és megőrzése érdekében. Ezeknek megfelelően jelenleg az önkormányzat a szociális rászorultságtól függő pénzügyi ellátásokat⁴ és természetben nyújtott szociális és gyermekvédelmi támogatásokat nyújt saját rendelete alapján⁵, illetve más jogszabályok alapján állami normatív szociális ellátások megítélésében működik közre. Az önkormányzat szociális adatbázisában ezekről is vannak címalapú információk, melyek tovább árnyalják a szociális térképet.

A polgármesteri hivatal szociális nyilvántartásait (anonim módon, pusztán a cím vagy a háztömb alapján) hasznos lenne összekapcsolni állami szociális ellátást nyújtó intézmények anonim adatállományával (pl. TÁH, munkaügyi központ, nyugdíjbiztosító), ám ezt adatvédelmi és technikai okok egyaránt lehetetlenné teszik. Így meg kell elégedni azzal, hogy minden cím alapú adatbázist külön-

³ Az adatok iskolakörzetenként és lakóközrözenként állnak rendelkezésre

⁴ Lakásfenntartási és lakbértámogatás, ápolási díj, átmeneti segély, temetési segély és hamvasztási hozzájárulás, aktívkorúak ellátása, időskorúak járadéka, kiegészítő gyermekvédelmi támogatás, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, nyugdíjasok gépkocsi fenntartási szociális támogatása, óvodáztatási támogatás.

⁵ Adósságkezelési szolgáltatás, köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, intézményi étkezési térítési díj átvállalása, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.

külön tudunk elemezni.

Kutatóintézetünk az összegyűjtött sokféle adatbázist megtisztította, az elemzés szempontjából indifferens vagy adatvédelmi szempontokat sértő információktól (név, esetleges személyi azonosítók, technikai kódok) adatvédelmi szabályzatunknak megfelelően megfosztotta, a szociális térkép szempontjából hasznos információkat pedig földrajzi azonosítókkal (geokód, szavazóközvet kód, választóközvet kód, iskolaközvet kód) láttuk el. A különböző formátumban rendelkezésre álló adatbázisokat (MSSQL, Excel, Dbase, Access, PP) a szociológia elemzésekhez használatos SPSS formátummá alakítottuk, az adatbázisok pontatlanságát korrigáltuk⁶

A szociális térkép jellegű elemzések alapja a cím szerint rendelkezésre álló adatok, amelyek a szociológiai elemzésen túl egy utcatérképen kerülnek megjelenítésre. Ezeket az adatokat különböző szintekre lehet aggregálni (a néhány háztömbtől a városrészig vagy az egész településig bezáruló különféle földrajzi alapú szintekig). Kutatóintézetünknel rendelkezésre áll a város naprakész digitális utcatérképe, melyen speciális szempontú geokódok is találhatóak, a cím szerinti adatokat ezen rögzítettük. (Minden címhez egy-egy koordináta került hozzárendelésre)⁷

A kutatási beszámolóban olvasható elemzéseket az SPSS statisztikai programcsomag segítségével, a tematikus térképeket a MapInfo térképészeti programmal készítettük. A munka során az adatok kezelését az 1995. évi. CXIX. tv. illetve az 1992. évi. LXIII. tv. szabályainak megfelelően végeztük, az adatokat kizárólag a szociális térkép készítésére használtuk fel, azokat harmadik fél részére nem adjuk ki.

---

⁶ Tipikus torzító tényező volt, hogy ugyanaz az utcanév négy-öt különböző írásmóddal került rögzítésre még egy azon adatbázisban is.

⁷ A digitális térképet és a speciális geokódolást a HISZI-MAP Kft biztosította.

2. MÓDSZERTANI ÖSSZEFOGLALÓ

2.1 A szociális térképek készítésének nemzetközi standardjai

A szociális térkép a nemzetközi gyakorlatok alapján alapvetően nem más, mint egy integrált urbanisztikai eszköz, melynek célja, hogy a városfejlesztési és várospolitikai döntéshozatalt támogassa azáltal, hogy az elérhető szociális és más társadalmi információkat területi alapú elemzés alá veszi. Jelen tanulmányunkban és a szociális térkép elkészítésekor igazodtunk az IUDA (International Urban Development Association) és az INTA hálózat (mely célja a városfejlesztési innovációs jó gyakorlatok szakmai cseréje) módszertani ajánlásaihoz.

2004-2006 között az ún. LUDA⁸ kísérleti kutatás-fejlesztési program részeként Európa több Fehérvárhoz hasonló méretű középvárosában indult el egy új típusú szociális térképezési munka, mely célját tekintve már nem arra fókuszált, hogy beazonosítsa és célprojektekkel igyekezzen felszámolni a területi szegregátumokat, hanem a városi területi szociális ellátás olyan integrációs modelljein dolgoztak, melynek fő céljaként az általános életminőség javítását és a szociális térképek komplexebb városfejlesztési célú felhasználást határozták meg, figyelembe véve a területre vonatkozó releváns népesség-előreszámítási modellek tapasztalatait. E logikát átvéve igyekeztünk a székesfehérvári szociális térkép esetében beilleszteni a megfelelő modelleket, területi szintű statisztikai becsléseket.

A természetes körzetek elemzéséből nem nehéz megérteni a megfelelően megszerkesztett térbeli egységek fontosságát, amelyek segítségével nemcsak a szociális ellátórendszer működése, hanem egy kis túlzással állítható, hogy az egész közösségi élet tanulmányozható. Ennek helyi szinten úgy lehet eleget tenni, hogy a meglévő cím alapú adatokhoz különböző funkcionális vagy elméleti primer körzetek rendszerét hozzuk létre. Jellemző, hogy a múltban mind a kormányzati, mind a magán vagy nonprofit fejlesztési ügynökségek megszerkesztették saját területi szempontú adataikat, vagy az adott település egészét tekintve, vagy nagyobb politikai vagy közigazgatási területek - mint például a városnegyedek - vizsgálata alapján. Szociális térkép praktikus felhasználása szempontjából nem elég pusztán a város, vagy egy-egy kisebb közigazgatási terület lakosságának összetételét ismerni: nemre, korra, etnikumra, nemzetiségre, vagy más jellemzőkre való tekintettel, hanem sokkal inkább az a fontos, hogy részletesen megismerjük, hogy a különféle csoportok és rétegek hogyan oszlanak meg a városban területileg.

A szociális térképek alapját a viszonylag kis méretű körzetek alkotják, amelyek paraméterei összehasonlíthatóak, egyneműek és relatíve állandóak. Különbözőféle adatok rendszerezésével az egységes körzetek alapján lehetőség nyílik egy pontos és részletes kép megalkotására a város minden

részének szociális helyzetéről, illetve egy adott időszak alatt bekövetkező változások megállapítására, de a legcsiszoltabb statisztikai módszerek is hasznavehetetlenek lehetnek, ha az alapvető mértékegységet rosszul választjuk meg.

A nemzetközi standardok javasolják a szociális térképek index-rendszerének fejlesztését. Az indexek összehasonlítási alapot szolgáltatnak bizonyos szociális jelenségek előfordulásához az egyes körzetekben, mint például az adósságspirál vagy a családok széthullása, de az indexek ugyanúgy nélkülözhetetlenek a bonyolultabb, alapvető szociális kapcsolatok azonosításához és méréséhez. Egy-egy szociális feladat (pl. közgyógyellátás, gyermektámogatás stb.) térbeli eloszlásának megállapítása fontos és tanulságos lehet, de nem merül bele kielégítően a probléma analizálásába. Azt is fontos tudni, hogy a közgyógyellátás milyen kapcsolatban áll az adott közösség más viszonyaival. A nehezen meghatározható és egyre összetettebb társadalmi állapotok mérése érdekében a humán ökológusok különféle indexeket használnak fel. Egy index, ahogy a jelen értelmezésben használjuk, egy viszonylag egyszerű és megfigyelhető jelenség, amit összetett és kevésbé megfigyelhető jelenségek mérésére használnak. Pl. ilyen index – amit mi is számolunk a szociális térképen – az öregedési index, a függőségi-index vagy szociális ellátás expozíciója (egy-egy segély folyósítási idejéből számított ún. kitettség mutató). Példaként, ahhoz, hogy egy valós fiatalkori bűnözési arányszámot megállapítsunk, összefüggésbe kell hozni azoknak a fiatalkori bűneseteknek a számát, amelyeket egy adott időszakban adott területen feljegyeztek, azoknak a gyermekeknek a számával, akik az adott életkorral rendelkeznek.

2.2 A szociális adatbázis konvertálása

Ahhoz, hogy a kutatás során összegyűjtött adatbázisokat fel tudjuk használni a szociális térképhez nemcsak egységes szerkezetre és formára kellett őket hozni, hanem minden adatbázis minden esetéhez hozzá kellett rendelnünk a legkisebb és a magasabb aggregátsági szintű adatokat. A 2009 őszén rendelkezésre álló adatbázisokban, elsősorban a szociális adatbázisban⁹ mindösszesen több mint 36 ezer cím szerepel, melyhez több mint 200 ezer szociális jellegű esetet, ügyet rendeltünk hozzá. Az elemzéshez és a térképen történő ábrázoláshoz egyaránt elengedhetetlen volt az adatok területi szempontú aggregálása, csoportosítása. Ez két lépésből álló feladat volt. Egyrészt döntés született arról, hogy a primer elemzési szint – a korábbi évekhez hasonlóan - nem az egyes háztartás, hanem a lakóépület (önálló lakás ill. a társasházak esetében a lépcsőház) lesz, mivel több adatbázis csak

⁸ Improving the quality of life in Large Urban Distressed Areas

⁹ Az önkormányzat szociális adatbázisa egy ún. relációs adatbázis, mely nem több modulból épül fel. A két legfontosabb eleme az eseményeket tartalmazó adatbázis (mely minden egyes határozatot, rögzített szociális eseményt tartalmaz külön rekordként, de nem tartalmazza a címeket) és a személyi adatbázis, mely viszont nem tartalmazza a személyhez rendelt

„épület-hákszám” szinten volt kiadható a jogszabályok alapján, vagyis társasház esetében az „emelet-ajtó” azonosítók hiányoznak, és ezen primer szintek kerültek aggregálásra. Másrészt meghatározásra kerültek azok a legkisebb szintek, melyen az adatok csoportosításánál, bemutatásánál, elemzésnél és a térképi ábrázolásnál alapszintként ún. PTU¹⁰-ként használtunk. Székesfehérváron a szociális adatbázisban több tízezer cím szerepel, melyekből az elsődleges területi egységet meghatározhatjuk úgy is, hogy saját körzetek alkotunk valamilyen szempontrendszer alapján, de úgy is, hogy átveszünk már valamilyen meglévő „természetes” körzet struktúrát és a címeket abban rendszerezük. Ilyen meglévő, más szempontból alkotott funkcionális körzetek pl. a népszámlálási körzetek, a védőnői körzetek, a okmányirodai ügyintézésnél kialakított körzetek, a beiskolázási körzetek, a történelmi városrészi lehatárolások vagy éppen a szavazókörzetek.

2003-ban a szociális térkép készítése során az elsődleges területi egységnek a szavazókörzetet alkalmaztuk mert kellően részletes hiszen közel 100 körzetre bontja a várost, nagyjából egymással összevethető méretű egységeket mutat, de nem veszünk el túlzottan a részletekben. Ráadásul ez alapján könnyen elő lehetett állítani egy magasabb szintű területi egységen (STU) is az adatokat, indexeket, ezekhez igazodik a 19 területi egyéni választókörzet, és a szavazókörök meghatározott csoportosításával előállítható a város történelmi fejlődése során kialakult belső tagozódás is. A magasabb területi szintű aggregáció (pl. választókörzet, városrész) mellett szól az adatok jobb ábrázolhatósága, összehasonlíthatósága, a szavazókörzet szintű adatközlés pedig a szociális problémák, gócpontok pontosabb földrajzi lokalizálást segíti elő.

Jelen szociális térkép esetében két különböző elsődleges területi egységet határoztunk meg egy természetes és egy funkcionális szempontú egységet, s ezekre két másodlagos területi egységet építettünk az alábbiak szerint.

	Természetes körzet	Funkcionális körzet
Elsődleges területi egység (PTU)	Szavazókör (91 db)	Iskolakörzet (17)
Másodlagos területi egységek (STU)	Választókerület (19 db) Városrész (12 db)	

szociális ügyeket.

¹⁰ Primer Territorial Unit – Elsődleges területi egység

A legtöbb adatot tartalmazó önkormányzati adatbázis az MSSQL rendszerű szociális adatbázis, mely nem a személyek, háztartások vagy a címek nyilvántartása, hanem alapvetően a szociális „eseményeké”. Ez azt jelenti, hogy ügyeket tart nyilván az adatbázis, ha egy lakosra vonatkozóan több határozat is születik az évek során, többször tartalmazza az adatbázis. Az adatbázis folyamatosan bővül, 2009. szeptemberében már több mint 200 ezer bejegyzést, határozatot, ügyet tartalmazott, melyből első körben kizártunk kb. 30.000 technikai jellegű, igazából nem érdemi határozatot (pl. határozat egy felülvizsgálat elrendeléséről). Elemzésre alkalmasnak minősítettünk 168.888 szociális ügyet, mely 1990-2009 között, az elmúlt 19 évben keletkezett. Ugyanakkor az elemzési céljainkhoz igazából nem szükségesek a 2000 előtti adatok, ráadásul elsősorban a 2003 óta zajló folyamatokra vagyunk kíváncsiak annak fényében, hogy a gazdasági válság hatását hogyan lehetne fékezni, így inkább csak a 2000 óta keletkezett 141 ezer határozattal, szociális „eseménnyel” dolgoztunk. A másik önkormányzati adatbázis nem az eseményeket, hanem a segélyezetteket, támogatottakat tartalmazza, ez 1990 óta 36607 embert jelentett a városban.

Ezek után ahhoz, hogy idősorosan is tudjuk elemezni és értelmezi az információkat, szükség volt az eseményeket tartalmazó adatbázisban rögzített határozathoz rendelni, hogy melyik évre vonatkozott, illetve melyik évben mennyi támogatás került folyósításra az adott határozat alapján (számos olyan határozat van, amely éven átnyúló rendszeres támogatást ítél meg). Ez korántsem volt olyan egyszerű, mint elsőre tűnik, hiszen egy határozat megállapíthatott egyszeri támogatást, határozott idejű támogatást vagy határozatlan ideig, esetleg élethosszig tartó járandóságot. Az adatok szempontjából ez mind csak egyszer szerepel határozatként, miközben látható, hogy az egyik ügy csak adott évben jelentkezik, a másik meg akár több éven keresztül is. Ennek megfelelően minden határozat mellé definiálni kellett a „futamidejét” is és ezek alapján lehetett valid éves bontást és közelítő éves becsléseket készíteni a támogatottakról és a támogatási összegekről. Ezek után az eseményeket tartalmazó adatbázist aggregáltuk személyenként, majd minden egyes támogatotthoz hozzárendeltük idősorosan a folyósított szociális támogatásokat és ellátásokat támogatási típusonként.

A következő lépésben a személyi, cím alapú adatbázis minden egyes címéhez hozzárendeltük az elsődleges és másodlagos területi egységeket melyek mentén aggregálhattuk az adatokat, majd területi szintenként standardizáltuk. Erre azért volt szükség, mert ha a nyers számokat mutatjuk be akkor könnyen félreérthető az adatsor, hiszen egy nagyobb lélekszámú körzetben kifizetett több segély, nem feltétlenül utal nagyobb problémára. Ezért minden ilyen mutatót egységesen adott területi egységre vonatkoztatott 100 vagy 1000 főre számoltunk át.

2.3 Echo Survey mintavétel

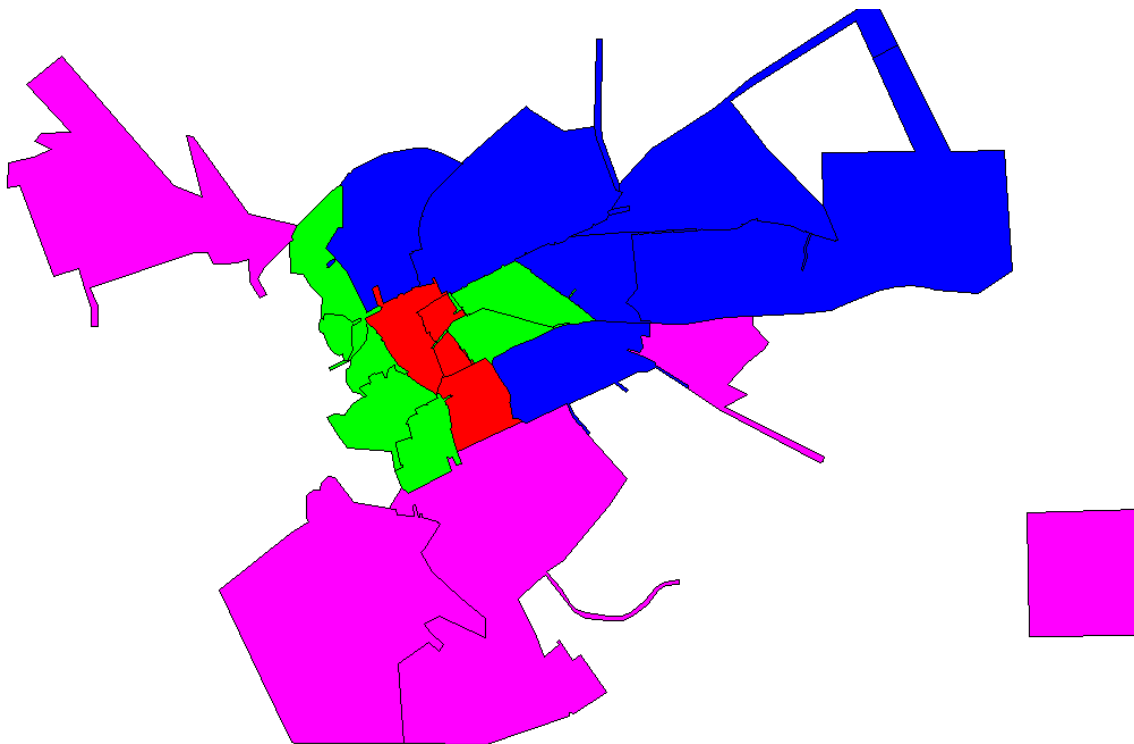
A városban nem állnak rendelkezésre olyan adatbázisok, amelyek mikroközösség (kb. 5-10 háztartás) szintjén szegmentálnák és térképen ábrázolnák a lakosság gazdasági-demográfiai helyzetét¹¹. A 2001-es népszámlálás megyei kötete és a 2005-ös mikrocenzus sem ad ilyen részletes információkat, még népszámlálási körzetekre¹² sem. Ezt a hiányt városon belül természetesen mintavétellel, primer kutatással lehet pótolni, azonban ha ennek térbeli változását térképen is ábrázolni szeretnénk, akkor igen nagy (kb. 9000 ezer fős) mintán kellene dolgozni, hogy legalább szavazóköri szinten ábrázolni lehessen az adatokat (a 91 szavazókör mindegyikében legalább 100 fős almintára lenne hozzá szükség). Mivel egy ilyen adatfelvétel rendkívül drága lenne és nem is feltétlenül járna több hozadékkal, mint egy kisebb mintán történő adatfelvétel, ezért a főbb demográfiai jellemzők (iskolai végzettség, jövedelem, gazdasági aktivitás, háztartások nagysága, őslakosság) településen belüli megoszlásának becslésére az intézetünk által 2009 őszén készített 500 fős személyes lakossági kutatás¹³ adatállományát felhasználva tudtuk meghatározni. Mivel a kutatás során minden székesfehérvári önkormányzati választókerületben lélekszám arányos valószínűségi mintát vettünk, nagyjából kerületenként minden 160. felnőtt lakost kérdeztük meg. Mivel a választókerületek többségénél az egy kerületre jutó almintán belüli elemszám még így is igen alacsony volt, ezért az ebből a forrásból származó adatokat a szociális térképen négyféle körzetbe soroltuk az alábbiak szerint.

Körzet típusa, (felnőtt lakosok száma)	önkormányzati választókerület	Városrész
Belvárosi (12908 fő)	2,3,5	Belváros, Vasút-környék, Víziváros
Lakótelepi (31704 fő)	1,4,6,7,8,12	Palotaváros, Tóváros, Szedreskert, Almássy-telep, József Attila, Fáy-telep
Kertvárosi (22260 fő)	10,11,13,14,15,17	Öreghegy, Felsőváros, Ráchegy
Falusias (15967 fő)	9, 16, 18, 19	Alsóváros, Maroshegy, Feketehegy, Börgönd

¹¹ Egyedül a Népszámlálás-nyilvántartó Hivatal adatit lehetne ehhez kiindulásként felhasználni, de az csak nem és kor tekintetében ad eligazítást.

¹² Kb. 100 háztartást tartalmaz egy-egy népszámlálási körzet.

¹³ A kutatóintézetünk kérdezőbiztosai 850 véletlenszerűen kiválasztott székesfehérvári választópolgárral készítettek interjút, személyesen, standard kérdőívek segítségével. A mintavételből eredő kisebb eltéréseket ún. többszempontú matematikai súlyozással korrigáltuk. A végleges minta nem, kor és településszerkezet szerint pontosan reprezentálja Székesfehérvár város teljes felnőtt lakosságát. A kutatási beszámolóban közölt adatok hibahatára az egyes kérdésekre válaszolók számától függően +/- 3-5 százalék.(95 százalékos megbízhatósági szinten). Ez azt jelenti, hogy az általunk mért eredmények legfeljebb ennyivel térnek el attól az eredménytől, amit akkor kapnánk, ha minden fehérvári felnőtt lakost megkérdeztünk volna. A kérdőívek felvételére 2009. szeptember 14-23. között került sor.

2.4 Arányítás

Az adatok földrajzi alapú összehasonlításánál az esetszámok területi egységenkénti (pl. körzet, választókerület) közlése megtévesztő lehet, mert nem mindegy, hogy az adott szociális juttatás előfordulása milyen nagyságú populációban történik. Éppen ezért minden egyes szociális ellátásnál vagy jellemzőnél a legtöbb esetben az adott körzet 1000 felnőtt állandó lakosára vonatkoztatott arányszámban adjuk meg és ábrázoljuk az eredményeket. A kutatás középidején a fehérvári állandó lakosú felnőttek száma 2009. júniusában, mint referencia népesség 82.839 fő volt, ezt használjuk bázis számnak. A nagykorú lakosok körzetenkénti és választókerületenkénti megoszlását és a körzetek földrajzi elhelyezkedése az alábbi.

körzet	Felnőtt lakos
1	830
2	889
3	761
4	1321
5	843
6	865

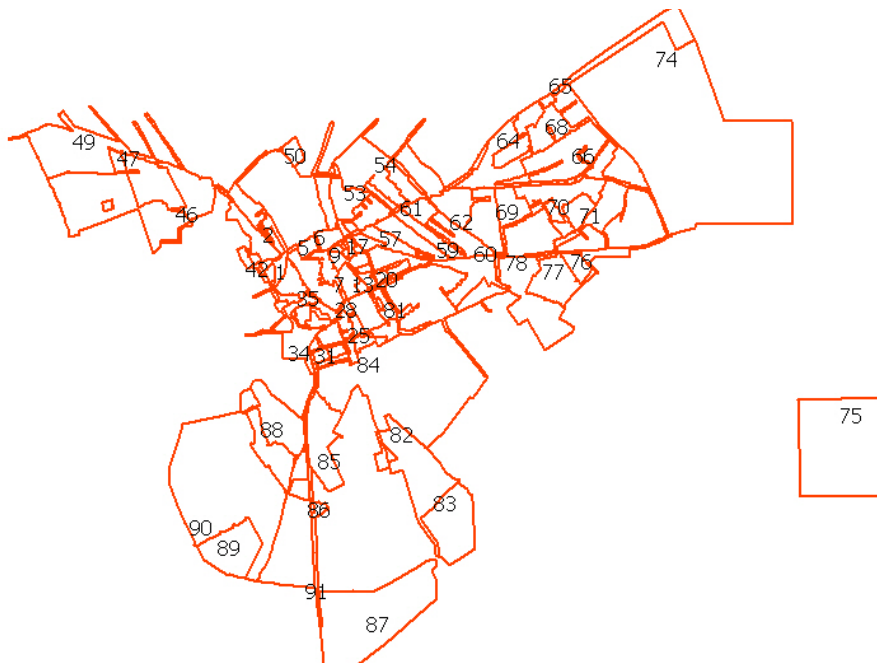
7	899
8	893
9	794
10	913
11	849
12	889
13	1012
14	862

15	868
16	767
17	816
18	959
19	901
20	872
21	1004
22	902

23	1096
24	704
25	632
26	820
27	922
28	777
29	972
30	1004
31	856
32	962
33	902
34	1093
35	1013
36	863
37	945
38	1031
39	1059
40	968
41	1122
42	1091
43	1312
44	1127
45	767

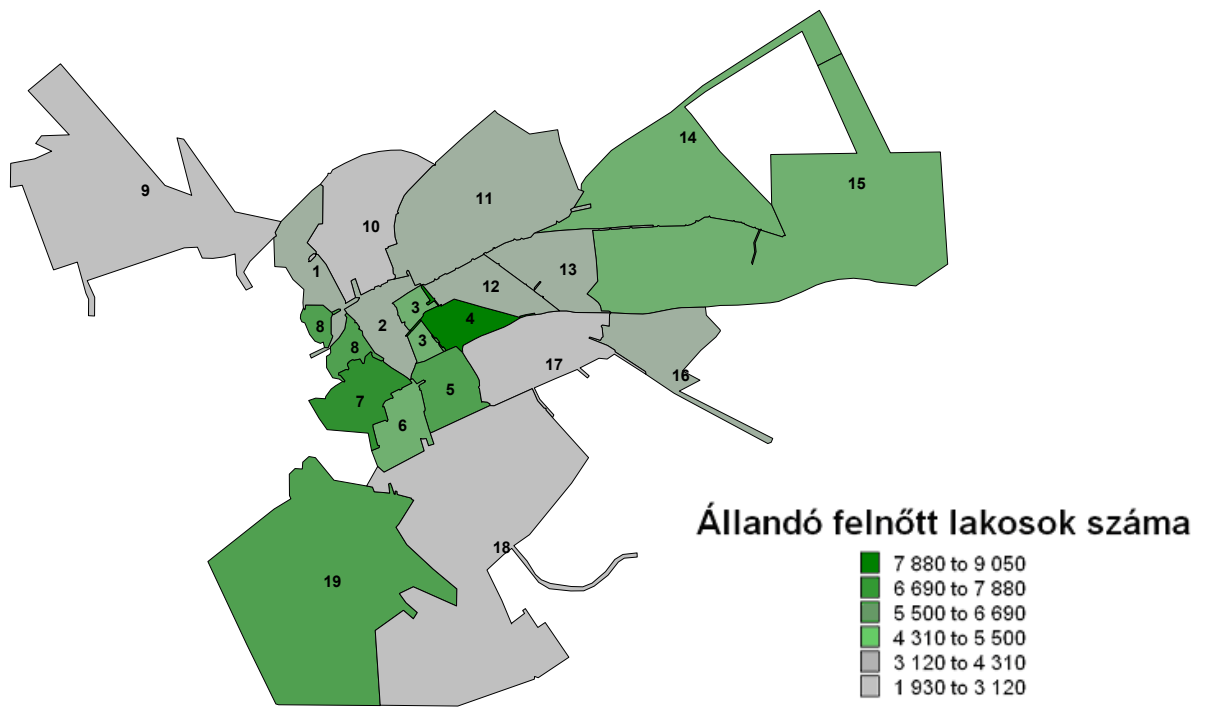
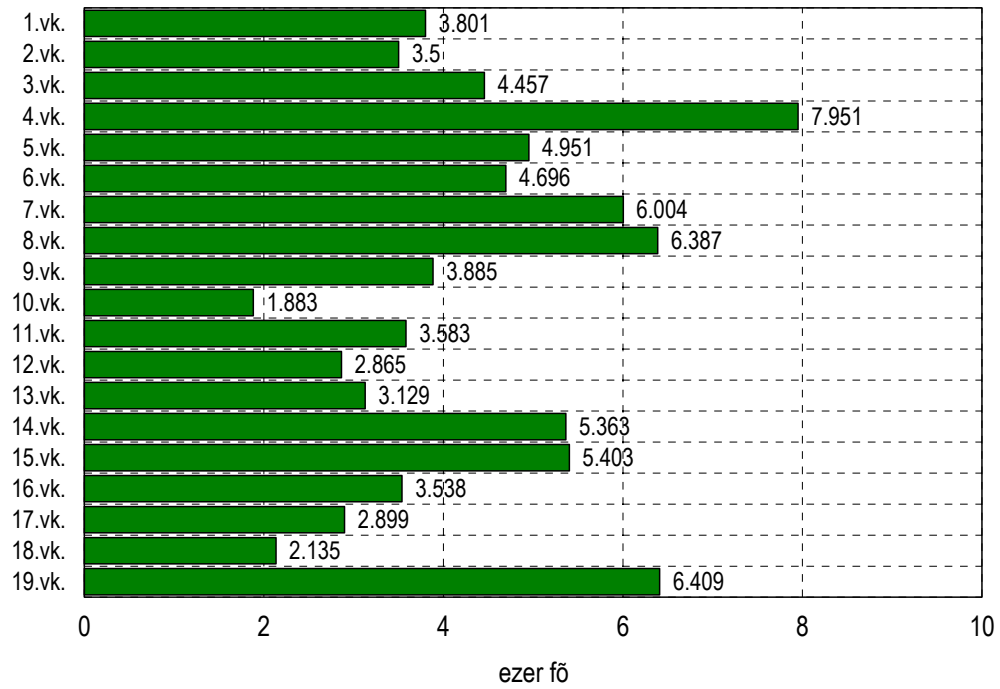
46	948
47	818
48	1022
49	1097
50	887
51	996
52	781
53	960
54	1065
55	777
56	580
57	518
58	1039
59	728
60	633
61	681
62	828
63	987
64	1035
65	836
66	1285
67	1247
68	960

69	984
70	969
71	745
72	972
73	1087
74	646
75	348
76	1059
77	1065
78	1066
79	880
80	1108
81	911
82	628
83	794
84	713
85	1005
86	777
87	1034
88	786
89	1048
90	1335
91	424

Felnőttek száma kerületenként

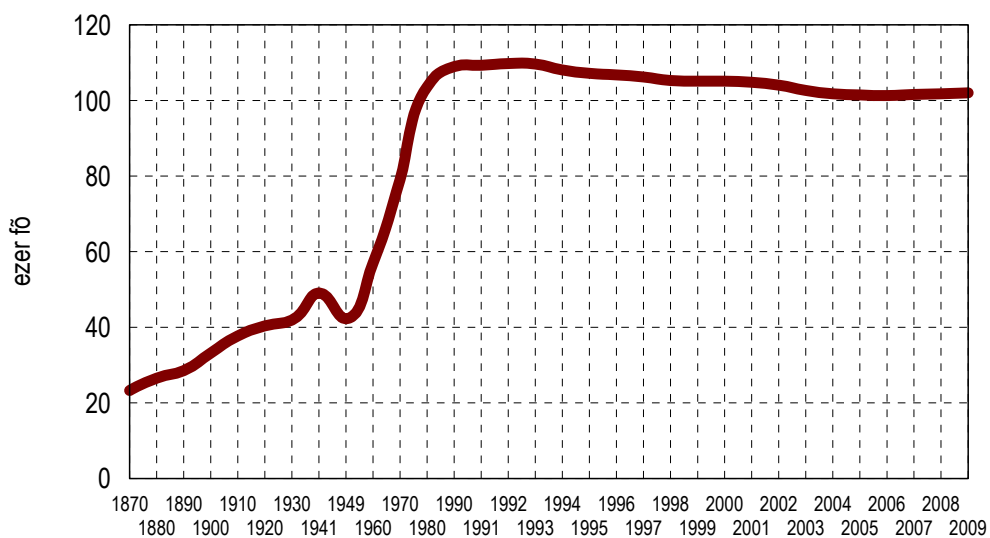

3. A LAKOSSÁG DEMOGRÁFIAI HELYZETE

3.1 Népesedés, népmozgalom

Mindenféle társadalompolitikai vagy szociológiai elemzés, így a szociális térkép elemzésének is alfája a demográfiai helyzet, ezen belül is a jelenlévő népességre vonatkozó népesedési és népmozgalmi adatok. A korábbi évekhez hasonlóan jelen szociális helyzetelemzésünket is ennek bemutatásával kezdjük, mert a legtöbb szociális adat, illetve tendencia csak ennek fényében érthető. A demográfiai és lakásstatistikai helyzetfeltárást részben Központi Statisztikai Hivatal 2001. évi népszámlálási adatai, 2005. évi mikrocenzus, 200-2007 között demográfiai évkönyvei, részben a T-STAR adatbázisa, részben pedig a saját lakossági kérdőíves adatfelvételünk alapján végeztük.

A népesség számának alakulása Székesfehérváron

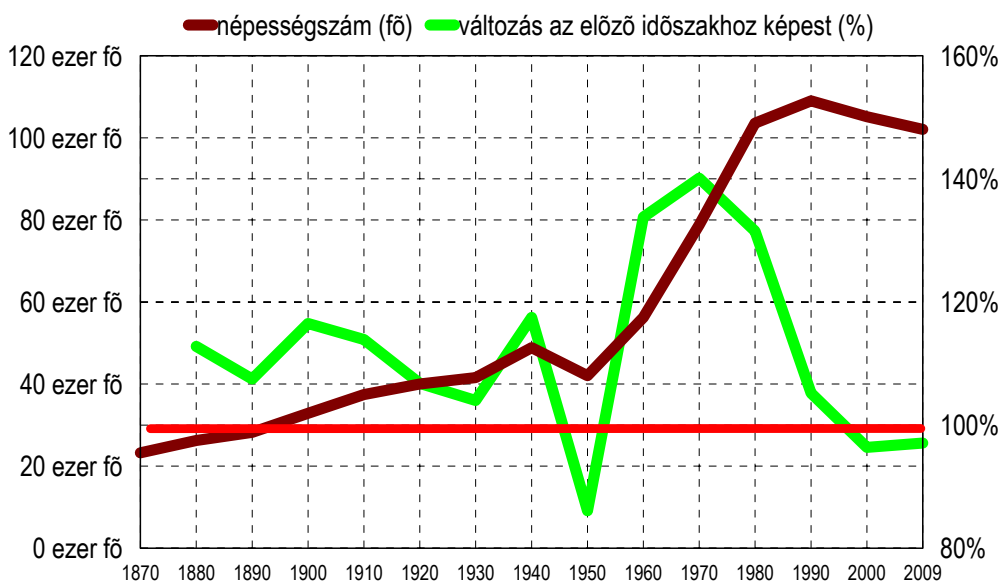
Székesfehérvár népessége 1870-től az 1990-es évekig a folyamatosan nőtt, csak a második világháború éveiben volt tapasztalható csökkenés. Közismert, hogy a város népességének ugrásszerű növekedésére az 1950-1980 közötti időszakban került sor, a lakosok száma két és félszeresére nőtt, több mint 60 ezer fővel emelkedett elsősorban az ipari munkalehetőségek bővülése miatt. Ezalatt az extenzív időszak alatt teljesen átfurmálódott a korábbi polgáris jellege a városnak, iparivá alakult, ezzel párhuzamosan a demográfiai összetétel is jelentősen módosult. A '60-as évektől a '80-as évekig elejéig

tartó időszakban épült lakótelepek adtak otthont az új, betelepülő rétegeknek, s ennek társadalmi hatása a mai napig kimutatható. A beköltöző alacsonyan kvalifikált, az iparban munkát talált családok váltak elsősorban a rendszerváltás veszteseivé is, az 1993-ban mért rekord méretű munkanélküliségi arány mögött is elsősorban ezek a családok voltak. Időközben a munkaerőpiaci egyenlőtlenségüket, hátrányukat tovább rontotta az idősödő koruk, s bár még munkaképes korban voltak a kilencvenes évek közepén, már esélyük sem volt a munkaerőpiacra visszatérni. A város lakótelepi részeiben 2000 óta figyelhető meg a népességcsere jelensége, ezek részben fiatalodnak. Ezt jól példázza, hogy a pl. a Palotavárosban vagy a Tóvárosban élő népesség 43-44 százaléka tartozik a 15-39 éves korosztályba, míg a 65 éven felüliek aránya csupán 5-10 százalék. Az elmúlt 6 évben bekövetkezett energia-áremelés negatív szociális következményei pedig éppen ezeken a területeken érvényesültek hatványozottan.

Részletesebben vizsgálva a lakónépesség száma 1870 és 2000 között több mint négyszeresére nőtt (23.279 főről 105.119 főre). A város népessége először 1870 és 1940 között duplázódott meg, ebben az időszakban a legintenzívebb növekedés 1890 és 1900, valamint 1930 és 1940 között mérhető, amikor 116 illetve 117 százalékos volt a népesség növekedése az előző évtizedhez képest. A második világháború miatt érthetően egy kis mértékű népesség csökkenés volt, de a háború utáni 30 évben a város ismét megduplázta a népességét, az 1980-as népszámlálás idején már több mint 100 ezer lakosa volt a városnak. Ebben az időszakban a legintenzívebb növekedési ütem (140 százalékos) az 1960-as években volt. Ezt nyilván a város ipari szerepének rohamos fokozása hozta magával (Videoton, Könnyűfémű, Ikarusz), a már említett nagymértékű munkaerő kereslet sokakat csábított a városba. Ettől az időszaktól kezdve a város népességének növekedési üteme folyamatosan lassul, s a 90-es években már abszolút értékben is csökkenés mérhető.

A városi népesség általános növekedési aránya az 1990-es években megtorpant, majd 1990 és 2001 között csökkenés következett be mind az állandó népesség, mind a lakónépesség tekintetében. A népszámlálás idején 2001-ben az állandó népesség még 104830 fő volt, ez 2006-ig folyamatosan csökkent évente néhány száz lakossal, majd az utóbbi két évben ismét növekedés tapasztalható. 2008-ban a népesség száma Székesfehérváron 101755 fő volt a január 1-i eszmei időpontban, 2009-ben már újra meghaladta a 102 ezret. Ezzel együtt is az elmúlt kilenc évet tekintve, csakúgy mint azt megelőző évtizedet a népességváltozás a megelőző évtizedhez képest 97 százalékos, vagyis csökkenés üteme nem változott az elmúlt 18 évben.

Székesfehérvár lakónépességének alakulása

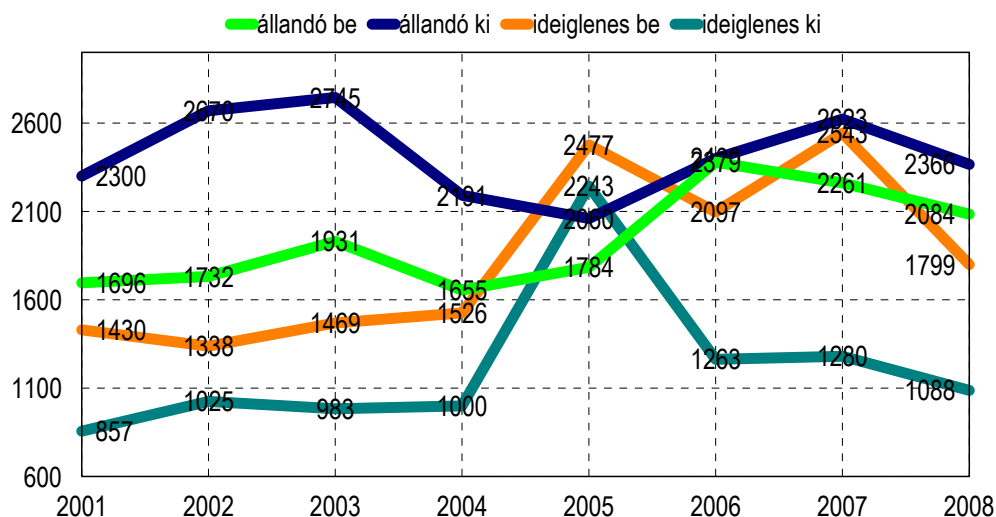
forrás: KSH évkönyvek

A település lakóinak száma 1979-ben lépte át a százezres határt, 1984-ig még tovább emelkedett, azóta azonban – kisebb ingadozásokkal – 1995-ig állandónak volt tekinthető. A 90-es évek első felének gazdasági válsága még nem hozta magával a népességszám azonnali csökkenését, viszont a 90-es évek közepétől (meglepő módon a gazdasági stabilizálódás és a multinacionális tőke által okozott munkaerő kereslet idején) csökkent a város népessége, öt év alatt közel 4000 fővel. Ennek elsősorban a negatív vándorlási egyenleg az oka, 2000-ben a természetes fogyás mellé már -989 fős negatív vándorlási egyenleg párosult, azóta is minden évben igaz, ez nem változott a legutóbbi szociális térkép készítése óta sem.

A népesség számának alakulását a természetes szaporodás vagy fogyás, valamint a vándorlási egyenleg befolyásolja. 1970 és 1990 között Székesfehérváron mindkét mutató pozitív volt, azaz a természetes szaporodás mellé pozitív vándorlási egyenleg társult. 1990 és 2001 között azonban mindkét mutató negatívvá vált, a halálozások száma meghaladta a születések számát és az elvándorlók száma magasabb volt, mint a beköltözőké, s ez nem változott a 2001 és 2007 közötti időszakban sem. Ha azonban a migrációs adatokat részleteiben nézzük és a hangsúlyt nem az állandó hanem az ideiglenes vándorlásra helyezzük, akkor az elmúlt évtized negatív tendenciája 2004 óta megfordulni látszik. Míg az előző szociális térkép elemzésekor 2003-ban az ideiglenes vándorlás is negatív volt, addig 2004-ben a -536 fős állandó vándorlási különbözetet +221 fős ideiglenes vándorlás javította,

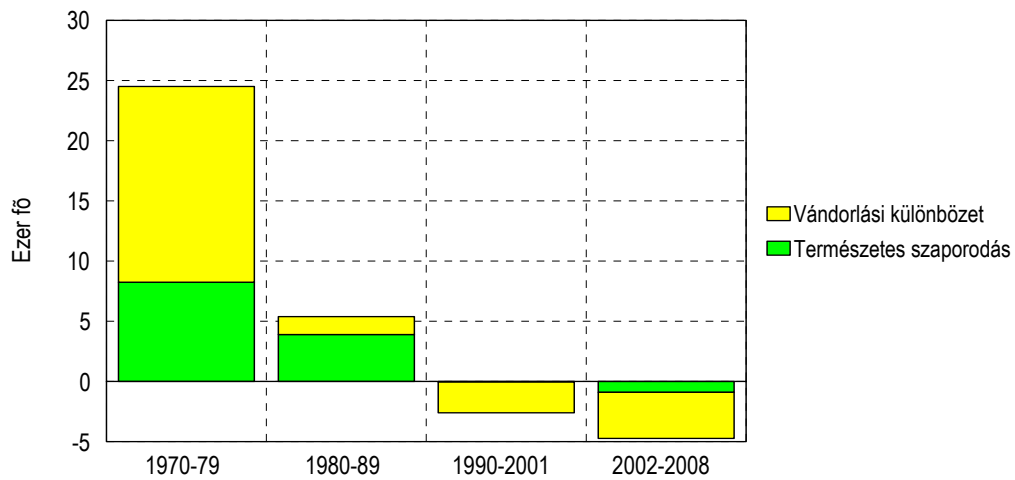
2005-ben +234, 2007-ben pedig +531 fővel létesítettek többen ideiglenes tartózkodási helyet a városban, mint ahányan megszüntették azt. 2008-ban aztán ez a tendencia is erősödött, +711 fő volt az ideiglenes vándorlási egyenleg. Az elmúlt időszak tekintetében 2001-2008 között mindez +1345 fős pozitív egyenleget jelentett. 2009-ben még nem állnak rendelkezésre azok a statisztikai adatok, melyek a gazdasági válság migrációra való hatását mutathatnák, de ismerve az általános trendeket, nagy valószínűséggel prognosztizálható, hogy a munkahelyek beszűkülése (városban 2009 októberében már a gazdaságilag aktív népesség százalékában kifejezve 11 százaléknak nincs munkája) negatív módon fog hatni az állandó és elsősorban az ideiglenes vándorlásra.

Vándorlási adatok Székesfehérváron 2001-2008

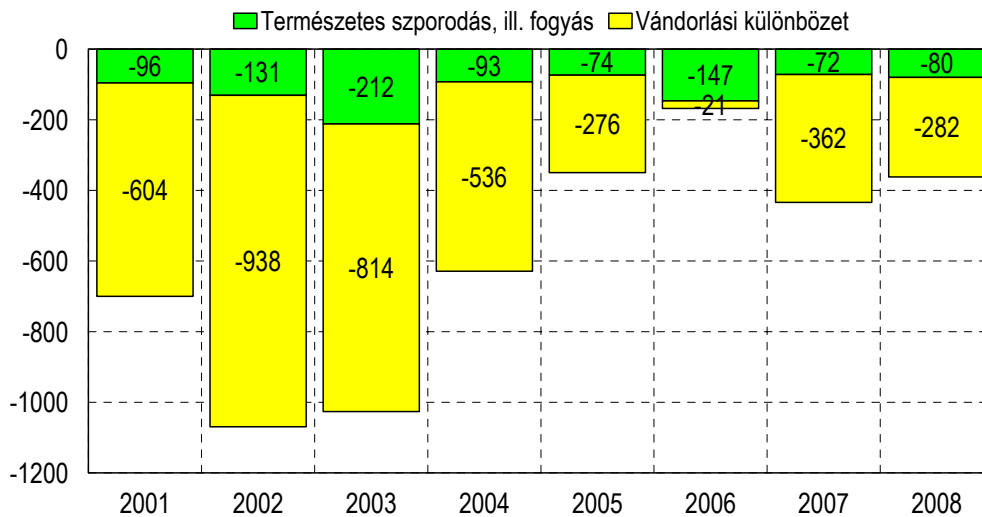

A születések száma a három évtizedet tekintve folyamatosan csökkent, 1970 és 1979 között 16508 élve születés volt Székesfehérváron, 1980 és 89 között 14226, 1990 és 2001 között viszont már csak 12010. 2002-2008 között 7487 fő született a városban, a születési arány kis mértékű emelkedését mutatva 2007-ig, majd 2008-ban ismét csökkent a születések száma. Az utóbbi évek adatait nézve 2001 óta minden évben ezer fő alatti a születések száma, 860 és 998 között ingadozik, 2004-2007 között enyhén emelkedő tendenciával. A halálozások száma minden évben meghaladja a születések számát (természetes fogyásról van tehát szó), s elérni az évenkénti ezer főt.

Népszaporodás Székesfehérváron 1970-2008

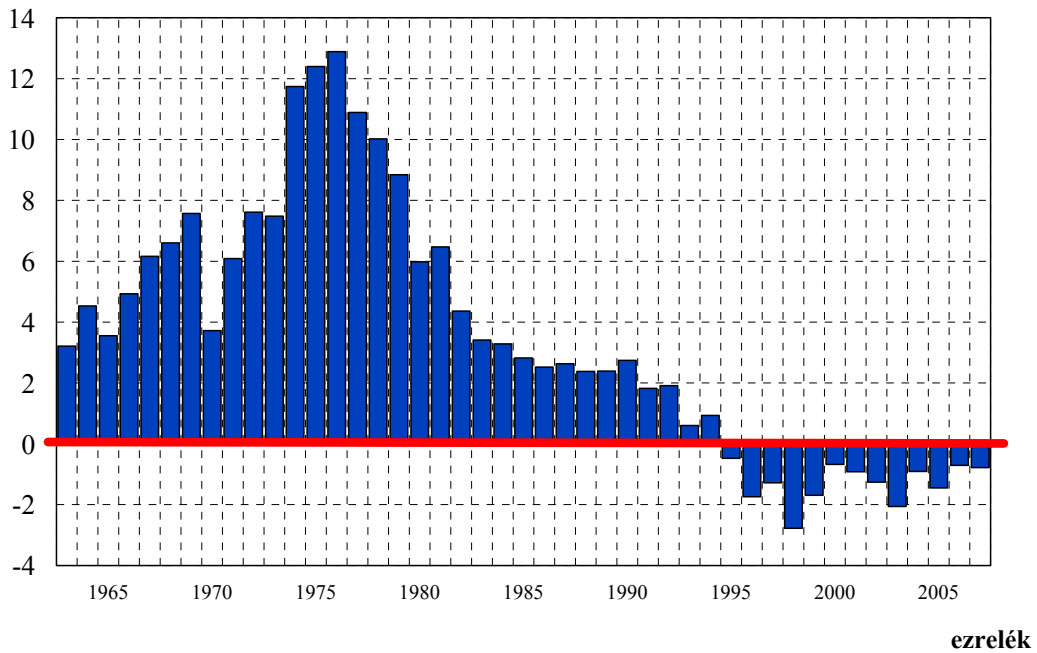
Népszaporodás mutatói Székesfehérváron 2001-2008

Részletesebben vizsgálva a természetes szaporodást, Székesfehérvár ebből a szempontból láthatóan egyre kedvezőtlenebb helyzetben van, a háború utáni „baby boom” gyermekeinek szülő korba való lépése valamint az 1960-70 közötti nagymértékű bevándorlásnak köszönhetően 1974-78 között a természetes szaporodás aránya meghaladta a 10 ezreléket. Az ezt követő évektől kezdve a természetes szaporodás hirtelen lecsökkent, hét évvel később, 1985-ben már három ezrelék alá került.

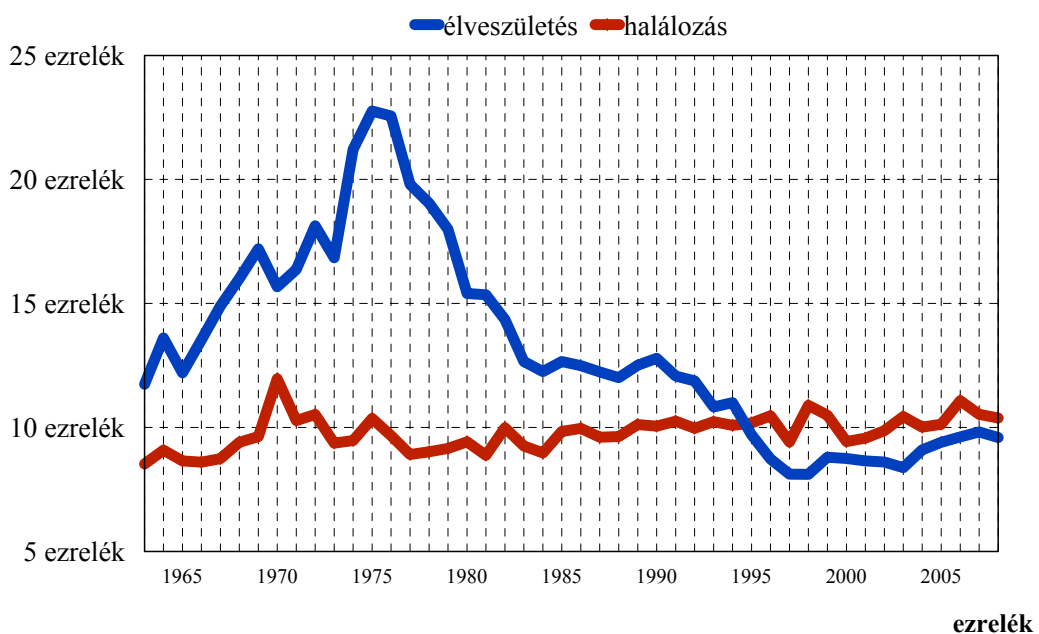
1995-től kezdve pedig a természetes szaporodás negatív előjelű, vagyis természetes fogyásról kell beszélni. Ezek a tendenciák nem változtak a legutóbbi szociális térkép készítése óta sem. Ami változott, hogy az ezer főre jutó születések száma kis mértékben emelkedett 2007-ig, de 2008-ban már ismét csökkenés mérhető.

Természetes szaporodás a városban (1963-2008)

ezrelék

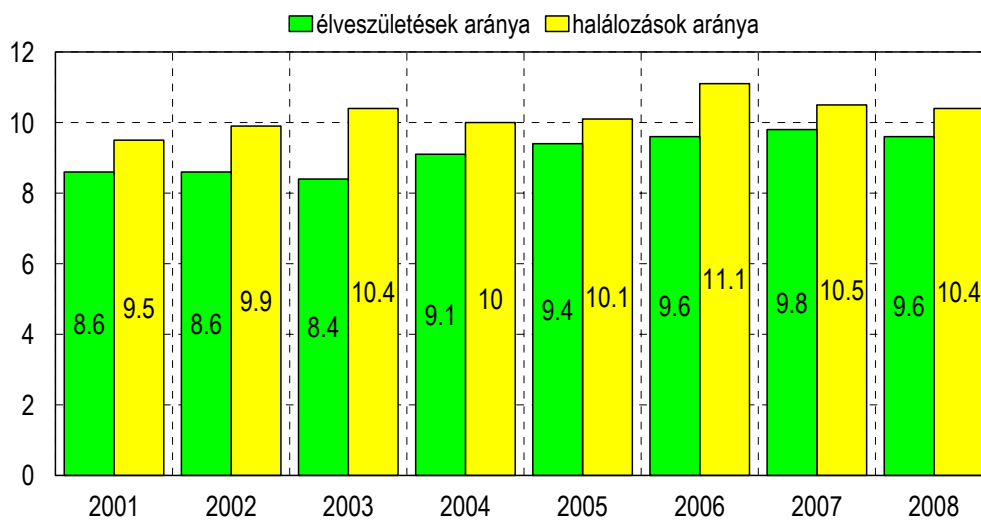
Ezer lakosra jutó élveszületés és halálozás alakulása (1963-2008)

ezrelék

Az ezer lakosra jutó halálozás száma a 70-es évektől kezdve gyakorlatilag állandó, 9-10 között ingadozott sokáig, az utóbbi években azonban némileg emelkedett, 2003 óta minden évben 10 ezrelék feletti, sőt a vizsgált időszakon belül 2006-ban meghaladta a 11 ezreléket is, amire 36 éve nem volt példa. Jelenleg tehát a természetes fogyáshoz párosul egy negatív vándorlási egyenleg egy öregedő városban, ami igen komoly következményekkel jár a jövőre nézve.

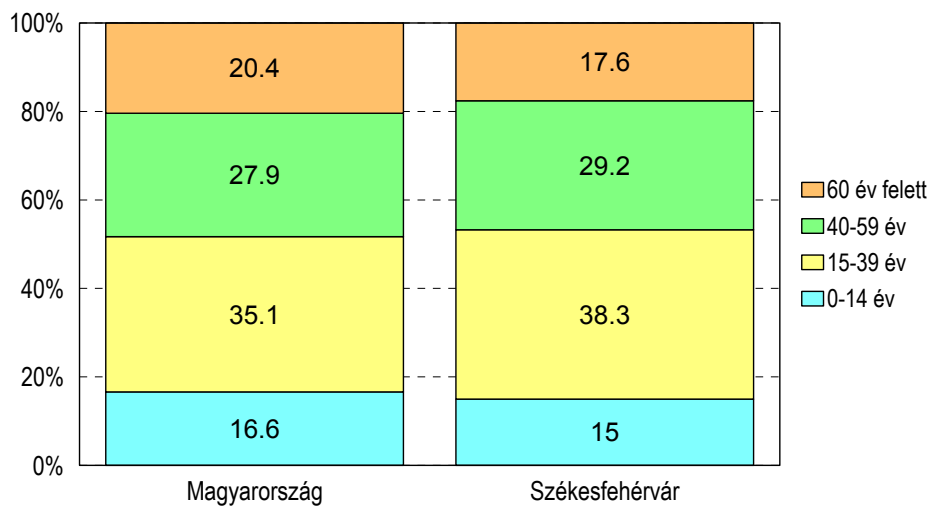
Ezer lakosra jutó elveszületés és halálozás 2001-2008

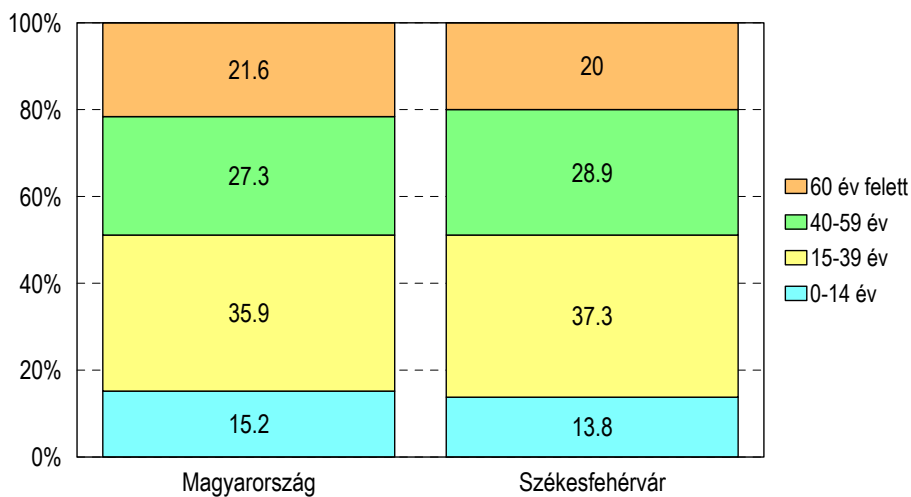
Székesfehérváron a népesség korcsoport szerinti megoszlása nagyjából megfelel az országos átlagnak, a 60 éven felüliek aránya Székesfehérváron 20 százalék, ami 2005-ben már majdnem 3 százalékponttal volt magasabb, mint volt a népszámlálás idején, miközben a 14 éven aluliak aránya kb. ennyivel csökkent, vagyis jól láthatóan és érezhetően az országos átlagnál gyorsabb ütemben öregszik a város népessége.

A népesség korcsoport szerinti megoszlása 2001

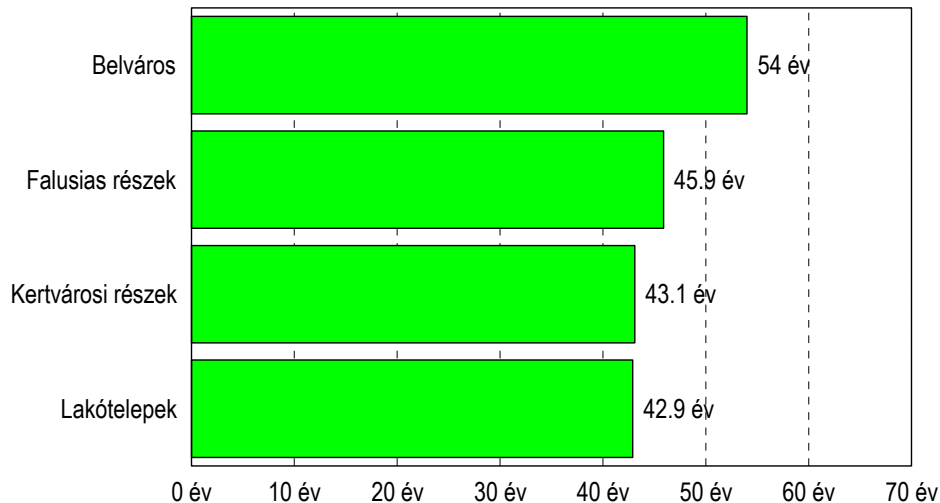
A népesség korcsoport szerinti megoszlása 2005

Összevetve a lakosok életkorát az egyes városrészekben, illetve a városrészek, körzetek jellegével, megállapítható, hogy a gazdaságilag leginkább aktívnak tekinthető korosztály (30-60 közöttiek) aránya a kertvárosi és falusias körzetekben a legmagasabb, míg a 2003-as kérdőíves vizsgálatok a Palotovárosban mérték ezt a rátát. Az eltérés nagysága már nem fakadhat mintavételi hibából, sokkal inkább arról van szó, hogy a Maroshegy és Feketehegy-Szárazrét tekintetében valamint

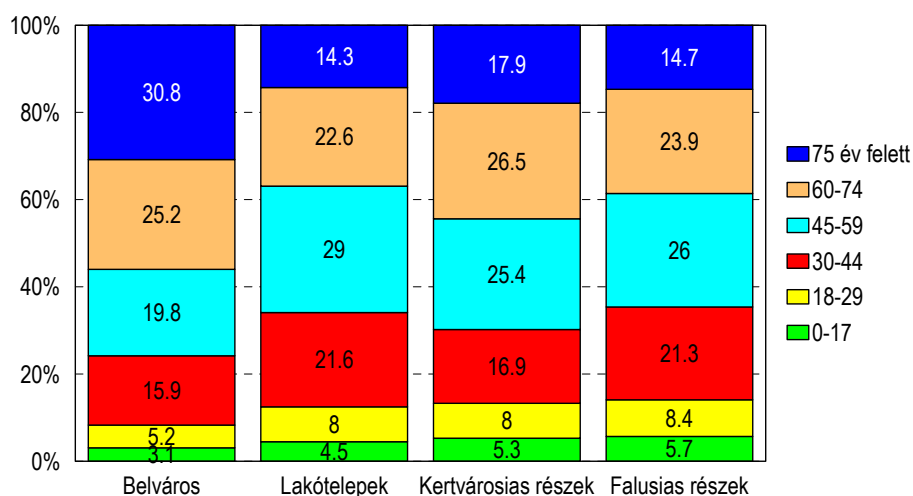
az Öreghegyen 2003 óta átadott új házakba az aktív korosztály tudott kiköltözni, elsősorban a lakótelepek jobb módú rétegeiből, s helyükre jellemzően fiatalok költöztek. Ezáltal egyre láthatóbb a lakótelepeken élő rétegek fiatalodása is, jelenleg a felnőtt népesség átlagéletkora a lakótelepeken 43 év, szemben a belvárosi részek 54 évével. A belváros fiatalodásáról az utóbbi években sem beszélhetünk tehát.

A felnőtt lakosok átlagéletkora az egyes körzetekben

forrás: Echo Survey 2009

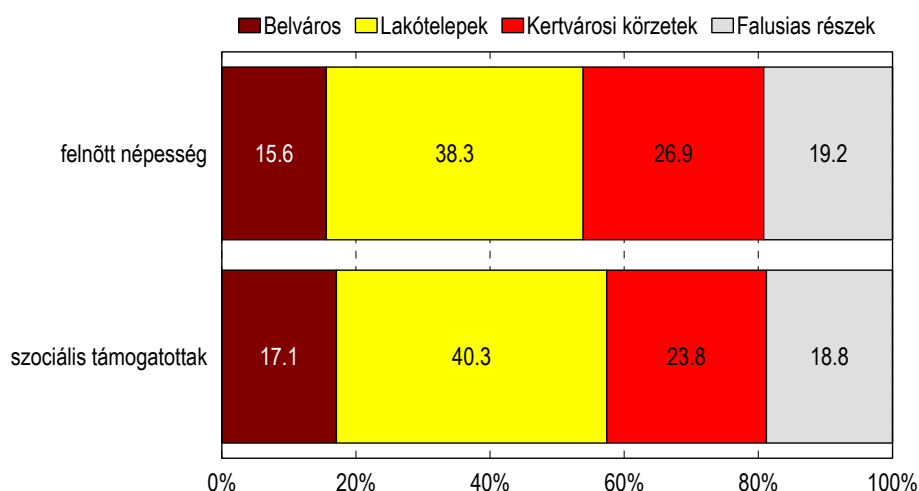
Valamilyen szociális támogatásban részesülő népesség korcsoport szerinti megoszlása körzetenként

A szociális adatbázisban nyilvántartott lakosok demográfiai összetételét nézve több szempontból is érdekes tendenciák írhatók le. Egyrészt jellemző, hogy a szociális irodán a fiatalkorú és fiatal felnőtt kliensek együttes aránya (29 év alattiak) is alig haladja meg a 10 százalékot (12,3 százalék), miközben a teljes népességen belüli arányuk közel háromszor annyi, 35 százalék. A 30-44 éves korcsoport, 19,4, a 45-59 éves idősödő népesség 26 százalékban van jelen a támogatottak között. A 60 éven felüliek alkotják a fehérvári lakosok 20 százalékát, ezzel szemben a szociális iroda ügyfeleinek 42 százaléka tartozik ebbe az életkori csoportba, vagyis látható, hogy az egyes szociális ellátásokat igénybevevők körében az idős népesség egyre nagyobb részarányt tesz ki. Idősorosan vizsgálva az adatokat kiderült, hogy különösen a 75 éven felüliek részaránya nő, jelenleg az összes támogatott közel egyötöde (18 százalék) kifejezetten idős.

Területileg nézve az adatokat az derül ki, hogy a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat igénybevevők 40 százaléka lakótelepes körzetekből kerül ki, az erősen öregedő belváros részaránya 17 százalék. A kertvárosias területek (keleti és észak-keleti részek) 24, a kifejezetten falusias jellegű körzetek (pl. Maroshegy, Feketehegy) részaránya pedig 19 százalék. Összevetve ezeket az adatokat a teljes népesség megoszlásával látható, hogy igazából nincs jelentős eltérés, a belvárosi és a lakótelepi körzetek lakói – vélhetően más-más okból – kicsit felülreprezentáltak, de korántsem olyan mértékben mint azt a közhiedelem véli.

Népesség körzet jelleg szerinti megoszlása

Ez azt is jelenti, hogy önmagában a lakókörzet jellege ebben a vonatkozásban nem igazán írja jól körbe a szociális területi góccokat. Ha az adatokat a másodlagos területi egység szerint,

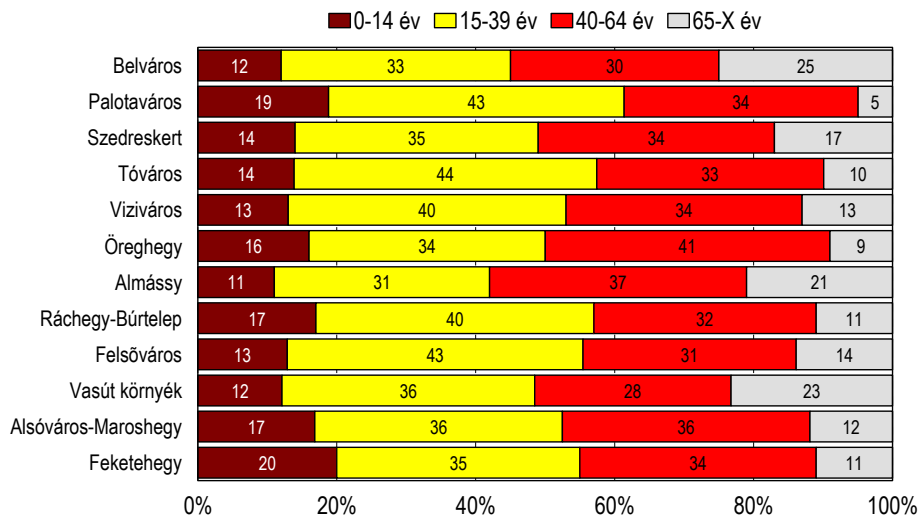
városrészenként, Székesfehérvár térbeli tagozódása szerint nézzük jelentős eltérést csupán egy-két esetben találunk. Jellemző, hogy az öreghegyen élők arányukhoz képest kevésbé jelennek meg a szociális ellátó rendszerben, míg a népesség 13 százaléka él itt, addig szociálisan rászorulóknak csak 8,2 százaléka. Ugyanakkor Viziváros lakói 2,1 százalékponttal, Felsőváros lakói pedig 1,8 százalékponttal vannak felülreprezentálva.

Kód	Városrész	Népesség megoszlása %	Szociális támogatottak megoszlása %	Eltérés százalékpont
1	Történelmi belváros	4,2	4,7	+0,5
2	Palotaváros	15,0	14,9	-0,1
3	Szedreskert	4,6	4,8	+0,2
4	Tóváros	5,7	6,3	+0,6
5	Viziváros	15,0	17,1	+2,1
6	Öreghegy	13,0	8,2	-4,8
7	Almássy telep	7,2	6,3	-0,9
8	Ráchehy-Búrtelep	7,8	8,2	+0,4
9	Felsőváros	6,6	8,4	+1,8
10	Vasút és környéke	6,0	6,4	+0,4
11	Alsóváros-Maroshegy	10,3	10,2	-0,1
12	Feketehegy	4,7	4,4	-0,3
		100%	100 %	

Az elsődleges területi egység szintjén a leginkább felülreprezentált az 51-es szavazókör (ez tartalmazza a Móri út és a Sörház téri címeket), +1,8 százalékpont, de 84 (Hosszúsétatér), 17 (Királysor és Buda környék), 1 (Palotai u.), 86 (Rádió utca), 46 (Mura utca) is (0,4-0,6 ponttal felülreprezentált), míg a 65, 27, 83, 48, 68, 72, 4, 69, 70, 67, 66 körzetek szociális érintettsége az átlagnál alacsonyabb (-0,4 és -0,6 ponttal). Értelemszerűen ezek a gócpontok kimutathatók nagyobb egységen, választókerületi szinten is.

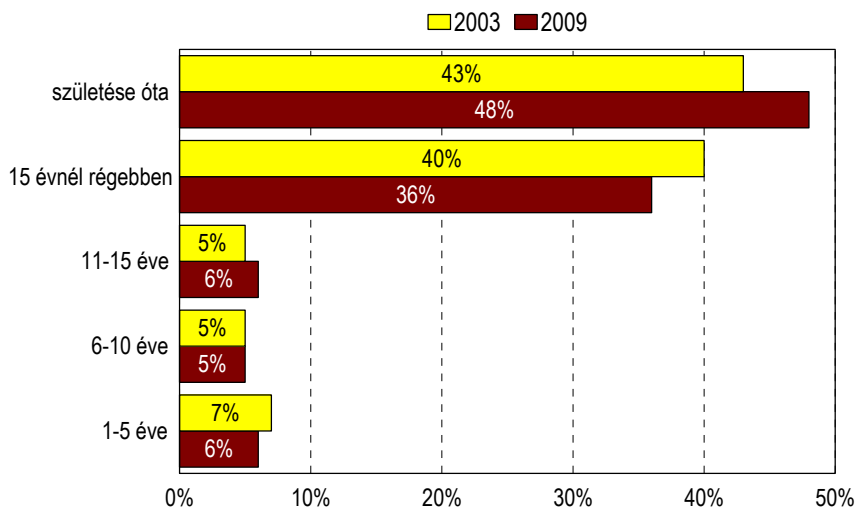
Ahogy az IVS is pontosan mutatja, Székesfehérvár városrészei közül a szuburbanizációban legerőteljesebben érintett külső városrészek a legfiatalosabbak (Feketehegy, Ráchehy, Öreghegy, Maroshegy), amellet, hogy az 1980-as években elkészült Palotavárosnak is igen fiatalos még a lakossága. Ugyanez már nem jellemző a többi lakótelepre, ahol az 1970-es években fiatalon beköltözők mára jelentős előregedésen mentek keresztül. A legjelentősebb mérvű előregedés azonban egyértelműen a Történelmi belvárost, az Almássy telepet és a Vasút és környékét jellemzi. Mindez a lakások építési év szerinti megoszlásával és a foglalkoztatottság mutatóival erős korrelációt mutat.

Népesség városrészek szerinti megoszlása

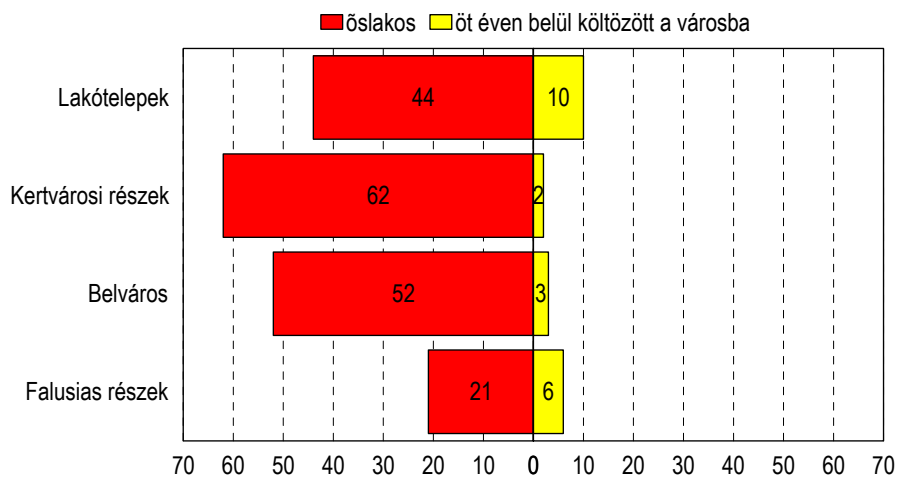
Az idei személyes kérdőíves kutatásunkból kiderült, hogy a migrációs folyamatok következményeként a jelenlegi népesség koncentrációja erősödött, az őslakosok aránya a teljes felnőtt lakosságon belül nőtt néhány százalékponttal, jelenleg a városlakók közel fele születése óta él a városban, s további egyharmaduk is legalább 15 éve él itt. Azok aránya, akik 2003 óta költöztek a városba (akár ideiglenes akár állandó státusszal, akár bejelentés nélkül) felnőtt népesség 6 százalékára becsülhető, s további 5 százalék 6-10 éve költözött ide. Az őslakosok aránya az öregedő belvárosban átlag feletti, de magas a kertvárosi részeken is. A legkisebb arányban a város falusias jellegű részein élnek őslakosok (pl. Maroshegy, Feketehegy). A lakótelepen élő népesség népességcseréjének jó mutatója, hogy statisztikai becslések alapján a lakótelepen élő lakosok egytizede öt éven belül, 2003 óta érkezett a városba. Ezen lakosok egy jelentős része a hivatalos statisztika számára láthatatlan, ugyanis nem jelentkeztek be sem állandó, sem pedig ideiglenes viszonyal a nyilvántartásba, miközben itt töltik mindennapjaikat. Jellemzően munka vagy tanulmányi céllal vannak itt.

Mióta él Székesfehérváron ?

forrás: Echo Survey

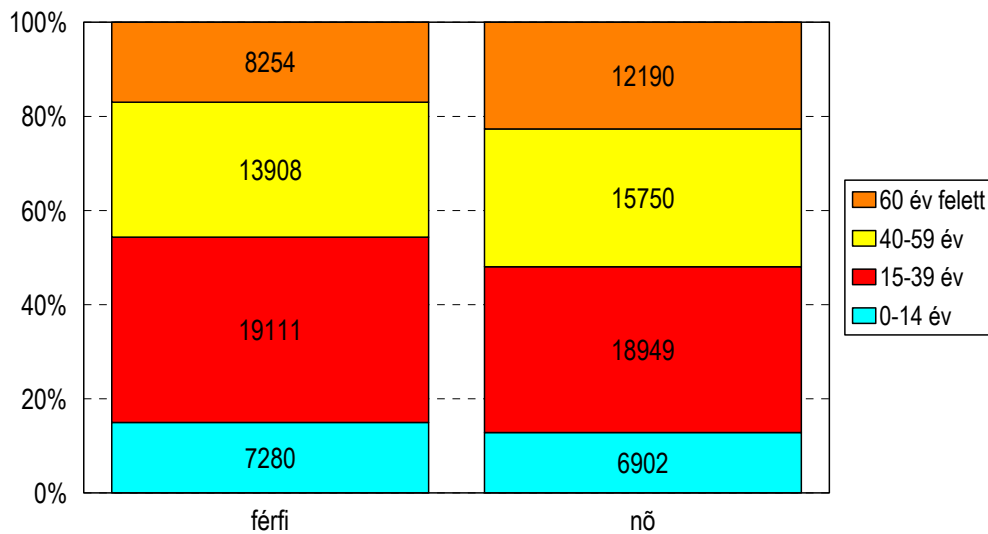
Az őslakosok és az utóbbi években betelepülők aránya

forrás: Echo Survey, 2009

A mikrocenzus idején (2005) a városban a lakosok 47,4 százalékára (48553 fő) férfi, 52,6 százalékára (53971 fő) nő volt, így míg 2001-ben 1000 férfira 1084 nő jutott addig 2005-ben már, 1107 ami az öregedéssel van összefüggésben. A nők száma és aránya a 0-39 éves korosztályban alacsonyabb, mint a férfiaké, az idősebb korosztályokban azonban fordított a helyzet. A városban 100 felnőtt korú lakosra 22 gyermekkorú és 26 öregkorú jut, a 100 gyermekkorúra jutó öregkorúak száma pedig 117.

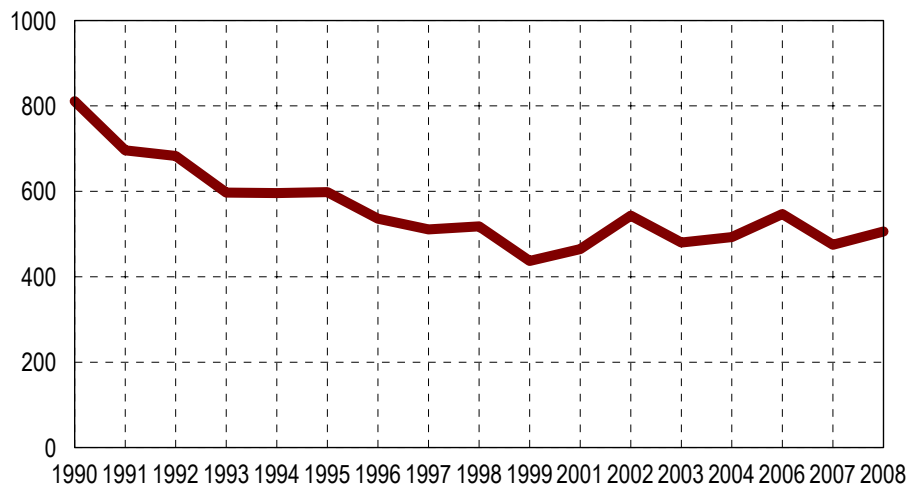
A népesség korcsoport és nemek szerinti megoszlása Székesfehérváron

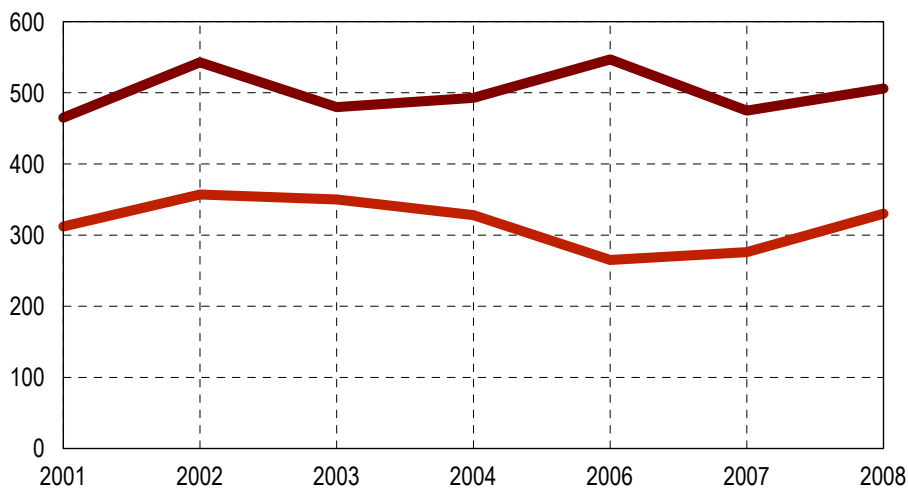
Részletesen megvizsgálva az egyes korcsoportokban a nemi arányokat folyamatosan emelkedik a nők aránya. Míg a 0-14 éves korcsoportban a férfiak aránya 51 százalék, addig a 15-39 –es korosztályban 50, a 40-59-es csoportban már csak 47 százalék, s az idősek körében (60 év felett), pedig alig 40 százalék. Ennek megfelelően az 1000 férfira jutó nők aránya is változik korosztályonként, a gyermekeknél 948 fő, a fiataloknál 991 fő, a 40 éven felülieknél 1132 fő, a 60 éven felülieknél pedig már 1476 nő.

A házasságkötések számának alakulásáról hosszú távon nem lehet pozitív képet festeni. A diagramból kiolvasható, hogy 1990 óta jelentősen csökkent a székesfehérvári lakosok, fiatalok házasodási kedve. Az elmúlt majd két évtizedének 1990-es “csúcsevében” 811 házasságkötés volt a városban, 1993-ban már 600 alá csökkent ez a szám, 1999-ben az adott évben kötött házasságok száma alig haladta meg a négyszázat. Az utóbbi években 460-550 között ingadozik, 2002-ben, 2006-ban és 2008-ban emelkedett csak 500 fölé. Ezzel párhuzamosan a válások számában sincs radikális változás, 2002 és 2006 között csökkenő válások számát lehetett regisztrálni, 2007-ben és 2008-ban azonban ismét emelkedett számuk.

A házasságkötések számának alakulása Fehérváron (1990-2008)

A házasságkötések és válások számának alakulása Fehérváron (2001-2008)

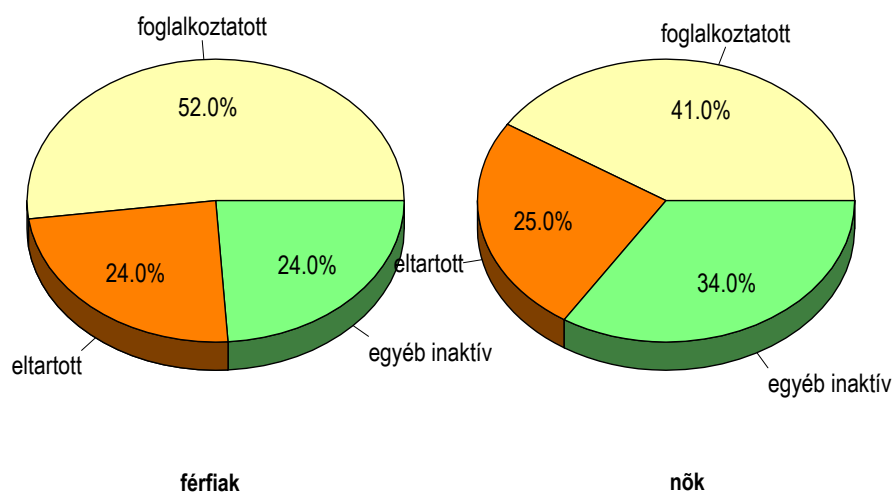
Székesfehérváron a lakosok több mint fele katolikus vallású, 12 százalék református, 1,9 százalék evangélikus, 1,2 százalék a más vallásúak aránya, közel ötödük pedig semmilyen egyházhoz, felekezethez nem sorolja magát. A városban a lakosok 95,7 százaléka magyar, a legnagyobb kisebbség a német, 841 fővel. A cigány, romani, beás népcsoportokhoz 538, a szlovákokhoz 101, az ukránhoz pedig 98 fő sorolta magát a nem kötelező kérdésre válaszolva.

3.2 Gazdasági aktivitás, képzettség

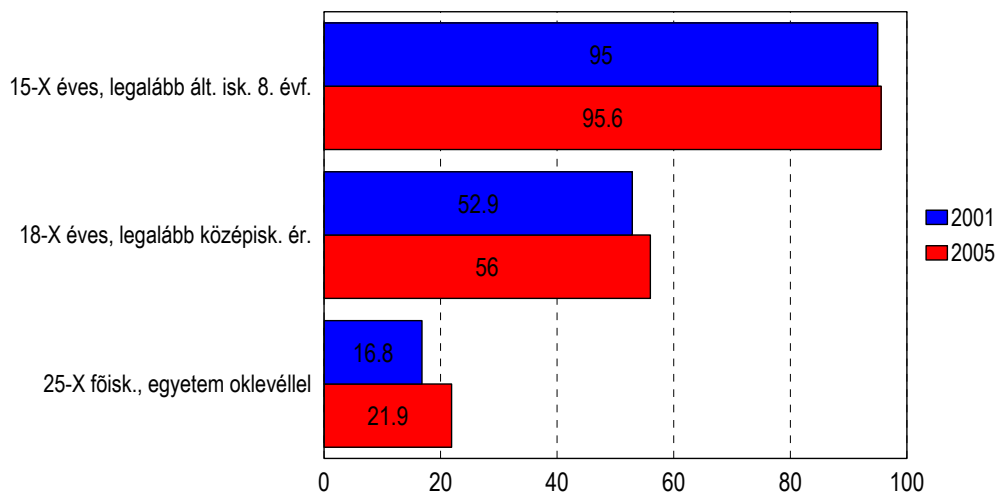
A legfrissebb mikrocenzus adatai alapján Székesfehérváron a lakónépesség 54 százaléka nem dolgozik, valamilyen formában inaktív. Az aktív lakosok száma kb. 47-48 ezer fő, az eltartottaké 25 ezer. Nemek szerint nem azonos az aktivitási ráta, míg a férfiak 52, addig a nőknek csak 41 százaléka aktív gazdaságilag. A 100 foglalkoztatottra jutó munkanélküliek száma 6 volt legutóbbi mérés idején, és 54 volt az inaktív keresők száma.

A fehérvári népesség gazdasági aktivitása nemek szerint

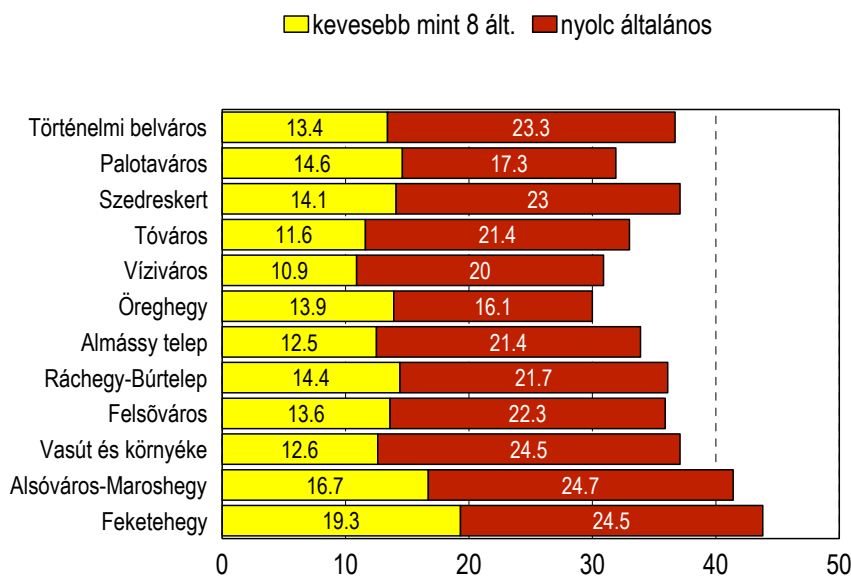

Székesfehérváron az iskolázottsági mutatók már 2001-ben is jobbak voltak, mint az országos átlag. A 15 évesnél idősebbek 96 százaléka elvégezte legalább az általános iskola 8. évfolyamát, a 18 évesnél idősebbek 56 százaléka legalább középiskolát végzett érettségivel, a 25 éven felüliek 22 százaléka diplomás. Jellemző, hogy a férfiak iskolázottsági mutatói általában jobbak, az is, hogy az elmúlt években emelkedett az általános iskolázottsági szint. A városi mutatók mindkét nem esetében jóval meghaladják az országos átlagot, aminek egyik magyarázója a településtípus, a nagyobb településen élők általában képzettebbek, mint a kisebb településen lakók.

A népesség iskolai végzettségének alakulása

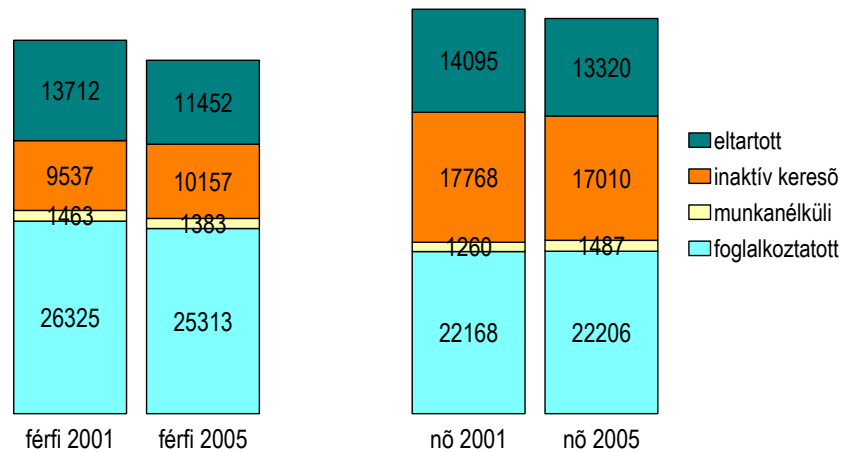
Az alacsonyan képzett népesség iskolai végzettség szerint az egyes városrészekben

forrás: KSH, 7 éves és idősebb népességre vonatkoztatva

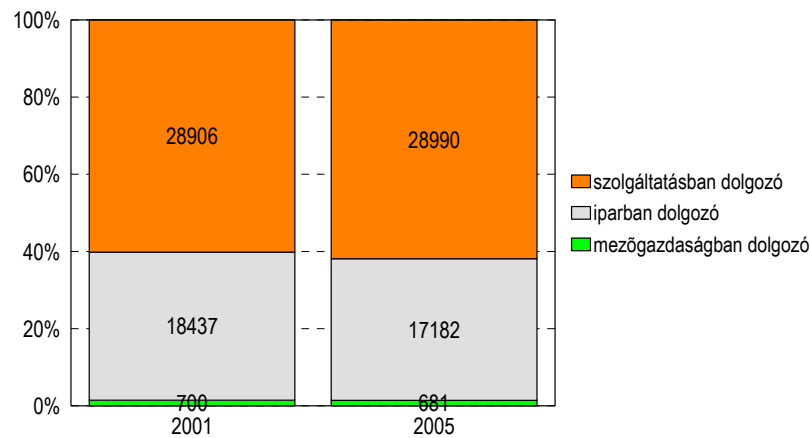
A képzetlenek aránya Feketehegy, illetve Maroshegy-Alsóváros falusias területeken a legmagasabb a városban, az Öreghegyen a legalacsonyabb, s ennek megfelelően ha a diplomások arányát nézzük éppen fordított a kép, míg az Öreghegyen a 25 évnél idősebb népesség 25 százaléka rendelkezik egyetemi, főiskolai oklevéllel (s majdnem ilyen magas az arányuk a Belvárosban is), addig a lakótelepeken 16, a falusias lakóövezetekben pedig csupán 10 százalék.

A népesség gazdasági aktivitás és nemek szerint

A városban a foglalkoztatottak túlnyomó többsége, közel 90 százaléka helyben dolgozik, a többiek más településre járnak dolgozni. Míg a helyben dolgozó székesfehérváriak között a foglalkoztatottak 52 százaléka férfi és 48 százaléka nő, vagyis megegyezik az általános foglalkoztatotti megoszlással, addig az eljárók túlnyomó többsége, közel háromnegyede férfi. A helyben dolgozók és az eljárók között a korcsoportok tekintetében továbbra sincs jelentős különbség. Képzettség tekintetében azonban jelentős különbség van, míg a helyben dolgozók közel 40 százalékának érettségivel alacsonyabb fokú iskolai végzettsége van, addig az eljáróknak több mint 70 százaléka rendelkezik legalább érettségivel, ami arra hívja fel a figyelmet, hogy a település gazdasági szerkezete (pl. képzetlen, betanított munkaerőre igényt tartó ipari vállalatok jelenléte) kihat a népesedési és demográfiai folyamatokra is. Mind a helyben, mind a más településen dolgozók közül a szolgáltató szektorban dolgoznak legtöbben, utána az ipar következik, a foglalkoztatottaknak csak egy-két százaléka dolgozik a mezőgazdaságban. A legutóbbi szociális térkép készítése óta az iparban dolgozók száma és aránya is csökkent, míg a szolgáltatás erősödött.

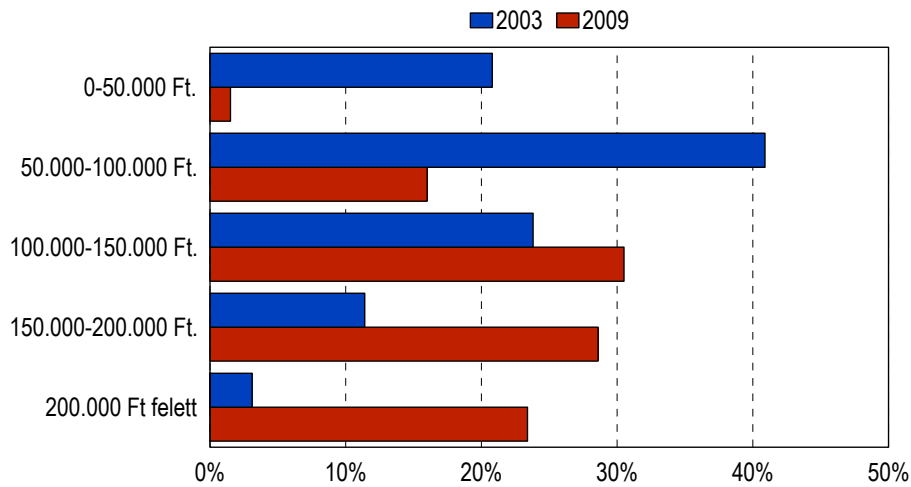
A székesfehérváron lakó helyben foglalkoztatottak és eljárók összevont nemzetgazdasági ágak szerint

A gazdasági aktivitás közvetlenül is meghatározza, hogy a lakosok milyen anyagi feltételek mellett élnek, mennyi pénzből gazdálkodik a háztartásuk. A célzott survey adatfelvétel során idén is és 2003-ban is arra kértük a válaszolókat számolják össze a közös háztartás minden keresőjének minden jövedelmét. Ezek alapján 2003-ban a fehérvári háztartások relatív többsége (41 százalék) 50.000 és 100.000 forint közötti pénzből gazdálkodott, ettől magasabb összegből 38 százaléuk, ettől alacsonyabból pedig 21 százaléuk¹⁴. 2009-ben azt tapasztalhattuk, hogy a medián jövedelem emelkedett hat év alatt, a többség nem 50-100 ezer forint közötti, hanem 100-200 ezer forint között gazdálkodó háztartásokban él, s ennél több pénz áll rendelkezésre a háztartások egyötödében, ezen belül közel 7 százalék a 300 ezer forint feletti bevételű háztartásban élő felnőttek aránya.

¹⁴ A háztartások jövedelmére vonatkozó adatokat a válassz megtagadók nagy száma miatt fenntartásokkal kell kezelnünk, inkább óvatos becslésről van/lehet szó.

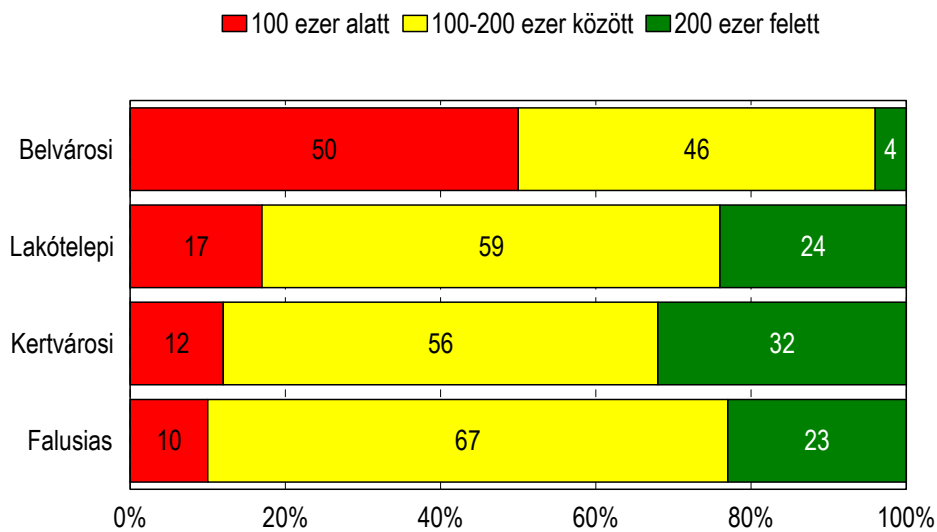
Mennyi pénzből gazdálkodik az Önök háztartása?

százalékos megoszlás, forrás: Echo Survey

Körzettípusok szerint nézve a becsült háztartási jövedelmeket jelentős eltérések mérhetők, de ezek mögött döntően háztartásszerkezeti eltérések vannak. Jellemző, hogy az öregedő Belvárosban, ahol magas az egyfős háztartások aránya él a legtöbb olyan felnőtt, aki maximum havi 100 ezer forintos jövedelmű háztartásban lakik, minden második emberről van szó. Ezzel szemben lakótelepes körzetekben az alacsonyabb jövedelmű háztartásokban élők aránya 17, a kertvárosi részekben pedig csak 10-12 százalék. Ezzel szemben a 200 ezernél több bevételből működő háztartásokban él a kertvárosi lakosok közel harmada, míg ez az aránya falusias vagy a paneles területeken 23-24 százalék, a belvárosban pedig jóval alacsonyabb.

A felnőtt lakosok háztartásának jövedelme körzettípusonként

forrás: Echo Survey, 2009

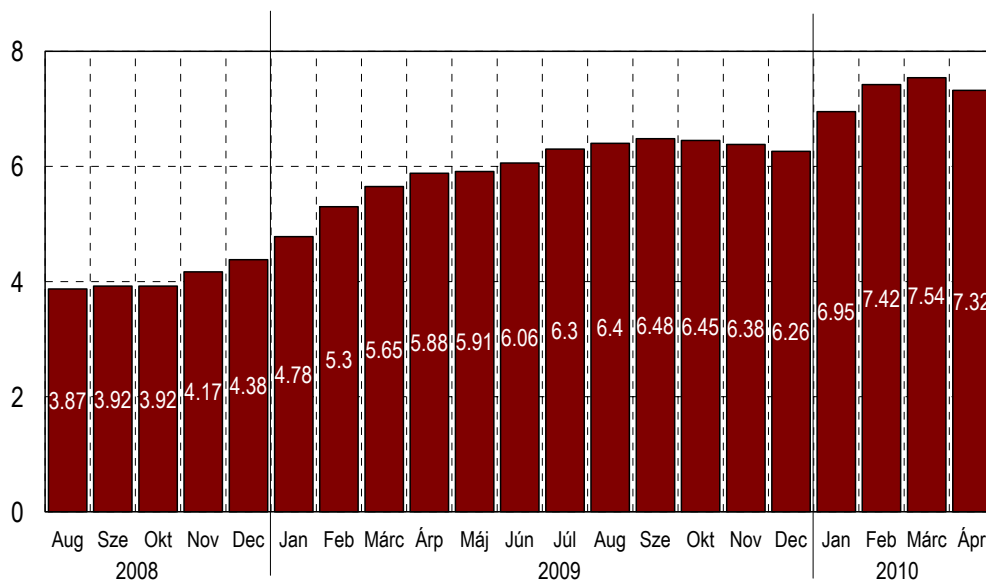
Az elmúlt másfél év a foglalkoztatási helyzetet jelentősen átrendezte a városban, a korábbi igen kedvező munkanélküliségi adatok a tömeges elbocsátások következtében negatív irányt vettek. Fejér megyében 2009. október hónapban a regisztrált álláskeresők száma 22474 fő volt, az egy évvel korábbinál 8255 fővel (58,1 százalékkal) több. Utoljára 15 évvel ezelőtt volt ilyen magas a regisztráltak száma. Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat 2009 októberi adatai szerint Székesfehérváron és a közvetlenül kapcsolódó településeken a regisztrált álláskeresők száma 9161 fő volt, ezzel szemben az üres álláshelyek száma a hónap végén 122 db, ami az előző havinál 28,2 százalékkal kevesebb. Egy üres álláshelyre 75 álláskereső jut, a nyilvántartott álláskeresők gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya 11,1 százalék, ami a korábbi hónapokhoz képest nem változik. Ha csak Székesfehérvár várost nézzük, akkor a regisztrált álláskeresők száma 2009. októberében 4580 volt, kicsivel magasabb, mint egy hónappal korábban, ez 6,6 százalékát teszi ki a munkavállalási korú népességnek. 2010 márciusában a városban már 5214 fő volt a regisztrált álláskeresők száma, ebből 1016 fő egy évnél régebben van a rendszerben. A KSH munkaerőpiaci elemzése alapján ez az arány a valóságban még magasabb.

2009 őszén a fehérvári álláskeresők 42 százaléka részesült járadék típusú ellátásban, 9 százalék segély típusú ellátásban az ÁFSZ-en keresztül. Rendelkezésre állási támogatást, rendszeres szociális segélyt az álláskeresők 7 százaléka kapott, miközben a becslések szerint az álláskeresők több mint kétötöde, 42 százaléka semmiféle ellátásra nem jogosult. 2010 márciusában már csak 36 százalék

részesült járadék típusú ellátásban, 12 százalék segély típusú ellátást és 9 százalék rendelkezésre állási támogatást kapott.

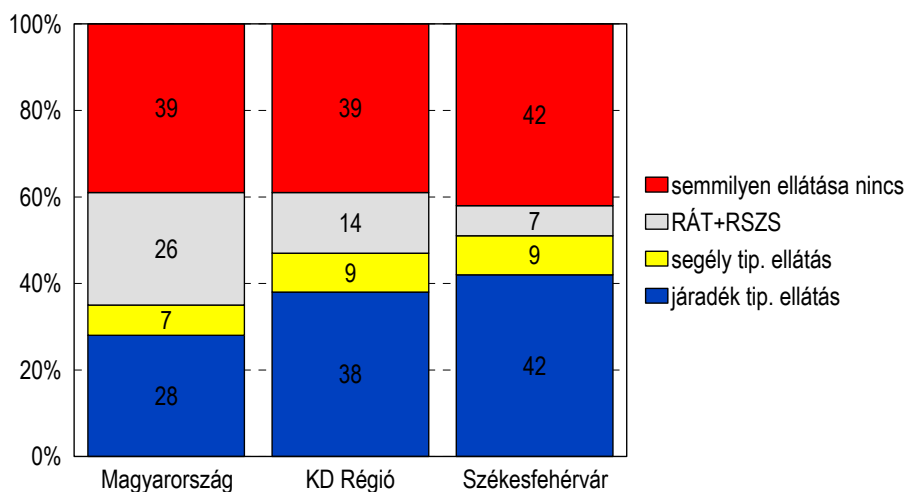
A Székesfehérváron regisztrált álláskeresők 49 százaléka férfi, ami az aktív korúak nemi megoszlását ismerve azt mutatja, hogy a nők jellemzően nehezebben tudnak elhelyezkedni a városban. Iskolai végzettség szerint, az álláskeresők 48 százaléka legalább érettségivel rendelkezik, 30 százaléka szakmunkás, 22 százaléka teljesen képzetlen munkavállaló. Közismert, hogy ma már a diploma sem garancia semmire, az álláskeresők 8 százaléka főiskolai, 3 százaléka egyetemi diplomát birtokol. Életkor szerint a fehérvári álláskeresők 29 százaléka 30 év alatti, 37 százaléka 30-45 év közötti, 35 százalékuk 45 éven felüli. Közel egytizedük munkaerőpiaci szempontból kritikus 55 év feletti korban van.

Munkanélküliség ráta alakulása a gazdasági válság kialakulása óta Székesfehérváron (2008-2010)

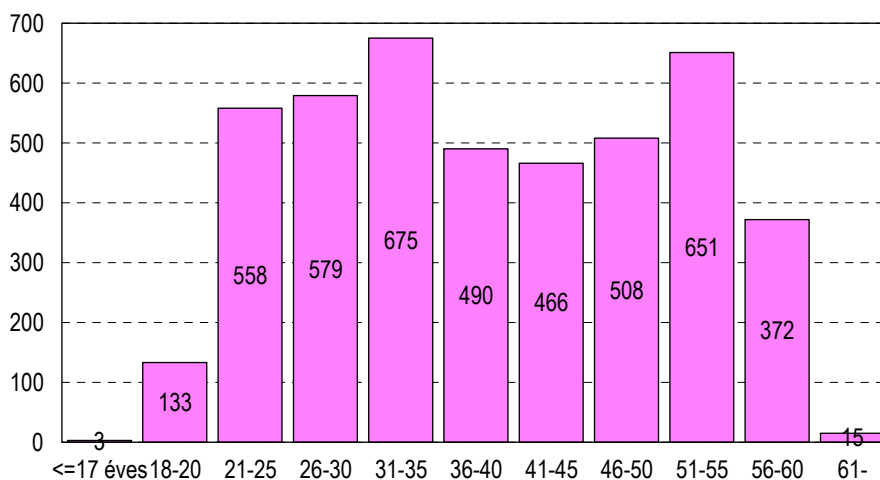
forrás: ÁFSZ

Az ellátásban részesülő munkanélküliek aránya Székesfehérváron (2009. ősz)

százalékos megoszlás, forrás: ÁFSZ

A regisztrált álláskeresők száma korcsoportonként Székesfehérváron (2009. ősz)

fő, forrás: ÁFSZ

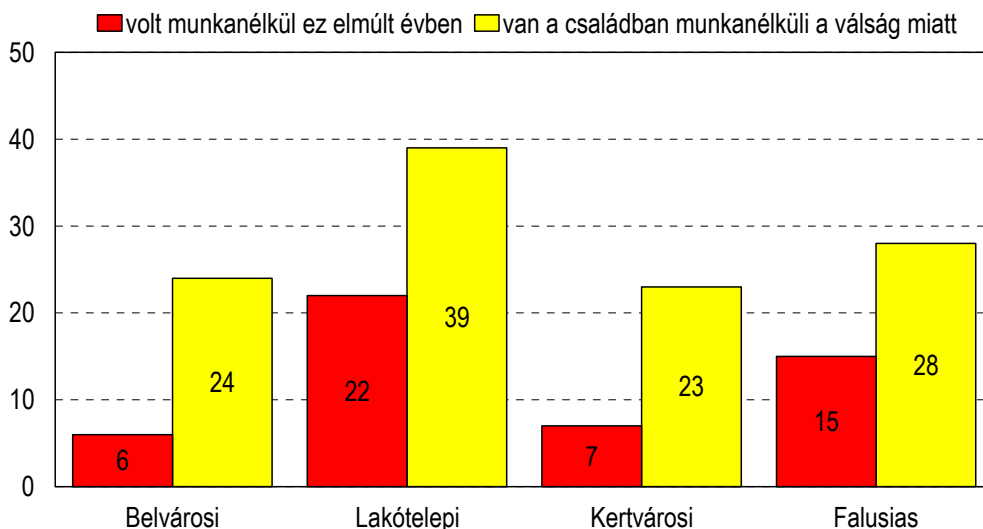
A regisztrált álláskereső és a munkanélküliség nem azonos fogalmak ezért a hivatalos statisztikát fontos kiegészíteni kérdőíves kutatásokból származó becslésekkel is. A 2009. szeptemberében készült fehérvári személyes lakossági kutatás eredményei szerint az emberek 14 százaléka nyilatkozott úgy, hogy az elmúlt egy évben volt olyan időszak az életében amikor munka nélkül volt. Ezen belül a férfiak 16, a nők 13 százalékban voltak érintettek, korcsoport szerint a fiatalok körében 21, a középkorú népesség körében pedig 16-17 százalék ez az arány. Összevetve az adatokat

a regisztrált álláskereső korcsoportos adataival az derül ki, hogy az ifjúsági munkanélküliség vonatkozásában a hivatalos nyilvántartások erősen alulbecslik az érintettséget.

Területileg nézve azokat, akik voltak munka nélkül – nem feltétlenül regisztrált álláskeresőként – az elmúlt egy évben, az derült ki, hogy a gazdasági válság ezen hatása legkevésbé az öregedő, az idős népesség szempontjából túlreprezentált Belvárost és az átlagnál magasabb kvalifikált kertvárosi (elsősorban az Öreghegyet érve ez alatt) népességet érintette, mindössze 6-7 százalékban. A falusias körzetekben (Alsóváros, Maroshegy, Feketehegy) ennél jóval magasabb, 15 százalékosra becsülhető azok aránya, akik az elmúlt egy évben voltak munka nélkül, de legnagyobb érintettség kétség kívül a lakótelepes körzetben mutatható ki, 22 százalék. Ha a szociális teret tovább tágítjuk, akkor az derült ki, hogy Székefehérváron a felnőtt népesség 31 százalékának családjában van olyan személy, aki a gazdasági válság miatt veszítette el a munkáját az elmúlt egy évben. A legkevésbé a belváros és kertvárosi részek érintettek ezek alapján is, itt az emberek 23-24 százaléka nyilatkozott úgy, hogy a családjában van olyan személy aki ez elmúlt egy évben veszítette el munkáját a válság miatt, a lakótelepeken pedig a lakosok 39 százaléka.

A felnőtt lakosok érintettsége a válságban körzetenként

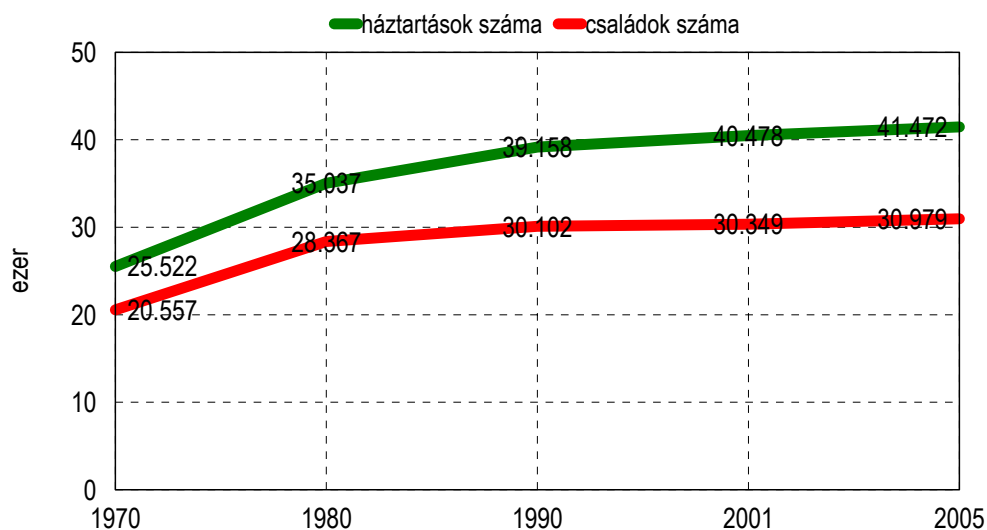
forrás: Echo Survey, 2009

3.3 Háztartásszerkezet

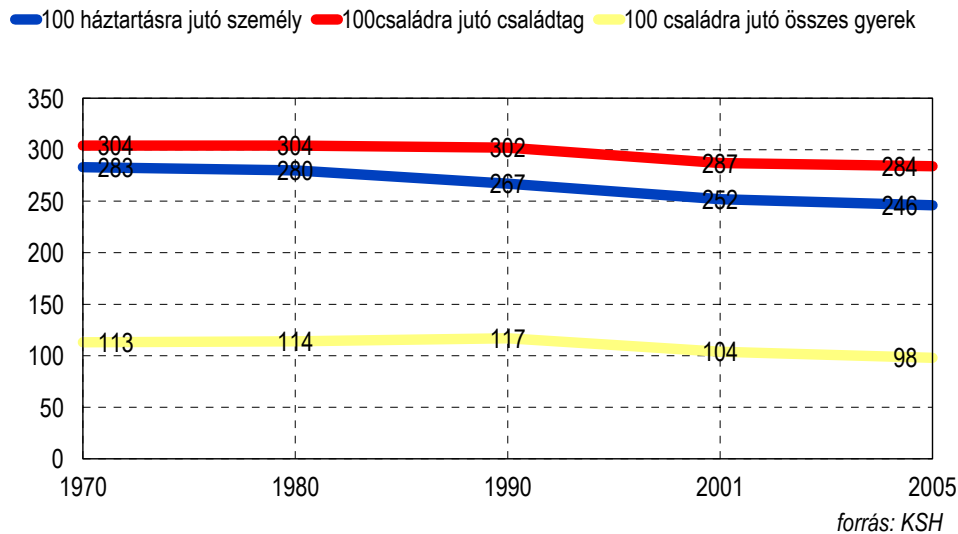
A háztartások száma Székesfehérváron 1970 és 2001 között 25522-ről 40478-ra emelkedett, a családok száma 20557-ről 30349-re nőtt, a 100 háztartásra jutó személyek száma és a száz családra jutó személyek száma viszont ezzel együtt csökkent, ami azt jelenti, hogy egyre kisebb létszámúak a háztartások és a családok a városban. 2001 és 2005 között ez a folyamat folytatódott, a háztartások száma meghaladta a 41 ezret, a családoké közelít a 31 ezerhez.

A 100 családra jutó gyerekek száma 1970 és 1990 között kis mértékben emelkedett, utána viszont jelentősen csökkent. A 15 éven aluli gyerekek tekintében csak 1970 és 1980 között volt növekedés, 1980 és 1990 között csökkent a 100 családra jutó 15 év alatti gyerekek száma, ez a tendencia felerősödött 1990 és 2001 között, amikor már drasztikus csökkenésről beszélhetünk; 11 év alatt a mutató 33 százalékkal csökkent. 2001 és 2005 között ezek a demográfiai folyamatok is folytatódtak a tendencia iránya nem változott semmit.

A háztartások és a családok számának alakulása Székesfehérváron 1970 és 2005 között

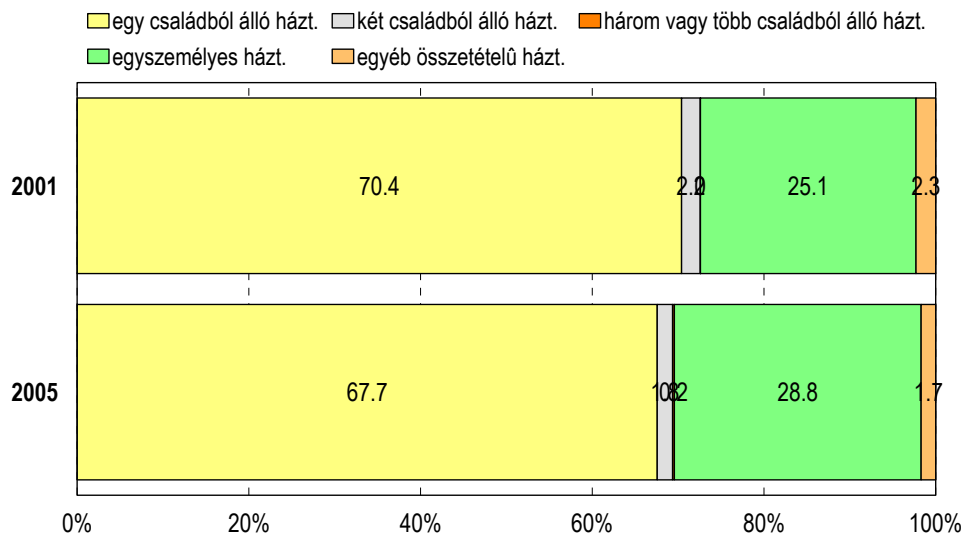

A háztartások és a családok főbb adatai 1970 és 2005 között

Székesfehérváron a 41 ezer háztartás 70 százaléka (29 ezer) ún. családháztartás, ami kicsit alacsonyabb mint a 2001-es népszámlálás idején mért érték. Legjellemzőbb az egy családból álló háztartás, az összes háztartás 68 százaléka, a családháztartásoknak pedig 97 százaléka ilyen. A családháztartások 2 százaléka két családból áll. A nem családháztartások aránya 30 százalék (12 ezer), ennek több mint 90 százaléka egy személyes háztartás. Az egy családból álló háztartások döntő többsége házastársi vagy élettársi kapcsolat, 16 százalékukban egy szülő él gyerekekkel. Az ilyen háztartások aránya az összes háztartáshoz viszonyítva 11,6 százalék, amely majd egy százalékponttal magasabb, mint 2001-ben volt. Ezek az arányok nem sokban különböznek az országos átlagtól, két kisebb eltérés figyelhető meg: Székesfehérváron nagyobb az egy családból álló háztartások aránya és kisebb az egyszemélyes háztartások arány, mint az országos mutatók.

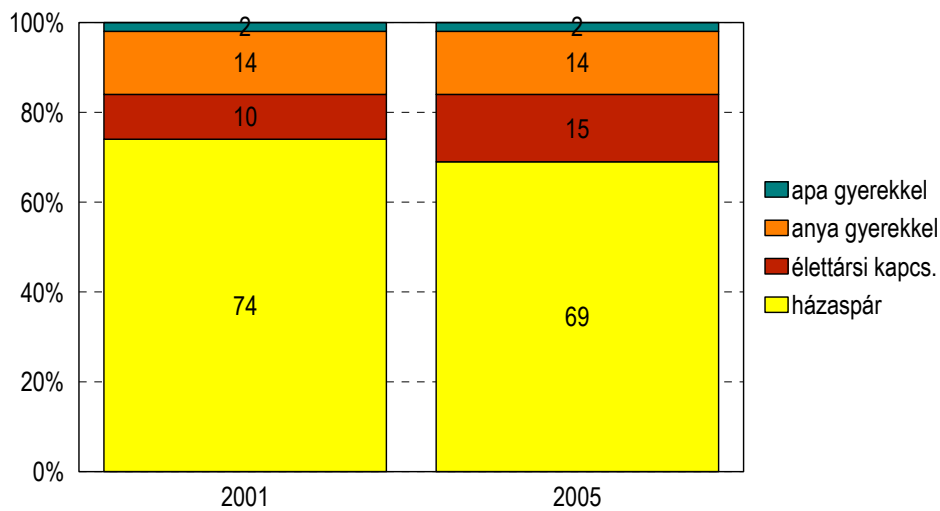
Háztartások összetétele Fehérváron

2001-ben a székesfehérvári háztartások 55 százaléka egy vagy két főből állt, további 39 százaléka 3-4 főből, az ennél nagyobb létszámú háztartások aránya 6 százalék volt. Ezzel szemben 2005-ben az egy-két fős háztartások aránya 61 százalékra nőtt, a 3-4 fős háztartások aránya pedig 33 százalékra csökkent. Az egy-két fős háztartásokon belül a növekedés aránya elsősorban az egy fős háztartások növekedése miatt van, ennek pedig jellemzően két oka van. Egyrészt a megjelent Fehérváron is az ún. szingli létforma, mely alapesetben a tudatosan választott függetlenség egy formája (bár sok esetben ez inkább a 30-as párkapcsolati kudarcainak a leképeződése és nem annyira vágyott életforma), másrészt az öregedő helyi társadalmunkban a férfiak és nők élettartama közötti különbségekből fakad, az egyre növekvő számú idős népességben belül a férfiak elérhető kora alacsonyabb mint a nőké.

A legjellemzőbb a két fős háztartás, a székesfehérvári háztartások harmada ilyen. Ezzel együtt a minden második háztartás homogén olyan értelemben, hogy nem igen keverednek benne eltérő generációk. Csak idősekből áll az összes háztartás közel negyede (24 százalék), csak középkorú személyből áll a háztartások 18 százaléka. Az összes háztartás 5 százaléka három generációs modell szerint épül fel.

Családok családösszetétel szerint Fehérváron

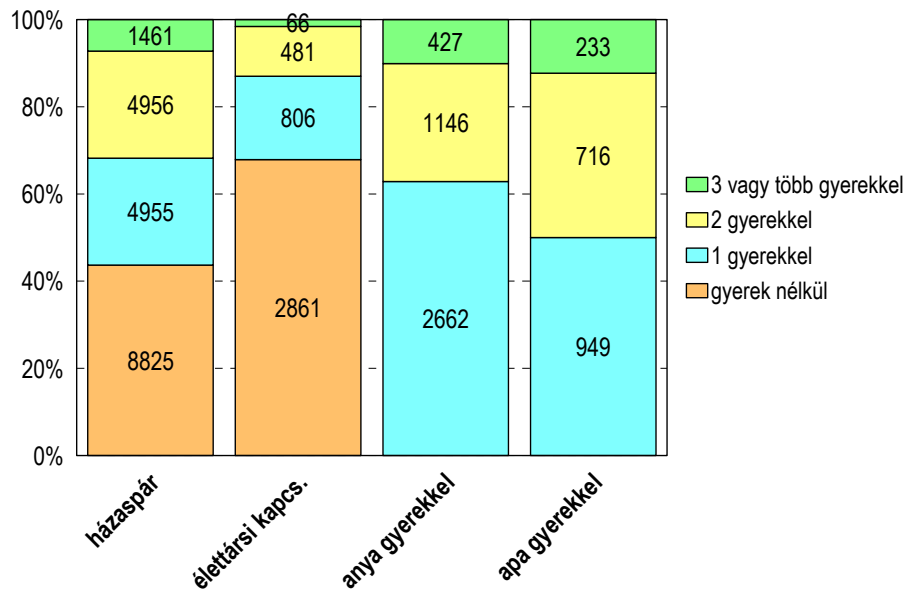

forrás: KSH census, mikroczensus

Székesfehérváron a lakosok több mint 80 százalékáa családban él. 2001-ben a családok csaknem 74 százalékában a házaspár együtt élt, 10 százalék volt az élettársi kapcsolatban élő családok aránya, a családok 14 százalékában az anya élt együtt a gyerekekkel, az apából és gyerekekből álló családok aránya pedig alig érte el a 2 százalékot. 2005-re ezzel szemben a második demográfiai átmenet sajátosságainak megfelelően nőtt az élettársi kapcsolatban élő családok aránya és ezzel párhuzamosan csökkent a házaspárokból felépülő családok arány. Az összes családon belül 10-ről 15 százalékra nőtt az élettársi kapcsolatok aránya, s 74-ről 69 százalékra csökkent a házaspárok aránya.

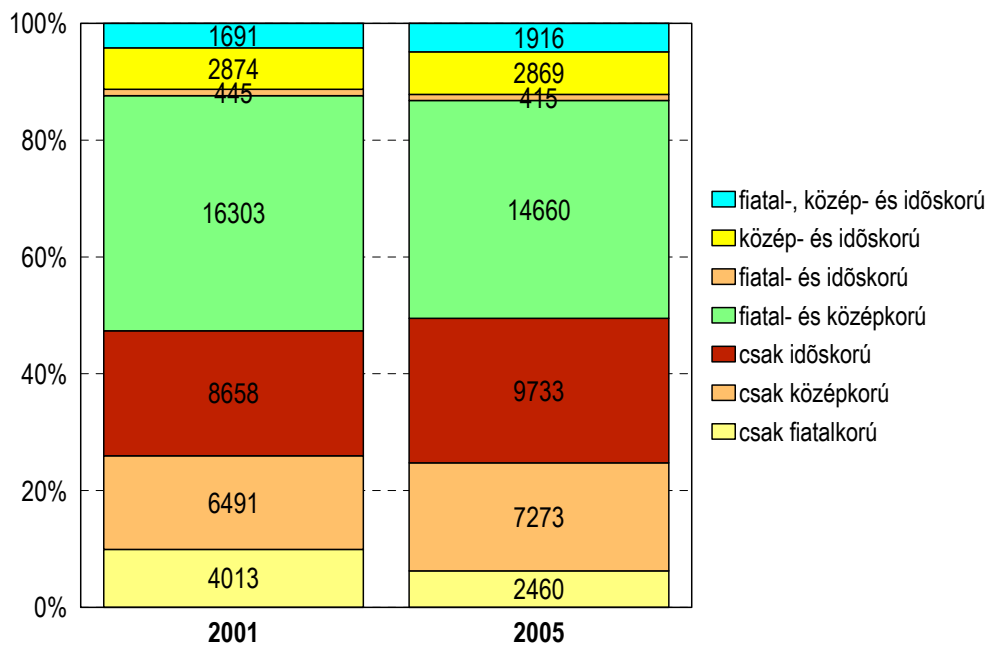
Az élettársi kapcsolatok 67 százalékban nincs gyermek a családban, a házaspárok esetében ez az arány 44 százalék, s ez 6 százalékponttal magasabb mint volt 2001-ben. Házaspárok esetében a családok 25 százalékában egy gyerek van, az élettársi kapcsolatoknál ez az arány 19 százalék. Gyereket egyedül nevelő anyák esetében 63, gyereket egyedül nevelő apák esetében pedig 75 százalék az egy gyerekes családok aránya. Két gyereket a házaspárok 24, az élettársi kapcsolatban élők 11 százaléka nevel. A székesfehérvári gyerekek több mint ötödének családjában csak az egyik szülő van jelen, ez a helyzet a családok 16 százalékában.

Családok családösszetétel szerint (2005)

A 15 éven aluli gyermekes családok arányát vizsgálva az derült ki, hogy a 63 százalékban házaspárok, 8 százalékban élettársi kapcsolatban lévő párok alkotják, míg 24 százalékban az anya egyedül neveli a gyermekeit, 5 százalékban pedig az apa neveli egyedül gyermekeit.

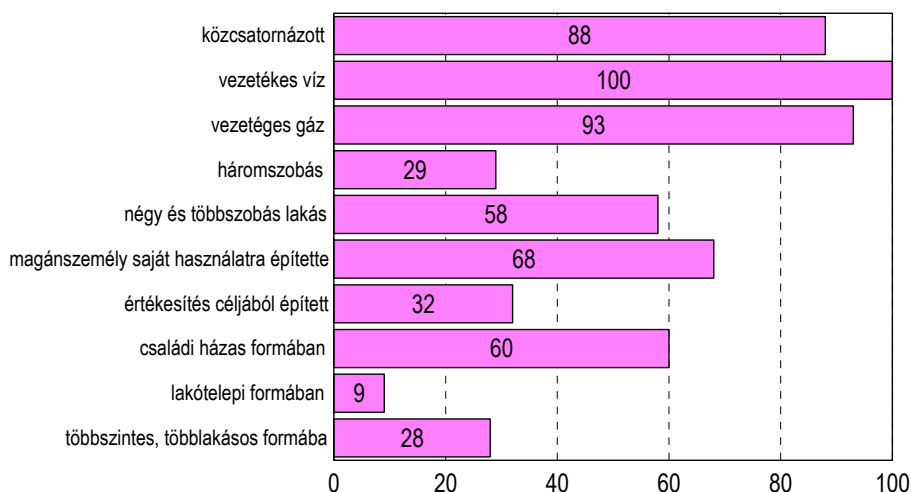
Háztartások szerkezete

3.4 Lakáshelyzet

Székesfehérváron összesen 2001-ben összesen 41619 lakóegység volt található, ennek 98,9 százaléka lakás, 0,98 százaléka üdülő volt, a városban volt továbbá 23 egyéb lakott lakóegység és 47 intézeti háztartási lakóegység. A lakások 95 százaléka lakott, az üdülők 98 százalékát valóban üdülésre használják, csupán 8 üdülő tölt be lakás funkciót a népszámlálás idején. A lakónépesség 96 százaléka lakásban lakik, 95,8 százaléka lakik, 4,1 százalék intézeti háztartási lakóegységben él. Száz lakásra és lakott üdülőre 261 lakó jut. 2005-ben 42549 volt az üdülők nélküli épített lakás állomány. Az év során épített lakások száma 224 volt, mely összesen 25 ezer négyzetméter új építés volt, ezzel szemben mindössze 35 lakás szűnt meg. Az új építésű lakások 93 százaléka vezetékes gázzal, 88 százaléka közcsatornával ellátott és mindegyik fürdőszobás, vezetékes vízrendszerre csatlakozott. Ezek többsége (58 százalék) négy vagy több szobás lakás, családi házas formában, jellemzően magánszemélyek által saját használatra épített lakás (68 százalék). Kifejezetten értékesítési céllal épült az új lakások harmada, jellemzően többszintes, többlakásos vagy lakótelepi formában.

Új építésű lakások jellemzői (2005)

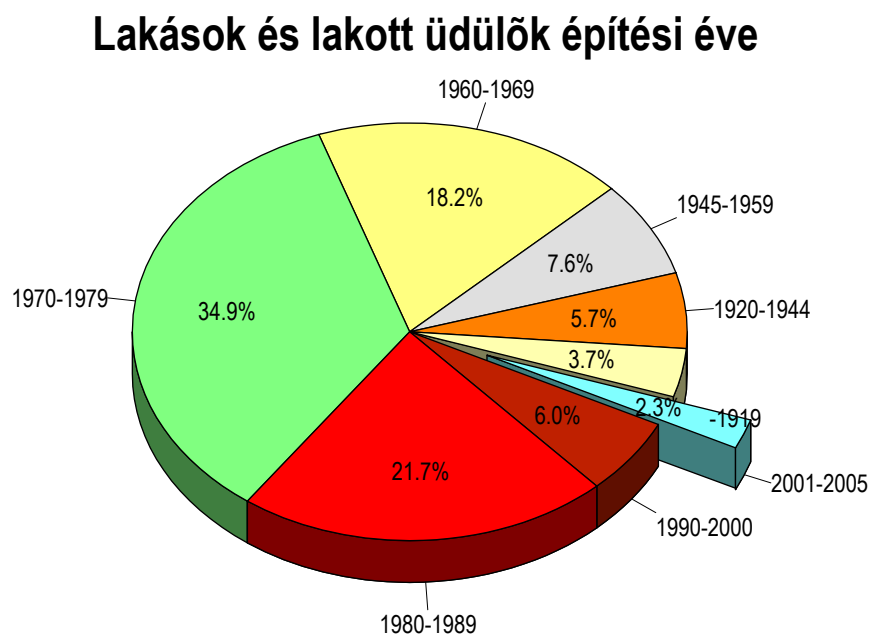
százalék, forrás: KSH, T-star 2005

A lakott lakások építési év szerinti megoszlás heterogén képet mutat Székesfehérváron. Háború előtti épületállomány főként a Történelmi belvárost jellemzi (42 százalékban), de 10 százalékot meghaladó mértékben jelen van más csatlakozó városrészekben is (Almássy telep, Alsóváros, Felsőváros). A belváros építésének második hulláma az 1960-as évtized volt, és azóta alig történtek itt

lakáscélú építkezések. A hagyományos beépítésű városrészek lakásállománya a legkevertebb építési év szerint: épületállományuk jellemzően legalább 50-60 százalékban 1970 előtt épült, ugyanakkor megújításuk azóta is folyamatos.

Közismert, hogy a mai székesfehérvári lakásállomány gerincét adó panelek főként az 1970-es években épültek, nagyrészt Vízivárosban és Tóvárosban, részben a Szedreskertben. Az 1980-as években épült ki a Palotaváros, de párhuzamosan az Öreghegy betelepülése is ekkor volt a tetőfokán, míg a Maroshegy és a Feketehegy belakása jellemzően ekkor gyorsult fel. Legújabbban a lakásépítések egyértelműen a külső kertvárosias és falusias zónák felé mutatnak (Feketehegy, Öreghegy, Maroshegy), amely a lakosság erőteljes kiköltözésének, szuburbanizációjának egyértelmű jele, és amely nem áll meg a városhatáron belül. Ugyanakkor az a tény, hogy kedvező elérhetőségű, megfelelő infrastruktúrájú és ellátású, valamint mégis családi házakkal beépíthető lakóterületek viszonylag nagy mennyiségben és elérhető áron állnak rendelkezésre, vélhetően azt is jelenti, hogy jelentős mértékben sikerült a kiköltözni szándékozót a városhatárokon belül tartani¹⁵.

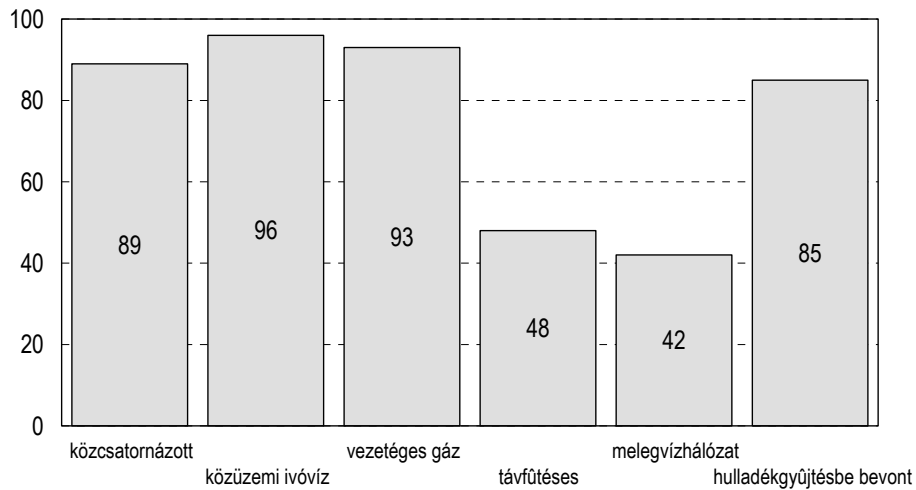
A lakások 9 százaléka egy szobás, 53 százalék két szobás, 23 százalék három szobás, a négy vagy több szobások aránya 15 százalék a teljes lakásállományra vonatkoztatva. Székesfehérváron az egy és három szobás lakások aránya kisebb mint az országos átlag, a két szobás lakások aránya viszont nagyobb. Száz lakásra 253 szoba jut, a lakások 98 százalékában van fürdőszoba. A száz szobára jutó lakók száma 98. A lakások 98 százalékában van vízvezeték, 98 százalékukban van meleg folyóvíz és vízöblítéses WC. 2001-ben a lakások 84, 2005-ben 89 százaléka volt közcsatornával ellátott.

¹⁵ Forrás: Integrált Városfejlesztési Stratégia, Székesfehérvár, 2008.

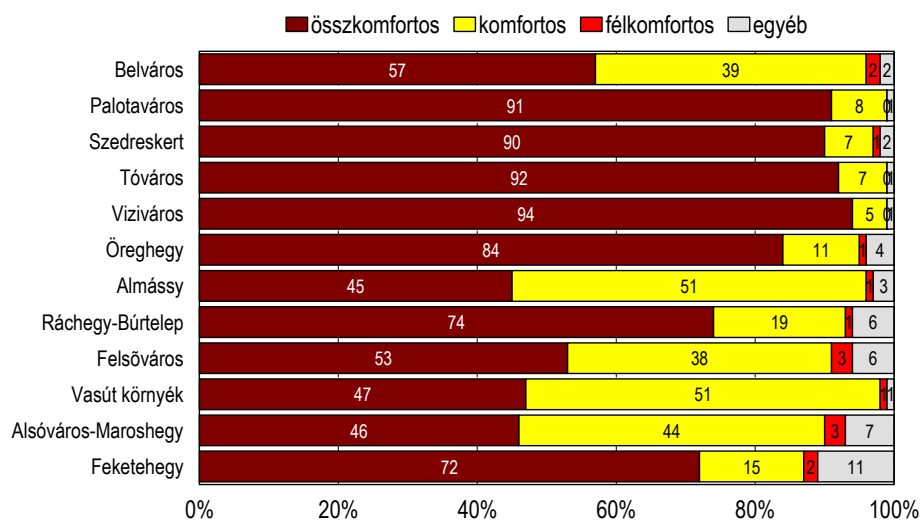

Összes lakásokra vonatkozó közműjellemzők (2005)

százalék, forrás: KSH, T-star 2005

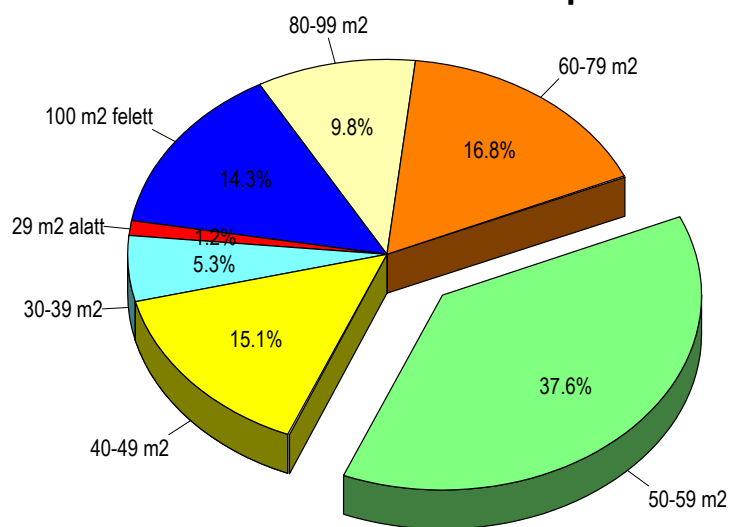
Lakásállomány komfortfokozatának városrészek szerinti megoszlása

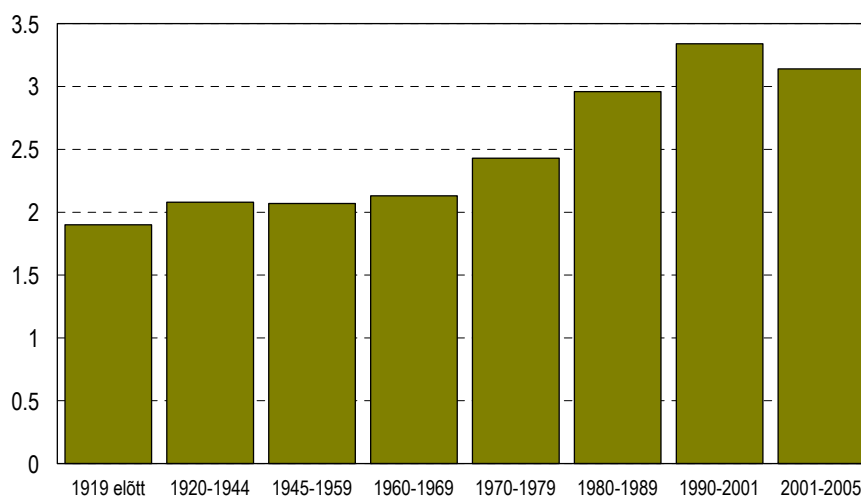
2001-ben a lakások és lakott üdülők 72 százaléka volt összkomfortos, 23 százaléka komfortos, 1,4 százaléka félkomfortos, 1,6 százaléka komfort nélküli, a szükség- és egyéb lakások aránya pedig 2 százalék körül volt. 2005-ben, a 2000 és 2005 közötti lakásépítési hullámnak köszönhetően (öt év alatt több mint 1000 új lakás épült) az összkomfortos lakások aránya 78 százalékra nőtt, a komfortos lakások aránya 18 százalékra csökkent. Székesfehérváron az összkomfortos lakások aránya másfélszerese az országos átlagnak.

A háztartás típusa befolyásolja, hogy tagjai milyen komfortfokozatú lakásban élnek. Legjobb helyzetben a házastársi és élettársi kapcsolatban élők vannak, az ilyen típusú háztartások 77 százalékáa összkomfortos lakásokban lakik, a gyermeküket egyedül nevelő szülők esetében ez az arány már csak 75 százalék. Legrosszabb helyzetben az egyszemélyes háztartások vannak, az ő esetükben az összkomfortos lakásokban élők aránya 65 százalék. A családháztartások ötöde él félkomfortos lakásban, ez az arány az egyszemélyes háztartások esetében több mint 28 százalék. Az ennél alacsonyabb komfortfokozatú lakásban élők aránya minden kategóriában alacsony, ám itt is relatíve az egyszemélyes háztartásokban a legmagasabb (6 százalék).

Lakások és lakott üdülők alapterülete

Az egy lakásra jutó lakók száma a lakás építési éve alapján

4. LAKÁSFENNTARTÁSI NEHZÉSZÉGEK

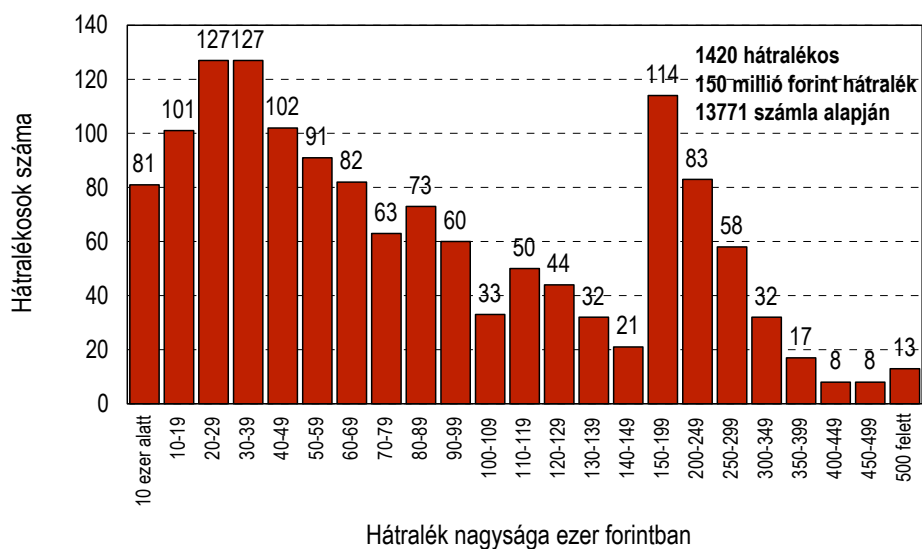
4.1 Távhődíj hátralékok

Az utóbbi években bekövetkezett gáz és más energiahordozó áremelkedése következtében a fehérvári lakosoknak azzal kellett szembesülni, hogy a havi kiadásaik között a legnagyobb tétellel a fűtési költség vált, sokak számára pedig – különösen a nem megfelelő energetikai rendszerű házakban élőknek – egyre nagyobb gondot okoz a közüzemi számlák határidőben történő kifizetése. Jelen szociális térkép során a lakosság közüzemi hátralékos adósságállományát elsősorban a Széphő Zrt távhőszolgáltatás díjhátralékosainak száma, a ki nem fizetett díjtételek száma és a hátralék összege alapján tekintetük át. Az elemzésnél csak azokat vettük figyelembe – azt minősítettük hátralékosnak – akik legalább két havi díjtétellel és minimum 1000 forinttal tartoznak a távhőszolgáltató cégnek.

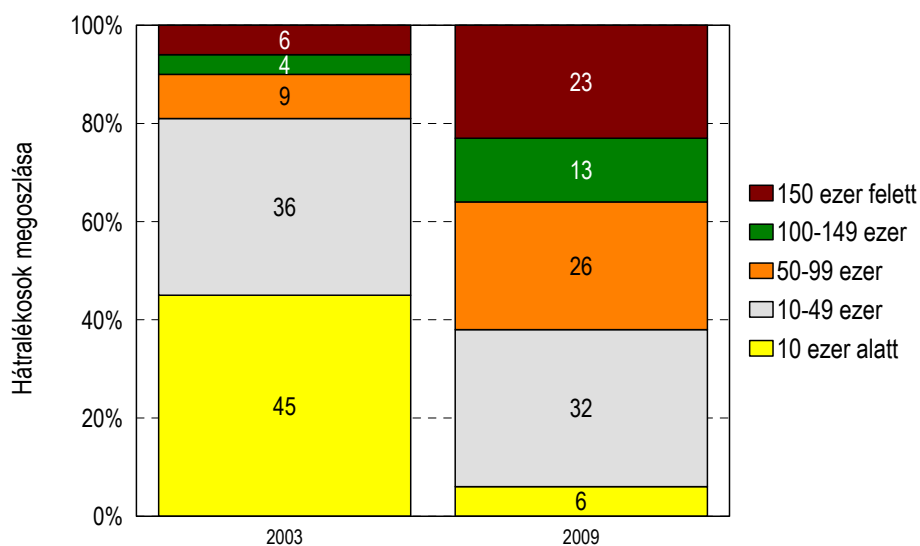
Hat évvel ezelőtt, 2003 októberében 4666 hátralékosot azonosított a szociális térkép, de a hátralékosok száma és az adósságállomány hónapról hónapra változik, szezonálisan is ingadozik. Jellemző, hogy a téli fűtési szezonban illetve közvetlenül utána megugrik a hátralékosok száma és a lakosok hátralékának összege, majd a tavaszi, nyári időszakban – az alacsonyabb távhő költségek mellett – a korábbi hátralékok egy részét törlesztik. 2003-ban tehát az akkori adatgyűjtés idején a 4666 hátralékos összesen 178 millió forinttal tartozott a távhőszolgáltatás díjáért. Ez összeg 52549 számlából tevődött össze. 2009 őszén 1420 hátralékos 150 millió forinttal tartozott távhő szolgáltatóknak, s ez a hátralék összesen 13771 tételből tevődött össze. Látható tehát, hogy miközben a hátralékosok száma jelentősen, mintegy harmadával csökkent, s ezzel párhuzamosan a csökkent a hátralékos tételek száma is, eközben az összes hátralék összege csak minimális mértékben változott. Ez egyértelműen ezért van, mert kevesebb hátralékos átlagosan jóval nagyobb hátralékokat halmozott fel.

Míg 2003-ban a hátralékosok átlagosan 38 ezer forinttal tartoztak a cégnek (bár ez az átlag nagy szórást mutatott), 2009-ben ez közel háromszor nagyobb lett, 105 ezer forint hátralékosonként. 2003-ban a hátralékosok közel fele (46 százaléka) 10000 forint alatti összeggel tartozott, 19 százaléka 10-20 ezer forint közötti összeggel tartozott. 50 ezer forintot meghaladó távhődíj adósságot a hátralékosok 19 százaléka, ebből 100 ezer forintnál nagyobb összeget 10 százaléka halmozott fel 2003-ig. 2009-ben ezek az arányok gyökeresen más képet mutatnak, 10 ezer forint alatti hátralékos alig van, mindössze 6 százaléka, a relatív többség (egyharmad) 10 és 50 ezer forint közötti összeggel tartozik, de 36 százaléka a 100 ezer forint feletti hátralékos felhalmozók aránya is.

Távhődíj hátralékosok száma 2009 szeptemberében a hátralék nagysága alapján

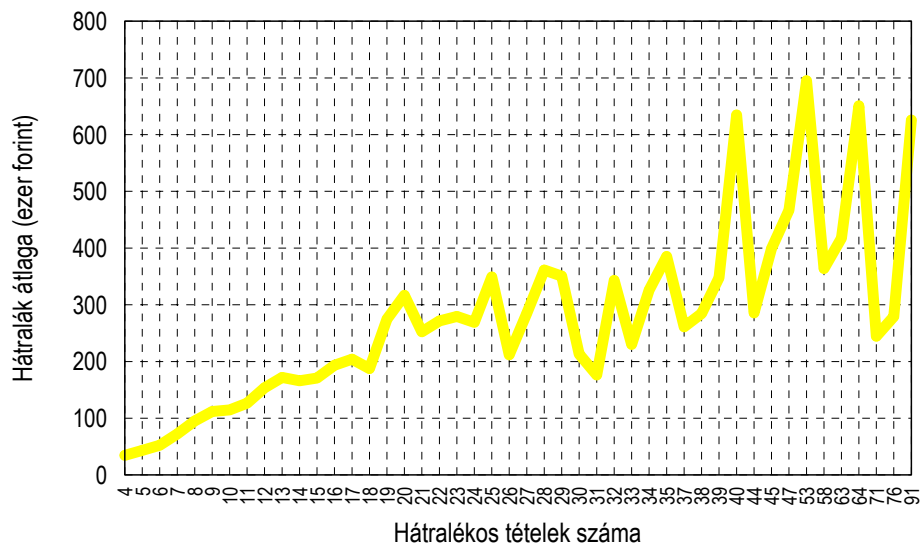
Távhődíj hátralékosok megoszlása a hátralék nagysága alapján

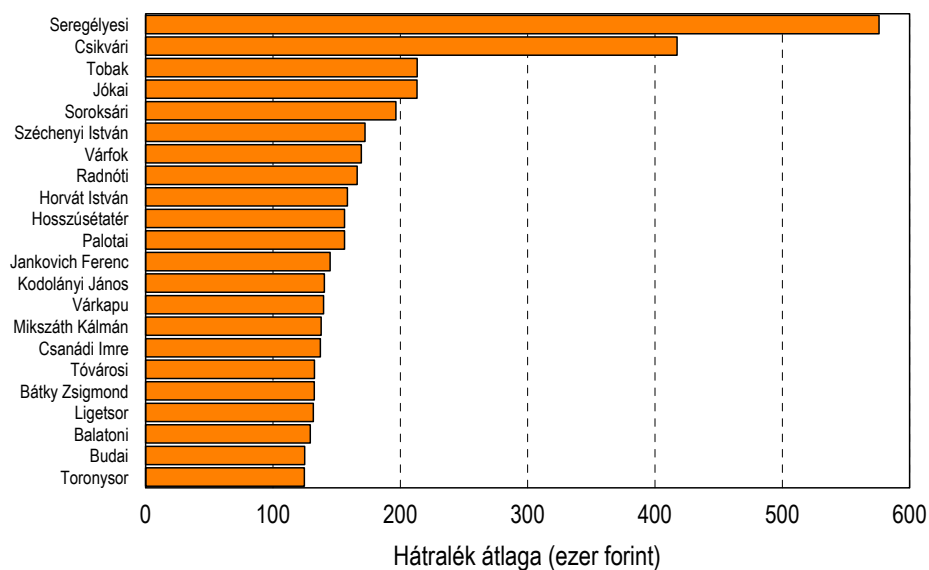
Az átlagos hátralék összege persze sok mindentől függ, leginkább a hátralékos tételek számától. Az adósok 20 százaléka (282 fő) esetében 4 számlából áll a hátralék, átlagosan 34 ezer forinttal tartoznak mindösszesen 10 millió forinttal a szolgáltatónak. 25 százalékuk (357 fő) 5 vagy 6 tételből halmozott fel hátralékot, estükben már átlagosan 40-50 ezer forint a díjhátralék, s ez

mindösszesen 15 milliós kintlévőséget eredményez a cégek. További 23 százalék (331 fő) 7-9 számlát nem tudott befizetni, itt már fejenként 70-110 ezer forint közötti a hátralék, mindösszesen 30 millió nem lett befizetve. További 23 százaléka 10-19 számlával adós, itt már jelentősebb összegek hiányoznak, közel 50 millió forinttal tartozik 305 hátralékos, s ennél több hiányzó számlája van 145 embernek a városban, ők összességében az összes hátralékos 10 százalékát teszik ki, miközben a teljes hátralék 29 százaléka miattuk áll fenn.

Hátralék átlaga a hátralékos tételek száma szerint

Átlagos hátralék összege utcánként

a rangsorban az első 22 utca

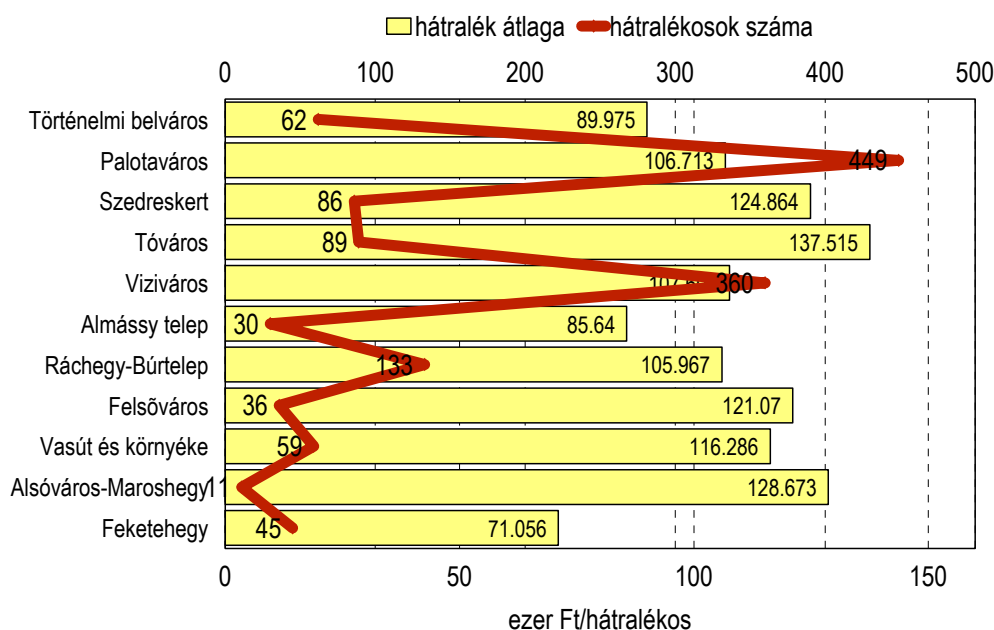
A hátralékos háztartások területi eloszlása tekintetében érdemes először az utcák alapján közelíteni a kérdést, tudva azt, hogy egy-egy utca nyilván eltérő elemszámú sokaságot tartalmaz így a probléma koncentrációját kevésbé mutatja jól a hátralék összege, sokkal inkább az átlaga. Az összes hátralék 9 százalékát a Budai úton lakó 105 hátralékos hozta össze az elmúlt években, de a Kelemen Bélán is 80, a Sarló utcában is 88, a Sziget utcában is 66 fő tartozik a Széphőnek, átlagosan 90-110 ezer forinttal, összességében ez 7-9 millió forintot tesz ki. Ezen utcák adják utcánként a teljes díjhátralék 4-5 százalékát. Ezen kívül nagyszámú hátralékos van a Tóvárosi lakónegyedben (50 fő), a Köfémen (58 fő) és a Hübner András (49 fő) és Mura utcákban (44 fő). A Hübneren átlagosan 82 ezer, a Mura utcában 72 ezer forint volt a hátralékosok tartozása 2009. szeptemberében a távfűtésre vonatkoztatva.

Ha egészen pontosan cím és házszám szerint próbáljuk lokalizálni a hátralékosokat, akkor kiderül, hogy nem feltétlenül csak hagyományos szegregátumokban koncentrálódik a probléma, mert a legtöbb egy címen lévő hátralék a Tobak 17, ami egy 2004-ben megnyílt új építésű – nem is olcsó – lakópark, ezen a címen 3,2 millió forintja van kint a Széphőnek, ezt követi a Mura utca 4. szám (3,1 millióval), majd a Mészöly Géza 1. (2,8 millió), a Köfém 1. (2,3 millió), a Budai 51. (1,9 millió), a Hübner 18. (1,5 millió), Csengery 31. (1,4 millió), Széchenyi 29. (1,3 millió), József Attila 2. (1,1 millió) Toronysor 2. (1,1 millió) Gáz utca 1. (1 millió), Sziget 3. (1 millió) Budai 98. (1 millió), Budai 92 (1 millió), Kelemen Béla 44. (1 millió).

Városrészenként látható, hogy az egy adósra jutó átlagos hátralék nagysága igen eltérő, így a Tóvárosban, Szedreskerten és az Alsóvárosban 125-137 ezer forint, ezzel szemben a Belvárosban, a Feketehegyen és az Almássy-telepen „csak” 70-90 ezer forint az átlag. A hátralékosok száma szerint két kiugró városrész van, az egyik Víziváros ahol 360 adós él, a másik pedig Palotaváros, ahol 449 adósa volt a Széphőnek 2009. szeptemberében.

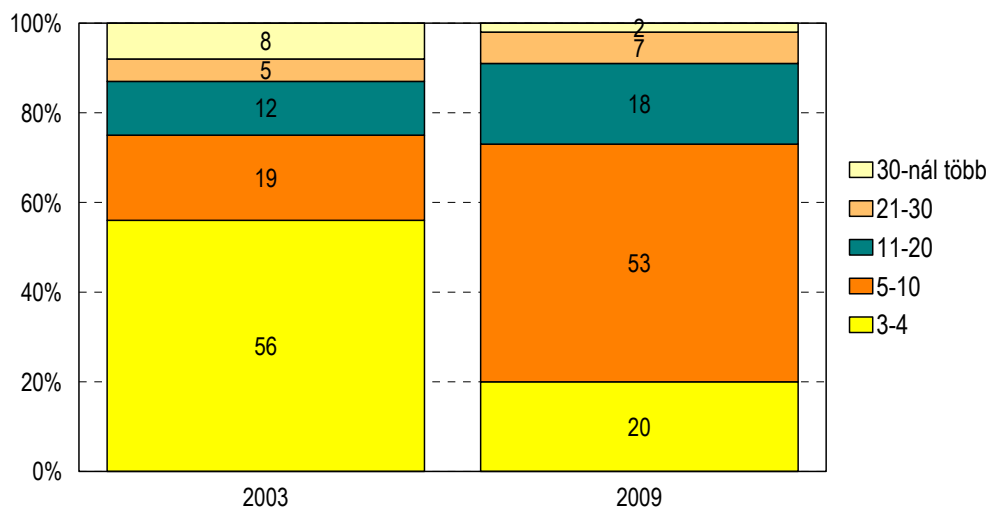
Ennek megfelelően a körzet jellegéből fakadó eltérések is pontosan kimutathatók, 900 adós lakótelepes körzetben él, ők mindösszesen 100 millió forintos hátralékot halmoztak fel átlagosan 111 ezer forinttal, ezt követi a belváros, ahol 234 hátralékosa van a cégnek 25 millió forinttal, átlagosan 104 ezer forintjával. A kertvárosias részek és a falusias körzetek aránya és részesedése – érthetően – sokkal alacsonyabb.

Adósonkénti hátralék átlagos összege városrészenként

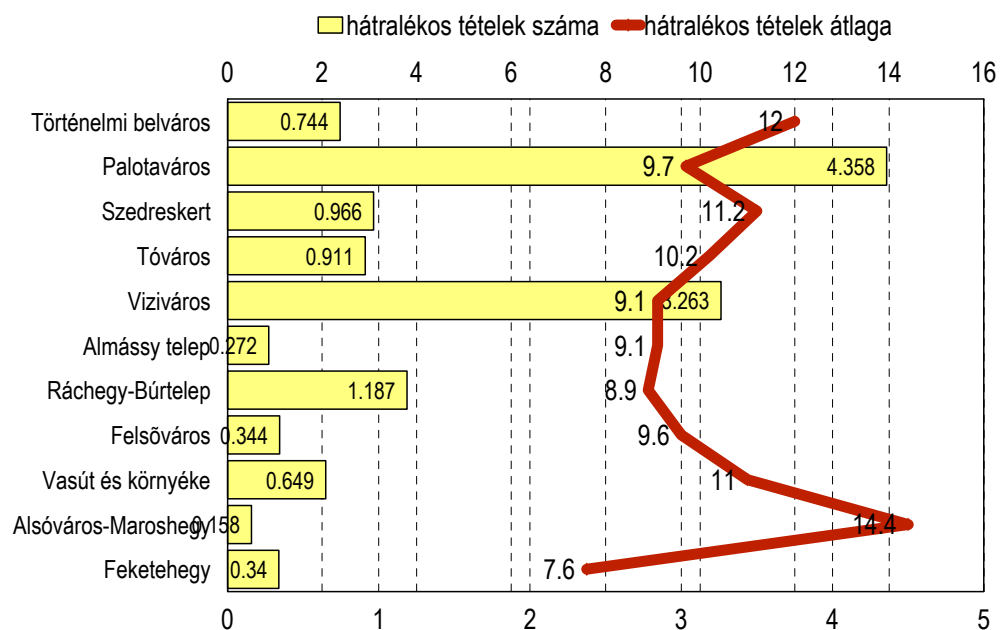

Az sem mellékes, hogy az adott hátralék összege hány ki nem egyenlített számlából tevődik össze, mennyire mély az adósság. A listából kiderült, hogy a leggyakoribb érték 2003-ba és 2009-ben is a 3-4 tétel volt, csak hogy míg hat évvel ezelőtt a hátralékosok fele (56 százalék) ennyi ki nem egyenlített számlát görgetett maga előtt, idén arányuk 20 százalék. Míg 2003-ban csak egyötöd volt azok aránya akik 5-10 számlával tartoztak, s a hátralékosok negyedének 10-nél több tételből tevődött össze a távhő díjhátraléka, addig 2009-ben 53 százaléknak volt 5-10 kiegyenlítetlen számlája, s 27 százaléknak ennél több. Körzet szerint a 16-17-es körzetekben vannak a legmagasabb arányban olyanok, akiknek 20-nál több tételből áll az adósságuk. A ki nem egyenlített távhő/melegvíz számlák átlagos száma 2003-ban egyébként adósonként 11 volt, 2009-ben 9.6, de az átlag elfedi, hogy csökkent a tételek szórása. A probléma koncentráltóságát mutatja, hogy míg az átlagos hátralékos tételszám az Alsóvárosban 14.4, s a történelmi belvárosban is 12.0, addig Vízivárosban és az Almássy-telepen csak 9.1.

A ki nem egyenlített számlák megoszlása

Adósonkénti hátralékos tételek száma városrészenként

Az adósok/hátralékosok száma vagy akár átlaga önmagában még nem igazán informatív, hiszen nem mindegy, hogy egy nagy vagy egy kisebb lélekszámú körzetről van-e szó. A városon belüli szegénység területi egyenlőtlenségének vizsgálatához 1000 felnőttre vetítettük a hátralékok összegét és a tételek számát minden szavazókörben, választókerületben, iskolakörzetben és városrészben. Ezek

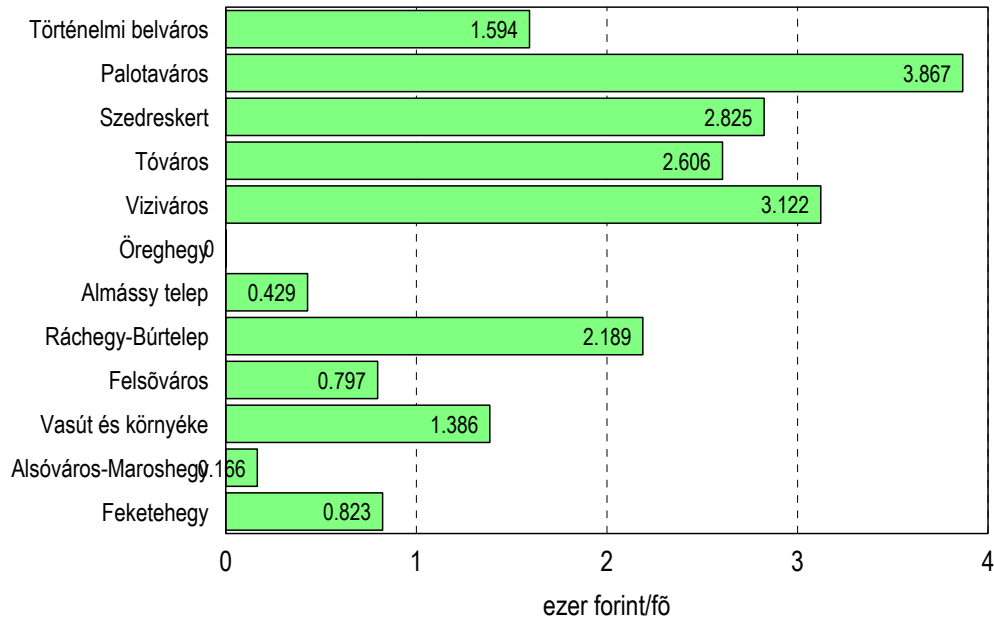
alapján a legtöbb hátralékos a 42-es szavazókörben él (Gánts Pál, Hübner András és Kelemen Béla 28-50 szám), itt ezer felnőttre 94 adós család jut (2003-ban még 193 jutott), szemben a városi átlaggal, mely csupán 17 (2003-ban még 55 volt), de 40 feletti az index értéke a 76, 20, 30, 38 és 46 körzetekben is. Jellemzően ugyanezen körzetek voltak problémásak 2003-ban (Kőfém, Sziget utca, Toronysor, Budai 48-78) illetve új körzetként jött be a 46-os, mely a Mura utca és környéke. Az adósok átlagnál magasabb számából még nem következik, hogy az ezer felnőtt lakosra jutó adósság is ezeken a helyeken a legmagasabb, bár kétségtelen, hogy az átlagnál (2009-ben 1811 ezer Ft, 2003-ban 2099 eFt volt) magasabbak. A körzet teljes népességét vizsgálva az egy felnőtt lakosra jutó hátralék összege a 42-es körzetben (Hübner) a 8000 Ft-ot is meghaladja, de 4-6 ezer forint között van az alábbi körzetekben is: 3, 20, 22, 30, 32, 39, 43, 45, 76. Ezek a fentebb jelzett körzetek és közvetlen szomszédaik valamint a Börgyár környéke (43).

Választókerületenként nézve legtöbb hátralékos továbbra is a Palotavárosban van, a 7. és 8. kerületben 32-41 hátralékos jut ezer felnőttre, de a 4. kerületben (Víziváros) is meghaladja a 30-at számuk. Az egy főre jutó adósság átlagos összege a 4. 7. és 8. kerületben 2003-ban rendre 4174, 4372 és 4861 Ft volt, idén 3385, 3179, és 4512 Ft., s kizárólag a város ezen részein jut ezer lakosra 300-nál több kiegyenlített számla.

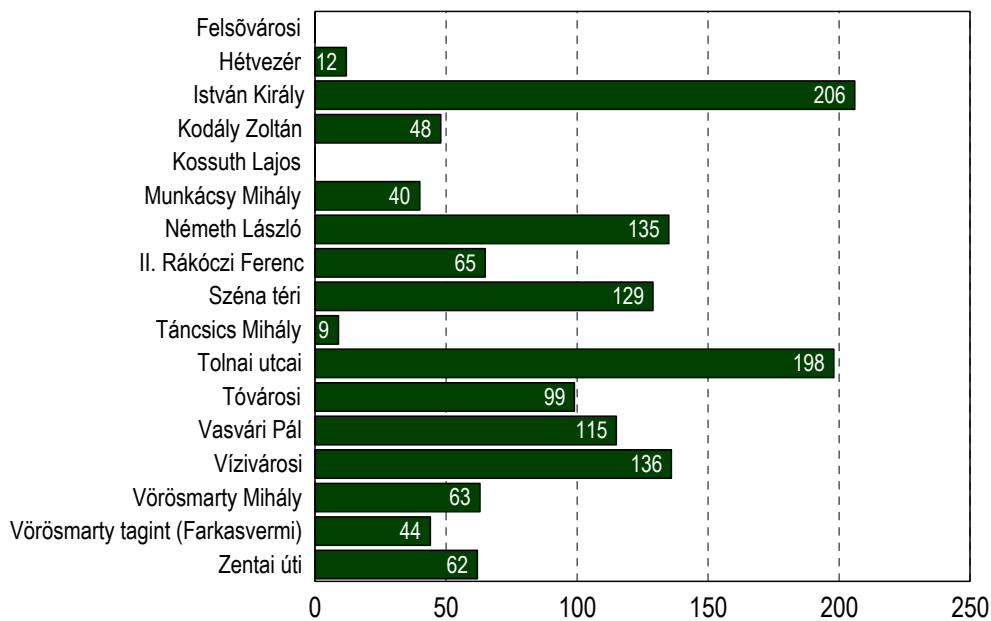
Kerület	Elnevezés	1000 felnőtt lakosra jutó távhő hátralékos száma		1000 felnőtt lakosra jutó távhő hátralék összege ezer Ft-ban		1000 felnőtt lakosra jutó hátralékos tételek	
		2003	2009	2003	2009	2003	2009
Városi átlag		54,81	16,5	2099	1786	617,32	159,5
1	Szedreskert	84,43	22,6	2794	2825	988,82	254,1
2	Belváros	41,47	17,7	1531	1594	520,85	212,6
3	Ósz u.	102,54	25,4	3674	2652	893,75	222,6
4	Víziváros	111,97	31,1	4174	3386	1242,40	285,6
5	Prohászka	44,75	11,9	2091	1386	505,43	131,1
6	Tóváros	67,54	19,0	2715	2606	858,12	194,0
7	Palotaváros	115,29	31,6	4372	3180	1322,61	303,8
8	Palotaváros	119,70	40,6	4861	4513	1389,25	396,7
9	Feketehegy	8,34	11,6	386	823	60,75	87,5
10	Felsőváros	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11	Felsőváros	26,80	9,8	856	1215	257,72	94,6
12	Almássy	33,93	10,1	1177	884	234,96	92,8
13	Kadocsa	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
14	Öreghegy	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
15	Öreghegy	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
16	Kőfém	51,70	20,4	2102	2441	699,56	198,7
17	Búrtelep	55,48	21,0	2341	1883	848,60	167,0
18	Alsóváros	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00
19	Maroshegy	4,17	1,2	131	142	30,37	13,1

Négy olyan választókerület van, ahol az egy főre jutó hátralék összege nemhogy csökkent, hanem még nőtt is 2003 és 2009 között, az egyik a Köfém, a másik a Belváros, a harmadik Szedreskert, a negyedik pedig Felsőváros.

Egy főre jutó távhődíj hátralék városrészenként

Távhődíj hátralékos családok száma iskolakörzetenként

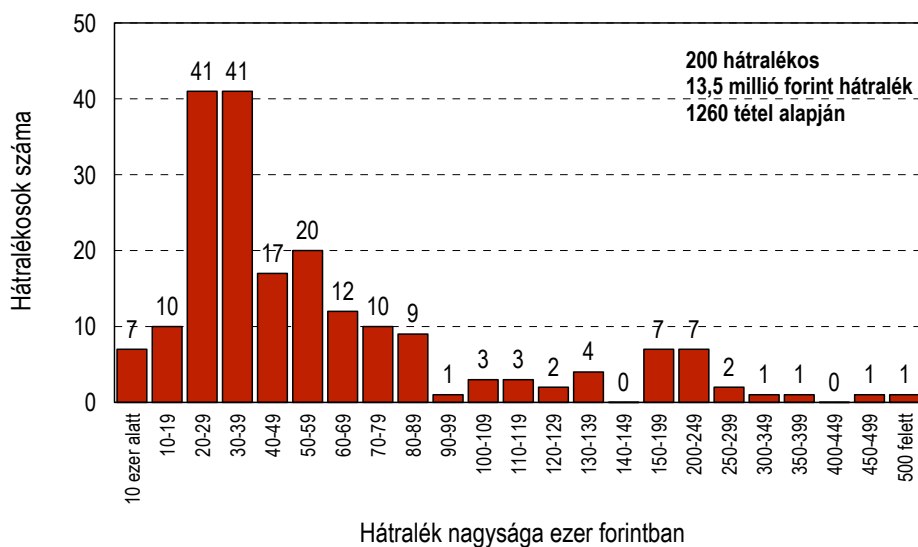

Végezetül nézzük meg, hogy a másik – funkcionális – körzetbeosztás szerint, hogyan néz ki a hátralékosok eloszlása, és ez nem más mint az általános iskolák iskolakörzetei. Ha a hátralékos címeket ezek alapján csoportosítjuk, akkor az derült ki, hogy a legtöbb hátralékos család az István Király Általános Iskola beiskolázási körzetében van, ezt követi a Tolnai utcai Általános Iskola, majd a Vízivárosi, Németh László és a Széna téri Általános Iskola, 115-136 hátralékos távhődíját nem rendszeresen fizető család él ezen iskolák körzetében..

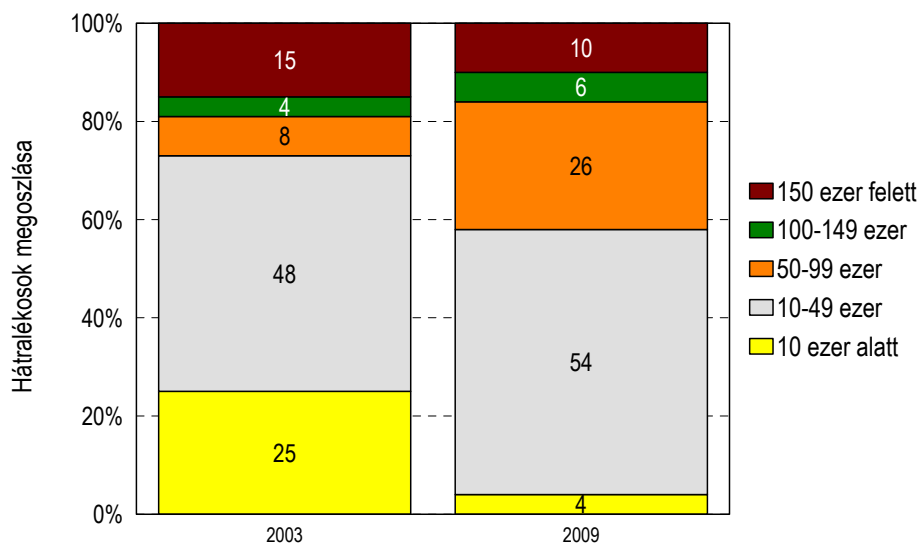
4.2 Lakbér hátralékok

A lakosok anyagi problémák miatt, nemcsak a távhő díjtartozásokat, hanem többek közt lakbérhátralékot is felhalmozhatnak. Az önkormányzat tulajdonában lévő szociális bérlakások száma meghaladja az ezret, a Széphő által kezelt ilyen lakások száma 1175. Ezek 63 százaléka összkomfortos, 27 százaléka komfortos, 5 százaléka félkomfortos, 4 százaléka komfort nélküli és 1 százalék szükséglakás. Ezen lakások 94 százalékát bérlőként használják a lakók. A Széphő által kezelt szociális bérlakásban élők közül 200 családnál regisztráltunk lakbérhátralékot, mindösszesen 13,5 millió forint értékben. Ez 2003-hoz képest egyharmaddal kevesebb adós, de csak 20 százalékkal kevesebb a díjhátralék, vagyis nőtt az egységnyi hátralék, 2003-ban 295 hátralékos 18,6 millió Ft-tal tartozott. A legkisebb hátralék összege 1192 Ft, a legnagyobb hátralék összege 669 ezer Ft. (Ez utóbbi összeg, 30 tételből áll össze, a Kelemen Béla 2-ben). A hátralékosok 2003-ban átlagosan 63 ezer forinttal tartoztak, 2009-ben 68 ezer forinttal, ez az átlag azonban most is nagy szórást mutat. 2003-ban a hátralékosok negyede 10000 forint alatti összeggel, 25 százaléka 10-20 ezer forint közötti összeggel tartozott. 50 ezer forintot meghaladó lakbér adósságot a hátralékosok 27 százaléka, ebből 100 ezer forintnál nagyobb összeget 19 százaléka halmozott fel akkor. 2009-re a hátralék mediánja és módusza is felfelé mozdult el, csakúgy mint az átlaga. 10 ezer forint alatt alig van adós, a hátralékosok 4 százaléka, 10-49 ezer között van 54 százalék, 50-100 ezer között van 26 százalék. Pozitív jelenség, hogy nagyon magas adósságösszeggel tartozóknak (150 ezer forint felett) nemcsak a száma, hanem a belső aránya is csökkent.

Szociális bérlakás lakbér hátralékosok száma 2009 augusztusában a hátralék nagysága alapján

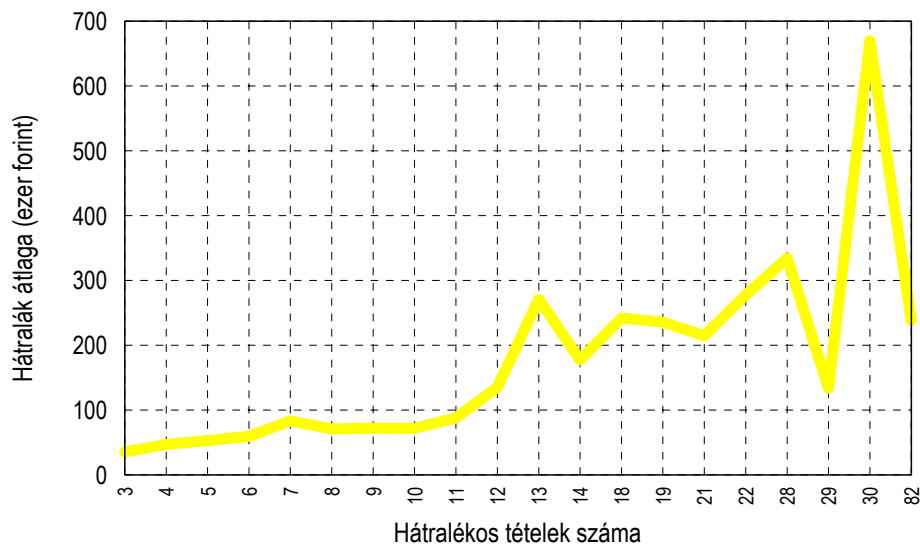
Lakbér hátralékosok megoszlása a hátralék nagysága alapján

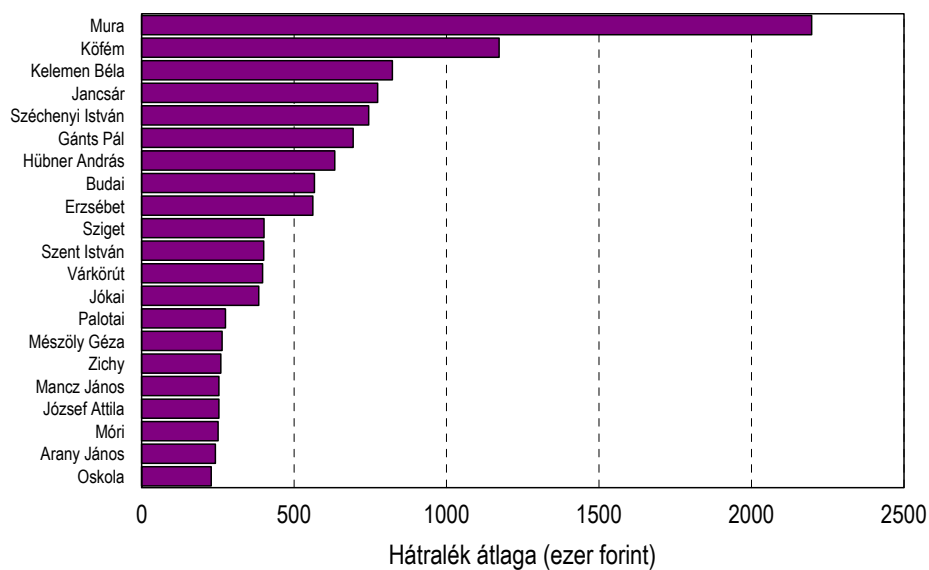
Az átlagos hátralék összege ez esetben is függ nyilván a hátralékos tételek számától. Az adósok 35 százaléka (70 fő) esetében 3 számlából áll a hátralék, átlagosan 36 ezer forinttal tartoznak mindösszesen 2,5 millió forinttal a szolgáltatónak. 21 százalékuk (42 fő) 4 tételből halmozott fel hátralékot, estükben már átlagosan 47 ezer forint a díjhátralék, s ez mindösszesen 2 milliós

kintlévőséget eredményez a cégnek. További 28 százalék (57 fő) 5-9 számlát nem tudott befizetni, itt már fejenként 60-80 ezer forint közötti a hátralék, mindösszesen 3,6 millió nem lett befizetve. További 13 százaléka 10-19 számlával adós, itt már jelentősebb összegek hiányoznak, közel 4 millió forinttal tartozik 25 hátralékos, s ennél több hiányzó lakbérhátraléka van 6 embernek a városban, ők összességében az összes bérlakás díj hátralékos 3 százalékát teszik ki, miközben a teljes hátralék 14 százaléka miattuk áll fenn.

Lakbérhátralék átlaga a hátralékos tételek száma szerint

Hátralék összege utcánként

a rangsorban a 200 ezer feletti adós utcák

A hátralékos háztartások területi eloszlása tekintetében – a távhődíj hátralékhoz hasonlóan – most is érdemes az utcák alapján közelíteni a kérdést. Az szociális bérlakásdíj hátralék 16 százalékát a Mura utcai új bérlakásokban élők hozták össze az elmúlt években, ahol 41 család tartozik, de Köfémén, a Gánts Pál, a Hübner és Széchenyi utcában is több mint 10 hátralékos család él, átlagosan 50-80 ezer forinttal, összességében ez 3,2 millió forintot tesz ki. Ezen utcák adják utcánként a teljes díjhátralék 5-6 százalékát. Ezen kívül nagyszámú hátralékos más utcákban nincs, viszont nagy hátralék összeg van. A Kelemen Bélán 5 hátralékos 822 ezer forinttal, a Jancsár utcában szintén 5 hátralékos 770 ezer forinttal, a Várkörúton 2 hátralékos 396 ezer forinttal, a Mancz Jánosban pedig szintén 2 család 253 ezer forinttal tartozik.

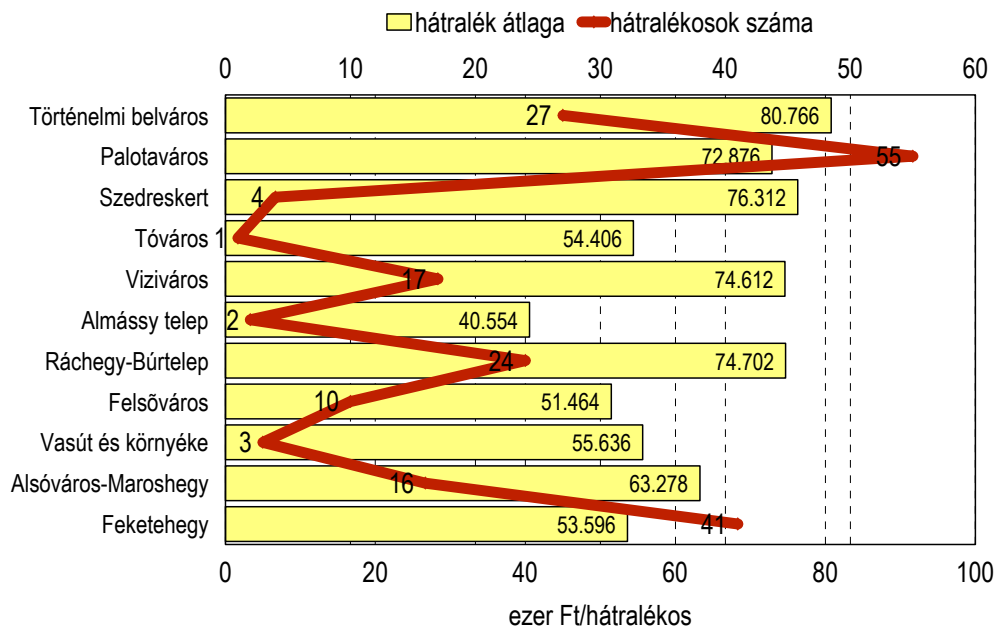
Ha egészen pontosan cím és házszám szerint próbáljuk lokalizálni a hátralékosokat, akkor a már említett Kelemen Béla 2.-n kívül a Jancsár 31., a Köfém 14. és 38, a Széchenyi 76., és a Sziget 19. vezeti a rangsort, több mint 250 ezer forintnyi lakbér hátralékkal, 13-30 közötti hátralékos tétellel.

Városrészenként látható, hogy az egy adósra jutó átlagos hátralék nagysága eltérő ugyan, de korántsem olyan mértékben, mint a távhődíj hátralék esetében. Érdekes eltérés, hogy míg a távhő hátralék esetében a Belvárosban inkább átlag alatti összegeket mérhettünk, addig lakbérhátralék átlaga itt a legmagasabb, átlagosan 81 ezer forint, s a korábban már jelezett problémásabb városrészek (Szedreskert, Víziváros, Palotaváros, Ráchehy), csak ezek után következik a listában 73-76 ezer forint közötti átlagos hátralékkal. A hátralékosok száma szerint egy kiugró városrész van, mégpedig Palotaváros, ahol 55 adósa volt a Széphőnek 2009. augusztusában bérlakás lakbérhátralékból.

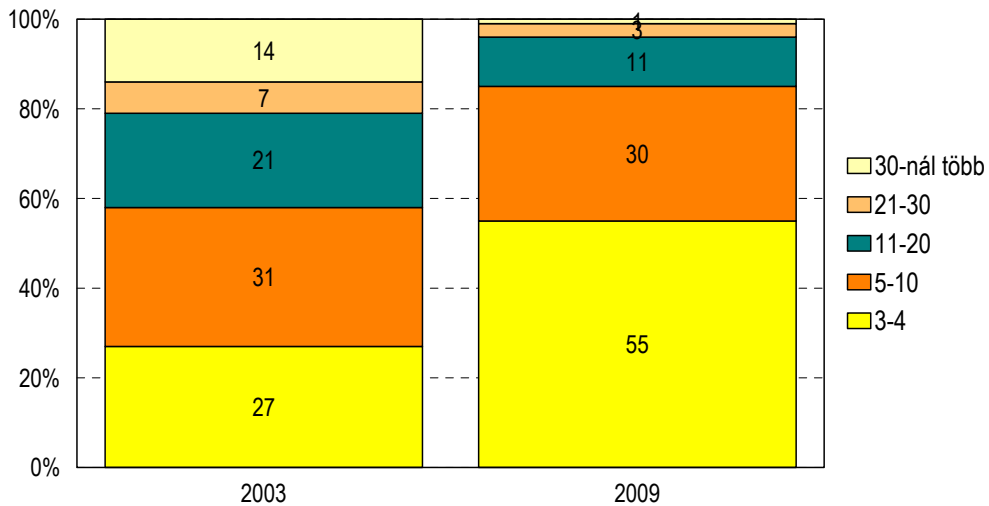
Ennek megfelelően a körzet jellegéből fakadó eltérések is pontosan kimutathatók, 66 adós lakótelepes körzetben él, ők mindösszesen 4.7 millió forintos hátralékot halmoztak fel átlagosan 72 ezer forinttal, illetve ennél is többen vannak a falusias részeken (Feketehegyen a Mura utca például), ahol 71 hátralékos átlagosan 62 ezer forintjával, 4,4 millióval tartozik. A belvárosban, ahol 42 hátralékos van a cégnek 3.2 millió forinttal, átlagosan 81 ezer forint a lakbérhátralék, s legkevésbé érintett a kertvárosi részei a városnak.

Az sem mellékes, hogy az adott hátralék összege hány ki nem egyenlített számlából tevődik össze, mennyire mély az adósság. A listából kiderült, hogy a leggyakoribb érték 2003-ban az 5-10 tétel volt, addig 2009-ben a 3-4 tétel, s míg hat évvel ezelőtt a hátralékosok közel fele (42 százalék) tíz feletti tételből álló hátralékot görgetett maga előtt, idén arányuk csak 15 százalék. 2009-ben az összes hátralékos több mint fele (55 százalék) 3 vagy 4 tételből álló hátralékot tudhat magáénak. Körzet szerint a 2 és 6 (Belváros és Tóváros) vannak a legmagasabb átlagos tételszámok. A ki nem egyenlített lakbér tételek átlagos száma 2003-ban egyébként adósonként 20,8 volt, 2009-ben 6,3 ami jelentős csökkenés. A probléma koncentrátságát mutatják az alábbi ábrák is.

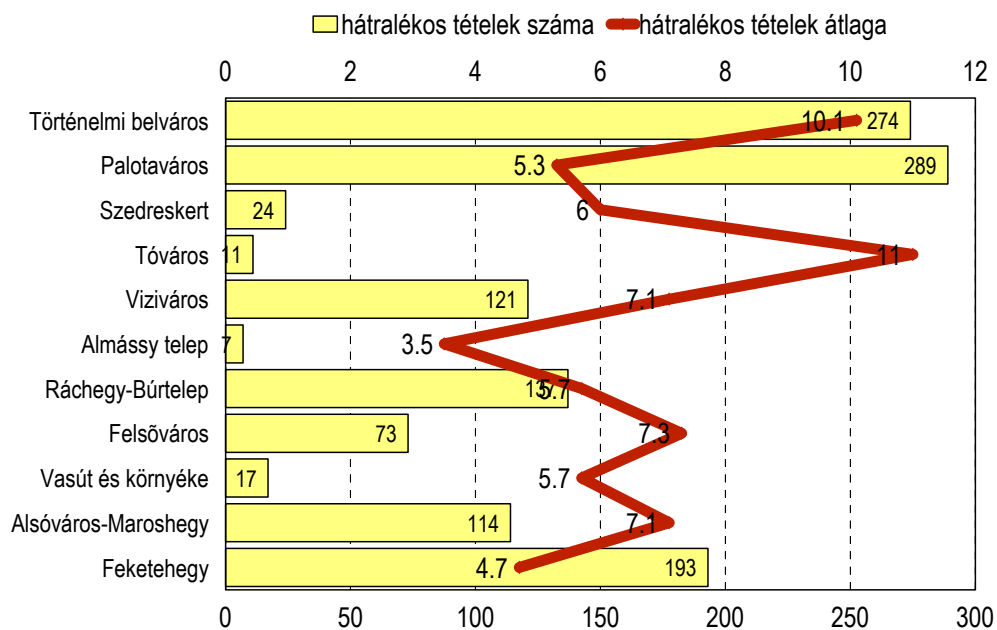
Adósonkénti hátralék átlagos összege városrészenként

A ki nem egyenlített lakbértételek megoszlása

Adósonkénti hátralékos tételek száma városrészenként

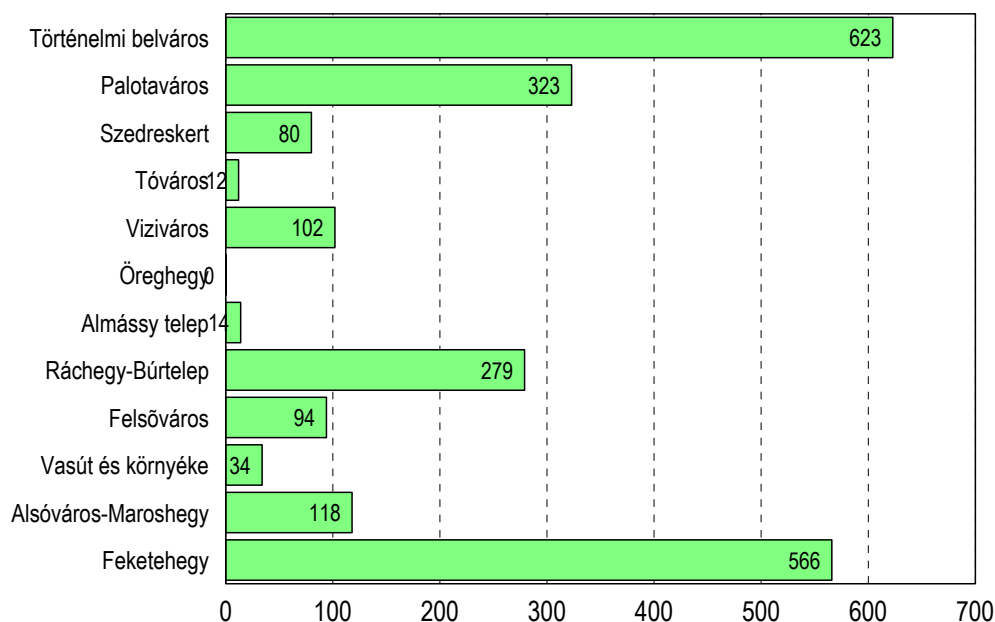
Szavazóköri szinten lokalizálva a hátralékosokat a legtöbb hátralékos a 46-os körzetben él (Mura utca és környéke), ezt követi 42-es szavazókör (Gánts Pál, Hübner András és Kelemen Béla 28-50 szám), majd a 8-as (Jókai, Arany János, Oskola) és a 76-os (Kőfém ltp). Itt ezer felnőttre rendre 43, 23, 18 adós család jut, szemben a városi átlaggal, mely csupán 2,4 (2003-ban még 3,4 volt), de 15 feletti az index értéke a 84-es körzetben is (Hosszúsétatér, Széchenyi). Ezekben a körzetekben értelemszerűen az ezer felnőtt lakosra jutó adósság is átlagon felüli. Míg a városi átlag 164 Ft/fő, addig ezekben a körzetekben 1000 forint feletti, sőt a Mura utcában és környékén eléri a 2300 Ft-ot is.

Választókerületenként nézve legtöbb hátralékos tavaly még a Belvárosban és az Alsóvárosban volt, 7. és 18. kerületben 11-12 hátralékos jutott ezer felnőttre, idén azonban a Mura utca miatt egyértelműen a Feketehegy kerület vezet a rangsort, 10,6-s index értékkel. Az egy főre jutó adósság átlagos összege viszont a Belvárosban a legnagyobb, 623 Ft, ezt követi a Feketehegy 565 és a Palotaváros 428 Ft-tal.

Öt olyan választókerület van, ahol az egy főre jutó hátralék összege hat év alatt nőtt, a Belvárosban, az Ősz utcában, a Palotavárosban, Feketehegyen és az Alsóvárosban.

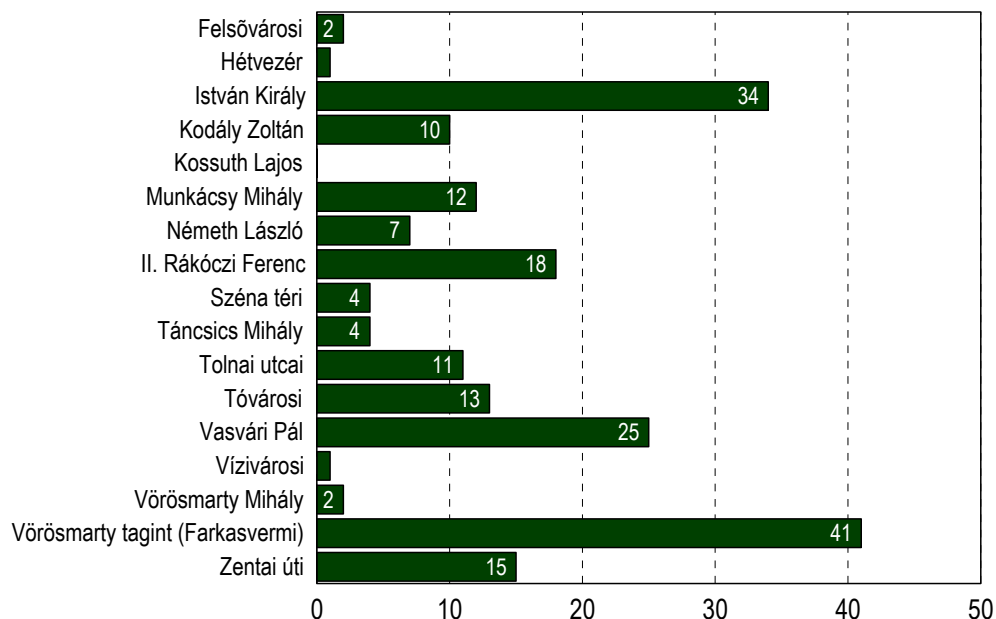

Egy főre jutó lakbér hátralék városrészenként

Kerület	Elnevezés	1000 felnőttre jutó lakbér hátralékos száma		1000 felnőttre jutó lakbér hátralék összege ezer Ft-ban		1000 felnőttre jutó lakbér hátralékos tételek	
		2003	2009	2003	2009	2003	2009
Városi átlag		3,47	2,4	218,61	164,0	72,07	15,2
1	Szedreskert	3,35	1,1	160,59	80,3	104,00	6,3
2	Belváros	11,74	7,7	517,52	623,1	254,31	78,3
3	Ósz u.	1,37	2,7	32,74	198,0	9,18	20,0
4	Viziváros	1,77	0,6	201,19	48,6	45,32	4,0
5	Prohászka	3,44	0,6	306,14	33,7	65,58	3,4
6	Tóváros	1,32	0,2	44,36	11,6	18,35	2,3
7	Palotaváros	4,74	2,0	318,21	212,0	60,61	10,0
8	Palotaváros	6,56	6,7	396,48	428,3	100,55	35,9
9	Feketehegy	6,34	10,6	55,66	565,6	37,05	49,7
10	Felsőváros	4,14	4,8	249,18	228,6	81,26	34,5
11	Felsőváros	1,89	0,3	33,14	23,5	25,45	2,2
12	Almássy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13	Kadocsa	0,30	0,0	0,74	0,0	6,60	0,0
14	Öreghegy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15	Öreghegy	0,74	0,0	56,03	0,0	17,36	0,0
16	Kőfém	7,50	4,0	648,39	331,3	209,56	25,2
17	Búrtelep	2,86	3,4	327,28	214,1	49,75	16,6
18	Alsóváros	12,38	5,6	218,61	365,0	72,07	42,2
19	Maroshegy	2,67	0,6	160,59	36,4	104,00	3,7

Lakbér hátralékos családok száma iskolakörzetenként

Végezetül nézzük meg a lakbér hátralék estében is, hogy a másik – funkcionális – körzetbeosztás szerint, hogyan néz ki a hátralékosok eloszlása. Ha a hátralékos címetek ezek alapján csoportosítjuk, akkor az derült ki, hogy a legtöbb hátralékos Vörösmarty Általános Iskola tagintézménye (Farkasvermi út) körzetében van, ezt követi az István Király Általános Iskola beiskolázási körzete valamint a Vasvári Pál és II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola 18-34 hátralékos, lakbérét nem rendszeresen fizető család él ezen iskolák körzetében.

4.3 Kilakoltatások

Az összegyűjtött adatok alapján 1995-2002 között az önkormányzati bérházakból összesen 64 alkalommal történt kilakoltatás, ebből mindösszesen 8 alkalommal történt meg ezzel egyidőben a kilakoltatottak elhelyezése¹⁶. Az utóbbi 7 évben 2003-2009 között hasonló nagyságrendben 73 alkalommal került sor kilakoltatásra, ezzel egyidőben már csak három alkalommal történt meg a kilakoltatottak elhelyezése¹⁷. Az utolsó kilakoltatások 2009 októberében voltak, akkor a Széchenyi 76 és a Hosszúsétátér 64-ből történt.

A kilakoltatások száma az elmúlt 15 évet vizsgálva 2008-ban volt a legmagasabb, 17 családot költöztetett ki a hatóság különböző okokból a szociális bérházakból. Érdeemes megnézni, hogy az

¹⁶ Négy alkalommal a Széchenyi u, 76/b-be, egy-egy alkalommal pedig a Móri u. 8-ba, a Rádió u. 11-be, a Fürdősor 5-be és a Tátra 47-be.

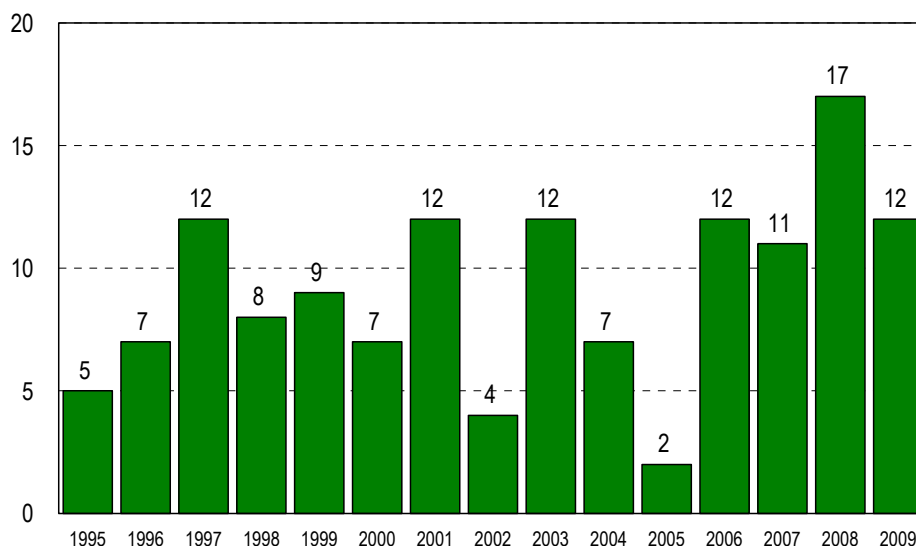
¹⁷ Egyszer a Krízis központba, kétszer pedig az Ybl 9-be.

otthonuk erőszakos elhagyását melyik hónapra időzítette a hatóság. A diagramból is látható, hogy még 1995 és 2002 között kilakoltatások az év bármely hónapjában előfordulhattak, s az időszak kilakoltatásait áttekintve az összes kilakoltatás 11 százaléka téli hónapokban, 31 százaléka tavasszal, 23 százaléka nyáron, 35 százaléka pedig ősszel zajlott le. Két hónap – az április és a szeptember - kiugró részarányú volt az előzős szociális térkép készítésekor. A 2003 és 2009 közötti kilakoltatásokat jellemző, hogy a téli hónapokban (december-február) már nincs kilakoltatás, az április, a július és az október a kiugró hónapok.

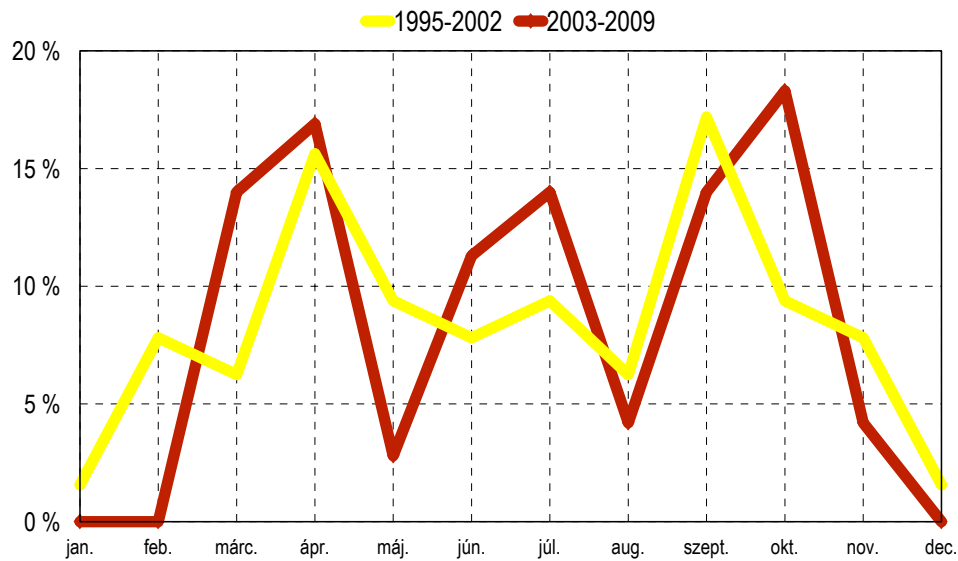
Földrajzilag a legtöbb kilakoltatás a Palotavárost és a Alsóvárost érintette az elmúlt 6 évben, de az Öreghegyet és az Almássy telepet és a Tóvárost leszámítva minden kerületben előfordult (a Tóváros, mint városrész nem azonos a Tóvárosi iskola beiskolázási körzetével). Utcák szerint a Hosszúsétatér, a Hübner és a Köfém fordul elő 5 alkalommal, de további 34 utcában is előfordultak, vagyis a kilakoltatás nem koncentrálódik földrajzilag. Az összes kilakoltatás 21 százaléka belvárosi, 29 százaléka lakótelepi címről történt, 36 százalék a város falusias jellegű körzeteiből, 14 százalék pedig kertvárosból.

Iskolakörzet szerint az átlagnál jóval több kilakoltatás volt (9-11) az István Király Általános Iskola, a Tóvárosi Általános Iskola és a Vasvári Pál Általános Iskola beiskolázási körzetéből.

Kilakoltatások száma Székesfehérváron

A kilakoltatások hónap szerinti megoszlása

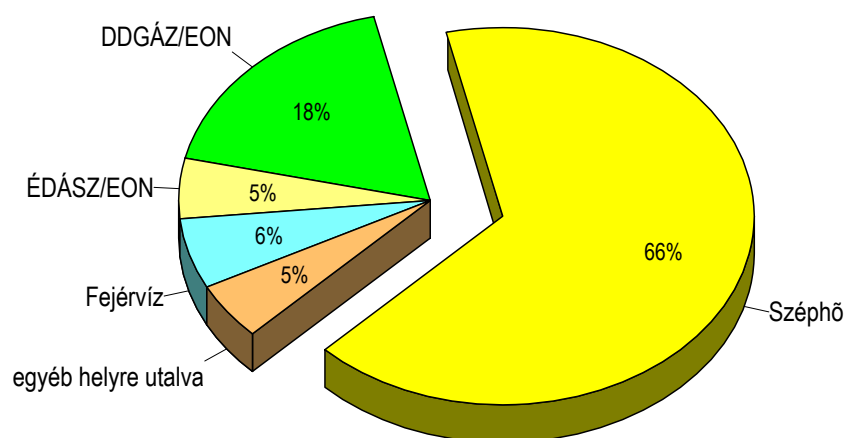
Kerület	Elnevezés	1000 felnőttre jutó kilakoltatások száma	
		1995-2002	2003-2009
Városi átlag			
1	Szedreskert	,28	0,28
2	Belváros	2,16	2,20
3	Ősz u.	,98	0,60
4	Víziváros	,55	0,08
5	Prohászka	1,09	0,12
6	Tóváros	,95	0,05
7	Palotaváros	1,48	0,33
8	Palotaváros	,89	1,05
9	Feketehegy	,00	2,72
10	Felsőváros	3,11	2,54
11	Felsőváros	,54	0,08
12	Almássy	,00	0,12
13	Kadocsa	,00	0,00
14	Öreghegy	,00	0,03
15	Öreghegy	,00	0,00
16	Kőfém	1,11	1,12
17	Búrtelep	,36	1,19
18	Alsóváros	1,90	2,63
19	Maroshegy	,17	0,10

4.4 Lakásfenntartási és lakbértámogatások

Lakásfenntartási és lakbértámogatások sok rászoruló család életét könnyítik meg a városban. Az önkormányzat rendszeres lakásfenntartási támogatásban részesíti azt, aki alacsony jövedelmi és magas lakásfenntartással kapcsolatos kiadásai miatt nem képes biztosítani önmaga és családja fenntartását. A támogatás az igénylő által lakott lakásra vagy lakott, nem lakás céljára szolgáló helyiségre egyaránt nyújtható.

A különböző közüzemi szolgáltatókhoz vagy a segélyezetthez közvetlenül elutalt lakásfenntartási támogatások száma az elmúlt tíz évben (2000-2009 szeptember között) megközelítette a tízezret (9962 eset). A támogatási esetek alapvetően két szolgáltató felé fizetett díjak támogatását jelentik, 66 százalékban a távhőszolgáltatási díj került támogatásra (Széphő Zrt-hez utalva), 18 százalékban pedig a gázfogyasztás költségeit támogatta (DDGÁZ-hoz illetve az EON Energiaszolgáltatóhoz utalva). Az összes lakásfenntartási támogatás esetének 5-6 százaléka az elektromos áram és a víz díjához járult hozzá. Összevontan az elmúlt tíz évben a kifizetett lakásfenntartási támogatások több mint 229 millió forintot tettek ki a szociális adatbázis alapján. Összevetve ezeket az adatokat a korábbi időszakokkal, 1993-2003 között nagyjából hasonló megoszlás volt mérhető, 70 százalékban távhő, 19 százalék gázfogyasztás költségeire ment.

Lakásfenntartási és lakbértámogatások eseteinek megoszlása a közüzemek szerint (2000-2009)

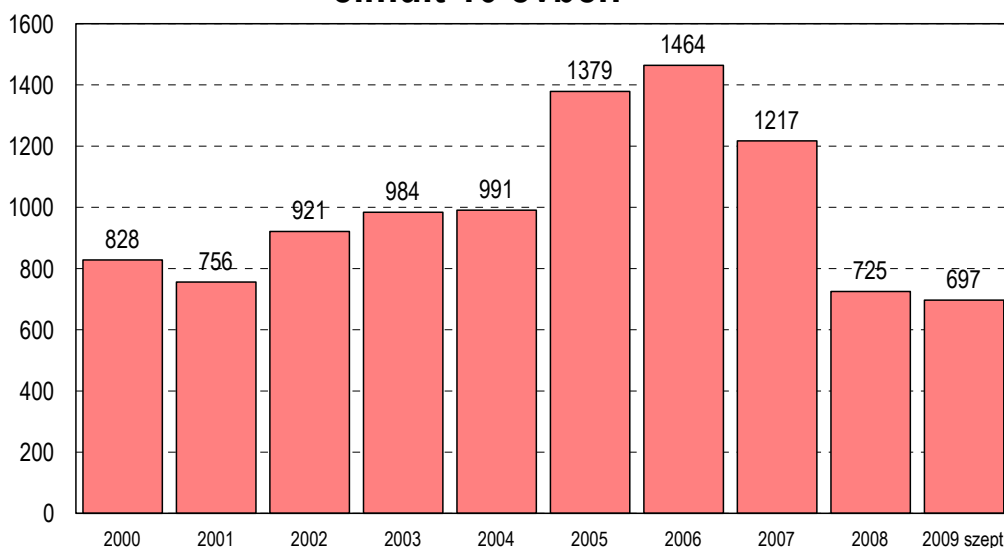
Lakásfenntartási támogatások

ÉV	Támogatások száma	A kifizetett támogatás összege (ezer Ft)	Egy támogatottra jutó támogatás átlaga (Ft)	Támogatott családok száma
2000	828	12353	15028	822
2001	756	13812	18540	745
2002	921	19154	21188	904
2003	984	21177	26604	796
2004	991	25219	32752	770
2005	1379	30487	32676	933
2006	1464	34366	37033	928
2007	1217	28403	36839	771
2008	725	18214	33668	541
2009/1-9 hó.	697	26470	51800	511
Összesen	9962	229 656	29744	7721*

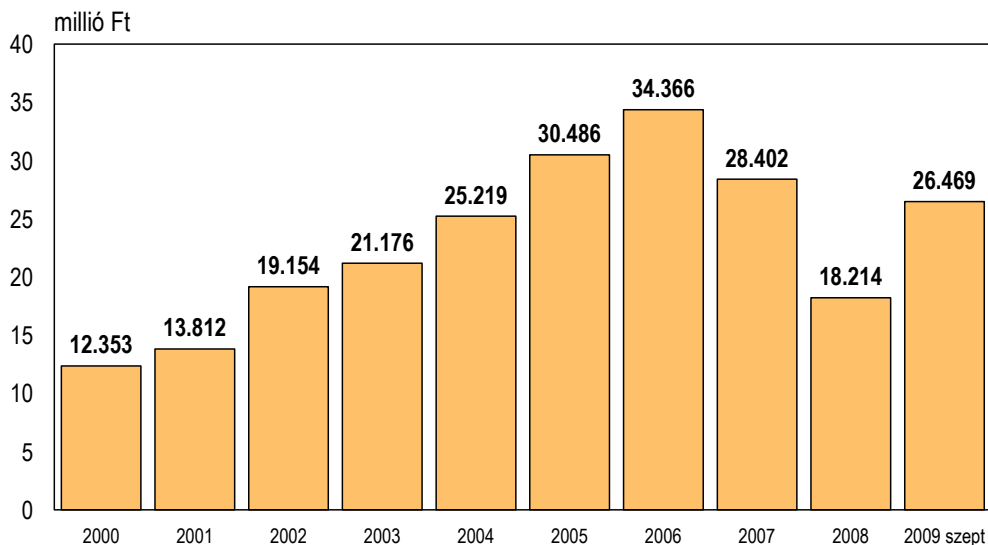
* Évenkénti összegzés, ha valaki két különböző évben is kapott támogatást duplán szerepel itt

Az elmúlt tíz évet vizsgálva, megállapítható, hogy a kiutalt lakásfenntartási támogatások közül a legtöbbet 2005-ben és 2006-ban folyósította a Szociális Iroda, az adott évi esetek száma meghaladta az ezerháromszázat. A 2008-as tavalyi évben 725 lakásfenntartási és lakbértámogatási eset volt, ami az elmúlt tíz évben a legalacsonyabb.

Kiutalt lakásfenntartási és lakbértámogatások esetszáma az elmúlt 10 évben

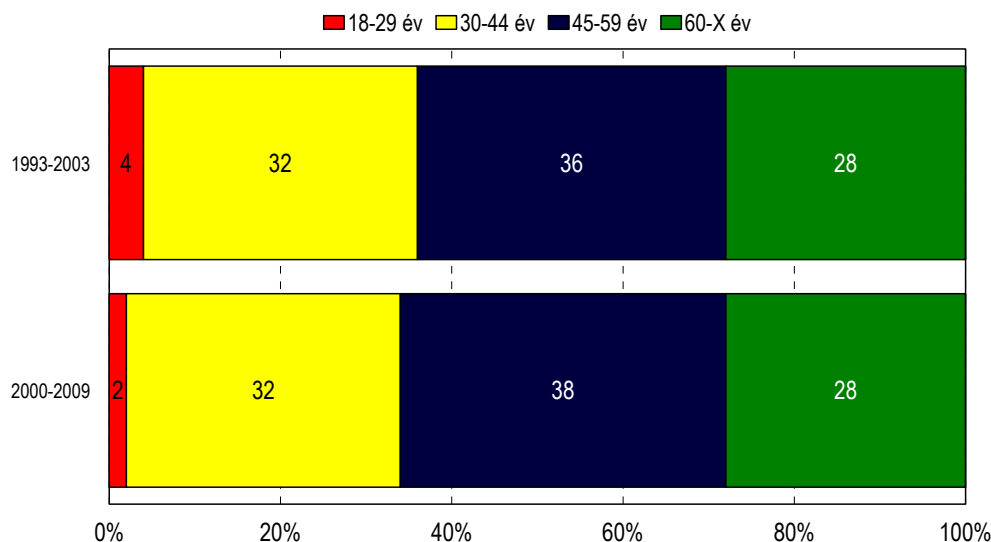
Kiutalt lakásfenntartási és lakbértámogatások összege az elmúlt 10 évben

A lakásfenntartási támogatások és az igénylő életkora között összefüggés van. Az összes igénylő 2 százaléka fiatal felnőtt 18-29 éves, egyharmaduk 30-44, 38 százaléka 45-59 éves, a 60 éven felüliek részaránya 28 százalék. Az elmúlt tíz évben a lakásfenntartási és lakbértámogatások eseti előfordulási aránya a lakótelepi övezetekben 53 százalék, a belvárosban 19 százalék, 16 százalék a falusias jellegű területeken és 12 százalék a kertvárosi részeken. Az igénybevevők között minden negyedik rokkant vagy öregségi nyugdíjjal rendelkező lakos. A szavazóköri eloszlást tekintve kiemelkedő 18., 46., 42., 34., 76., 81. 41. és 22. szavazókör, itt meghaladja az esetek száma a kétszázat. Iskolai körzetek között kiugró számot mutat a 11. körzet, itt a tíz év alatt összesen 1127 esetben igényelték ilyen támogatást, ezt követi a 9. körzet 929 alkalommal, illetve a 3. körzet 861 esettel. Az iskolai körzetek között a legkisebb arányban az 1. körzetben vették igénybe ezt a pénzügyi szolgáltatást, összesen 180 esetben.

Ha a támogatási összegek megoszlását nézzük, a legtöbb támogatás az elmúlt tíz év alatt a 46. szavazókörbe ment összesen 7,3 millió Ft, ezt követi a 18. szavazókör 6,8 millió forinttal, illetve a 42. körzet közel 6,7 millió Ft kiutalásával. Az iskolai körzetek közül a legtöbb ilyen jellegű támogatás a 11. körzetbe (közel 26 millió Ft) és a 9. körzetbe (20,7 millió Ft) jutott el. A 18-29 évesek 6,3 millió Ft, a 30-44 év közötti korosztályba tartozók 78,8 millió Ft, a 45-59 év közöttiek 86,3 millió Ft, míg a 60 éven felüliek 56,5 millió Ft támogatást kaptak az elmúlt tíz évben. A lakótelepi körzetekbe összesen 120 millió Ft, a belvárosi részeken 41 millió Ft, a falusias jellegű városrészekbe 38 millió Ft és a kertvárosi területekre 28,6 millió Ft lett kiutalva.

Kiutalt lakásfenntartási támogatások korcsoport szerinti megoszlása

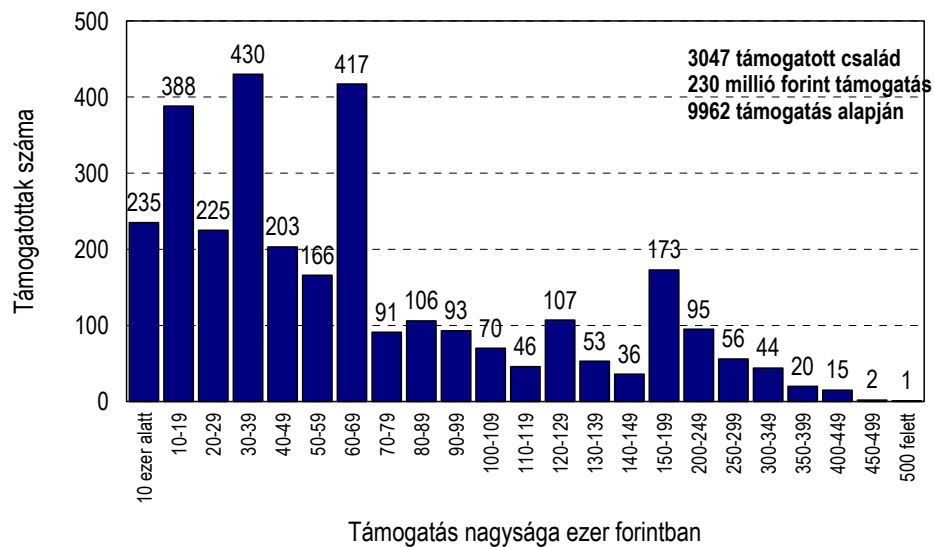
A lakásfenntartással kapcsolatos adatokat címenkénti bontásban is megnéztük, mivel előfordulhat, hogy több eset is tartozik egy-egy emberhez, többször is kapott ugyanolyan támogatást vagy többféle lakásfenntartási támogatást is kapott az illető. 1993-2003 közötti időszakot nézve a szociális adatbázisban nyilvántartott lakosok pontosan 25 százaléka kapott egy vagy több alkalommal lakásfenntartási támogatást, ez mindösszesen 6232 családot/igénylőt jelentett akkor. Ha a 2000-2009 közötti időszakot nézzük, akkor az derült ki, hogy mindösszesen 3074 család került támogatásra az elmúlt tíz évben, ennek 25 százaléka egyszer, 42 százaléka két alkalommal, 15 százaléka 3 vagy 4 alkalommal 19 százaléka ennél többször kapott támogatást.

Ha összességében nézzük az egy családnak jutott támogatás összegét az elmúlt 10 évben, akkor az derült ki, hogy 235 család kapott 10 ezer forintnál kevesebb támogatást, 388 családnak 10-19 ezer forint, 430 családnak 30-39 ezer forint és 417 családnak 60-69 ezer forint közötti összeg került folyósításra. A sorrend másik felét nézve, azon családok száma, amelyek több mint 250 ezer forint támogatásban részesültek az elmúlt 10 év alatt 138 volt, az ilyen módon segélyezett családok közel 5 százaléka, s 100-250 ezer forint között kapott 17 százalékuk (510 család).

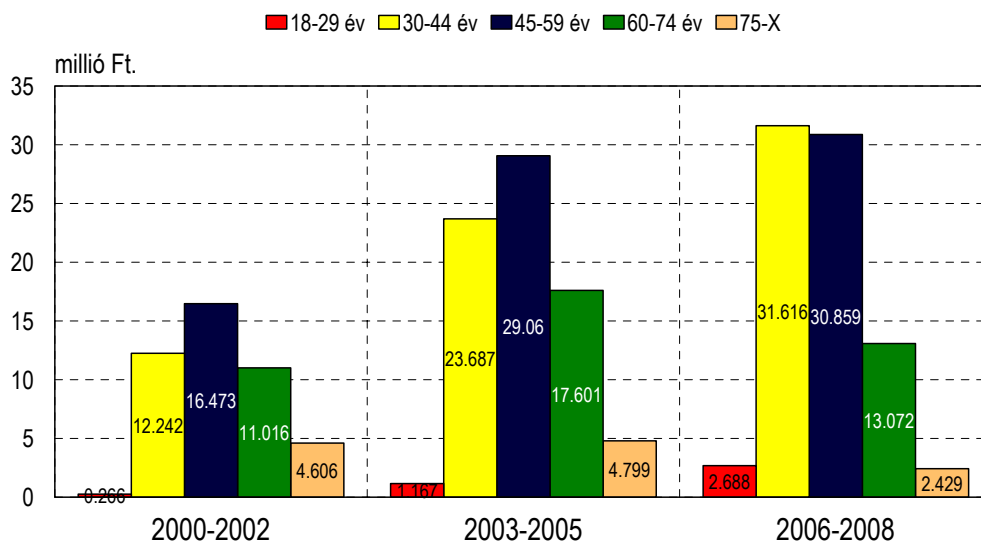
Érdeemes megnézni, hogy a legutóbbi szociális térkép készítése idején, illetve az azóta eltelt időben hogyan néz ki a kifizetett lakásfenntartási támogatások összege. 2000-2002 között 45 millió forint, 2003-2005 között 77 millió forint, 2006-2008 között pedig 81 millió forint lett kifizetve.

Lakásfenntartási támogatást igénybevevők száma a kapott támogatás nagysága alapján (2000-2009)

Kiutalt lakásfenntartási támogatások összege korcsoportonként

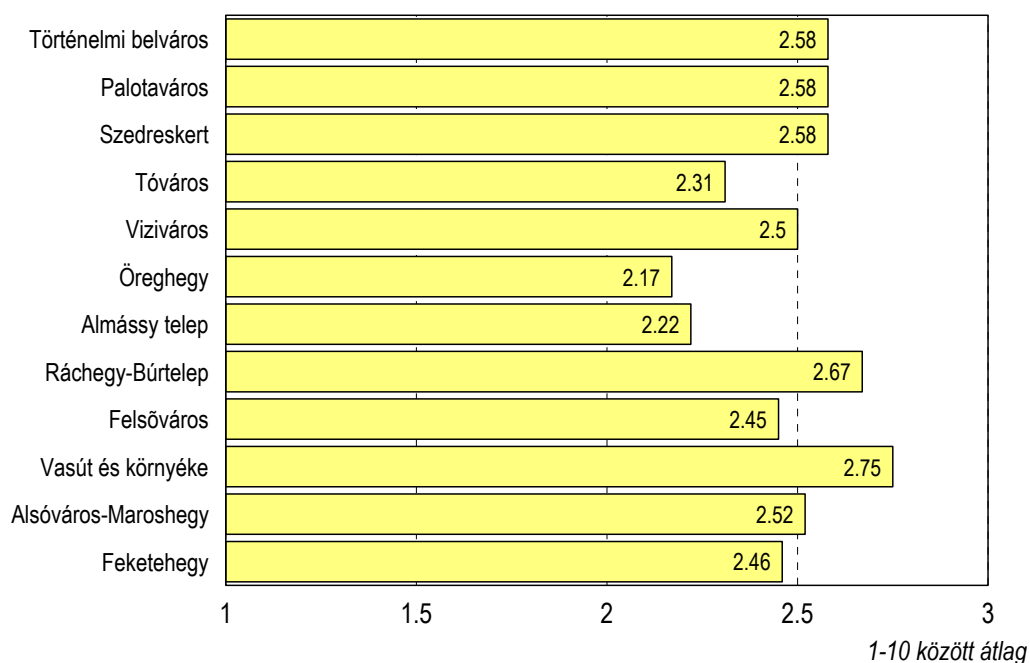
Korcsoportonként nézve az adatokat az derült ki, hogy míg 2000-2002 valamint 2003-2005 között a 45-59 éves korosztály számára lett kifizetve a legtöbb támogatás, 2006-2008 között viszont már 30-44 éveseknek, ami jól mutatja az új szegénység kialakulásának folyamatát a városban. A 60

éven felüli háztartásokban élők számára kifizetett lakásfenntartási támogatás nemcsak arányait, hanem összességében is csökkent már az utóbbi években.

A kifizetett összegek más demográfiai és egyéb háztartási jellemzővel is összefüggést mutatnak. Jellemző, hogy a legtöbb támogatás az 50-74 négyzetméter nagyságú lakásban élők, 2 vagy 3 fős háztartásokra jut. A lakásfenntartási támogatás több mint 50 százalékban gyermektelen háztartásokba jut, bár az igaz, hogy az egy gyermekes háztartásokba átlagosnál kétszer nagyobb összeg érkezett. A jogosult neme tekintetében a támogatások 79 százaléka nőkhöz érkezett, ám ez nyilván összefügg azzal, hogy ki jár el igénylőként a családon belül.

Ha azt vizsgáljuk, hogy lakásfenntartási támogatást ki hány éven keresztül kapott (kitétség vagy expozíció), akkor azt találjuk, hogy az átlagos expozíciós idő 2,5. E mögött az a megoszlás van, hogy a támogatott háztartások 27 százalékát csak egy évben, 42 százalékát 2 évben, 10 százalékát három éven keresztül is támogatni kellett ezen a módon. 9 százalék (272 háztartás) esetében 4 év, 6 százalék (177 háztartás) esetében 5 évben, 7 százalékuk esetében pedig 6-9 év között van a támogatási évek száma. Az expozíció átlaga városrészenként némileg eltérő, míg Ráchehy-Búrtelep esetében és a Vasút környéken 2.7, addig az Öreghegyen és az Almássy-telepen csak 2.2 év az átlag.

Lakásfenntartási támogatás átlagos expozíciós ideje városrészenként

A lakásfenntartási támogatások 1000 felnőttre vetített száma 2003-ban 66-volt, ez a mostani szociális térkép idején 119. Az elmúlt tíz év adatait nézve a támogatásban részesülő háztartások (családok) ezer főre vetített index értéke 37. Ettől sokkal magasabb a 3. (Palotai, Szedreskert), 9 (Kígyó-Ősz-Rákóczi), 14 (József Attila), 18. (Gáz-Sarló), 46 (Mura és környéke), 91 (Vásárhelyi) körzetek, ahol az index értéke meghaladja a 70-et. Az ezer felnőttre jutó lakásfenntartási támogatás összege 2000-2009 vonatkozásában 2753 ezer forint, de a 3. (Palotai, Szedreskert), a 42 (Hübner, Gánt), 46 (Mura), 91 (Vásárhelyi) és a 18 (Gáz-Sarló urcák) körzetben ennél jóval magasabb, meghaladja 6000 ezer forintot is. Magasabb szinten aggregálva az adatokat az ezer felnőttre eső lakásfenntartási támogatással segélyezettek száma Szedreskertben (1. vk.), Vizivárosban (4.) Palotavárosban (7-8.) és Ősz utcában (3 vk.) átlag feletti, csakúgy mint a 2003-ban készült szociális térkép idején, s az Öreghegyen a legalacsonyabb. A kifizetett lakásfenntartási támogatások összege szerint is ezek a leghátrányosabb kerületek.

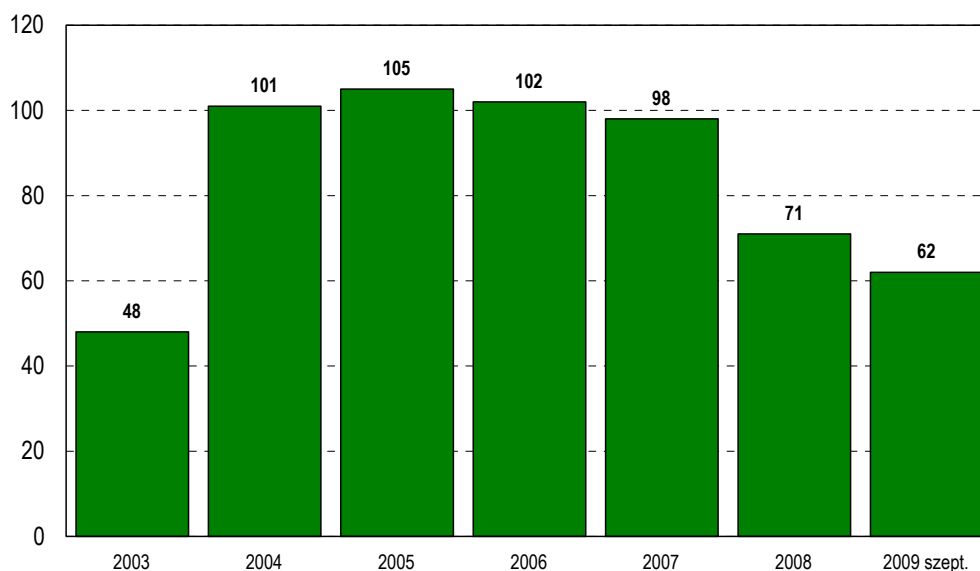
Kerület	Lakásfenntartási támogatások Száma 1000 főre	Lakásfenntartási támogatás összege 1000 főre (ezer Ft-ban)	Támogatott családok száma 1000 főre	Lakásfenntartási támogatás összege 1000 főre (ezer Ft-ban)		
	2000-2009	2000-2009	2000-2009	2000-2002	2003-2005	2006-2008
Átlag	119,3	2753	36,7	538	921	974
1	178,9	4266	55,5	1013	1418	1406
2	114,0	2495	32,3	467	826	943
3	186,0	4172	54,1	743	1654	1367
4	206,1	4744	61,4	954	1624	1711
5	127,4	2808	34,1	448	1013	1071
6	110,9	2624	39,0	497	717	983
7	177,4	4113	53,6	845	1567	1227
8	164,2	3720	49,0	665	1129	1361
9	113,5	2971	37,3	492	863	1149
10	124,3	2771	41,4	613	796	1057
11	97,7	2273	31,3	420	813	812
12	88,3	1862	31,1	420	744	466
13	24,6	491	10,2	109	189	141
14	24,1	590	9,1	111	175	239
15	18,1	477	7,0	105	162	110
16	98,4	2320	30,5	508	726	818
17	120,7	2762	34,5	573	915	1032
18	54,8	1426	19,7	259	325	678
19	105,3	2391	32,5	478	708	937

Ha az egyes körzetekben az utóbbi hat évben kifizetett támogatások összegét nézzük, akkor a legtöbb kerületben növekedés mérhető, de nem eltérő mértékben. Míg a városban a 2006-2008 között kifizetett támogatások az előző három év (2003-2005) időszakához képest 106 százalékot jelentenek, addig a Tóvárosban 137, a Feketehegyen 133, az Öreghegy egyik felében 136, Maroshegyen és a Felsővárosban 132, Alsóvárosban pedig 208 százalékát vagyis több mint megduplázódott. Körzetek szerint több mint ötszörösére nőtt Börgönd, Kisfalud és a Kisteleki utca és környéke lakóinak kifizetett összeg.

4.5 Lakhatást segítő adósságkezelési támogatás

A lakhatást segítő ellátások között végezetül szólni kell az adósságkezelésről. A szociális rendelet értelmében az önkormányzat lakhatást segítő adósságkezelési szolgáltatásban részesíti azt a családot vagy személyt akinek közüzemi díjtartozása, közös költség hátraléka, lakbérhátraléka, hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből fennálló hátraléka van, vagy közüzemi díjtartozás miatt kikapcsolták a szolgáltatást. A tartozás 50.000,- Ft-nál nagyobb, de adósságtípusonként legfeljebb 300.000,- Ft lehet, illetve 2009-ben a hitelhátralék esetében maximum 1.000.000,- Ft. Amennyiben a kezelendő adósságok – hiteladósság kivételével – együttes összege meghaladja a 300.000,- Ft-ot, akkor ahhoz az adósságtípushoz nyújtandó a támogatás, amely leginkább veszélyezteti az adós lakhatási feltételeit. Ezen kívül több speciális feltétele is van az adósságkezelő szolgáltatás igénybevételének, így a háztartásban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum kétszeresét és nem rendelkezhet az adós meghatározott mértékű vagyonnal, kivéve a hiteladóssággal terhelt ingatlant. További kritérium vonatkozik a lakásméretre és vállalni kell önrészt is, az adósságkezelési programba bevont adósság 25 százalékának egy összegben vagy részletekben történő megfizetését valamint részt kell venni a Székesfehérvári Kistérségi Szociális Alapszolgáltatási Központ által működtetett adósságkezelési tanácsadáson.

Adósságkezelésben résztvevők számának alakulása

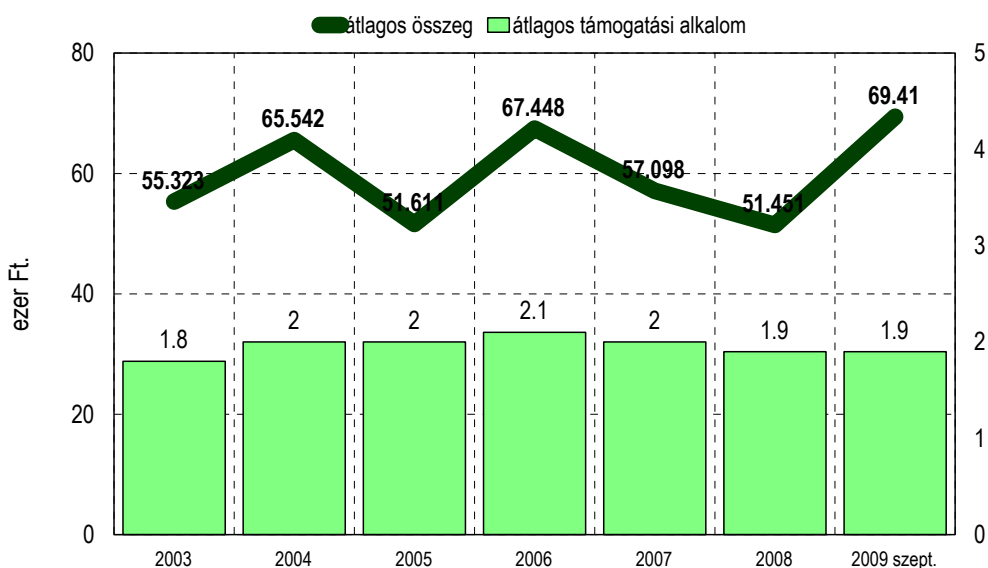
A támogatás mértéke az adósságkezelési programba bevont adósság és az önrész különbözete, amely nem lehet több az adósság 75 százalékánál illetve 200.000,- Ft-nál, illetve hiteladósság esetében 400.000,- Ft-nál.

Székesfehérváron a szociális adatbázis adatai alapján a adósságkezelési szolgáltatásba az elmúlt hét évben, 2003 óta kb. 300 család kapcsolódott be, számunkra 1167 alkalommal került támogatás folyósításra összesen 35 millió forint értékben. A támogatási alkalmak száma sajátos tendenciát mutat, ugyanis a 2004-2007 közötti évente átlagosan 100 körüli támogatott, 2008-ban 71-re csökkent, s egyelőre nem mutatható ki, hogy a válság hatására 2009-ben megnőtt volna az esetszám. Ha marad a jelenlegi tendencia, akkor év végére várhatóan meghaladja majd a 2008 évi kliensszámot a támogatottak száma, de nem éri el a 2007-es évben regisztrált számot.

Az átlagos támogatási összeg teljesen ciklikusan változik, nem mutatható ki, hogy az idő során jelentős mértékben emelkedne. A 2003-ban mért átlagos évi 55 ezer forint, 2007-ra 57 ezer forintra nőtt, majd csökkenés után ismét emelkedett, 2009-ben 69 ezer forintra. Az egy címre egy évben folyósított támogatási alkalmak átlaga nem mutat jelentősebb ingadozást, átlagosan 2 alkalomról van szó. Az átlag azonban elfedi, hogy minden évben voltak olyan háztartások, családok ahova nem egyszer-kétszer, hanem 4-5 alkalommal is került adósságkezelési támogatás folyósításra.

A kifizettek adósságkezelési támogatás összege 2004-2007 között kb. évi 5-7 millió forint volt a városban, 2008-ban és idén ennél kevesebb, 3,6-4,3 millió.

Adósságkezelési támogatás átlagának alakulása

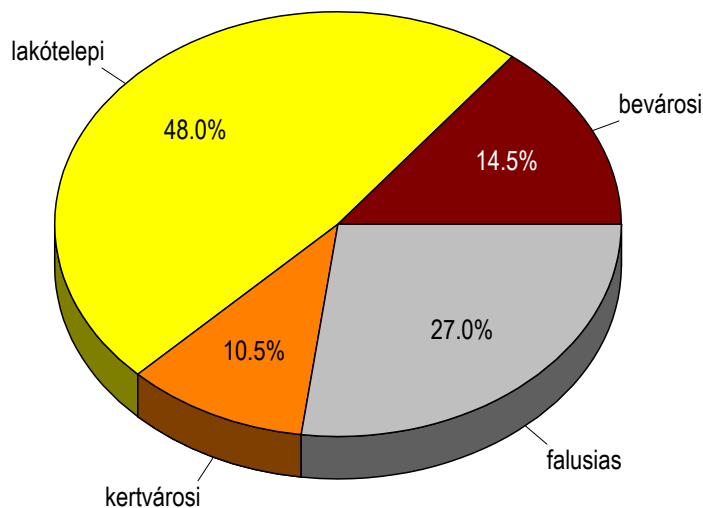

Az elmúlt hét évben kifizetett adósságkezelési támogatás 31 százalékát férfiaknak, 69 százalékát nőknek fizették ki, ez az arány megegyezik más átmeneti támogatások nemi megoszlásával. Gyermekek száma szerint nézve az átmeneti segély 52 százaléka gyermektelen háztartásokba érkezik, ezzel szemben az adósságkezelési támogatás esetében csak 35 százalék ez az arány, 23 százalékban egy gyermekes, 19 százalékban két gyermekes, 13 százalékban három gyermekes, 9 százalékban pedig 4 vagy több gyermekes családról van szó.

Életkor szerint, ha összességében nézzük a kifizetett támogatásokat, a 30 év alatti igénylőkre alig 3 százalékot ér el a kifizetett támogatás (1,2 millió forint). Hét év alatt ezen támogatások összegének legnagyobb része, 48 százalék jutott a 30-44 éves, aktív korosztályba, 38 százaléka pedig a 45-59 éves korcsoportba. A 60-74 évesek a támogatás 9, az ennél idősebbek 2 százalékát használták fel, vagyis tipikusan az aktív korban lévőkre koncentrált támogatásként működik ez az ellátási forma.

Terület jellege szerint az összes ilyen támogatás negyede falusias körzetekbe ment, a legnagyobb aránya, közel fele a lakótelepeken élőkhez került. A Belváros aránya nincs 15 százalék, a kertvárosi körzeteké pedig alig egytized.

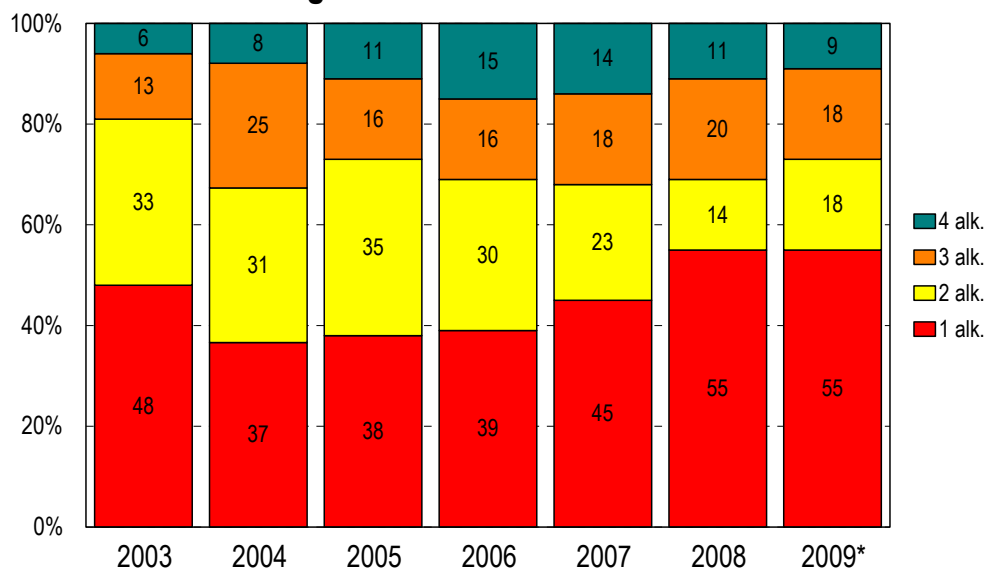
A folyósított adósságkezelési támogatások megoszlása

Korcsoportonként nézve a folyósított támogatás átlagát minden évben a fiatal korosztályban volt a legalacsonyabb, összességében 94 ezer forint, míg a 30-44 évesek esetében már 128 ezer forintról van szó. Az ennél idősebbek körében az átlagos támogatás 106-108 ezer forint.

Az adósságkezelési támogatásban részesített lakosok fele évente egy alkalommal kapott támogatást, 15-25 százaléka 2 alkalommal, 18-20 százaléka pedig három alkalommal. Azok aránya, akik évente négyszer vagy ennél többször kaptak adósságrendezési támogatást a támogatottakon belül 9-10 százalék volt az utóbbi években.

Egy címre folyósított adósságkezelési támogatások alkalmainak megoszlása éves bontásban

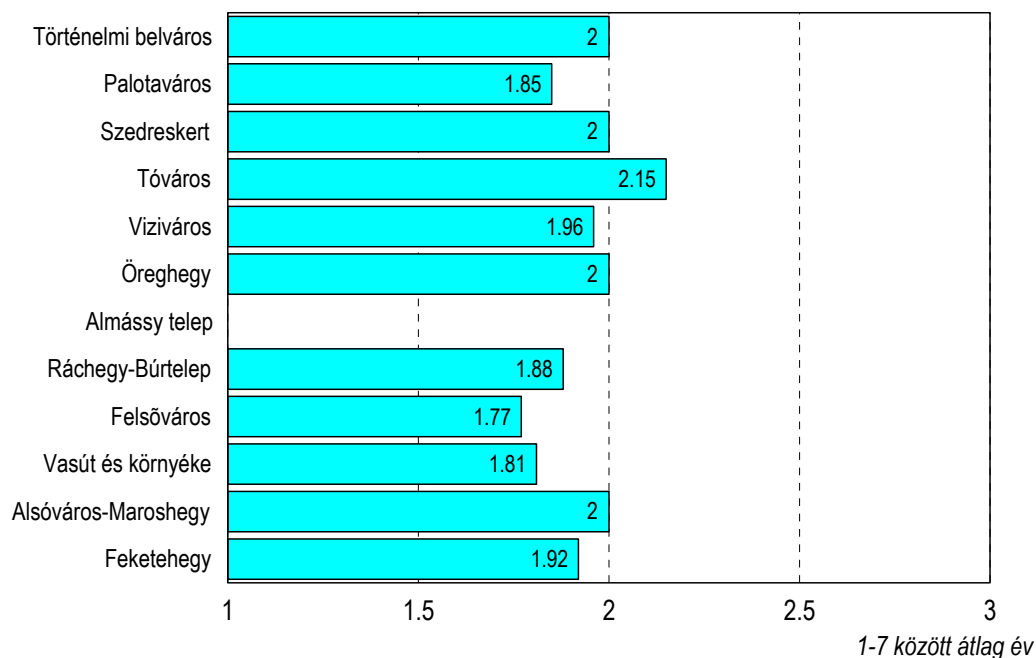

* 2009 csak szeptemberig, az első három negyedévet mutatja

E támogatási forma esetében is érdemes megnézni, hogy ki hány éven keresztül kapta (expoziáció). Itt azt láthatjuk, hogy az átlagos expoziációs idő alacsonyabb, mint más segélynemeknél, 1,9 év. A támogatott személyek 21 százalékát csak egy évben, 69 százalékát 2 évben, 6 százalékát három éven keresztül is támogatni kellett az adósságkezelési támogatásokon keresztül, s 12 család esetében 4 vagy 5 éven át is zajlott az „expoziáció”. Az átlagos expoziációs idő független a gyermekek számától, a nemtől és a háztartás nagyságtól is, ellenben kimutatható összefüggés az életkorral. Míg a fiatalok esetében 1.6, a középkorúak esetében pedig 1.9 az átlag, a 60 éven felülik körében már 2.1 az index értéke. Az expoziáció átlaga az adósságkezelési támogatás esetében is eltérő városrészenként. A Tóvárosban a legmagasabb, a Felsővárosban és a Vasút környékén a legalacsonyabb az index értéke

Adósságkezelő támogatások átlagos expozíciós ideje városrészenként

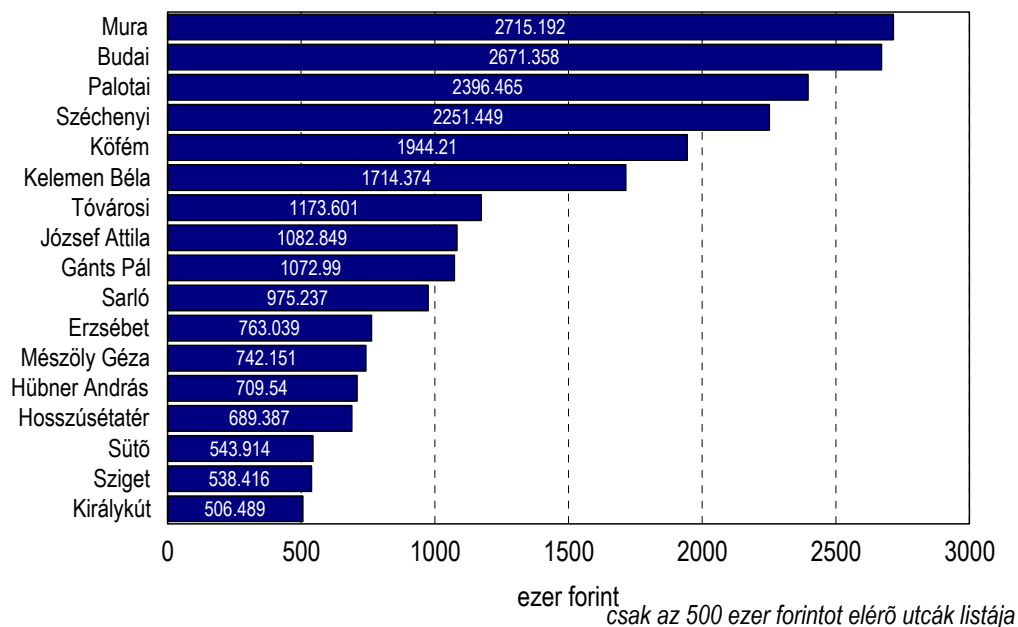

Az összes támogatott 22 százaléka cím szerint a Palotavárosban van, ezt követi a Viziváros 16 százalékkal és Alsóváros illetve Ráchehy-Búrtelep 11-13 százalékkal. A kifizetett támogatások és a támogatási alkalmak megoszlása is a támogatottak arányához igazodik a városrészi bontásban.

Városrész	Kifizetett adósságkezelési támogatások megoszlása (%)	Támogatottak megoszlása (%)	Támogatási alkalmak megoszlása (%)
Történelmi belváros	5,0	5,3	5,2
Palotaváros	21,8	22,0	21,2
Szedreskert	7,2	6,6	7,8
Tóváros	6,5	6,6	6,9
Viziváros	18,7	16,4	17,3
Öreghegy	1,5	1,3	1,1
Almássy telep	0	0	0
Ráchehy-Búrtelep	10,1	10,5	12,0
Felsőváros	4,5	4,3	3,4
Vasút és környéke	3,5	5,3	5,0
Alsóváros-Maroshegy	12,4	13,2	11,1
Feketehegy	8,9	8,6	9,0
Összesen	100 %	100 %	100 %

2003-2009 összevont adatsor

Kifizetett adósságkezelési támogatások összege utcánként 2003-2009 között

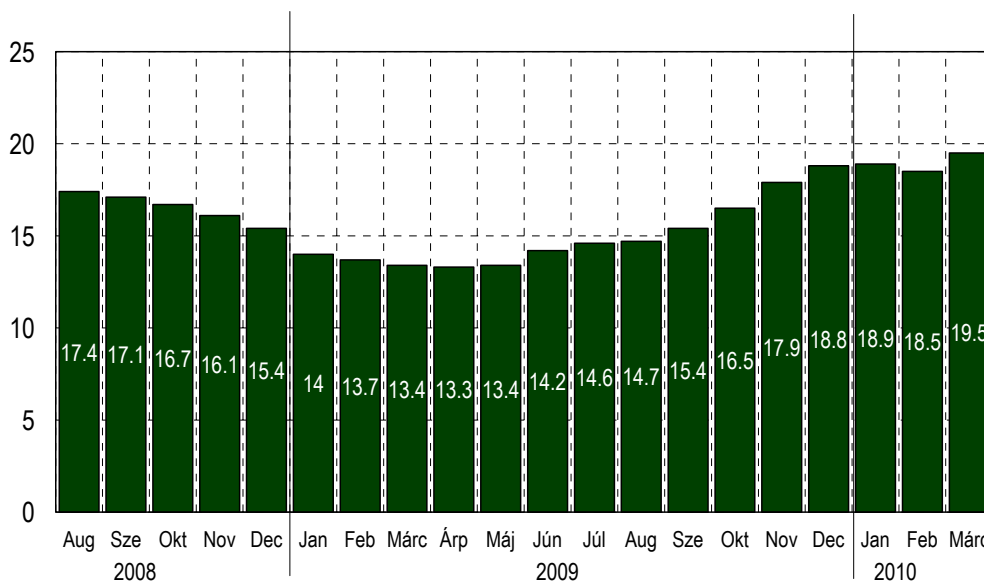
A területi különbségek esetén az utcákat vizsgálva azt látjuk, hogy a legtöbb adósságkezelési támogatás az elmúlt hét évben a Mura utcába került, 2,7 millió forint, ezt követi szorosan a Budai úti címek. 2 millió forint feletti még a Palotai és a Széchenyi út, de a Kőfém és a Kelemen Béla is igen magas mutatókkal bír.

5. MUNKANÉLKÜLIEK ELLÁTÁSA

5.1 Munkanélküliek száma

A Központi Statisztikai Hivatal T-Star adatbázisa szerint 1999-ben 3227, 2000-ben 2591, 2005-ben 2675, 2009-ben viszont már 4450 regisztrált munkanélküli, 2010 márciusában pedig több mint 5000 (álláskereső) volt Székesfehérváron nyilvántartva. Korábban a munkanélküliek 46-47 százaléka volt férfi, idén már 49 százaléka. Az előző szociális térkép készítéskor állástalanok közel fele 41-44 százaléka volt tartós munkanélküli, olyan lakos, akinek legalább 180 napja nem volt állása, 2005-ben arányuk lecsökkent 33 százalékra, 2009-ben arányuk ennél alacsonyabb, azok aránya, akik már legalább egy éve regisztrált munkakeresők az összes álláskeresőn belül 15 százalék. Számosságát tekintve ez 659 embert jelentett 2009 szeptemberében a városban. 2010 tavaszán azonban a – a válság elhúzódása miatt – már 1016 főről van szó, ők az álláskeresők 19 százalékát teszik ki. Ha a dinamikáját nézzük ennek a csoportnak, akkor azt láthatjuk, hogy a válság kezdetén 16-17 százalék volt az arányunk, majd 2009 tavaszára lecsökkent 13 százalékra, mert a válság nyomán nagyon sokan kerültek be új belépőként a regisztráltak körébe és a régóta bent lévők belső aránya változott csak, létszáma nőtt. 2010 tavaszán már közel 20 százalék arányuk, s mindezt annak a fényében kell értelmezni, hogy eközben az összes munkanélküli száma megduplázódott. Míg a 2008-ban mért 17 százalékos tartós álláskereső arány nem jelent 500 főt, addig 2010-ben a 19 százalék már ezer fölötti embert takar.

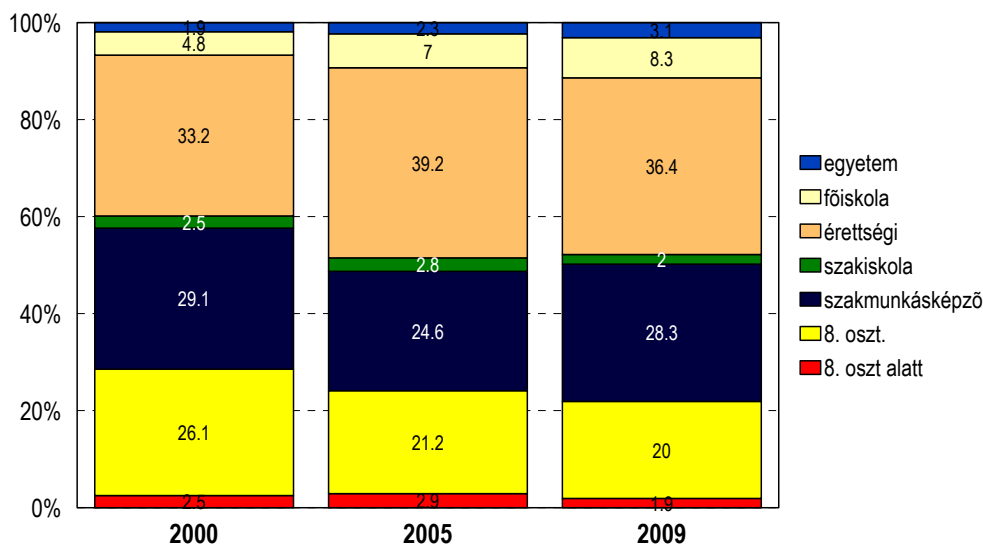
Tartósan (egy év túl) nyilvántartott regisztrált munkát keresők aránya Székesfehérváron (2008-2010)

forrás: ÁFSZ

Iskolai végzettség szerint nézve a munkanélküliek megoszlását, 2000-ben még 28-29 százaléuk maximum általános iskolai végzettséggel rendelkezett, egyharmaduk szakmunkásképzőt vagy szakiskolát végzett, s szintén egyharmaduk szakközépiskolai, technikai vagy gimnáziumi végzettséggel bírt. A diplomás regisztrált munkanélküliek száma a városban 200 fő alatt volt, ami akkor 6-7 százalékos részarányt jelentett az összes munkanélküli tekintve. 2009-ben már ehhez képest jól látható, hogy a diplomások aránya 11 százalék fölé nőtt, számuk is két és félszeresére, 505 főre bővült. Számszerűen minden csoportban nőtt a regisztráltak aránya, de az elmúlt év során az átlagnál nagyobb mértékben nőtt a képzettebbek kiszorulása a munkaerőpiacról.

Regisztrált munkanélküliek iskolai végzettség szerinti összetétele

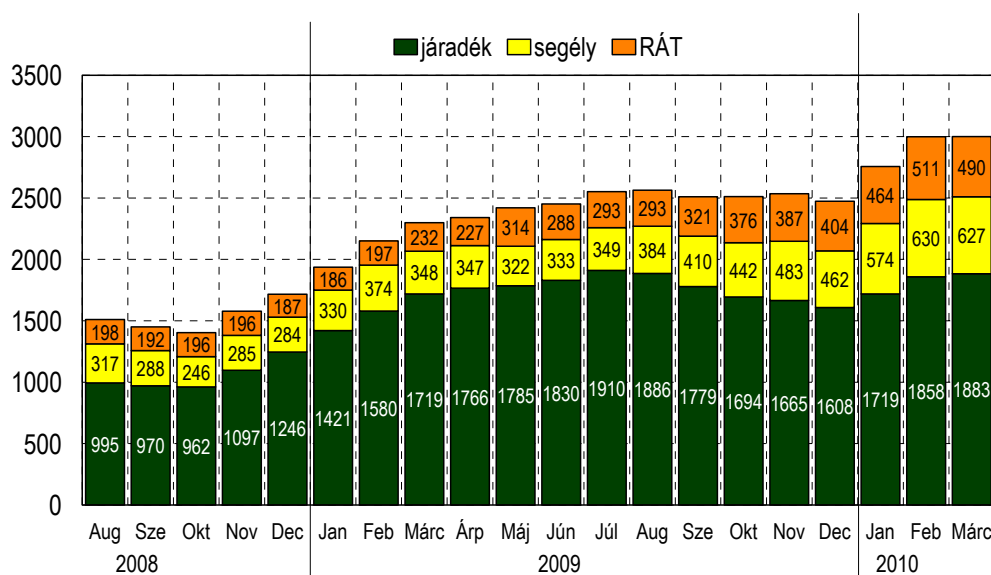
	2000 Fő	2005 Fő	2009 Fő
Regisztrált munkanélküliek száma összesen	2591	2675	4450
Regisztrált munkanélküliek száma, férfi	1215	1228	2181
Regisztrált munkanélküliek száma, nő	1376	1447	2269
Regisztrált munkanélküliek száma 180 napon túl összesen	1146	895	1483
Regisztrált munkanélküliek száma 180 napon túl, férfi	508	387	626
Regisztrált munkanélküliek száma 180 napon túl, nő	638	508	857
Regisztrált munkanélküliek száma, fizikai foglalkozású	1731	1637	-
Regisztrált munkanélküliek száma, szellemi foglalkozású	860	1038	-

Forrás: KSH és ÁFSZ

5.2 Rendelkezésre állási támogatás

2009 őszén a 4450 regisztrált álláskereső 42 százaléka, 1887 fő részesül járadék típusú ellátásban, 2010 márciusában 1883 fő. Ilyen ellátásra az jogosult, aki álláskereső, és az álláskeresővé válását megelőző négy éven belül legalább 365 nap munkaviszonnyal rendelkezik, és rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem jogosult, továbbá táppénzben nem részesül, és munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és számára az illetékes munkaügyi központ kirendeltsége sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani. Az álláskereső 9 százaléka ún. álláskeresői segélyt kap Fehérváron 2009 őszén 384 fő, 2010 tavaszán már 627 fő. Az álláskeresői segély első típusa annak az álláskeresőnek jár, aki legalább 180 napig álláskeresői járadékra volt jogosult, és a járadék folyósítási idejét kimerítette. Az álláskeresői segély második típusa azon álláskereső részére állapítható meg, aki álláskeresői járadékra nem jogosult, de az álláskeresővé válását megelőző négy évben legalább 200 nap munkaviszonyban töltött nappal rendelkezik. Az álláskeresői segély harmadik típusára jogosult az az álláskereső, akinek maximum 5 éve hiányzik a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez a segély iránti kérelem benyújtásának időpontjában.

Ellátásban részesülő regisztrált álláskeresők száma Székesfehérváron (2008-2010)

forrás: ÁFSZ

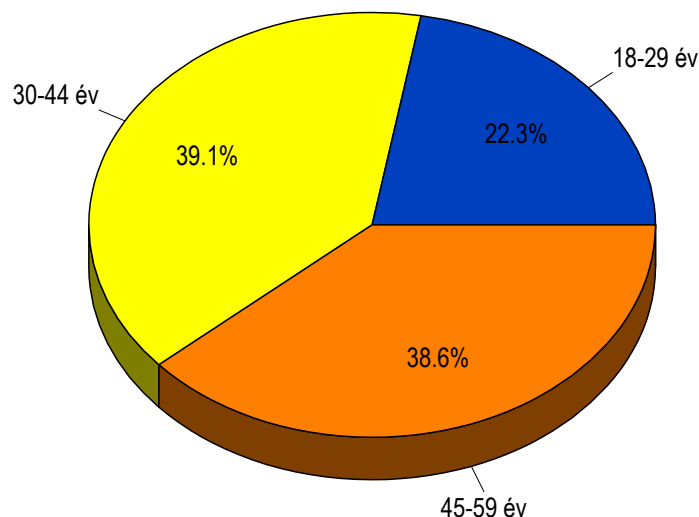
A munkanélküliek jövedelempótló támogatásának megszűnésével, illetve az álláskeresői támogatás lejártával azok az álláskeresők, akik az álláskeresői ellátás időszaka alatt a munkaerő-piaci szervezet közreműködésével sem tudtak elhelyezkedni, rászorultságuk esetén a települési

önkormányzattól kérhetnek rendszeres szociális segélyt. A munkanélküliek ellátásában gyakorlatilag ez utolsó utolsó „védőháló”. 2009. április 1-től már aktív korúak rendelkezésre állási támogatása néven érhető el (RÁT). Ilyen támogatást kapott az álláskeresők 7 százaléka 2009. augusztusában Fehérváron az Állami Foglalkoztatási Szolgálat nyilvántartása szerint 295 fő, 2010 márciusában 490 fő. Ezt, mivel az önkormányzat adja, így ezen támogatásról részletesebb területi információk is rendelkezésre állnak.

A jogszabályok szerint a rendelkezésre álló támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege, mely 2009-ben 28.500 Ft. A szociális adatbázis adatai alapján 2009. szeptemberéig már 415 főnek ítéltek meg ilyen támogatást.

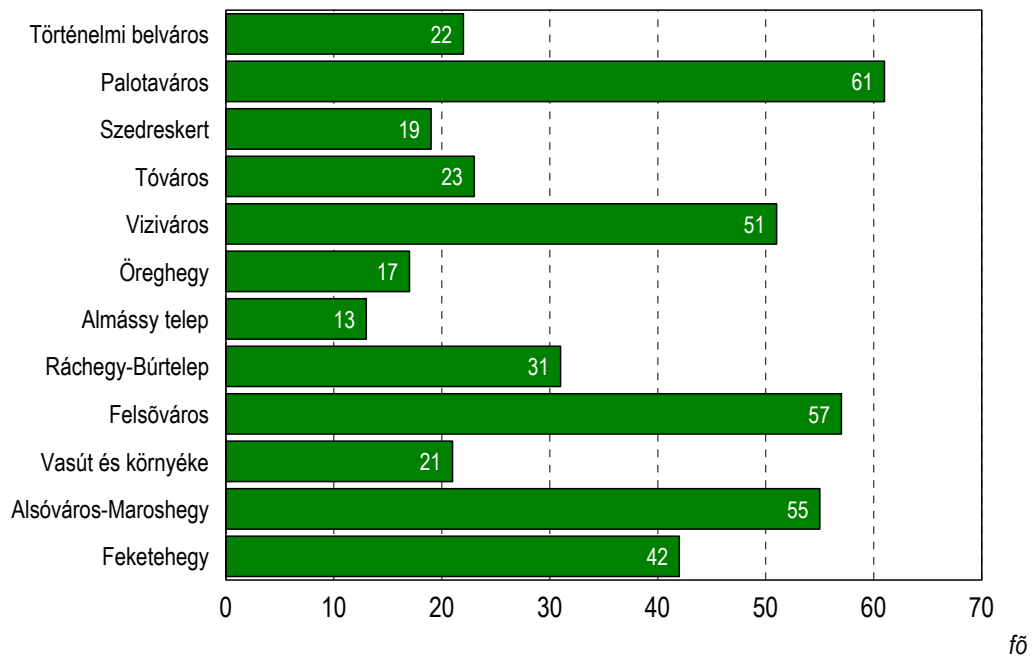
A rendelkezésre állási támogatást kapó székesfehérvári lakosok 22 százaléka fiatal, 18-29 éves korosztályba tartozik, 39 százalék a 30-44 éves, 39 százaléka pedig 45-59 éves korosztályba. Lakásméret szerint jellemző, hogy a RÁT kedvezményezettek közel fele 50 négyzetméter alatti lakásban él, 43 százaléka 50-74 nm közöttiben, s minden tizedik támogatott lakik ennél nagyobb lakásban. Demográfiai szempontból jellemző, hogy döntő többségük 70 százalékuk gyermektelen. Viszont 25 olyan RÁT támogatott is van a városban, akinek 3 vagy több gyermekről kellene gondoskodnia. Az álláskeresők 49 százaléka férfi, ezzel szemben a rendelkezésre állási támogatást igénybe vevőknek 54 százaléka. Minden harmadik közülük a város lakótelepes körzetében él, a belvárosban lakik 17 százalékuk, kertvárosi részben 23, s falusias körzetekben 27 százalékuk.

A RÁT kedvezményezettek korcsoportok szerint

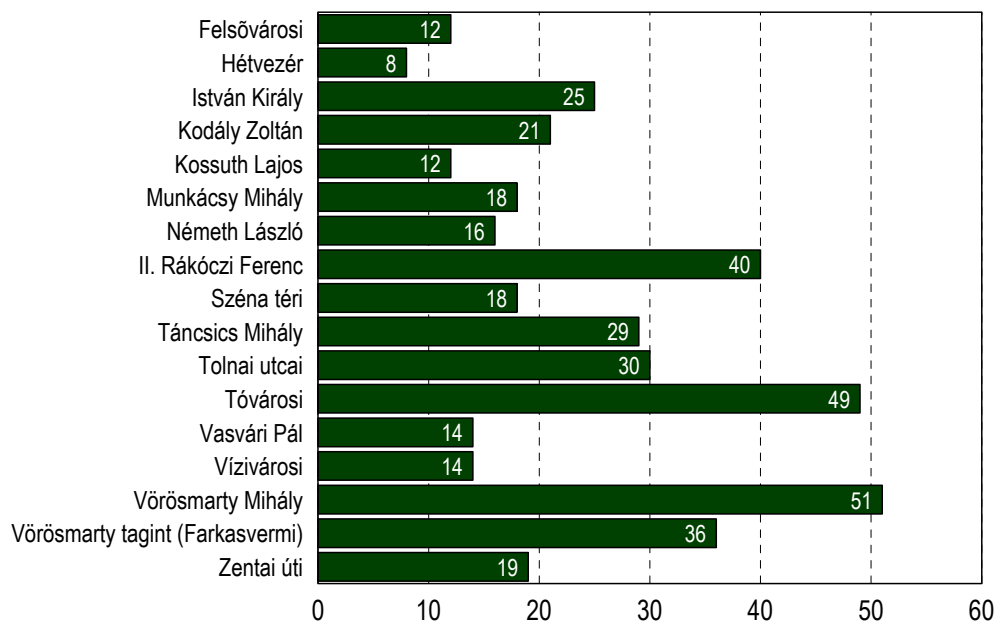

Ha a RÁT támogatottak számát az iskolakörzetekre vetítjük, akkor a Vörösmarty, a Tóvárosi és a II. Rákóczi Ferenc beiskolázási körzetében van a legtöbb regisztrált álláskereső, pontosabban RÁT támogatást igénybevevő regisztrált álláskereső. Városrészenként a Palotaváros, a Felsőváros, a Víziváros és az Alsóvárosban fordulnak elő nagyobb számban ilyen támogattak.

RÁT támogatást igénybevevők száma városrészenként

RÁT támogatottak száma iskolakörzetenként

A területi különbségek esetén azt láthatjuk, hogy az ezer felnőttre jutó segélyezetttek száma kiugróan magas a 10. választókerületben, ami ez esetben szinte kizárólagosan a 51. szavazókört jelenti (Móri út - Sörház tér - Fecskepart), ahol 37 segélyezett jut ezer felnőttre. Ugyanez érvényes az ezer felnőttre jutó segélyösszeg tekintetében is. A körzetre annyira jellemző ez a segély forma, hogy az összes RÁT kifizetés egytizede erre a szűk területre koncentrál. Ezen kívül a már többször emlegetett 46-os (Mura és környéke) valamint a 84-es (Széchenyi, Hosszúsétatér) körzet tekinthető tipikus RÁT-os körzetnek. Az alábbi táblázat az öt leginkább érintett szavazókör sorrendjét mutatja az ezer felnőttre jutó segélyezetttek és segélyek alapján.

	Szavazókör	1000 felnőttre jutó segélyezetttek száma	Résarány az összes RÁT kedvezményezettből
Szavazókörök sorrendje	51	37.1	8.9
	84	33,7	5.8
	46	33.8	7.8
	42	14.7	3.8
	6	12.7	2.6
	76	10.4	2.6
	86	10.3	1.9
	34	10.1	2.7

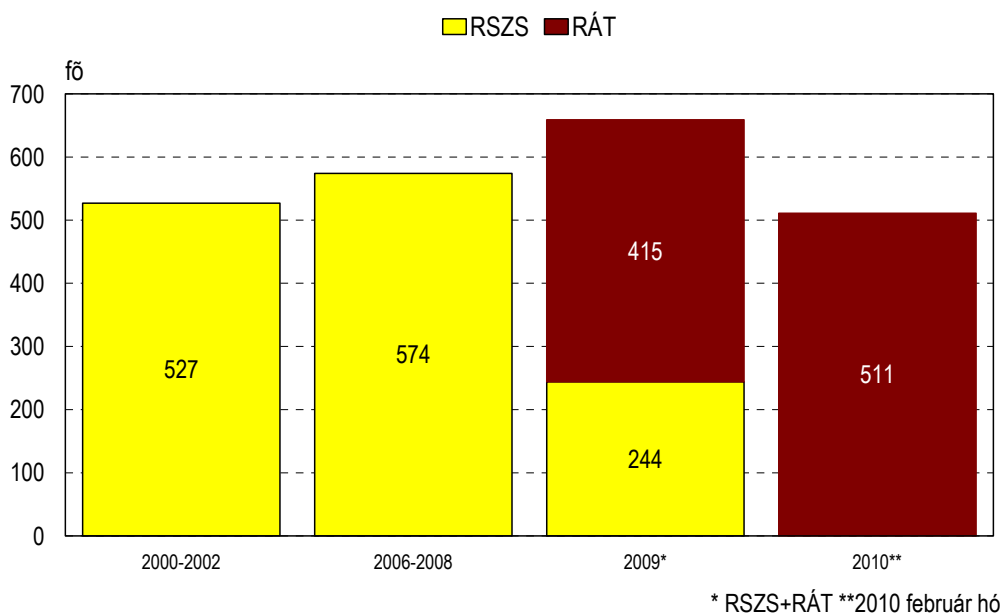
Kerület	Elnevezés	1000 felnőttre jutó RÁT támogatott száma	1000 felnőttre jutó segély összege ezer Ft-ban
Városi átlag		5.00	142
1	Szedreskert	5,0	142
2	Belváros	6,3	179
3	Ősz u.	5,6	160
4	Víziváros	3,3	93
5	Prohászka	4,2	121
6	Tóváros	4,9	140
7	Palotaváros	5,2	147
8	Palotaváros	4,7	134
9	Feketehegy	10,8	308
10	Felsőváros	22,8	651
11	Felsőváros	3,9	111
12	Almássy	3,1	90
13	Kadocsa	1,3	36
14	Öreghegy	1,5	43
15	Öreghegy	1,7	47
16	Kőfém	4,5	129
17	Búrtelep	5,2	147
18	Alsóváros	12,6	360
19	Maroshegy	4,4	125

5.3 Rendszeres szociális segély

A korábbi adatbázis alapján rendszeres szociális segélyt 1993-2003 között 1018 személy számára állapítottak meg, az egy személynek kifizetett átlagos támogatás 14,764 forint volt. A rendszeres szociális segély esetszámai 1993 és 2001 között nem mutattak nagy ingadozást, kivéve az 1997-es és 1998-as éveket, amikor (más támogatási formákhoz hasonlóan) ez a esetszám is kiugró volt. 2002-ben az esetszámok nagyjából megnégyszereződtek az előző évhez képest, majd 2003-ban az esetszámok már májusban elérték a teljes 2002-es évet, vagyis további emelkedésre lehetett számítani e tekintetben, ami be is következett. 2000-2002 között összesen 527 fő, 2006-2008 között pedig már 574 fő részesült rendszeres szociális segélyben, 2009-ben pedig a rendelkezésre állási támogatás bevezetéséig 244-en.

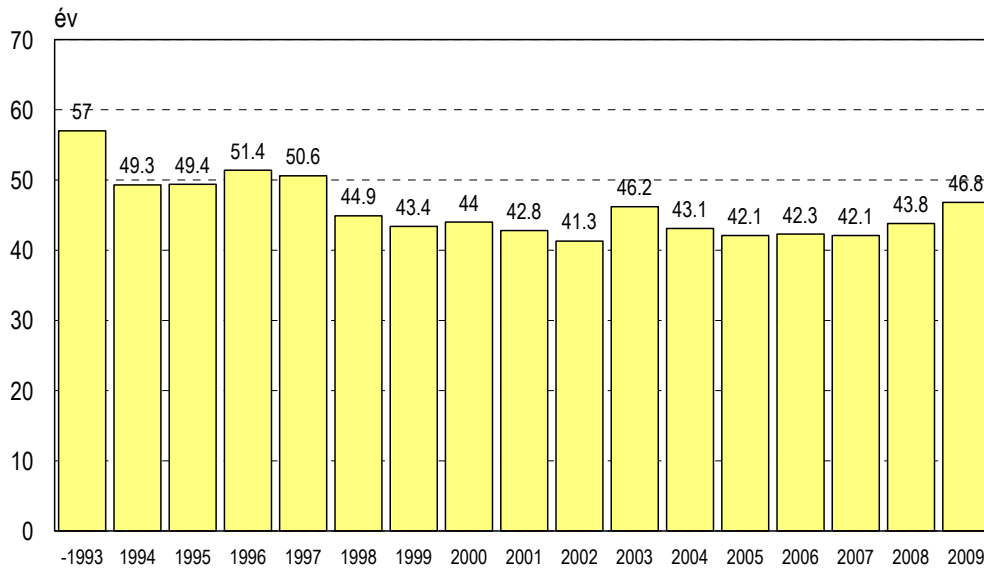
A rendszeres szociális segélyezettek számának alakulása

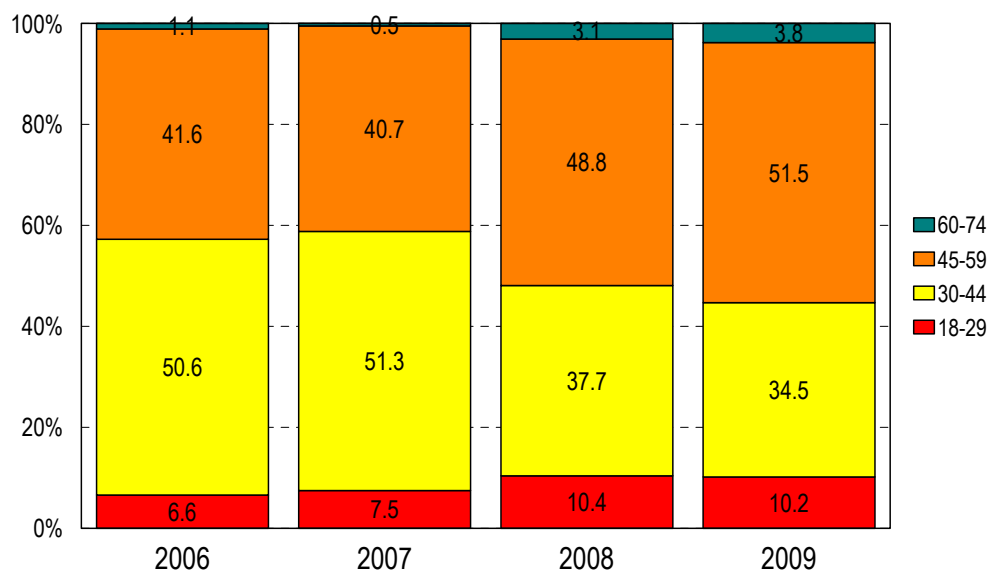
A fehérvári szociális helyzetről sokat elárul az is, hogy a rendszeres szociális segélyt igénybevevők átlagos életkora az elmúlt tizenhét évben csaknem tíz évet csökkent, úgy, hogy emellett a város korszerkezete inkább az öregedés jellemzőit mutatja. Az 1993 előtti időszakban az átlagos igénybevevői életkor 57 év volt, 1994-ben 49 (a csökkentés természetesen nem egy év alatt következett be, mivel az 1993 előtti évek voltaképpen hat év átlagát mutatják az alacsony elemszám miatt összevonva), míg 2002-ben valamivel 41 év felett. 2003-ban aztán ismét nőtt az átlagos életkor egy kicsit. A korábbi évtizedben a csökkenésben az is szerepet játszik, hogy a rendszeres szociális segély

természeténél fogva a munkanélküliek jövedelempótló támogatásának kifizetését követve, így feltehetően számos fiatalabb munkanélküli számára került folyósításra az utóbbi években, lefelé hajtva az átlagéletkort. 2002-ben például 14 százalék volt a 18-29 év közötti igénybevevők aránya, ami a korábbi évek 3-8 százalékához képest jelentős emelkedésnek volt mondható.

A rendszeres szociális segélyt igénybevevők átlagos életkora az elmúlt 17 évben

A rendszeres szociális segélyezettek korcsoportok szerint

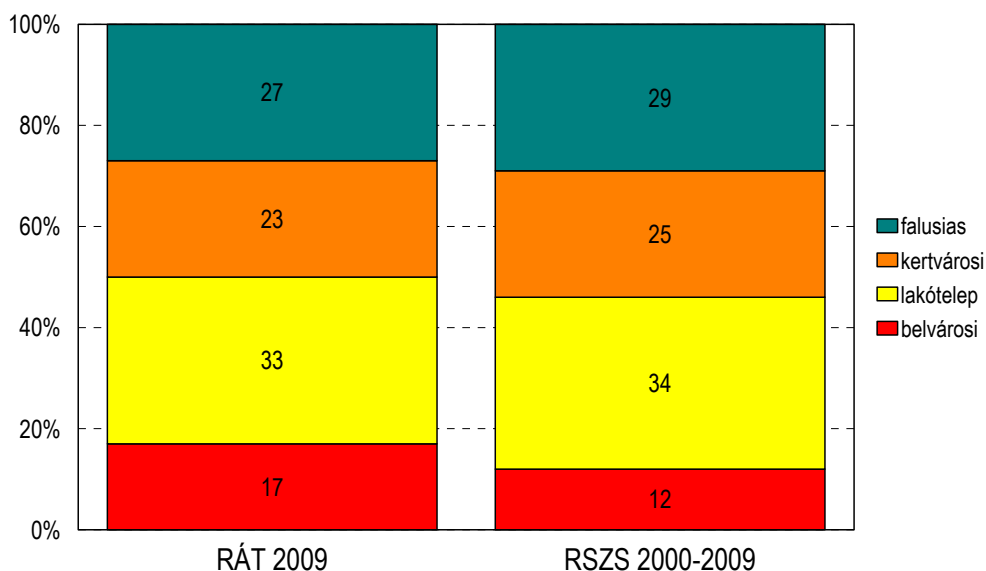

A legutóbbi szociális térkép óta a rendszeres szociális segélyezettek átlagéletkora 42-43 év között volt majdnem minden évben, ám 2008 végétől ismét elkezdett emelkedni, s idén már majdnem elérte a 12 évvel ezelőtti szintet. Ennek egyértelmű oka a munkanélküliség emelkedése és foglalkoztatási helyzet romlása. A kifizetett támogatások korcsoportos bontásából jól látható az utóbbi évek tendenciája, csökken a 30-44 évesek részaránya a rendszeres szociális segélyből, ellenben nő mind a fiatalok (18-29 éveseké), mind pedig a 45 éven felülieké. Míg utóbbiak 40-41 százalékban részesültek korábban a segélyekből 2006-2007-ben, 2008-2009-ben már 52-55 százalékban, miközben a 30-44 évesek aránya 51-ről 36 százalékra csökkent.

A rendszeres szociális segélyek 54 százaléka gyermeknélküli háztartásokba jut, 19 százaléka olyan háztartásba ahol egy, 17 százaléka olyan helyre ahol kettő, 9 százaléka pedig olyan helyre ahol 3 vagy több gyermek is van.

Háztartásnagyság szerint az összes segély 31 százaléka kétfős, 20 százaléka három fős, 15 százaléka 4 fős, 17 százaléka 5 fős, 9 százaléka 6 fős, 5 százaléka pedig 7 fős vagy nagyobb háztartásokba jut el. A RÁT-hoz hasonlóan a legtöbb rendszeres szociális segély a lakótelepi háztartásokba kerül, míg a legkevesebb a belvárosba (érthető demográfiai okok miatt).

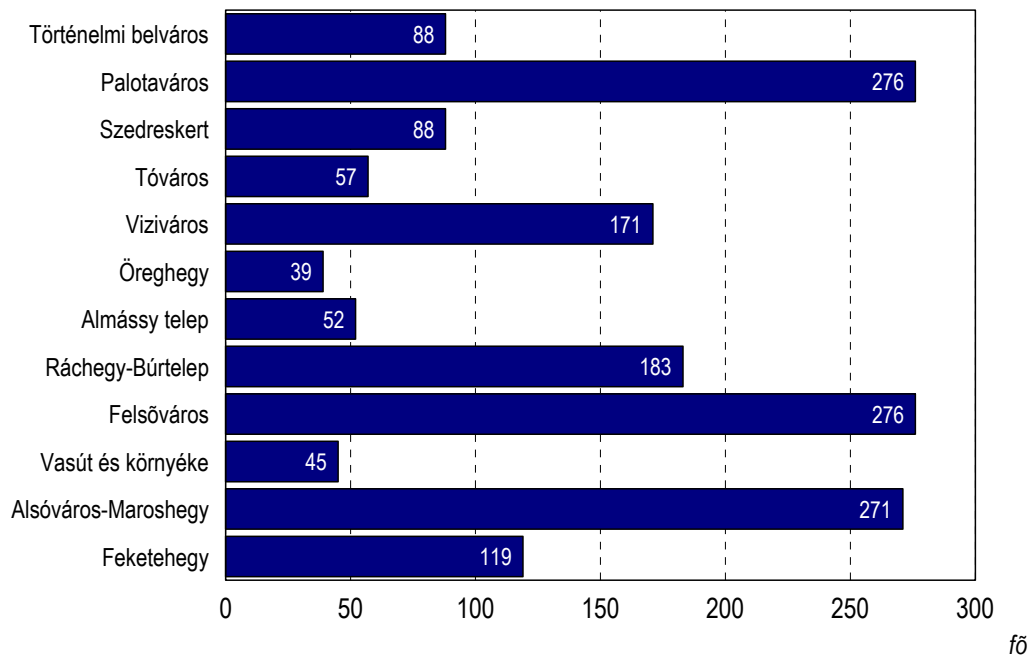
A kifizetett rendszeres szociális segélyek körzetenkénti eloszlása

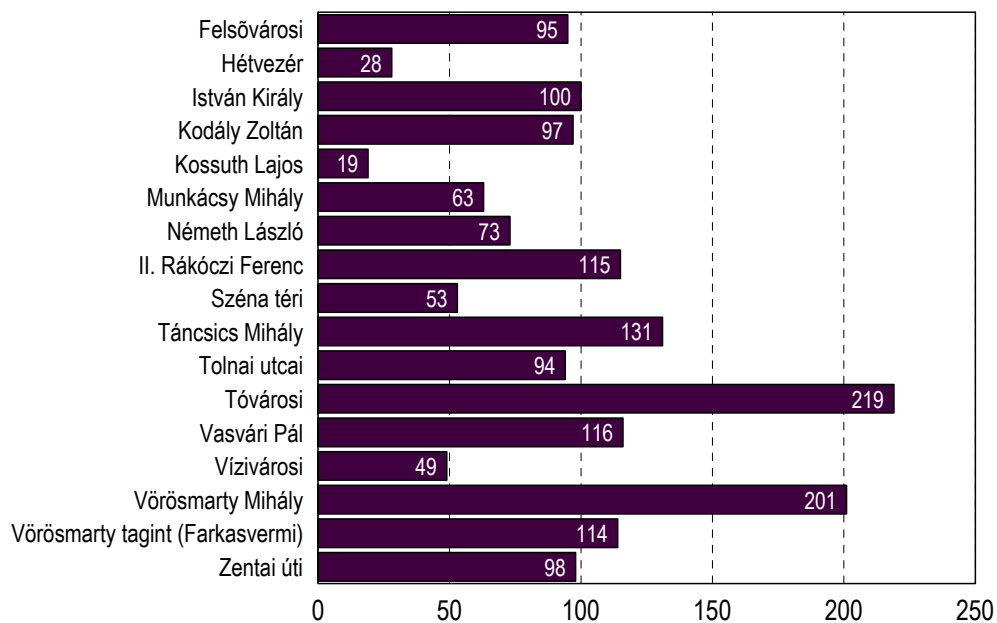
Ha a rendszeres szociális segélyezettek számát az iskolakörzetekre vetítjük, akkor a 2009-es RÁT adatoknak megfelelő képet kapunk a korábbi évekről is, a segélyezett háztartásokból a Vörösmarty, a Tóvárosi és a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola valamint a Tánacsics beiskolázási

körzetében van a legtöbb. Városrészenként nézve az adatokat kifejezetten nagy az igénybevevők száma három városrészben (Palotaváros, Felsőváros, Alsóváros) de az átlagnál többen vannak a Vízvárosban, Ráchegyen, és Feketehegyen is.

RSZS támogatást igénybevevők száma városrészenként

RSZS támogatottak száma iskolakörzetenként

A területi különbségek esetén azt láthatjuk, hogy az ezer felnőttre jutó segélyezetttek száma kiugróan magas a 10. választókerületben, ami ez esetben szinte kizárólagosan a 51. szavazókört jelenti (Móri út - Sörház tér - Fecskepart), ahol 180 segélyezett jutott az elmúlt tíz évben ezer felnőttre, de jóvül átlag feletti Alsóváros vonatkozó mutatója a 20,1-es átlagértékkel szemben 65,2. Körzetenként a már többször emlegetett 46-os (Mura és környéke) valamint a 84-es (Széchenyi, Hosszúsétatér) körzet tekinthető tipikus RSZS körzetnek. Az alábbi táblázat az öt leginkább érintett szavazókör sorrendjét mutatja az ezer felnőttre jutó segélyezetttek alapján.

	Szavazókör	1000 felnőttre jutó segélyezetttek száma 2000-2009	Részarány az összes RSZS segélyezettből
Szavazókörök sorrendje	51	179.7	10.7
	46	104.4	5.9
	84	187.9	8.0
	43	53.4	3.9
	76	59.5	3.5

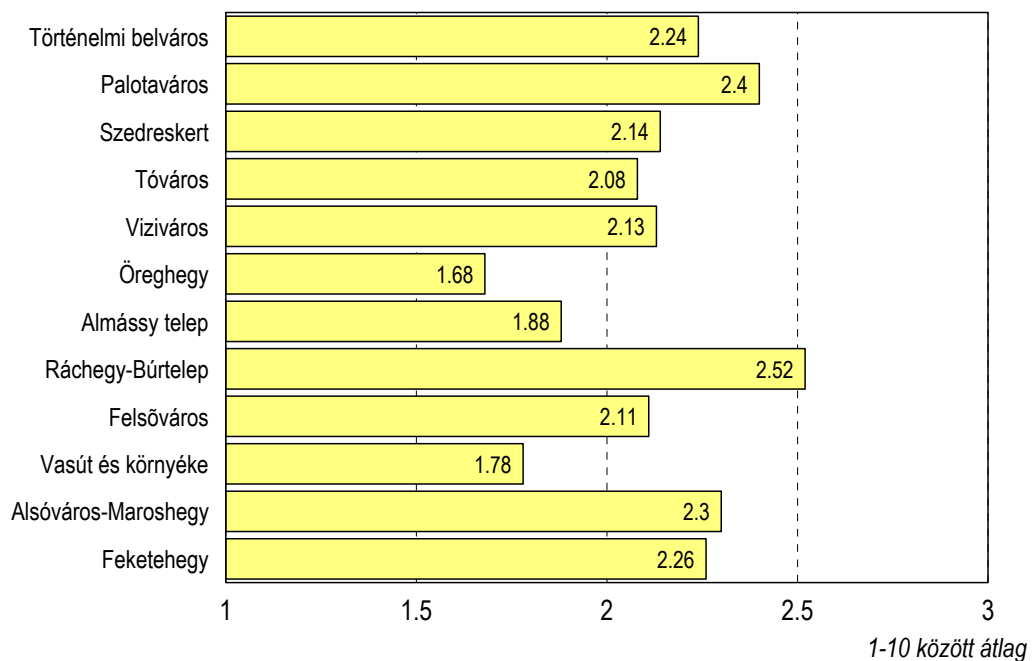
Ha az ezer főre eső segélyezetttek számát nézzük, az 1993-2003-ra vonatkozó 9,4-es index a 2003-2009-es időszak egészére 13,8-ra nőtt. A belső arányokat nézve látszik, hogy most is azok a leginkább problémás kerületek, mint voltak 2003-ban, a Fecskepart és Alsóváros értéke kiugró most is.

Rendszeres szociális segélyek

Kerület	Elnevezés	1000 felnőttre jutó segélyezetttek száma 1993-2003	1000 felnőttre jutó segélyezetttek száma 2003-2009
Városi átlag		9.40	13.8
1	Szedreskert	8.39	13,9
2	Belváros	12.94	14,0
3	Ósz u.	4.69	9,6
4	Víziváros	6.52	7,7
5	Prohászka	7.43	5,7
6	Tóváros	3.59	9,4
7	Palotaváros	7.71	14,0
8	Palotaváros	6.74	19,3
9	Feketehegy	8.68	25,0
10	Fecskepart	42.96	65,9
11	Felsőváros	11.91	15,9
12	Almássy	6.72	6,6
13	Kadocsa	4.80	2,9
14	Öreghegy É	2.98	1,9
15	Öreghegy D	3.14	2,8
16	Kőfém	3.89	21,5
17	Búrtelep	8.95	22,1
18	Alsóváros	19.51	48,7
19	Maroshegy	9.51	13,1

Ha azt vizsgáljuk, hogy rendszeres szociális segínyt ki hány évben keresztül kapott (expozíció), akkor azt találjuk, hogy az átlagos expozíciós idő 2,2 év. E mögött az a megoszlás van, hogy a támogatott személyek 30 százalékát csak egy évben, 44 százalékát 2 évben, 11 százalékát három évben keresztül is támogatni kellett ezen a módon. 10 százalék (69 fő) esetében 4 év, 3 százalék (19 fő) esetében 5 évben, 2 százalékuk esetében pedig 6-8 év között van a támogatási évek száma. Az expozíció átlaga városrészenként némileg eltérő, míg Ráchehy-Búrtelep esetében 2.52 és a Palotavárosban is 2.4, addig az Öreghegyen és az Almássy-telepen 1.7-1.9 év az átlag.

Rendszeres szociális segély átlagos expozíciós ideje városrészenként

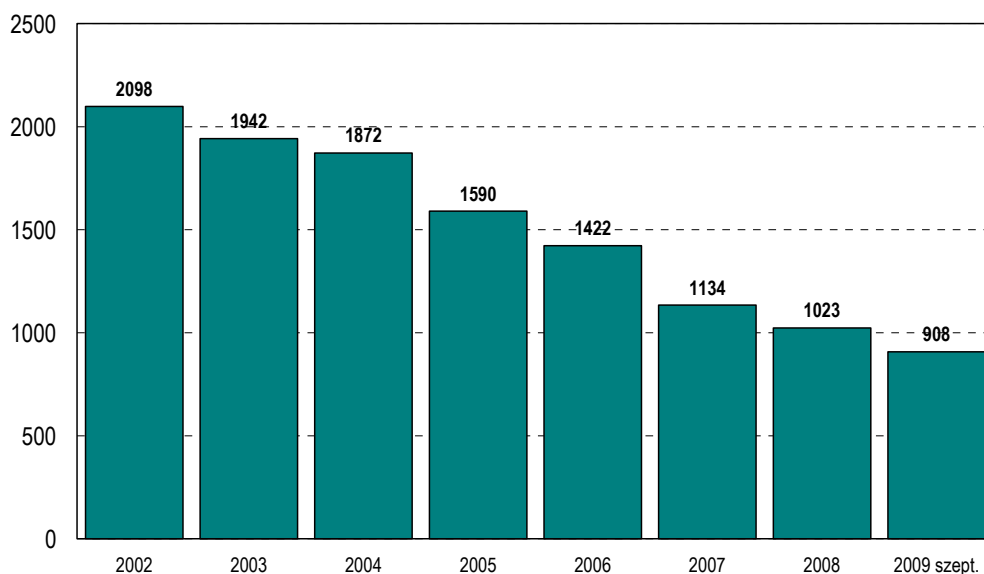
6. ÁTMENETI SEGÉLYEK

6.1 Átmeneti szociális segély

Székesfehérvár szociális rendelete értelmében átmeneti segély adható annak a 18. életévét betöltött személynek, aki önhibáján kívül létfenntartását veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzd, és megélhetését nem képes biztosítani. A jelenleg érvényes gyakorlat szerint átmeneti segély negyedévente egy alkalommal adható, bár ettől el lehet térni, ha a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzet lép fel. Az összegekre vonatkozó szabály, hogy a negyedévente kifizetésre kerülő segély összege nem haladhatja meg az öregségi nyugdíjminimum mindenkori legkisebb összegének felét vagyis 2009-ben 14250 Ft-ot, de ettől is el lehet térni abban esetben lehet, ha a kérelmezőnek legfeljebb 3 havi közüzemi díjhátraléka, lakbérhátraléka van, melyet önerőből kiegyenlíteni nem tud, de ekkor sem haladhatja meg a segély összege az öregségi nyugdíjminimum mindenkori legkisebb összegének 150 százalékát, 2009-ben 42750 forintot. Másik fő szabály, hogy az egy családban élők átmeneti segélyének együttes összege egy naptári évben nem haladhatja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét, az 57000 Ft-ot.

Az átmeneti segélyek több formája is létezik, a hagyományos pénzbeli kifizetés mellett az önkormányzat átvállalhat bizonyos közműdíjakat, de adható gyógyszer támogatás és krízis segély is.

Átmeneti segélyezetttek számának alakulása

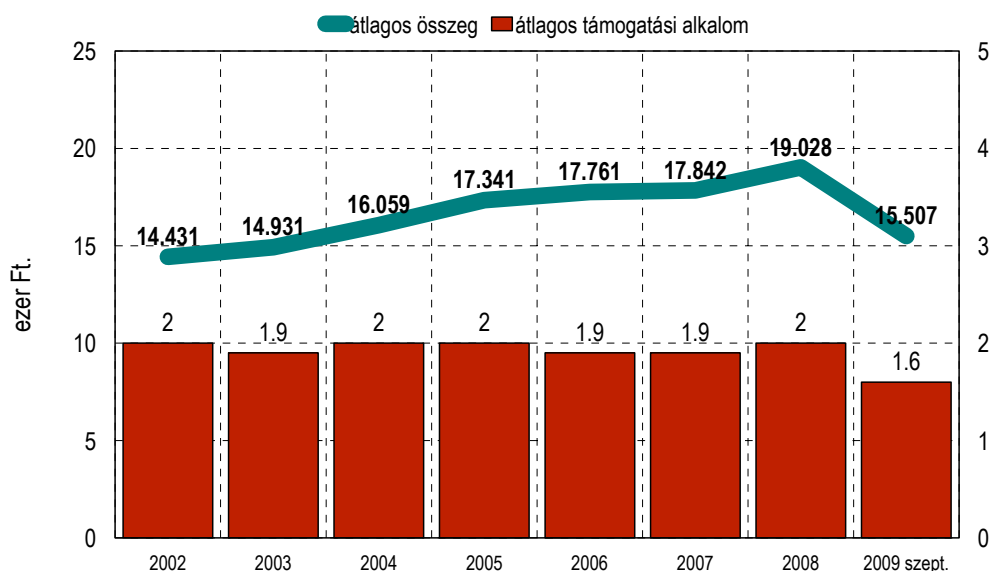

Székesfehérváron a szociális adatbázis adatai alapján az átmeneti szociális segélyt kapottak száma folyamatosan csökken. Míg 2002-ben közel 2100 támogatott volt, akiket átlagosan 2 alkalommal kellett egy évben segélyezni, addig 2005-ben már csak 1590, 2008-ban pedig 1023. Az idei év első kilenc hónapjában 908 címre került segély folyósítva, ami az előző év hasonló időszakához képest kis mértékű emelkedés. Ennek oka valószínűleg a gazdasági válság hatása ez élethelyzetekre.

Az átlagos támogatási összeg kis mértékben ugyan de emelkedik, igazodva a jogszabályi változásokhoz is, a 2002-ben mért átlagos 14 ezer forint, 2008-ra 19 ezer forintra nőtt. Az egy címre egy évben folyósított segélyezési alkalmak átlaga nem mutat jelentősebb ingadozást, átlagosan 2 alkalomról van szó. Az átlag azonban elfedi, hogy minden évben voltak olyan háztartások, családok ahova nem egyszer-kétszer, hanem 12-13 alkalommal is került átmeneti támogatás folyósítva különböző személyeknek, különböző jogcímeken.

A kifizetett átmeneti támogatások összege 2002-2004 között kb. évi 30 millió forint volt a városban, 2005-től azonban csökkenés regisztrálható. Míg 2005-ben 28 millió forint, 2006-ban pedig 25 millió forintról volt szó, 2007-ben és 2008-ban már csak 19-20 millióról, s ennél magasabb összeg 2009-re sem várható. Ez 2002-2009 vonatkozásában összességében 196 millió forintot jelent, mely 23 ezer segélyezési alkalomból áll össze.

Átmeneti segély átlagának alakulása

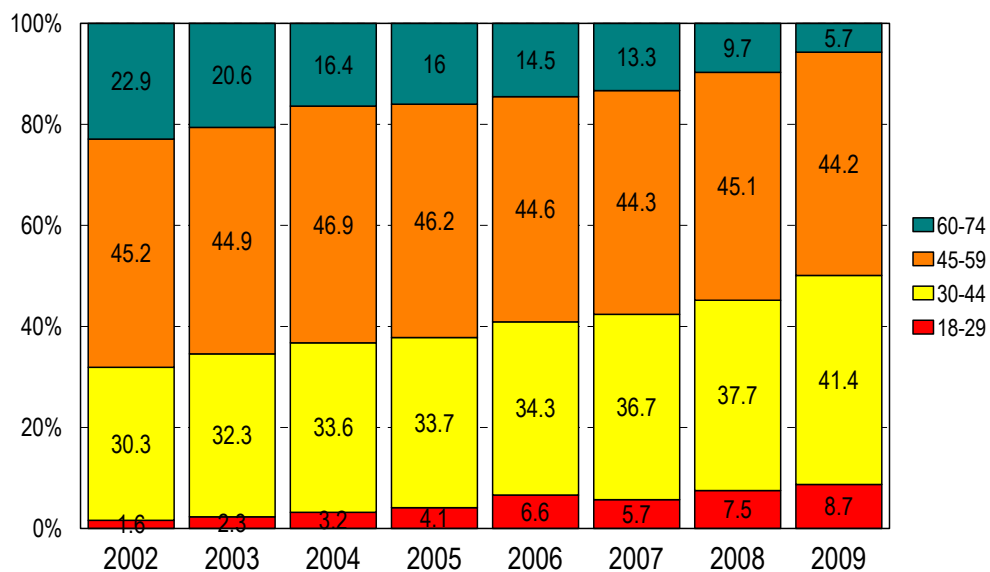
Az elmúlt nyolc évben kifizetett átmeneti segélyek 32 százalékát férfiaknak, 68 százalékát nőknek fizették ki. Gyermeknek száma szerint nézve, a segélyek 52 százaléka gyermektelen családokba

érkezett, 22 százaléka egy gyermekes, 14 százaléka két gyermekes, 8 százaléka három gyermekes, 4 százaléka pedig 4 vagy több gyermeket nevelő családokba jutott. Életkor szerint, ha összességében nézzük az átmeneti segélyeket, a fiatalokra nem jellemző, hogy nagyobb arányban részesednének ebből a segélyformából, nyolc év átlagában mindössze a segélyek 4 százalék jutott rájuk, 34 százaléka a 30-44 éves korosztályba, 45 százaléka a 45-59 éves korcsoportba érkezett, míg az idősebbek felhasználási aránya ebből a segélyből 16 százalék.

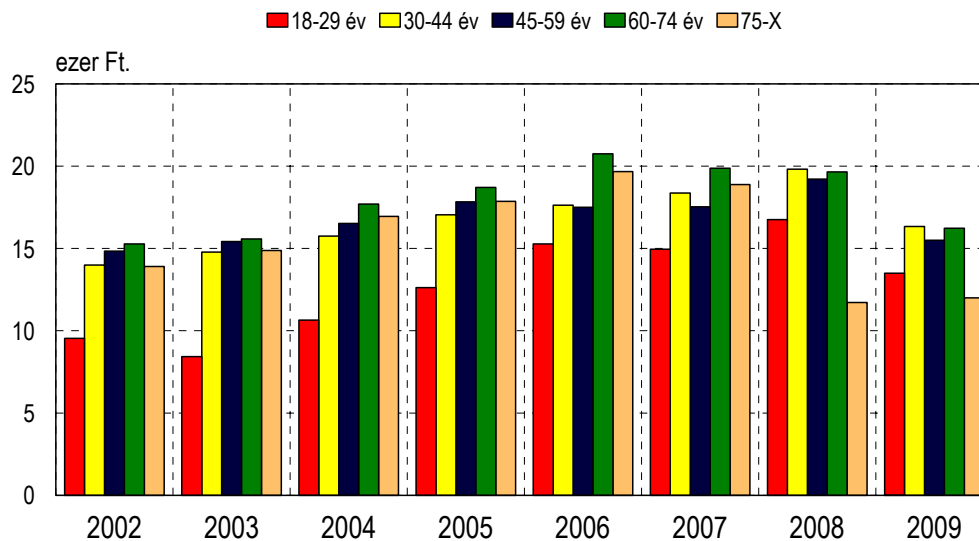
Ha időben nézzük a folyósított átmeneti szociális segélyek életkor szerinti alakulását, látható, hogyan fiatalodik az átmeneti segélyeket felhasználók aránya. Míg az előző szociális térkép készítésének évében a fiatalok aránya mindössze 2.3 százalék volt, addig 2009-ben már közel 9 százalék, s a 30-44-es korosztály aránya is 32.3 százalékról, 41.4 százalékra nőtt, miközben a 60 éven felüliek aránya negyedére zsugorodott ennél a segélynemnél.

A folyósított átmeneti szociális segélyek korcsoportok szerinti alakulása

Településen belül a lakóhely típusát nézve az átmeneti segélyek 16 százaléka a belvárosba megy, 37 százaléka paneles körzetekbe, 24 százaléka kertvárosi, 23 százaléka pedig falusias jellegű területekre jut. Időben vizsgálva jellemző, hogy a falusias körzetek részaránya a felhasznált átmeneti segélyből folyamatosan nő, 20 százalékról 28 százalékra emelkedett 8 év alatt, míg a kertvárosi körzetek felhasználási aránya 25-ről 17 százalékra csökkent. A lakás alapterületét nézve, az átmeneti segélyt felhasználók 45 százaléka 50 nm alatti lakásban él, 47 százaléka pedig 50-74 nm közöttiben.

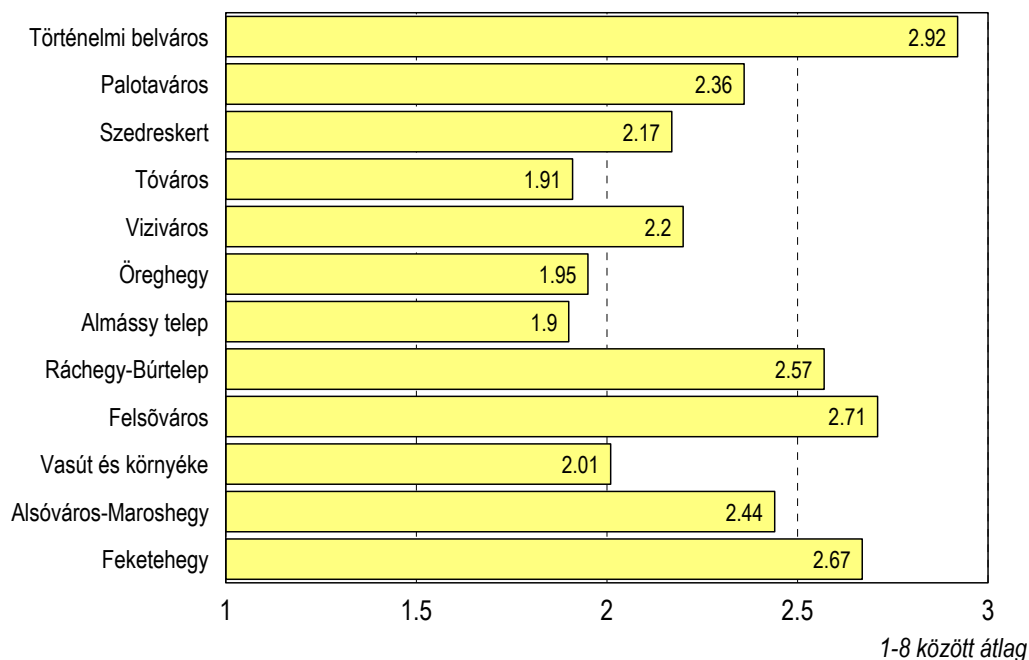
Kiutalt átmeneti segély átlagának alakulása korcsoportonként

Korcsoportonként nézve a folyósított átmeneti támogatás átlagát 2002-2007 között minden évben 60-74 éves korosztályban volt a legmagasabb, az utóbbi két évben ehhez felzárkózott a 30-44 éves korosztály is. Másik ártrendeződés, hogy 2002-2007 között a fiatalok átlaga volt a legkevesebb minden évben, 2008-2009-ben azonban a 75 éven felülieké.

Ha azt vizsgáljuk, hogy átmeneti szociális segélyt ki hány éven keresztül kapott (expozíció), akkor azt találjuk, hogy az átlagos expozíciós idő ennél a segélynél 2,4 év. E mögött az a megoszlás van, hogy a támogatott személyek 49 százalékát csak egy évben, 19 százalékát 2 évben, 11 százalékát három éven keresztül is támogatni kellett ezen a módon. 6 százalék (313 fő) esetében 4 év, 6 százalék (288 fő) esetében 5 éven, 10 százalékuk esetében pedig 6-8 év között van a támogatási évek száma. – ez utóbbi azt jelenti, hogy a városban 474 olyan ember van, akit minimum 6 éven keresztül folyamatosan támogat „átmeneti” szociális segélyekkel a város. Az átlagos expozíciós idő a gyermekek számával párhuzamosan nő, míg gyermektelen támogatottak esetében 2.2, addig egy-két gyermekkel 2.4, három gyermekkel 2.6, ennél magasabb gyerekszám esetében 3.0 év az átlag. Az expozíció átlaga városrészenként is erősen eltérő, Belvárosban, a Felsővárosban, a Feketehegyen és a Ráchegyen a legmagasabb, a Tóvárosban és az Öreghegyen és az Almássy-telepen a legalacsonyabb.

Átmeneti szociális segély átlagos expozíciós ideje városrészenként

A városi átlagokat tekintve ezer felnőttre a 2002-2009 közötti időszak egészét tekintve 59 segélyezett jut. Ez területileg rettenetesen koncentrált a 10. választókerületben, alapvetően a Felsőváros 51-es körzetére (Móri út, Sörház tér, Havranek), ahol az ezer felnőttre jutó támogatottak összevont indexe 218 (!). Az összes átmeneti segélyezett 17 százaléka a Felsővárosban él, 15 százaléka a Vízivárosban, 17 százaléka pedig a Palotavárosban koncentrálódik. Az egy főre jutó átmeneti segély átlaga összege nyolc évre számolva 2308 Ft/fő, több mint kétszer ennyi a Felsővárosban (5818 Ft), de magas a Feketehegyen is (3903 Ft), a Belvárosban is (3341 Ft) és kicsivel magasabb a Palotavárosban, Szedreskertben és Ráchegyen. Az átlagos segélyezési tételek száma 8 évre vonatkoztatva ezer főre számolva 270, a Felsővárosban ez a szám 850, az összes segélyezési alkalom 21 százaléka cím szerint ide koncentrál, ezt követi a Palotaváros 16 százalékkal és Alsóváros 11 százalékkal. Az alábbi táblázatból kiderül, hogy a kifizetett segélyek és a segélyezettek megoszlása városrészenként korrelál egymással, ám a segélyezési alkalmak esetében néhány körzetben komolyabb elmozdulás van. Ez azt is jelenti, hogy ezen körzetekben gyakrabban, de átlagosan kisebb összegű segélyek átmeneti folyósításáról van inkább szó.

Városrész	Kifizetett segélyek megoszlása (%)	Segélyezettek megoszlása (%)	Segélyezési alkalmak megoszlása (%)
Történelmi belváros	6,1	3,9	5,8
Palotaváros	17,2	17,3	16,1
Szedreskert	4,7	4,9	4,4
Tóváros	3,6	5,0	3,6
Víziváros	15,2	15,1	13,9
Öreghegy	2,6	3,3	2,4
Almássy telep	3,0	4,1	3,0
Ráchegy-Búrtelep	8,7	7,8	8,3
Felsőváros	16,7	16,8	20,7
Vasút és környéke	3,8	4,4	3,6
Alsóváros-Maroshegy	10,5	10,9	10,9
Feketehegy	7,9	6,5	7,3
Összesen	100 %	100 %	100 %

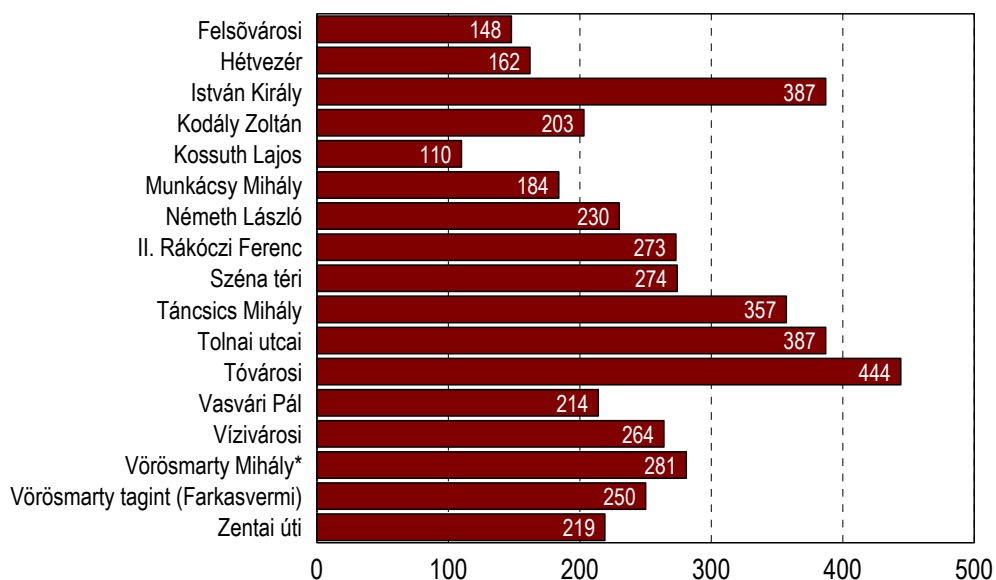
2002-2008 összevont adatsor

Kerület	Elnevezés	1 felnőttre jutó kifizetett segély összege 2002-2009	1000 felnőttre jutó segélyezettek száma 2002-2009	1000 felnőttre jutó segélyezési alkalmak száma 2002-2009
Városi átlag		2308	59,0	270,7
1	Szedreskert	2355	62,9	258,1
2	Belváros	3341	54,0	372,9
3	Ősz u.	2405	54,1	250,6
4	Víziváros	2315	62,6	251,3
5	Prohászka	1484	43,8	164,4
6	Tóváros	1471	52,0	169,9
7	Palotaváros	2132	64,3	235,8
8	Palotaváros	3157	72,0	342,3
9	Feketehegy	3903	83,1	418,8
10	Fecskepart	13051	336,7	2040,4
11	Felsőváros	2016	52,2	223,8
12	Almássy	1419	39,8	156,4
13	Kadocsa	563	27,5	73,8
14	Öreghegy É	428	15,5	46,6
15	Öreghegy D	501	14,3	54,6
16	Kőfém	2619	57,1	292,0
17	Búrtelep	2458	61,4	284,9
18	Alsóváros	3451	80,1	475,4
19	Maroshegy	1977	56,2	224,4

A segélyfajta területi megoszlását az ezer felnőttre jutó segélyezési események mutatójával a legegyszerűbb összehasonlítani. Ebből az derül ki, hogy az egyes segélytípusok nem feltétlenül kumulálódnak azonos földrajzi területen. Másként fogalmazva, ha egy választókerületben az átlagosnál magasabb azok aránya, akiknek pl. távhőtartozását átvállalta az önkormányzat, ott nem biztos, hogy magasabb arányban találunk olyanokat is, akinek a víztartozását vállalta át az önkormányzat. A táblázatban vastagon szedtük az átlagot szignifikánsan meghaladó választókerületeket.

Ha az átmeneti szociális támogatásokat utca szerint nézzük, a legtöbb támogatási alkalom érhetően a Sörház téri címetek érintette (itt működik a Kríziskezelő Központ) az elmúlt 8 évben, 499 ilyen esetről tud a szociális adatbázis. Ezt követi a Budai út (198), a Széchenyi út (186), a Kelemen Béla (171), a Mura utca (153), a Sarló (145), a Palotai (121), a Köfém (118) és a Tóvárosi címek (100), száz feletti segélyezési alkalommal. A rendszeres szociális segélyezettek számát iskolakörzetekre vetítve (és kivéve az elemzésből a hajléktalan szállót), akkor az derül ki, hogy a Tóvárosi, az István Király, a Tolnai utcai és a Táncsics Mihály Általános Iskola beiskolázási körzetében fordul elő leggyakrabban átmeneti szociális segélyezés.

Átmeneti szociális segélyek támogatási alkalmi iskolakörzetenként 2002-2009

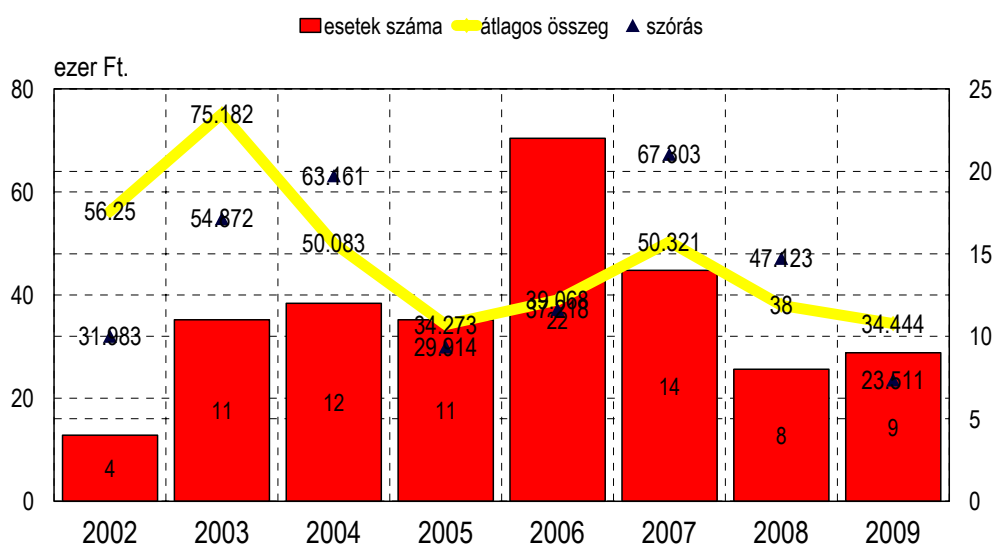

* Sörház tér nélkül

6.2 Krízissegély

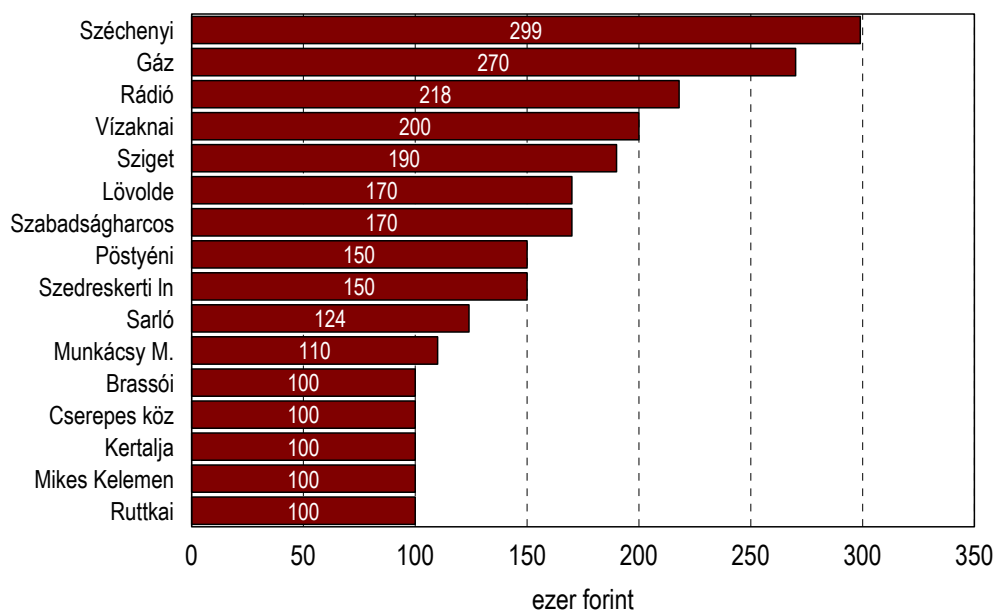
Krízissegélyt 2002 és 2009 között 91 alkalommal adott az önkormányzat mint átmenti anyagi segítség. Krízissegély baleset, elemi csapás, bűncselekmény esetén a károsultnak adható átmeneti segélyként akkor, ha az erre vonatkozó kérelmet az esemény bekövetkeztét követő 30 napon belül benyújtották és a krízis tényét hitelt érdemlően igazolta a kérelmező. A szociális rendelet értelmében a jogosultság megállapításánál a kérelmező és családja vagyoni viszonyainak vizsgálatát figyelmen kívül kell hagyni, de az egy főre jutó jövedelem nem haladhatja meg az öregségi nyugdíjminimum ötszörösét és segély összege az öregségi nyugdíjminimum tízszeresét nem haladhatja meg, vagyis 2009-ben a 285000 Ft-ot. A krízissegélyre 2002-2009 között az önkormányzat 4,2 millió forintot költött. 2003-ban 827 ezer, 2004-ben 601 ezer, 2005-ben 377 ezer, 2006-ban 859 ezer, 2007-ben 704 ezer, az utóbbi két évben pedig évente 300 ezer forint körüli összeg volt a kifizetett krízis segély.

Kiutalt krízissegély alakulása

Ha idősorosan nézzük a krízissegélyben részesülők számának alakulását, akkor 2002 és 2009 között két kiugró év volt, 2002-ben lefelé, 2006-ban felfelé mozdult el támogattak száma az átlagtól. 2006-ban, az eddigi „csúcsevben” 22 alkalommal adott az önkormányzat krízissegélyt. Ha a folyósított átlagokat nézzük, akkor 2003 volt a kimagasló év, akkor átlagosan 75 ezer forint összegről volt szó, azóta inkább csak 35-50 ezer közötti átlagokat láthatunk. Ennek megfelelően a folyósított összegek szórása is változatos képet mutat.

Kifizetett krízissegély összege utcánként 2002-2009 között

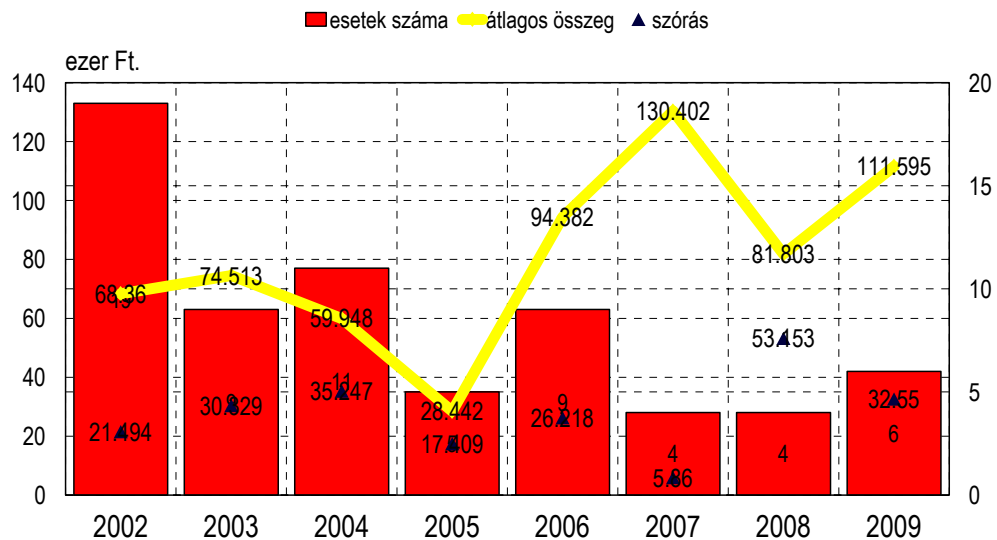
csak a 100 ezer forintot elérő utcák listája

6.3 Kamatmentes kölcsönsegély

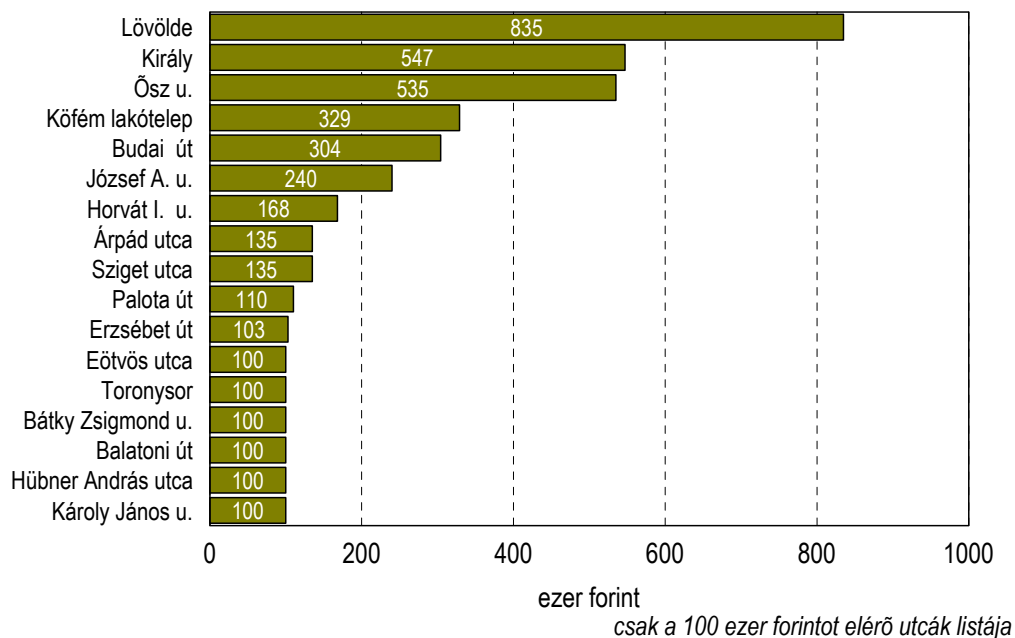
Átmeneti segélyként kamatmentes kölcsönsegély állapítható meg annak a kérelmezőnek, akinek háztartásában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének kétszeresét, egyedül élő esetében két és félszeresét. A kamatmentes kölcsönsegély felhasználható a lakbér illetve a közüzemi díj hátralékának legfeljebb 6 havi összegének megfelelő mértékű kiegyenlítésére, függetlenül a hátralék keletkezésének időpontjától, saját, vagy együtt élő közeli hozzátartozója ingyenes orvosi ellátás hatálya alá nem tartozó gyógykezelése során felmerülő költségre, gyógyászati segédeszköz beszerzésének, javításának költségére, közműre történő rákötés költségeinek kiegészítésére valamint a rendelet szerint „váratlan, el nem kerülhető, egyszeri kiadásra, amelyet az igénylő önerőből kifizetni képtelen és annak elmaradása igénylő létfenntartását vagy lakhatásának körülményeit fenyeget”.

2002 óta mindösszesen 61 alkalommal került sor ilyen kölcsön folyósítására, összesen 5 138 ezer Ft felhasználásával. A legtöbb kölcsönsegélyt 2002-ben adta az önkormányzat, 19 főnek összesen 1,3 millió forint értékben, átlagosan 68 ezer Ft/fő rátával. Az utóbbi három évben lényegesen alacsonyabb az ilyen módon támogatottak száma, 4-6 fő, viszont érezhetően nőtt a kölcsön összege, átlagosan 80-130 ezer forint között alakult. A legtöbb kölcsönsegély a Lövölde utcába került, ezt követi rangsorban a Király és az Ősz utca.

Kiutalt kamatmentes kölcsönsegély alakulása

Kifizetett kamatmentes kölcsönsegély összege utcánként 2002-2009 között

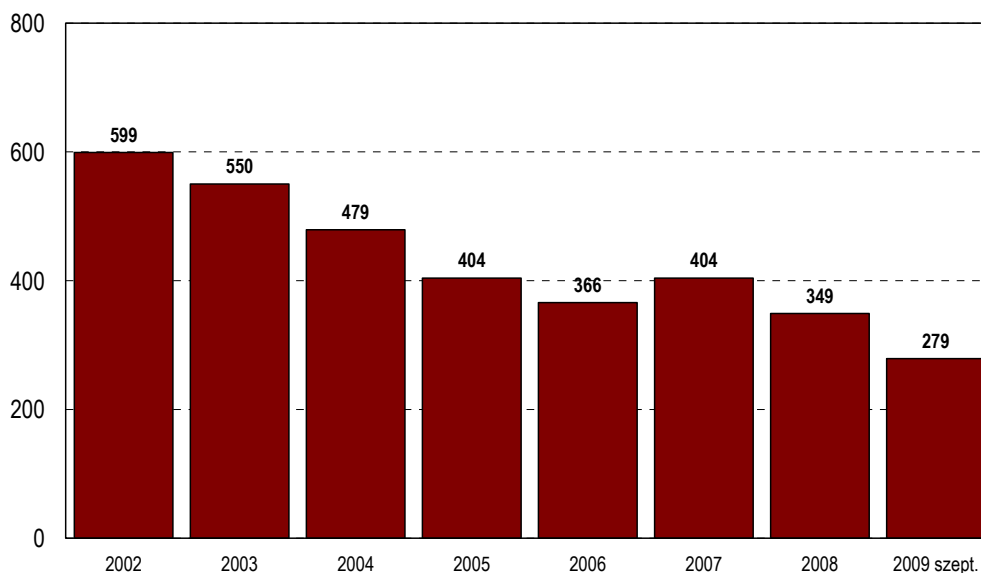

6.4 Gyógyszertámogatás

A gyógyszertámogatás az igazolt gyógyszerkiadások alapján történő átmeneti segélyforma. A vonatkozó helyi szabály értelmében gyógyszertámogatás címén átmeneti segélyben részesíthető az, aki közgyógyellátási igazolvánnyal nem rendelkezik és a háziorvos által igazolt havi gyógyszerkiadása, vagy a családtagok havi gyógyszerköltsége együttesen meghaladja az egy főre jutó jövedelem 10 százalékát, és a kérelmező családja viszonylatában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum dupláját, egyedül élő esetén 250 százalékát. Ez a támogatás negyedévente adható, melynek maximális összege az igazolt havi gyógyszerkiadás összege, de maximum 15 ezer Ft.

Gyógyszertámogatások számának alakulása

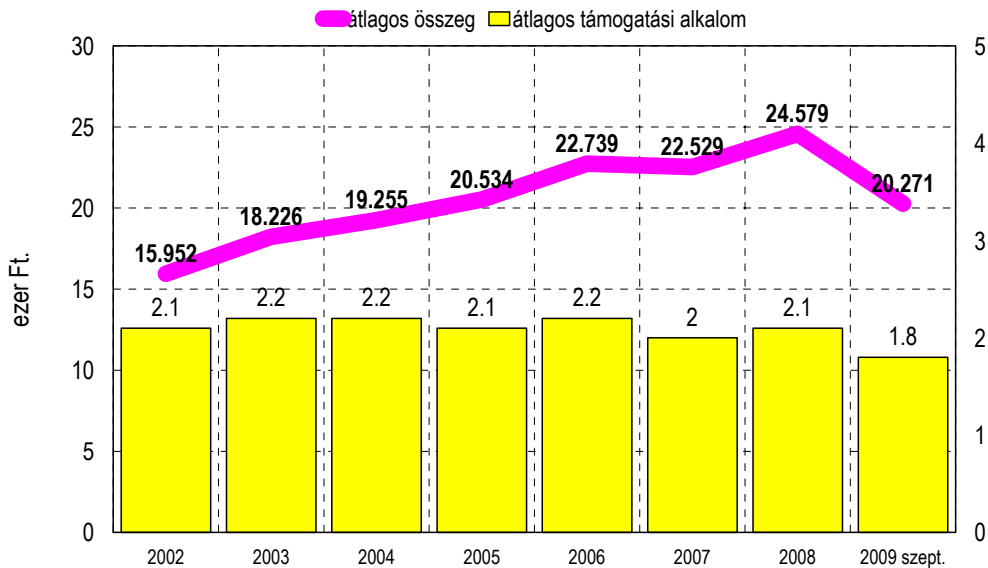
Székesfehérváron a szociális adatbázis adatai alapján a gyógyszertámogatások száma csökkenő tendenciát mutat, míg 2002-ben közel 600 támogatott volt, akiket átlagosan 2 alkalommal kellett egy évben ezen a módon segélyezni, addig 2005-ben már csak 400, 2008-ban pedig 349. Az idei év első kilenc hónapjában 279 címre került segély folyósítva, ami az előző év hasonló időszakával megegyező mértékű.

Az átlagos támogatási összeg kis mértékben ugyan, de emelkedik, igazodva a jogszabályi változásokhoz is, a 2002-ben mért átlagos évi 16 ezer forint, 2008-ra 25 ezer forintra nőtt. Az egy címre egy évben folyósított segélyezési alkalmak átlaga nem mutat jelentősebb ingadozást, átlagosan 2 alkalomról van szó. Az átlag azonban elfedi, hogy minden évben voltak olyan háztartások, családok ahova nem egyszer-kétszer, hanem 12-13 alkalommal is került átmeneti támogatás folyósítva

különböző személyeknek, különböző jogcímenek.

A kifizettek átmeneti támogatások összege 2002-2004 között kb. évi 9-10 millió forint volt a városban, 2005-től azonban lecsökkent 8-9 millióra. Mindez 2002-2009 vonatkozásában összességében 69 millió forintot jelent, mely 7273 segélyezési alkalomból áll össze.

Gyógyszertámogatás átlagának alakulása

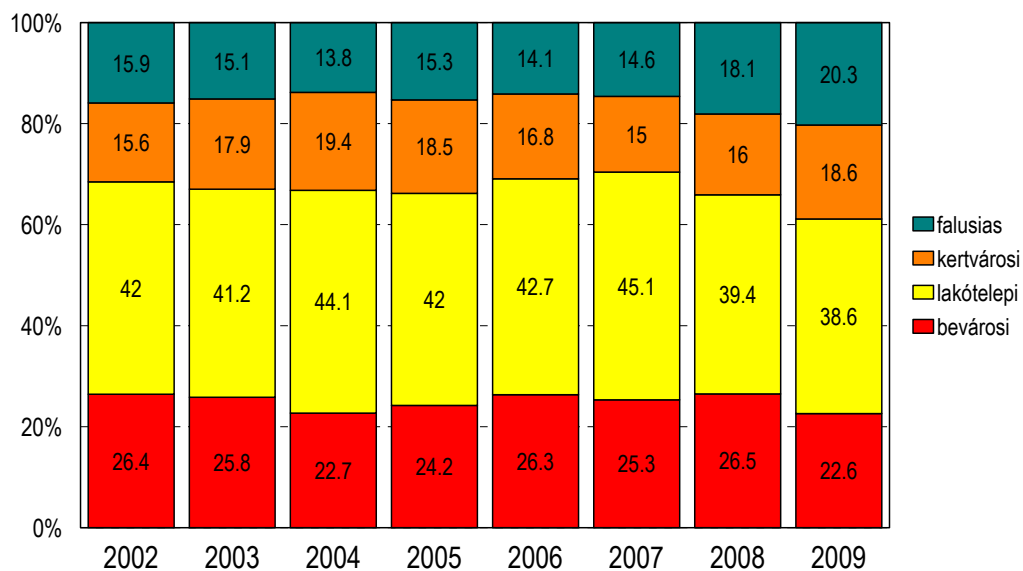
Az elmúlt nyolc évben kifizetett átmeneti segélyek 32 százalékát férfiaknak, 68 százalékát nőknek fizették ki, ezzel szemben a gyógyszertámogatások (mint egy speciális átmeneti jellegű támogatás) 21 százaléka került férfiakra, 79 százaléka nőkhöz. Gyermek számát tekintve általában az átmeneti segély 52 százaléka gyermektelen háztartásokba érkezik, ezzel szemben a gyógyszertámogatások 91 százalékáról mondható ez el. Ez várható tendencia, hiszen a rendszeres gyógyszer szedés elsősorban az idősebb korosztályban okoz anyagi gondokat.

Életkor szerint, ha összességében nézzük a kifizetett gyógyszertámogatásokat, a 30 év alatti igénylőkre egy százalékot sem éri el a kifizetett támogatás (536 ezer forint). Nyolc év átlagában ezen támogatások összegének 5 százalék jutott a 30-44 éves korosztályba, 24 százalék pedig a 45-59 éves korcsoportba érkezett. Ezzel szemben a 60-74 évesek a támogatás 37, az ennél idősebbek 33 százalékát használták fel, vagyis tipikusan időseket támogató segélyként működik ez az ellátási forma.

Terület jellege szerint az összes ilyen támogatás negyede, az öregedő belvárosba ment, 42 százalék a lakótelepeken élőkhez került, 17 százalék a kertvárosi körzetbe, s 16 százalék a város falusias jellegű kerületeibe. Ha időben nézzük a folyósított gyógyszertámogatásokat a körzet jellege

szerint, látható, hogy a lakótelepek részaránya folyamatosan csökken, szemben a 2007-ben mért 45 százalékkal, 2009-ben már csak 39 százalék volt, s ezzel párhuzamosan viszont az utóbbi években a falusias jellegű területek (Alsóváros, Maroshegy, Feketehegy) aránya növekedett.

A folyósított gyógyszer támogatások a körzet jellege szerint

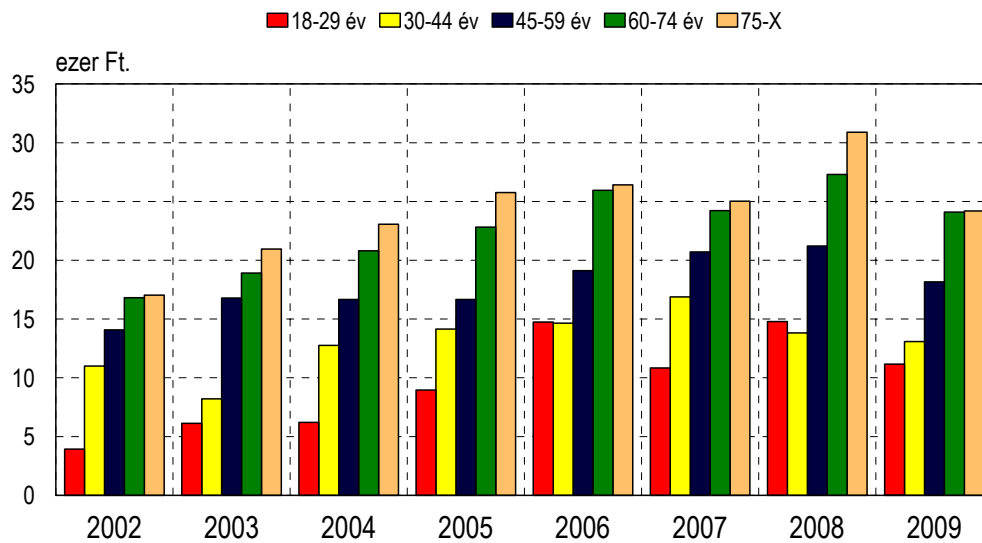

Gazdasági aktivitás szerint ezen támogatások 60 százalékát a rokkant vagy öregségi nyugdíjasok kapták meg. A lakás alapterületét nézve, míg az átmeneti segélyt felhasználók 45 százaléka él 50 nm alatti lakásban, addig a gyógyszer támogatást felvevőknek 39 százaléka, 52 százaléka pedig 50-74 nm közöttiben.

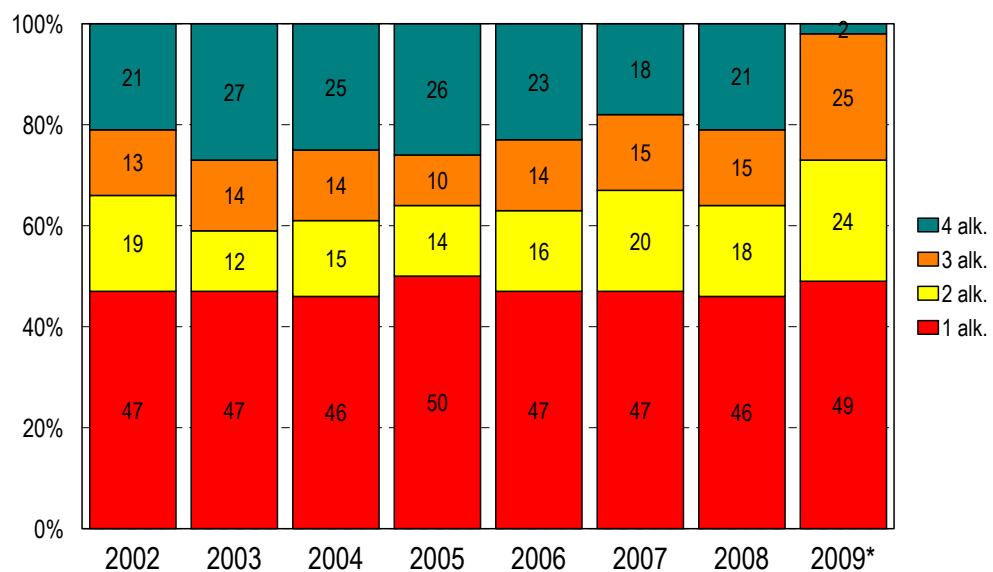
Korcsopontonként nézve a folyósított gyógyszer támogatás átlagát minden évben 75-X éves korosztályban volt a legmagasabb, 2008-ban meghaladta már a 30 ezer forintot is. Az utóbbi évben ehhez felzárkózott a 60-74 éves idős korosztály is.

A gyógyszer támogatásban részesített lakosok közel fele évente egy alkalommal kap támogatást, 15-20 százaléka 2 alkalommal, 10-15 százaléka pedig három alkalommal. Azok aránya, akik minden negyedévben kapnak gyógyszer támogatást éves szinten 20-25 százalék között ingadozott eddig minden évben.

Kiutalt gyógyszer támogatás átlagának alakulása korcsoportonként

Egy címre folyósított gyógyszer támogatások alkalmainak megoszlása éves bontásban

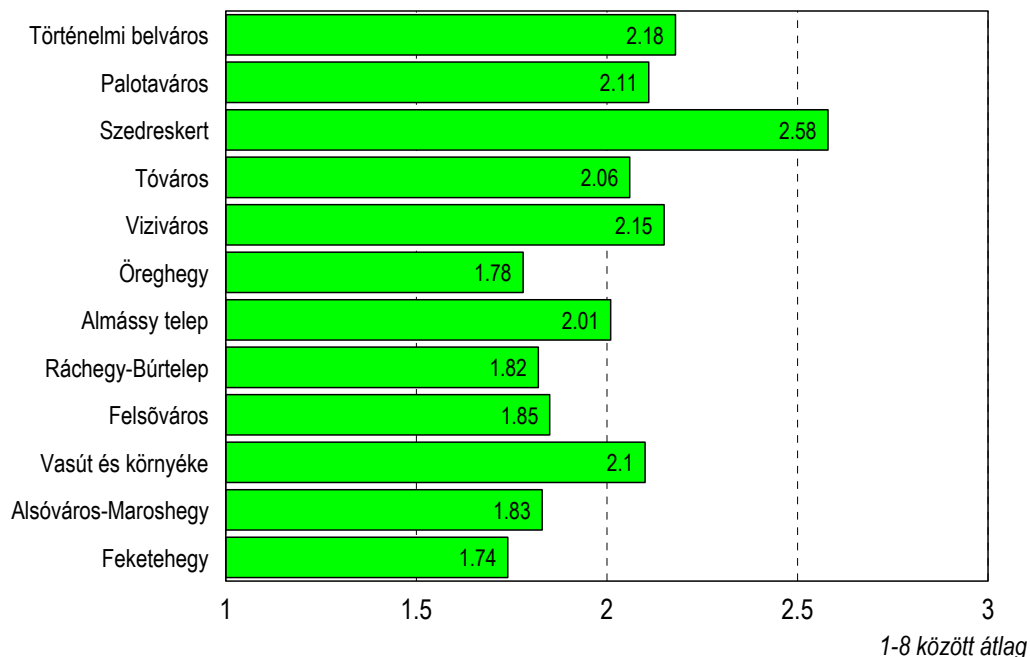
* 2009 csak szeptemberig, az első három negyedévet mutatja

Ha azt vizsgáljuk, hogy gyógyszer támogatást ki hány éven keresztül kapott (expozíció), akkor azt találjuk, hogy az átlagos expozíciós idő ennél a segélynél 2,0 év. E mögött az a megoszlás van, hogy a támogatott személyek 55 százalékát csak egy évben, 19 százalékát 2 évben, 11 százalékát három éven keresztül is támogatni kellett ezen a módon. 6 százalék (99 fő) esetében 4 év, 3 százalék

(51 fő) esetében 5 éven, 6 százalékuk esetében pedig 6-8 év között van a támogatási évek száma – ez utóbbi azt jelenti, hogy a városban 95 olyan ember van, akit minimum 6 éven keresztül folyamatosan támogat „átmeneti” gyógyszer-támogatással a város. Azok száma akiket 8 éve támogat így 21 fő. Az átlagos expozíciós idő a gyermekek számának emelkedésével csökken, míg gyermektelen támogatottak esetében 2.1, addig egy-két gyermekkel 1.7, három gyermekkel 1.6, ennél magasabb gyerekszám esetében 1.3 év az átlag. A nők és a nyugdíjasok esetében az átlagnál érthetően magasabb az expozíciós idő.

Az expozíció átlaga városrészenként is erősen eltérő, részben igazodva a városrészek demográfiai és szociológiai összetételéhez. Meglepő módon nem a leginkább öregedő Belvárosban a legmagasabb az index értéke, bár kétségtelen, hogy itt is átlag feletti, hanem a Szedreskerti részben (2,58), ez követi csak a Belváros, a Víziváros a Palotaváros és a Vasút környék. Az átmeneti szociális segélyben érintettebb Felsőváros, a Feketehegy, Ráchegy a gyógyszer-támogatások estében átlag alatti expozíciós mutatókkal bír.

Gyógyszer-támogatások átlagos expozíciós ideje városrészenként

A városi átlagokat tekintve ezer felnőttre a 2002-2009 közötti időszak egészét tekintve 20 segélyezett jut. Ez területileg nagyjából egyenletesen oszlik el, egy kicsit magasabb a 10. választókerületben, különösen a már említett Felsőváros 51-es körzetében (Móri út, Sörház tér, Havranek), ahol az ezer felnőttre jutó támogatottak összevont indexe 245. Az összes átmeneti

segélyezett 12 százaléka a Palotavárosban él, 15 százaléka a Vizivárosban, 12 százaléka pedig a Alsóvárosban koncentrálódik. Az egy főre jutó gyógyszer-támogatás átlaga a teljes népességre vetítve nyolc évre számolva 819 Ft/fő, több mint kétszer ennyi a Szedreskertben (1991 Ft), de magas a Vasút környékén is (1356 Ft), a Belvárosban (1165 Ft) és kicsivel magasabb a Tóvárosban (1011). Ez utóbbi esetében az ott lévő idősek otthona is megnyomja az átlagot.

Az átlagos támogatási alkalmak száma 8 évre vonatkoztatva ezer főre számolva 86, a Szedreskertben ez a szám 204. Az összes segélyezi alkalom 17 százaléka cím szerint a Vizivárosban van (itt is található szociális otthon), ezt követi a Palotaváros 13 százalékkal és Alsóváros illetve a Szedreskert 10-10 százalékkal. Az alábbi táblázat ezeket a megoszlásokat mutatja összegzően.

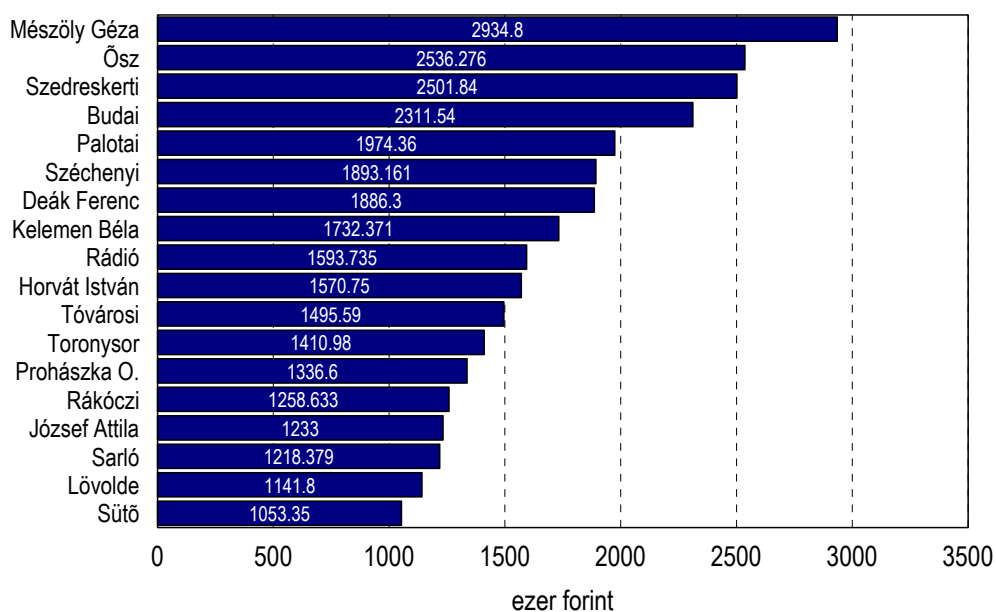
Városrész	Kifizetett gyógyszer-támogatások megoszlása (%)	Támogatottak megoszlása (%)	Támogatási alkalmak megoszlása (%)
Történelmi belváros	6,0	5,5	6,4
Palotaváros	12,9	12,3	13,0
Szedreskert	11,2	7,6	10,9
Tóváros	7,0	6,4	7,0
Viziváros	18,0	14,8	16,9
Öreghegy	4,5	5,6	4,7
Almássy telep	4,8	4,7	4,8
Ráchegy-Búrtelep	5,1	7,3	5,4
Felsőváros	7,0	10,0	8,2
Vasút és környéke	9,9	8,1	9,1
Alsóváros-Maroshegy	10,1	12,4	10,0
Feketehegy	3,6	5,4	3,7
Összesen	100 %	100 %	100 %

2002-2009 összevont adatsor

Ha a gyógyszer-támogatásokat utca szerint nézzük, a legtöbb kifizetett összeg a Mészöly Géza, az Ősz utcai, a Budai úti és Szedreskerti ln. címetek érintette az elmúlt 8 évben, több mint 2 millió forint gyógyszer-támogatás került kifizetésre utcánként.

Kerület	Elnevezés	1 felnőttre jutó támogatási összeg 2002-2009	1000 felnőttre jutó támogatottak száma 2002-2009	1000 felnőttre jutó támogatási alkalmak száma 2002-2009
Városi átlag		819	20,1	86,0
1	Szedreskert	1991	33,1	204,4
2	Belváros	1165	26,0	129,4
3	Ősz u.	1399	24,2	133,9
4	Víziváros	749	17,5	76,0
5	Prohászka	1356	27,3	130,9
6	Tóváros	1011	22,6	106,0
7	Palotaváros	830	18,5	87,6
8	Palotaváros	592	14,7	63,3
9	Feketehegy	622	23,2	67,4
10	Fecskepart	1389	47,3	172,6
11	Felsőváros	603	21,8	71,4
12	Almássy	515	13,3	55,1
13	Kadocsa	570	13,1	59,4
14	Öreghegy É	345	9,7	37,7
15	Öreghegy D	218	7,6	24,2
16	Kőfém	393	17,5	47,2
17	Búrtelep	710	20,4	75,5
18	Alsóváros	866	22,0	97,9
19	Maroshegy	777	24,8	78,8

Kifizetett gyógyszerátogatások összege utcánként 2002-2009 között

csak a 1 millió forintot elérő utcák listája

A területi különbségek esetén azt láthatjuk, hogy az ezer felnőttre jutó gyógyszer támogatottak száma kiugróan magas a 1. szavazókörben (Palotai-Mészöly Géza-Börgyár), ahol 375 támogatott jutott az elmúlt tíz évben ezer felnőttre, de jóval átlag feletti a Szedreskerti In., az Ősz utca és környéke, a Lövölde és környéke, a Mura utca és környéke valamint a Széchenyi- Hosszúsétátér körzete. Az alábbi táblázat a hat leginkább érintett szavazókör sorrendjét mutatja az ezer felnőttre jutó támogatott alapján.

	Szavazókör	1000 felnőttre jutó támogatottak száma 2000-2009	Részarány az összes gyógyszer támogatottból
	1	374.7	2.8
Szavazókörök sorrendje	3	260.2	1.9
	11	282.7	1.9
	24	234.4	1.9
	51	245.0	4.4
	84	252.5	2.4

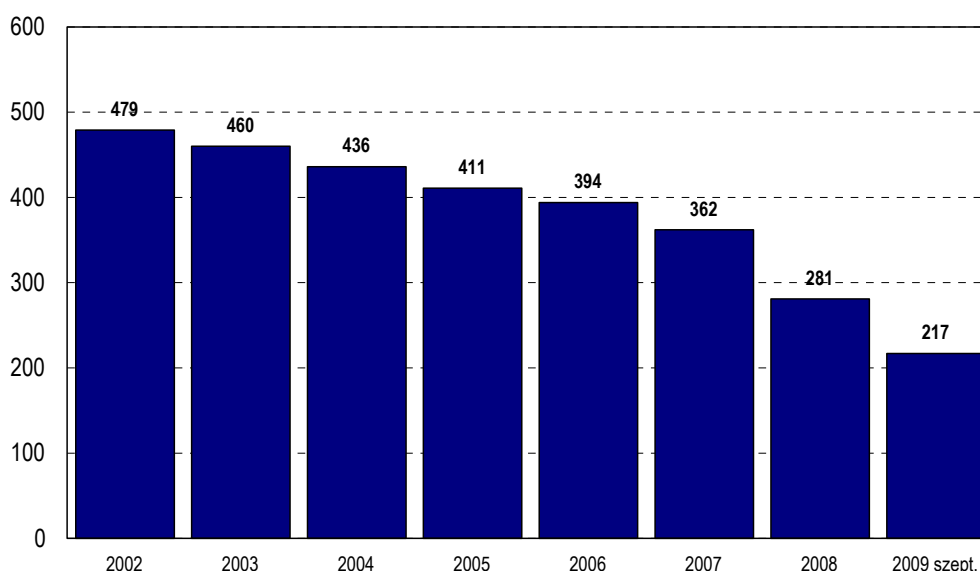

7. EGYÉB PÉNZBELI SZOCIÁLIS SEGÉLYEK

7.1 Temetési segély és hamvasztási támogatás

Az önkormányzat temetési és hamvasztási támogatást nyújt annak, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodik kivéve, ha az elhunyt hadirokkant volt. A szociális rendelet értelmében Székesfehérváron temetési segélyben az a személy részesíthető, aki a temetésről gondoskodott és családjában az egy főre jutó nettó jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének a kétszeresét, egyedül élő esetén háromszorosát. A temetési segély összege a család összes jövedelmének figyelembe vételével kerül megállapításra, 14 és 25 ezer forint közötti összegben. A hamvasztási támogatás összege 10.000 forint.

Temetési segély és hamvasztási támogatások számának alakulása

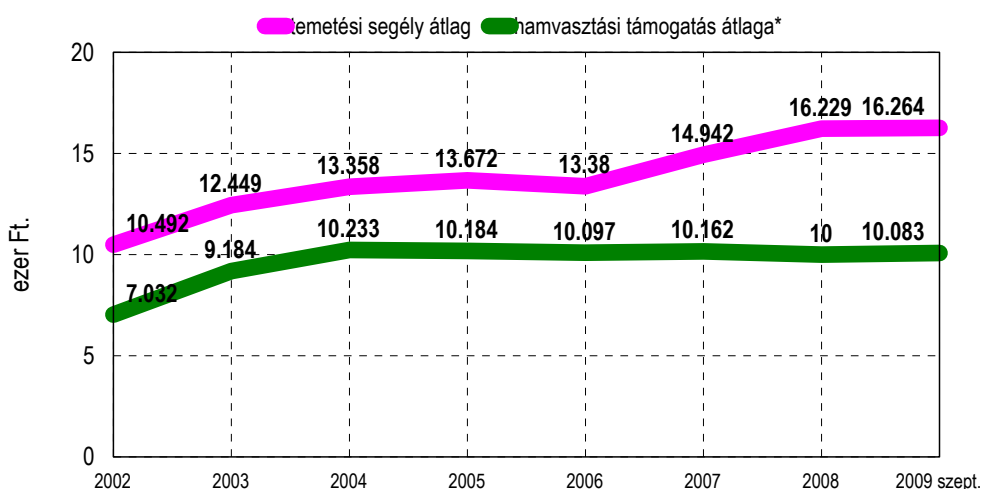

Székesfehérváron a temetési segélyek és a hamvasztási támogatások száma csökkenő tendenciát mutat, míg 2002-ben közel 500 támogatott volt, addig 2006-ban már csak alig 400, 2008-ban pedig 281. Az idei év első kilenc hónapjában 217 címre került ilyen segély folyósításra, ami az előző év hasonló időszakával megegyező mértékű. Összességében nyolc év alatt 2963 támogatott 55 millió forintot kapott ilyen jogcímen, átlagosan 18744 forintot biztosítva. A legkisebb hozzájárulás 7000 Ft-volt, a legtöbb támogatás amit ilyen jogcímenek egy családnak kifizetésre került (több temetéshez kapcsolódva) 66000 Ft volt.

Az átlagos támogatási összeg kis mértékben ugyan de emelkedik, a 2002-ben mért átlagos évi 14 ezer forint, 2008-ra 22 ezer forintra nőtt. Az egy címre egy évben folyósított segélyezési, támogatási alkalmak átlaga nem mutat jelentősebb ingadozást, az ellátási forma jellegéből adódóan korlátozottan vehetik csak igénybe a családtagok. A támogatottak fele egyszer, másik fele kétszer kapott már ilyen jellegű támogatást. Vannak a városban olyan háztartások, akik kettőnél több alkalommal vettek igénybe ilyen támogatást (79 család)

A kifizetett temetési segélyek és hamvasztási támogatások összege évi 6-8 millió forint volt a városban az elmúlt nyolc évben, mindez 2002-2009 vonatkozásában összességében 55.5 millió forintot jelent, mely 4629 segélyezési alkalomból állt össze.

Egy címre kifizetett temetési segély és hamvasztási támogatás átlaga

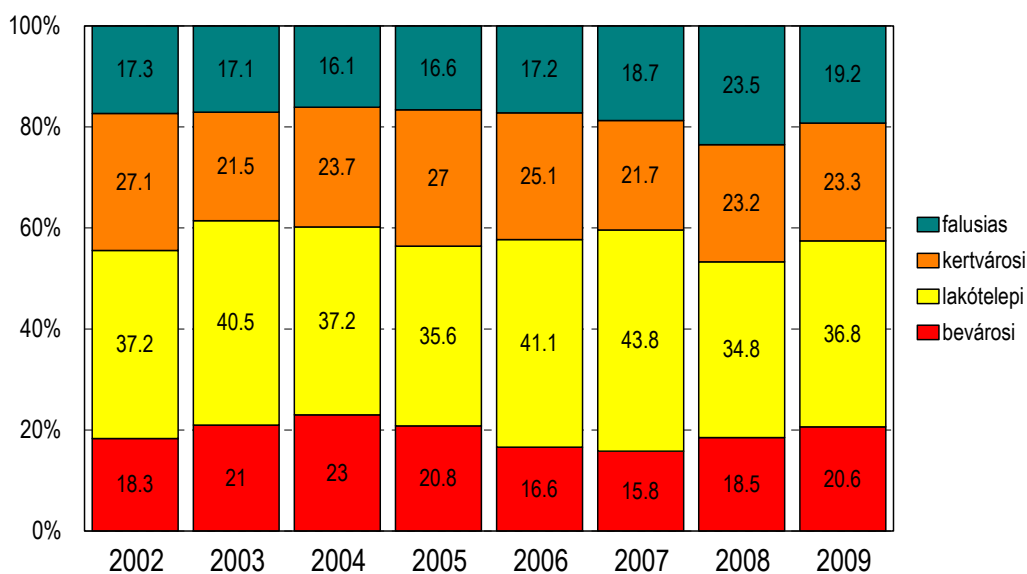
* A támogatás egységesen 10 ezer Ft, az ettől eltérő összeg oka, hogy vannak akik többször kaptak ilyen támogatást

Az elmúlt nyolc évben kifizetett temetési segélyek és hamvasztási támogatások 23 százalékát férfiaknak, 67 százalékát nőknek fizették ki, ennek oka nyilvánvalóan a nők magasabb túlélési aránya, így a kérelmezők többsége idős nő. Életkor szerint, ha összességében nézzük a kifizetett temetési segélyeket, akkor a 30 év alatti igénylők aránya alig éri el a két százalékot, s ugyanez áll a kifizetett támogatásra is (1,4 millió). Ezen támogatások összegének 13 százalék jutott a 30-44 éves korosztályba, 29 százaléka pedig a 45-59 éves korcsoportba érkezett. Ezzel szemben a 60-74 évesek a támogatás 33, az ennél idősebbek 32 százalékát használták fel, vagyis elsősorban az időseket támogató segélyként működik ez az ellátási forma is.

Terület jellege szerint a kifizetett támogatások sokkal kiegyensúlyozott képet mutatnak mint

más ellátások. A temetési segélyek ötöde a belvárosba ment, 39 százaléka lakótelepeken élőkhez került, 24 százaléka kertvárosi körzetbe, s 18 százaléka a város falusias jellegű kerületeibe. Ha időben nézzük a folyósított temetési segélyeket és hamvasztási támogatásokat a körzet jellege szerint, látható, hogy az utóbbi években a Belváros részaránya növekszik, lakótelepek részaránya folyamatosan változik, s ezzel párhuzamosan viszont az utóbbi években a falusias jellegű területek (Alsóváros, Maroshegy, Feketehegy) aránya növekedett.

A folyósított temetési segélyek a körzet jellege szerint

Ha azt vizsgáljuk, hogy temetési segélyeknek mekkora az expozíciós ideje, akkor azt találjuk, hogy az átlagos expozíciós idő ennél a segélynél mindössze 1,02 év, ami azt jelenti, hogy a támogatottak 97 százaléka csak egy évben vette igényben a támogatást, 75 család pedig két különböző évben is.

A városi átlagokat tekintve ezer felnőttre a 2002-2009 közötti időszak egészét tekintve 35,4 segélyezett jut. Ez területileg nagyjából egyenletesen oszlik el, egy kicsit magasabb az 5. (Prohászka) és 12. (Almássy-telep) kerületben, különösen a 24. (Deák-Lövölde), 25. (Horvát István), 56. (Király sor, Széna tér), 84-es (Hosszúsétátér-Széchenyi) körzetekben, ahol az ezer felnőttre jutó támogatottak összességét tekintve indexe 60-70. Az összes olyan lakos, aki temetési segélyben részesült 29 százaléka a Vizivárosban él, 19 százaléka a Palotavárosban, 17 százaléka pedig a Alsóvárosban koncentrálódik. Az egy főre jutó temetési segély átlaga a teljes népességre vetítve nyolc évre számolva 664 Ft/fő, s ez

területileg nem igen tér el. Az átlagos segélyezési alkalmak száma 8 évre vonatkoztatva ezer főre számolva 55.

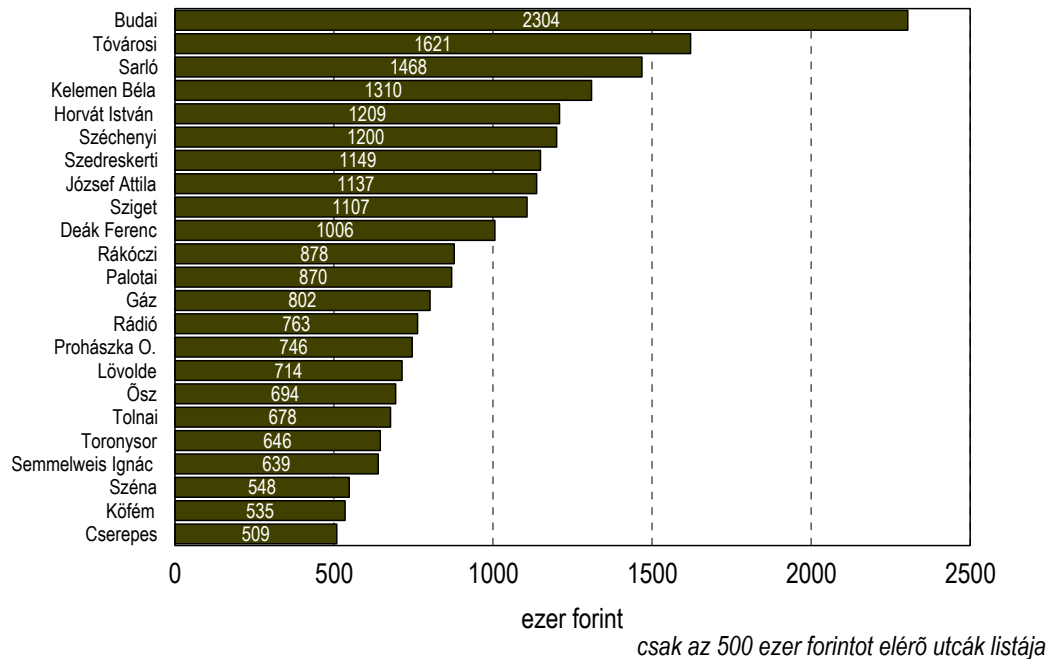
Városrész	Kifizetett temetési segélyek és hamvasztási támogatások megoszlása (%)	Segélyezettek és támogatottak megoszlása (%)	Segélyezési és támogatási alkalmak megoszlása (%)
Történelmi belváros	4,6	7,9	4,6
Palotaváros	11,0	19,1	10,9
Szedreskert	5,7	9,5	5,6
Tóváros	6,9	12,2	7,2
Víziváros	17,0	29,1	17,4
Öreghegy	8,6	16,0	8,5
Almássy telep	9,0	15,7	9,3
Ráchehy-Búrtelep	7,2	12,8	7,1
Felsőváros	7,7	14,2	7,4
Vasút és környéke	7,9	13,7	8,3
Alsóváros-Maroshegy	9,1	17,3	8,8
Feketehegy	5,1	8,8	4,9
Összesen	100 %	100 %	100 %

2002-2009 összevont adatsor

Kerület	Elnevezés	1 felnőttre jutó támogatási összeg 2002-2009	1000 felnőttre jutó támogatottak száma 2002-2009	1000 felnőttre jutó támogatási alkalmak száma 2002-2009
Városi átlag		664	35,4	55,4
1	Szedreskert	823	41,6	68,1
2	Belváros	725	37,7	60,6
3	Ősz u.	842	42,9	71,8
4	Víziváros	704	36,9	60,1
5	Prohászka	882	46,1	76,6
6	Tóváros	811	43,2	70,7
7	Palotaváros	570	30,8	47,8
8	Palotaváros	411	20,8	33,3
9	Feketehegy	728	37,8	57,7
10	Fecskepart	800	44,1	62,7
11	Felsőváros	758	43,0	62,0
12	Almássy	911	47,5	78,9
13	Kadocsa	758	39,9	64,6
14	Öreghegy É	541	28,5	43,6
15	Öreghegy D	344	20,9	28,9
16	Kőfém	581	32,5	47,5
17	Búrtelep	659	33,8	53,8
18	Alsóváros	676	41,7	52,0
19	Maroshegy	560	31,1	45,7

Ha a kifizetett temetési segélyeket utca szerint nézzük, a legtöbb kifizetett összeg a Budai úti címeket érintett, ezt követi a Tóvárosi, a Sarló, Kelem Béla és a Horvát István, vagyis jellemzően lakótelepek. Az utca nagysága és a kifizetett összeg között összefüggés van, és ennek oka hogy ez a segélynem igazából meglehetősen egységesen ér mindenkit, így ahol többen laknak, ott értelemszerűen több összeg kerül felhasználásra..

Kifizetett temetési segélyek összege utcánként 2002-2009 között

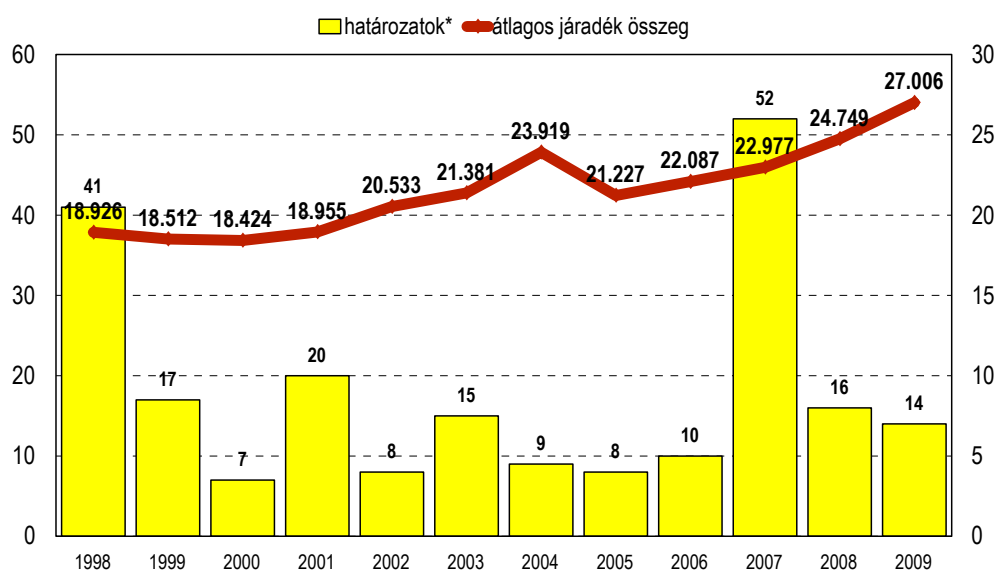
Az alábbi táblázat a hat leginkább érintett szavazókör sorrendjét mutatja az ezer felnőttre jutó támogatott alapján.

Szavazókör	1000 felnőttre jutó támogatottak száma 2000-2009	Részarány az összes gyógyszer-támogatottból
24	62.5	1.5
25	72.8	1.6
76	74.1	1.5
84	63.1	1.5
54	55.4	2.0
1	53.0	1.5

7.2 Időskorúak járadéka

Az időskorúak járadékának megállapítására, folyósítására és megszüntetésére a szociális törvény megfelelő paragrafusai vonatkoznak, így annak helyi szabályozására nincs lehetőség. Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járadék összege a jövedelemmel nem rendelkező jogosultak esetében az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-130 százaléka között alakulhat, vagyis 2009-ben 22800 és 37050 forint, a jövedelemmel rendelkező jogosult esetén pedig fenti összegnek és a jogosult havi jövedelmének a különbözete.

Időskorúak járadékának megítélése

* egy emberre vonatkozóan több határozat is születhet (pl. változik az összeg)

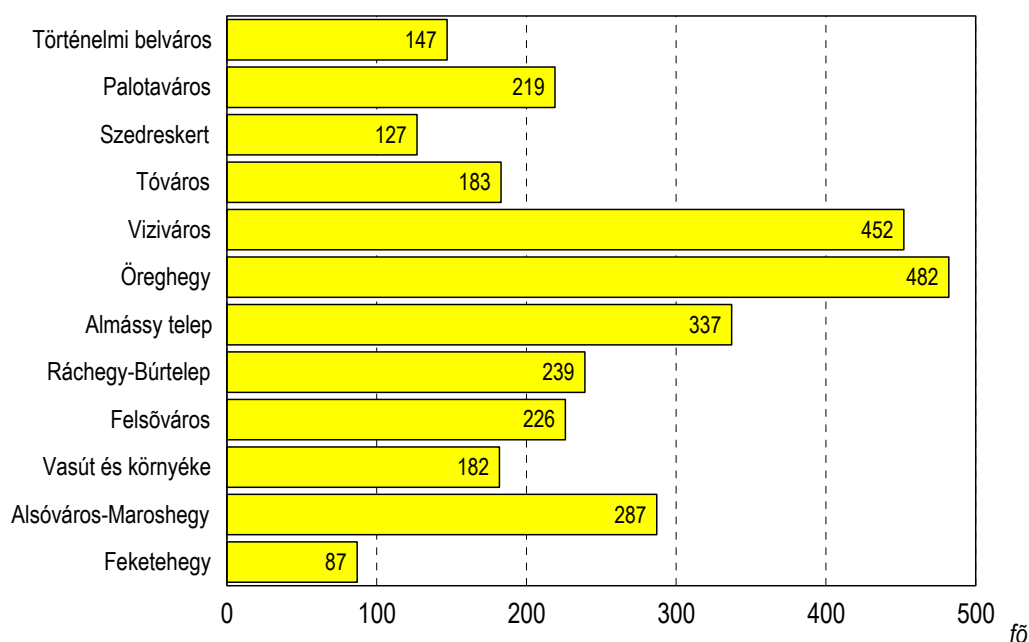
A szociális adatbázis alapján az elmúlt 10 évben 217 olyan határozat született, mely időskorúak járadék megállapítására vonatkozott. Azok száma akiket ilye módon ellátásban kell vagy az elmúlt években kellett részesíteni, 56 fő az adatbázis alapján. A járadék átlaga 2009-ben 27000 forint volt.

7.3 Nyugdíjasok gépkocsi fenntartási szociális támogatása

Az önkormányzat gépkocsi fenntartási szociális támogatásban részesíti azt a székesfehérvári állandó lakhellyel rendelkező nyugdíjast, aki személygépkocsival rendelkezik és a megállapított éves gépjárműadóat megfizette. A kedvezmény egy személygépkocsi után vehető igénybe, összege egy személygépkocsi éves gépjárműadójának 30 százaléka. Erre a támogatási típusra vonatkozóan a 2008-as évből vannak teljes körű adatok.

Az adatbázis alapján 2008-ban közel 3000 (pontosabban 2986) érintett kapott gépkocsi fenntartási támogatást, 76 százalékban idős férfiakról van szó, 24 százalékban nőkről. Jellemző, hogy többségük egyfős háztartásban él. Lakókörzet szerinti megoszlásuk tekintetében az mondható el, hogy 18 százalékuk a belvárosban lakik, 31 százalékuk valamelyik lakótelepi körzetben, 34 százalékuk a kertvárosi részeken és 17 százalékuk a város falusias részein él, s jellemzően a 60-74 éves korosztályba tartoznak.

Időskorúak gépkocsifenntartási támogatásában részesülők száma városrészenként

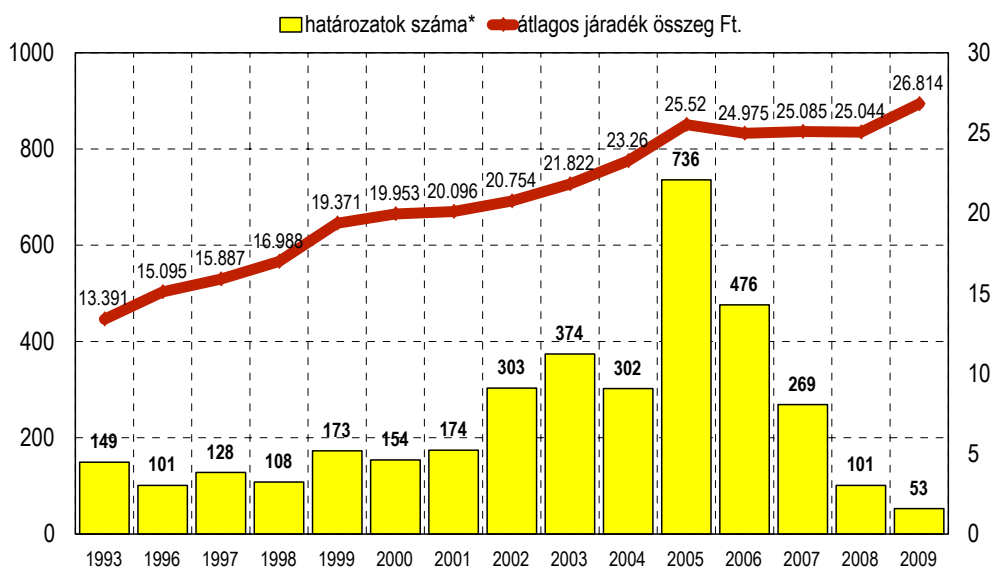
Városrészenként nézve a támogatottak, jól látható, hogy a legtöbb olyan időskorú, aki gépkocsi fenntartási támogatásban részesült az Öreghegyen él, ahol az átlagnál magasabb az életszínvonal, több a gépjárművek aránya, s hagyományos lakótelepek közül is inkább az Almássy-telep emelkedik ki, nem pedig a sokkal nagyobb lélekszámú Palotaváros. Míg az ezer lakosra jutó támogatottak száma városi szinten 36 fő, addig az Öreghegyen 45, az Almássy-telepen pedig 56.

7.4 Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi támogatás. Az ápolási díjra való jogosultság feltételeit és a támogatást megállapító eljárás szabályait a szociális törvény megfelelő passzusai szabályozzák, de az önkormányzatnak azért ebben is van mozgástere. Összege fő szabályként a mindenkori öregségi nyugdíjminimum, de jogorvoslati kérelemre bizonyos esetekben esetben a Közgyűlés az ápolási díj összegét ennél magasabb összegben, maximum a minimálbér összegében is meghatározhatja.

Ápolási díjat az utóbbi három évben közel 500 családnak folyósítanak vagy folyósítottak, az elmúlt 15 év vonatkozásában több 3800 határozat született ezzel kapcsolatban a szociális irodán. Az ápolási díjak átlagos összege 1993 óta nem meglepő növekedést mutat, a nyugdíjminimumhoz való kötöttség hatása jól érvényesül.

Időskorúak járadékának megítélése

* egy emberre vonatkozóan több határozat is születethet (pl. változik az összeg)

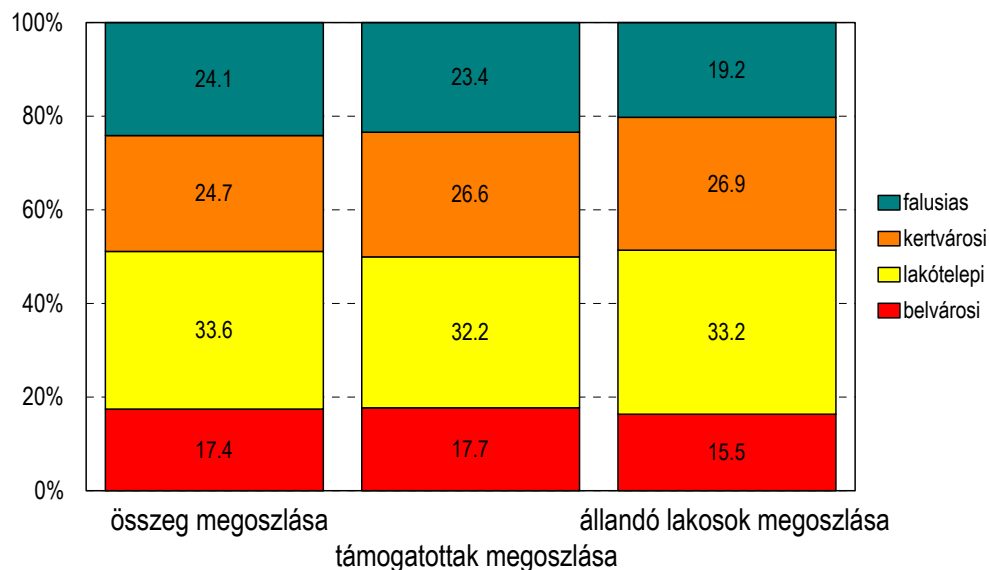
Az elmúlt években a kifizetett ápolási díjak 25 százalékát férfiaknak, 75 százalékát nőknek fizették ki, ennek oka nyilvánvalóan a kérelmezők által végzett gondozási munka jellegében keresendő. Háztartás szerkezet szerint, a kérelmezők háromnegyedének háztartásában nincs gyermek, 60 százalékban 50-74 négyzetméteres lakásban élnek (az ennél kisebb lakásban élők aránya 22 százalék körüben), többségében két vagy három fős háztartásokban. Életkor szerint, ha összességében nézzük

a kifizetett ápolási díjakat, akkor a 30 év alatti igénylők aránya alig éri el az egy százalékot, s ugyanez áll a kifizetett támogatásra is. Ezen támogatások összegének 16-19 százalék jutott a 30-44 éves korosztály által gondozást végzőkhöz, 55-57 százaléka pedig a 45-59 éves korcsoportba érkezett.

Terület jellege szerint a kifizetett ápolási díjak kiegyensúlyozott képet mutatnak mint más ellátások, összevetve az állandó lakosok arányával csak a belváros (ahol az átlagnál magasabb az idős népesség aránya) van egy kicsit felülreprezentálva s a falusias körzetek (Alsóváros, Maroshegy, Feketehegy) néhány százalékponttal vannak alulreprezentálva. Az ápolási díjak harmada a lakótelepeken élőkhez kerül, 25 százaléka kertvárosi körzetbe, s 24 százaléka a város falusias jellegű kerületeibe.

Az ápolási díjak megoszlása a körzet jellege szerint

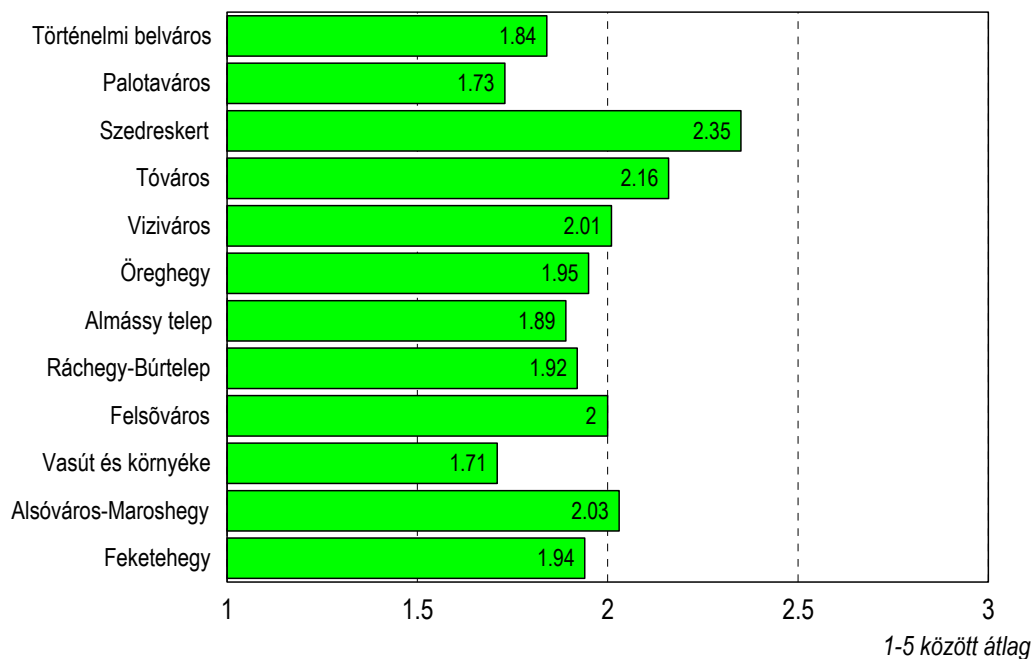

Ha azt vizsgáljuk, hogy temetési segélyeknek mekkora az expozíciós ideje, akkor azt találjuk, hogy az átlagos expozíciós idő ennél a segélynél is kb. 2 év, a támogatottak 47 százaléka jellemzően inkább csak egy évben jogosultak a támogatásra, 24 százalékuk két éven keresztül, 21 százalékuk három éven keresztül, 8 százalékuknál pedig ennél hosszabb időn keresztül is fennáll a jogosultság.

A városi átlagokat tekintve ezer felnőttre a 2002-2009 közötti időszak egészét tekintve 5,0 segélyezett jut. Ez területileg nagyjából egyenletesen oszlik el, egy kicsit magasabb az 18. (Alsóváros) és a 9-10 (Feketehegy-Felsőváros) kerületben, különösen a 28 (Budai-Esze), 25 (Horvát István), 31 (Tóváros), 84-es (Hosszúsétatér-Széchenyi) körzetekben, ahol az ezer felnőttre jutó támogatottak

összevont indexe 10 feletti. Az összes olyan lakos, aki ápolási díjban részesült 15 százaléka a Vizivárosban él, 12 százaléka a Palotavárosban, 11 százaléka pedig az Öreghegyen él. Az egy főre jutó kifizetett ápolási díj átlaga a teljes népességre vetítve nyolc évre számolva 1846 Ft/fő

Ápolási díjak átlagos expozíciós ideje városrészenként

Városrész	Kifizetett ápolási díjak megoszlása (%)	Segélyezettek megoszlása (%)
Történelmi belváros	3,9	4,4
Palotaváros	11,9	12,1
Szedreskert	4,9	3,9
Tóváros	7,1	5,6
Viziváros	15,5	14,5
Öreghegy	10,6	11,4
Almássy telep	6,6	8,0
Ráchehy-Búrtelep	5,6	6,3
Felsőváros	7,3	8,0
Vasút és környéke	5,4	6,3
Alsóváros-Maroshegy	12,7	12,8
Feketehegy	8,4	6,8
Összesen	100 %	100 %

2002-2009 összevont adatsor

Kerület	Elnevezés	1 felnőttre jutó támogatási összeg 2002-2009	1000 felnőttre jutó támogatottak száma 2002-2009
	Városi átlag	1846	5,0
1	Szedreskert	1970	4,2
2	Belváros	1708	5,1
3	Ősz u.	2795	6,5
4	Víziváros	1405	3,9
5	Prohászka	1681	5,3
6	Tóváros	2319	4,9
7	Palotaváros	1700	4,2
8	Palotaváros	1256	3,9
9	Feketehegy	3309	7,2
10	Fecskepart	2427	6,9
11	Felsőváros	1841	5,6
12	Almássy	1278	4,5
13	Kadocsa	2037	6,4
14	Öreghegy É	1670	5,2
15	Öreghegy D	1353	3,5
16	Kőfém	1304	4,5
17	Búrtelep	1375	3,4
18	Alsóváros	3945	8,9
19	Maroshegy	1722	5,3

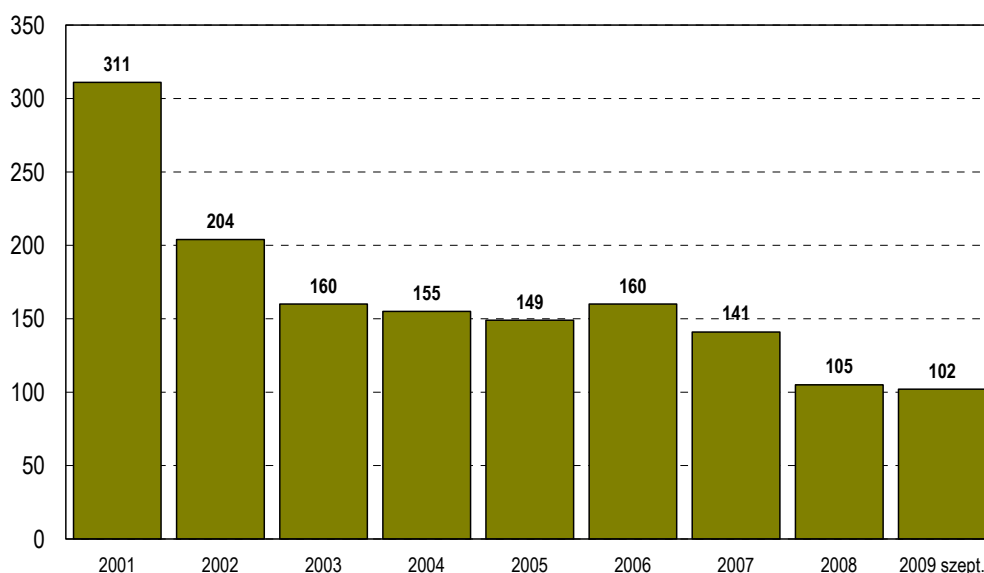
Az alábbi táblázat a hat leginkább érintett szavazókör sorrendjét mutatja az ezer felnőttre jutó támogatott alapján.

	Szavazókör	1000 felnőttre jutó támogatottak száma 2000-2009	Részarány az összes gyógyszertámogatottból
	11	10.6	2.2
Szavazókörök sorrendje	25	12.7	1.9
	28	10.3	1.9
	84	19.6	3.4
	46	10.5	2.4
	31	10.1	2.1

7.5 Hadigondozás

Speciális pénzbeli ellátási forma a hadiárvák, hadiözvegyek, hadigondozottak ellátása, melyről külön törvény, a 1994. évi XLV. törvény a hadigondozásról rendelkezik. A törvény értelmében a hadirokkant gyermeke hadigyámoltnak minősül a gyermek tizenhatodik életévének betöltéséig, ha oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, a tanulmányok tartamára, de legfeljebb a 25. életév betöltéséig, ha a gyermek a fenti időtartam alatt tartósan megrokkán, ennek az állapotnak a tartamára az életkorra tekintet nélkül, feltéve, hogy a munkaképességének csökkenése a 67 százalékot elérte. A járadékban részesülő hadirokkantat a saját háztartásában nevelt vagy egészségi állapota miatt intézményben elhelyezett gyermeke után nevelési pótlék illeti meg. A törvény értelmében hadiárva a szolgálat következtében meghalt személynek, ill. a meghalt hadirokkantnak a gyermeke a fentiekben meghatározott feltételek fennállása esetén. A hadiárvát a feltételek fennállása esetén havi rendszeres járadék illeti meg. Ezen túl a hadigondozott családtagot is havi rendszeres járadék illeti meg. A hadiárva egyéb ellátásától függetlenül havi rendszeres járadékának összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 30 százaléka. Összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 75 százaléka. Hadigondozásra vonatkozó bejegyzést 440 esetben tartalmaz a szociális adatbázis.

Hadigondozási ellátásokban részesülők számának alakulása

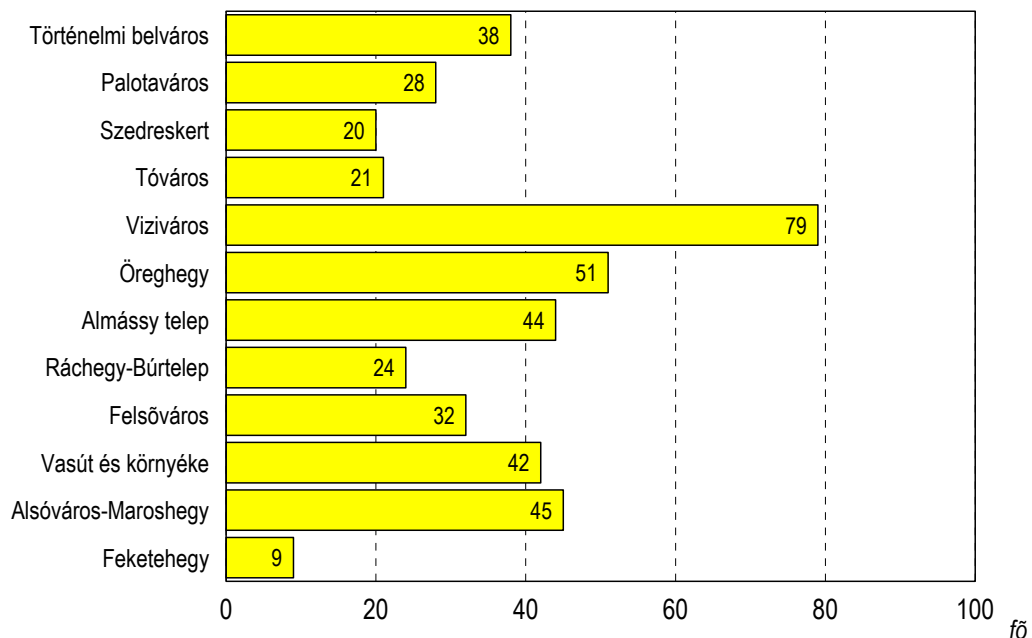
Székesfehérváron a szociális adatbázis adatai alapján hadigondozási ellátásokban részesülők 2001-től folyamatosan csökken, míg 2001-ben több mint 300 támogatottat tartott nyilván a város, s 2006-ban már csak 160-at, addig 2008-ra alig 100 főre csökkent számuk.

Az elmúlt tíz évben hadigondozásban részesülők kétharmadát (64 százalék) nők teszik ki, s

életkor szerint, ha összességében nézzük – nyilván az ellátási forma sajátosságaihoz igazodva – túlnyomórészt idősödő vagy kifejezetten idős embereket érint, a 60 év alattiak aránya alig haladja meg a 6 százalékot. 41 százalék a 60-74 éves, 52 százalék pedig 75 éves vagy idősebb korosztályból kerül ki. Ezen ellátottak jellemzően 50-74 négyzetméteres lakásban, 98 százalékban gyermektelen, döntően két fős háztartásban élnek.

Terület jellege szerint az összes hadigondozott negyede a belvárosban él, 28 százalék a kertvárosi részeken lakik, 31 százalékuk pedig paneles körzetekben, míg a falusias városrészekben átlag alatti az arányuk.

Hadigondozási ellátásban részesülők száma városrészenként

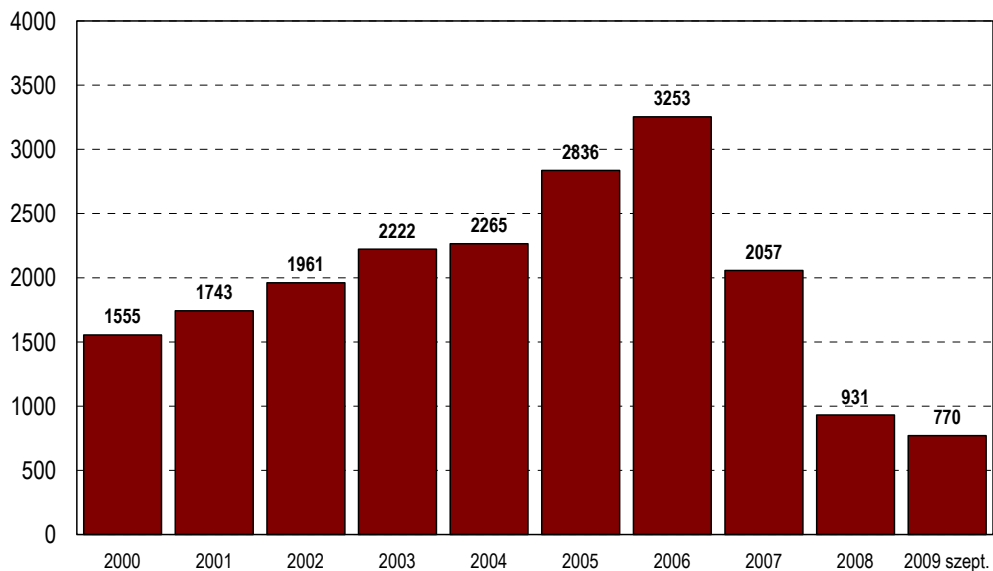
Városrészenként nézve az ellátásban részesülőket, jól látható, hogy a legtöbb olyan idős korú, aki valamilyen hadigondozási ellátásban részesül a Vizivárosban él, ezt követi az Öreghegy, s hagyományos lakótelepek közül inkább csak az Almássy-telep emelkedik ki, nem pedig a sokkal nagyobb lélekszámú Palotaváros.

8. TERMÉSZETBEN NYÚJTOTT SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK

8.1 Közgyógyellátás

A szociálisan rászoruló személy részére egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány állítható ki, a jogosultság megállapítása a jegyző hatáskörébe tartozik. Közgyógyellátásra vonatkozó bejegyzést 4686 esetben tartalmaz a szociális adatbázis.

Közgyógyellátás számának alakulása

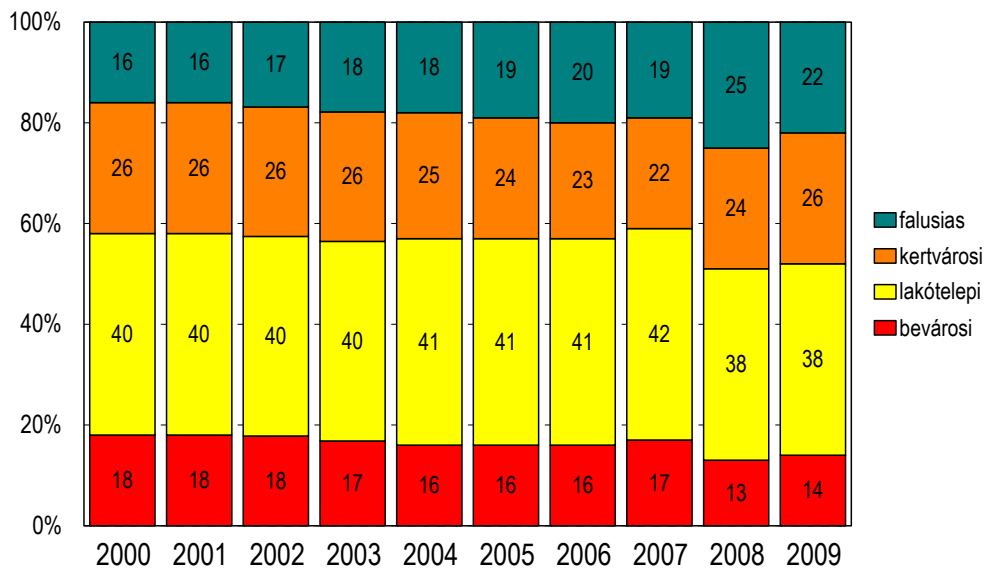
Székesfehérváron a szociális adatbázis adatai alapján a közgyógyellátások megítélésnek száma 2006-ig folyamatosan emelkedő, azóta inkább csökkenő tendenciát mutat, míg 2002-ben közel 2000, 2006-ban pedig már több mint 3000 támogatott volt, addig 2008-ra ezer fő alá csökkent az adott évi megítélések száma.

Az elmúlt tíz évben megítélt közgyógyellátások pontosan felét férfiaknak, felét nőknek ítélték meg, miközben a gyógyszer-támogatások (mint egy speciális átmeneti jellegű támogatás) 21 százaléka került férfiakhoz, 79 százaléka nőkhez. Életkor szerint, ha összességében nézzük a megítélt közgyógyellátásokat, 24 százalékban gyermekekre vonatkozik, 13 százalékban a 18-29 év közötti fiatalokra, 25 százalékban a 30-59 éves aktív korosztályra, 37 százalékban pedig kifejezetten idős emberekre. A háztartás szerkezet szerint a közgyógyellátottak 20 százaléka egyszemélyes háztartásban él, 52 százaléka kétszemélyes, 12 százaléka három fős, 15 százaléka pedig ennél

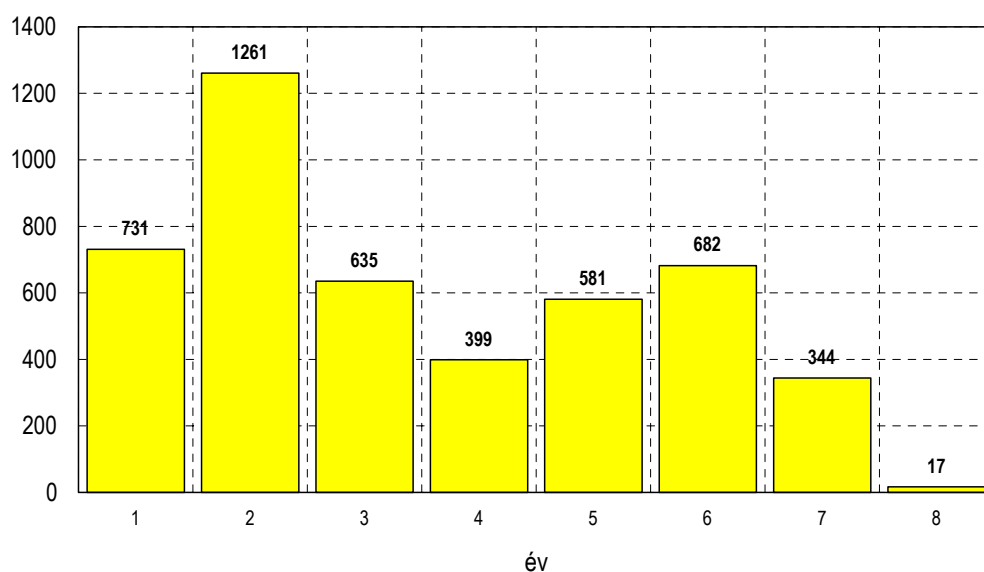
népesebb háztartásban.

Terület jellege szerint az összes közgyógyellátott negyede a kertvárosi részeken él, 38-42 százaléka lakótelepeken élők aránya. Jellemző, hogy az utóbbi évekbe nő a falusias környezetben élők aránya a közgyógyellátásban részesülők között, míg a belváros aránya kis mértékben csökkent.

Közgyógyellátásban részesülők eloszlása a körzet jellege szerint

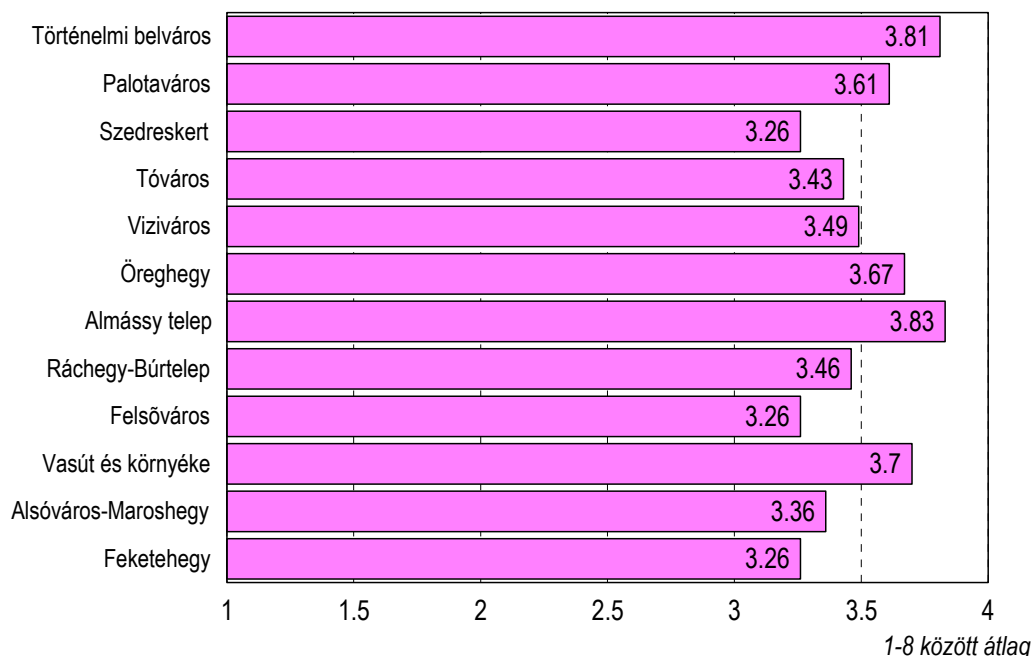
Közgyógyellátásban résztvevők száma az évek mentén

Ha azt vizsgáljuk, hogy közgyógyellátást ki hány éven keresztül kap (expozíció), akkor azt találjuk, hogy az átlagos expozíciós idő ennél a segélynél igen magas, 3,5 év. A támogatottak 16 százaléka csak évig, 27 százaléka két évig, 14 százaléka három évig 9 százaléka négy évig, 12 százaléka öt évig, 15 százaléka hat évig és 7 százaléka 7 évig volt ellátott a 2002-2009 közötti időszakban.

Az expozíció átlaga városrészenként is erősen eltérő, részben igazodva a városrészek demográfiai és szociológiai összetételéhez. Nem meglepő módon a leginkább öregedő Belvárosban a az egyik legmagasabb az index értéke, de átlag felett az Almássy-telep és a Vasút környék mutatója is, és alig marad el Öreghegy valamint a Palotaváros.

Közgyógyellátások átlagos expozíciós ideje városrészenként

A városi átlagokat tekintve ezer felnőttre a 2002-2009 közötti időszak egészét tekintve 55 közgyógyellátott jut. Ez területileg elég egyenlőtlenül oszlik meg, átlag feletti a Fecskeparton és Búrtelepen, s egy kicsit magasabb Vizivárosban és Alsóvárosban, ahol az ezer felnőttre jutó támogatottak összevont indexe meghaladja a 60 pontot. Az összes közgyógyellátott 17 százaléka a Vizivárosban, 15 százaléka a Palotavárosban, 11 százaléka pedig az Alsóvárosban él.

Városrész	Támogatottak megoszlása (%)	
Történelmi belváros	4,3	
Palotaváros	14,9	
Szedreskert	5,0	
Tóváros	5,7	
Viziváros	17,4	
Öreghegy	8,0	
Almássy telep	6,1	
Ráchegy-Búrtelep	9,2	
Felsőváros	8,0	
Vasút és környéke	5,5	
Alsóváros-Maroshegy	10,7	
Feketehegy	5,2	
Összesen	100 %	

2002-2009 összevont adatsor

A területi különbségek esetén azt láthatjuk, hogy az ezer felnőttre jutó gyógyszer-támogatottak és közgyógyellátást igénylők között szoros a korreláció, számuk kiugróan magas a 17. szavazókörben (Gáz-Sarló), ahol 133 támogatott jutott az elmúlt tíz évben ezer felnőttre, de jóval átlag feletti a Móri út-Sörház tér-Fecskepart által határolt rész, a Mura utca és környéke valamint a Széchenyi- Hosszúsétátér környete. Az alábbi táblázat a hat leginkább érintett szavazókör sorrendjét mutatja az ezer felnőttre jutó támogatott alapján.

Szavazókör	1000 felnőttre jutó támogatottak száma 2002-2009	Részarány az összes közgyógyellátottból
1	92.8	1.7
17	163.0	2.9
51	121.5	2.7
79	108.0	2.0
84	108.8	1.6
46	93.9	1.9

A közgyógyellátás az esetek legtöbbszörében az idősebbek gyógyszer-szükségletének költségeit fedezi. Ez az életkori sajátosság jól kimutatható a fehérvári gyakorlatból is, a jogosultak csaknem kétharmada 60 év feletti, míg a 45 év alatti jogosultak aránya mindössze hét százalék.

Közgyógyellátás

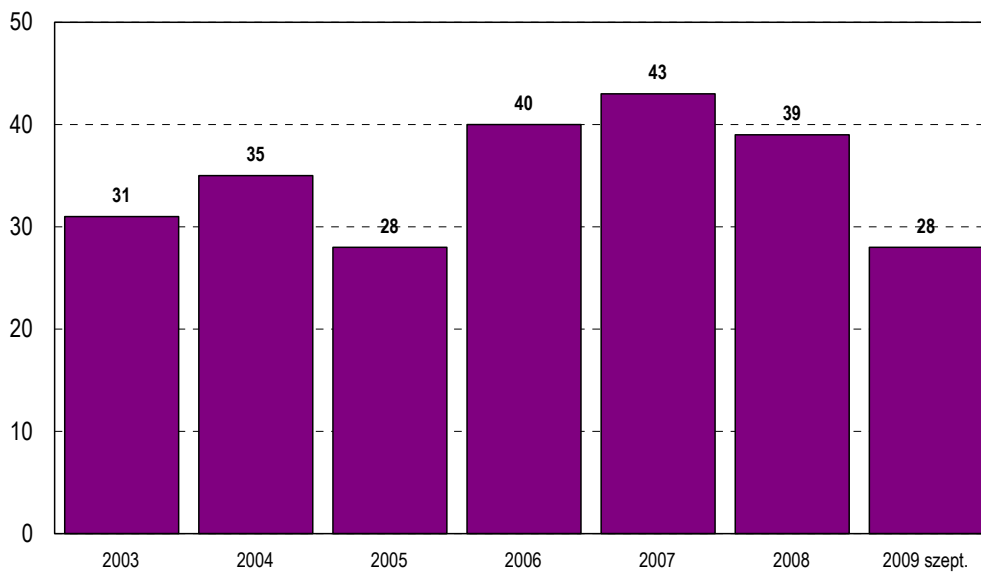
Kerület	Elnevezés	1000 felnőttre jutó segélyezettek	1000 felnőttre jutó segélyezettek
		száma	száma
		1993-2002	2000-2009
Városi átlag		38.73	54,7
1	Szedreskert	52.28	59,5
2	Belváros	52.25	56,0
3	Ősz u.	52.93	57,2
4	Víziváros	34.82	66,9
5	Vasút környék	58.33	50,5
6	Tóváros	31.21	55,2
7	Palotaváros	28.30	52,6
8	Palotaváros	17.73	56,2
9	Feketehegy	41.72	60,2
10	Fecskepart	26.40	84,4
11	Felsőváros	43.31	57,2
12	Almássy	36.17	48,5
13	Kadocsa	30.88	43,8
14	Öreghegy É	25.63	32,1
15	Öreghegy D	21.23	35,2
16	Kőfém	29.74	52,0
17	Búrtelep	29.71	80,4
18	Alsóváros	44.26	62,3
19	Maroshegy	52.57	54,9

8.2 Köztemetés

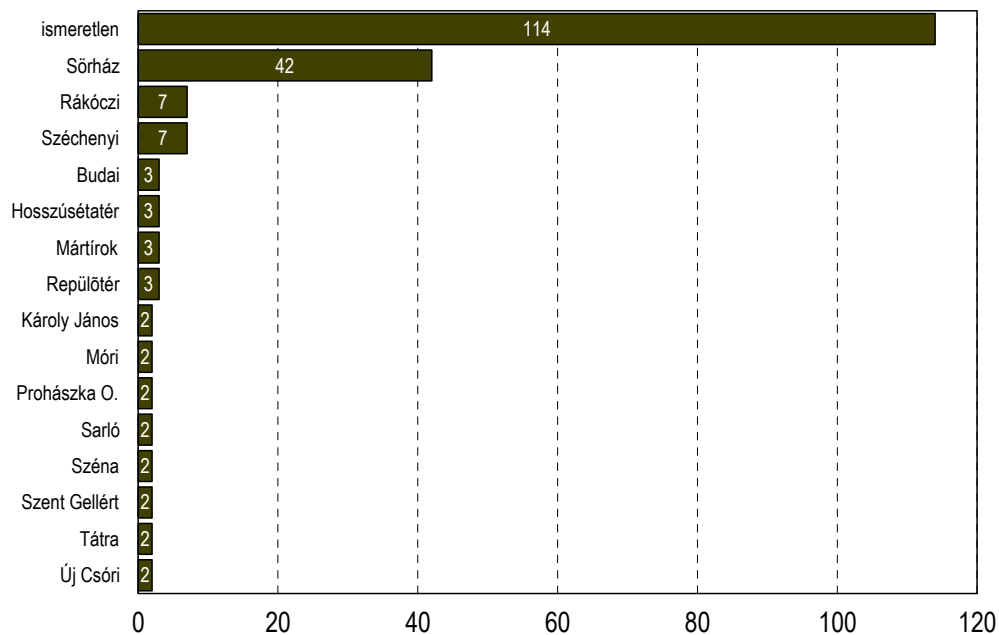
Székesfehérvár közigazgatási területén elhalálozott személy temetéséről, - amennyiben nincs vagy nem lelhető fel eltemettetésre köteles hozzátartozója, vagy az eltemettetésre köteles személy a temettetésről nem gondoskodik - a halálesetről való tudomásszerzést követő 30 napon belül az önkormányzat intézkedik. Ilyen esetre évente 30-40 alkalommal kerül sor a városban.

A legtöbb köztemetés a 4 (Víziváros) és a 10 (Fecskepart) kerületeket érinti, körzet típusa szerint a kertvárosi rész dominál, az összes köztemetés 45 százaléka ezt a területet érinti, míg a lakótelepek vagy a falusias körzetek érintettsége csak 23-23 százalék, a belvárosé pedig 10 százalék. Városrész szempontjából egyértelmű, hogy a legtöbb köztemetés Felsővárosi címet érint a hajléktalan szálló miatt. Az összes köztemetés fele (47 százalék) ismeretlen címet érintett, 18 százalék pedig a hajléktalan szállót (Sörház téri címek). Ezekon kívül csak a Rákóczi és a Széchenyi út (mindkét címen idősek otthona) szerepel magasabb eset számmal.

Köztemetések számának alakulása

Köztemetések száma az érintett lakcíme szerint 2003-2009 között

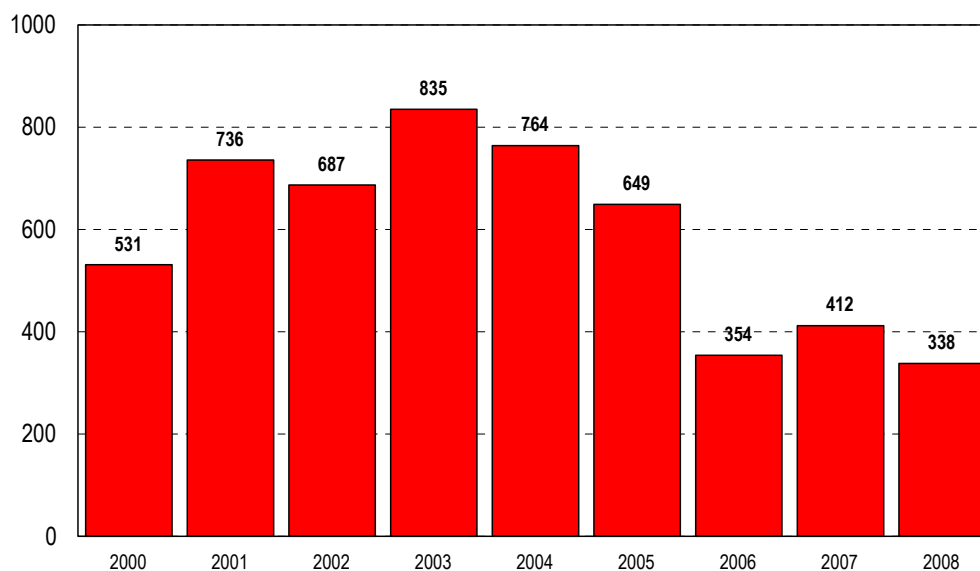
8.3 Intézményi étkezési térítési díj átvállalása

Az érvényben lévő szociális rendelet értelmében intézményi térítési díja átvállalható a gyermekek napközbeni ellátását igénybe vevő kiskorú gyermek, alapfokú vagy középfokú, illetve felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló, 25. életévét még be nem töltött,

rendszeres jövedelemmel nem rendelkező személy jogán, akinek családjában az egy főre számított, havi nettó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 százalékát.

Iskolai térítési díj támogatásban 1993-2003 között 4734 család részesült. 2003-2009 között 3498 érintett család azonosítható be az adatbázisban, rájuk több mint 6000 határozat született ezzel a segélynemmel kapcsolatosan. Ezer felnőtt lakosra a vonatkozó standard mutató értéke 14,2. Ennek pontosa a duplája mérhető a Feketehegyen és harmada az Öreghegyen. Körzetek szerint többszöröse a relatív mutató értéke a 42-es, 46-os és 81-es körzetekben (48-89 pont), vagyis a Hübner-Kelemen Béla, a Mura és környéke valamint a Széchenyi-Hosszúsétatér körzete.

Térítési díj átvállalásának nyers esetszámai

Városrész	Támogatottak megoszlása (%)
Történelmi belváros	3,3
Palotaváros	22,3
Szedreskert	3,7
Tóváros	5,8
Viziváros	14,0
Öreghegy	4,6
Almássy telep	3,1
Ráchegy-Búrtelep	10,0
Felsőváros	7,5
Vasút és környéke	4,0
Alsóváros-Maroshegy	11,7
Feketehegy	9,9
Összesen	100 %

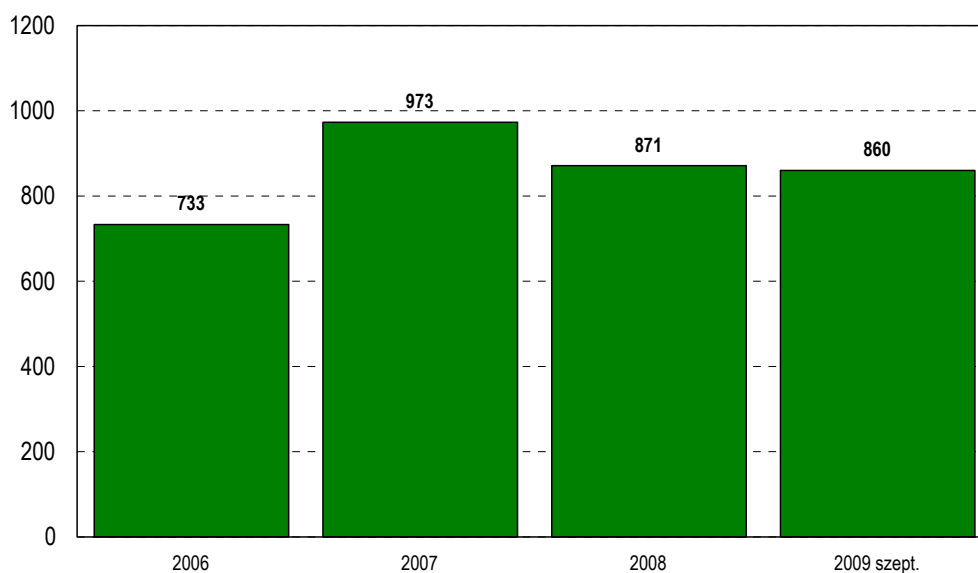
2003-2009 összevont adatsor

9. GYERMEK- ÉS CSALÁDVÉDELMI TÁMOGATÁSOK

9.1 Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítása a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény alapján történik. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a pénzbeli támogatásnak (július, november hónapban), az ingyenes tankönyvnek és egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

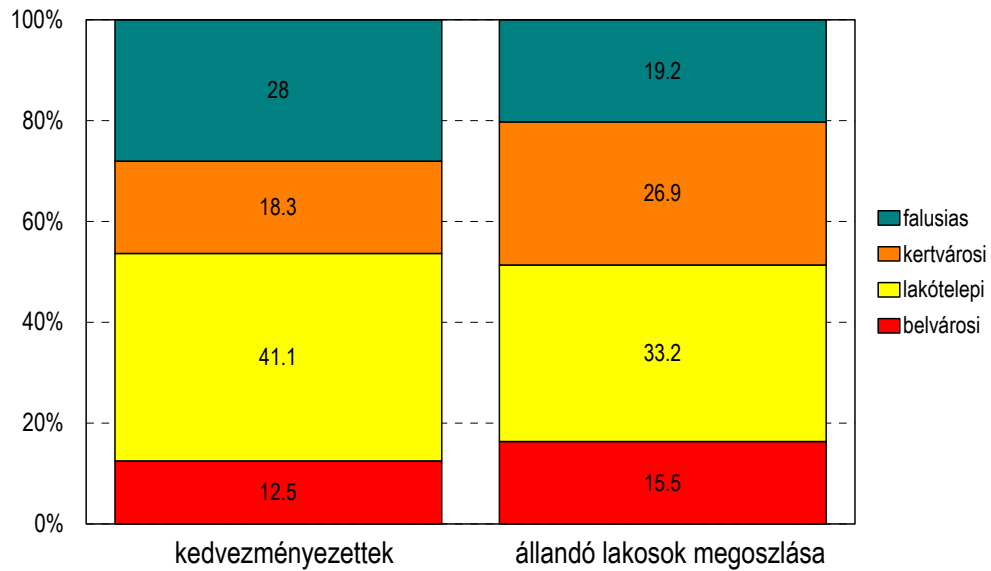
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak számának alakulása

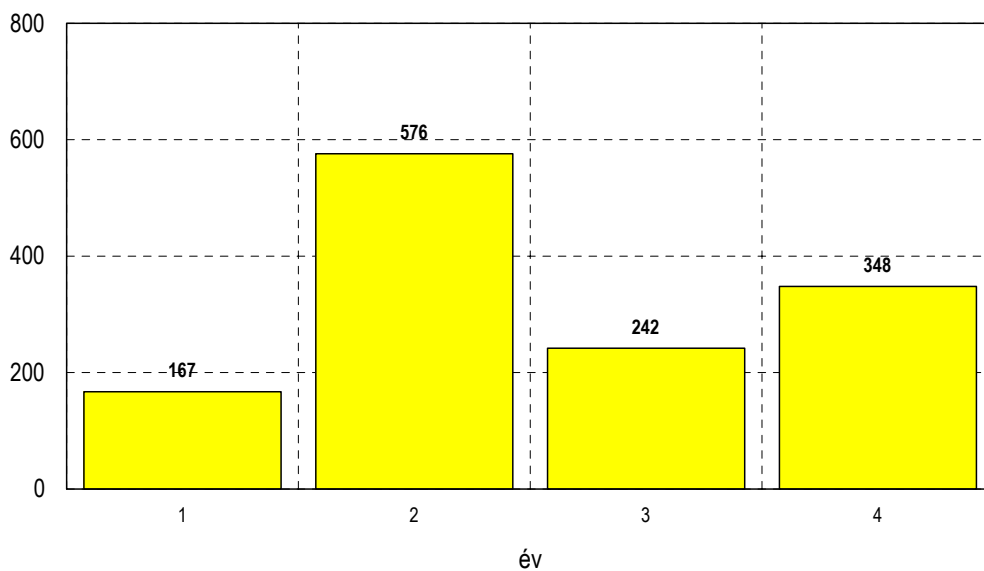
A szociális adatbázis adatai alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma éves szinten 700-900 fő között mozog. Az elmúlt négy évben megítélt kedvezmények 18 százalékát férfiaknak, 82 százalékát nőknek ítélték meg. Életkor szerint, ha összességében nézzük a megítélt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményeket, 28 százalékban fiatal szülők, a 18-29 éves korosztályban élők gyermekes szülők kapták, 54 százalékuk a 30-44 éves korcsoportba tartozik, 18 százalékuk pedig ennél idősebb. A lakás helyzetéről elmondható, hogy a támogatásban részesülők harmada (36 százaléka) 50 négyzetméter alatti lakásban él, többségük (51 százalék) 50-74 négyzetméteres lakásban. A háztartás szerkezet szerint a három fős a támogatottak 17 százaléka, négy fős 26 százaléka, öt fős 24 százalék és ennél népesebb 29 százalék. Gyerekszám szerint a 39 százalék az egy gyermekesek aránya, 34 százalék a két gyermekesek részesedése és 27 százalék a nagycsaládosok aránya, ahol három vagy több gyermek is van.

Terület jellege szerint az összes rendszeres gyermeknevelési kedvezményben részesülők 41 százaléka lakótelepeken él, 28 százaléka falusias, 18 százaléka pedig kertvárosi körzetekben.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményezettek a körzet jellege szerint

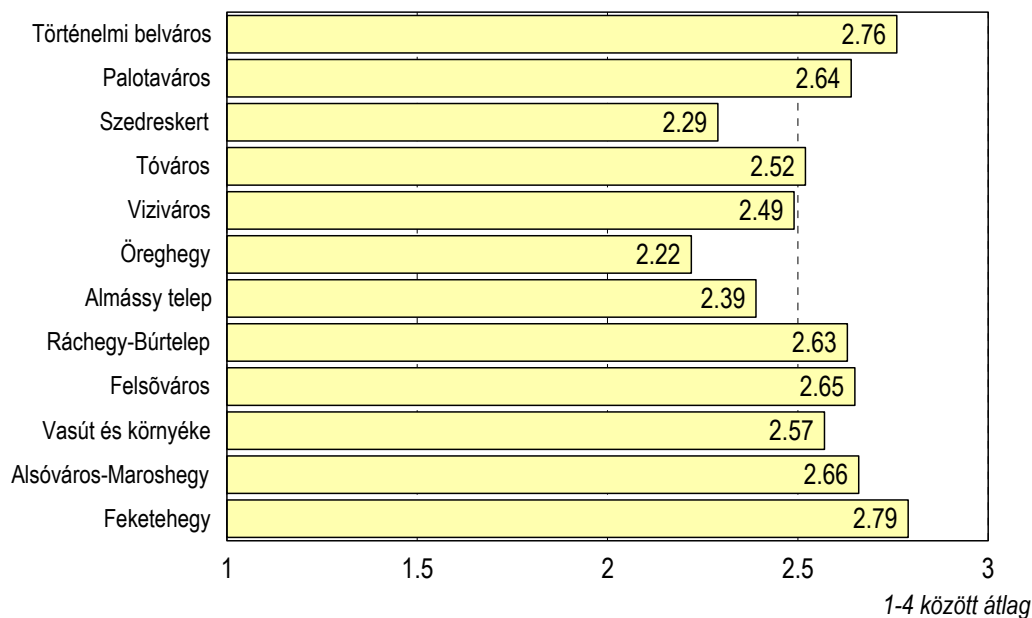
Kedvezményezettek száma a jogosultság évek mentén

Az átlagos expozíciós idő ennél a támogatásánál magas, 2,6 év az elmúlt négy év átlagában. A támogatottak 13 százaléka csak éve, 43 százaléka két éven át, 18 százaléka három évig, 26 százaléka mind a négy évben támogatott (volt).

Az expozíció átlaga városrészenként eltérő, a történelmi belváros, Feketehegy adata átlag feletti, míg Szedreskert, Öreghegy és Almássy-telep kevésbé érintett.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény expozíciós ideje városrészenként

A városi átlagokat tekintve ezer felnőttre a 2006-2009 közötti időszak egészét tekintve 16 rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített lakos jut. Feketehegyen ez a szám sokkal magasabb kétszer ennyi (32,4), de a Palotavárosban és az Alsóvárosban is jóval átlagon felüli (21). Az összes támogatott egyötöde a Palotavárosban él, 14-14 százalékuk pedig í Vizivárosban illetve az Alsóvárosban él.

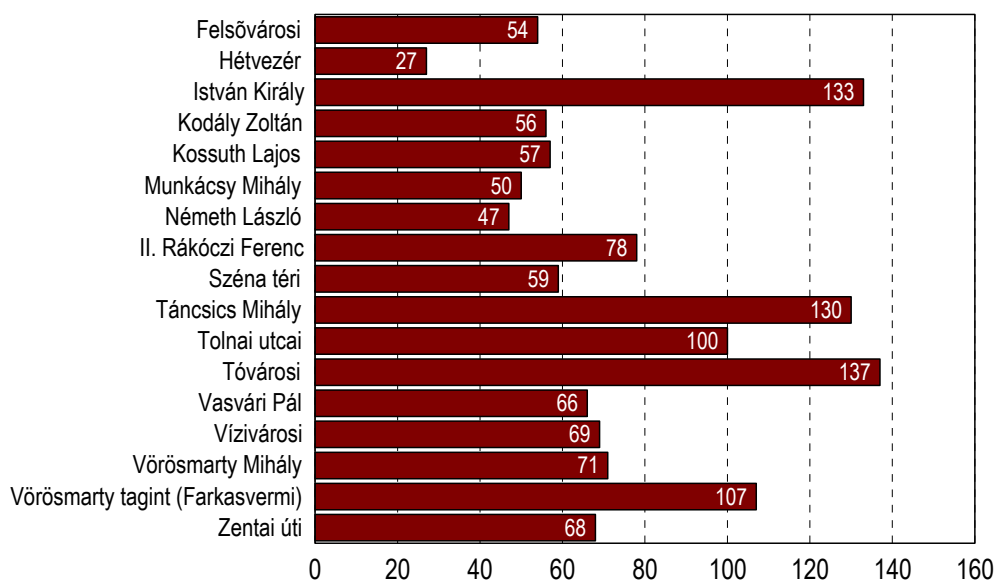
Városrész	Támogatottak megoszlása (%)
Történelmi belváros	3,9
Palotaváros	20,2
Szedreskert	4,4
Tóváros	6,6
Viziváros	13,8
Öreghegy	6,0
Almássy telep	2,1
Ráchehy-Búrtelep	8,5
Felsőváros	7,5
Vasút és környéke	3,7
Alsóváros-Maroshegy	13,7
Feketehegy	9,6
Összesen	100 %

2006-2009 összevont adatsor

A területi különbségeket, gócpontokat keresve azt találjuk, hogy az ezer felnőttre jutó rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számuk kiugróan magas a 42. szavazókörben (Keleme Béla-Hübner-Gánts), ahol 73 támogatott jutott az elmúlt négy évben ezer felnőttre és a Mura utca környéke (99,2), szemben a városi átlag 16-os értékével, de jóval átlag feletti a Vásárhelyi utca, a Széchenyi- Hosszúsétátér környete, a Berkes lakótelep környéke valamint a Tóvárosi ln. Az alábbi táblázat a hat leginkább érintett szavazókör sorrendjét mutatja az ezer felnőttre jutó támogatott alapján.

	Szavazókör	1000 felnőttre jutó támogatottak száma 2006-2009	Részarány az összes támogatottból %
	42	73.3	6.1
Szavazókörök sorrendje	46	99.2	7.2
	84	63.1	3.4
	91	54.2	1.7
	77	34.0	2.8
	32	32.2	2.7

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma iskolakörzetenként 2006-2009

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített családok számát iskolakörzetekre vetítve az derül ki, hogy a Tóvárosi, az István Király és a Táncsics Mihály Általános Iskola beiskolázási körzetében fordul elő leggyakrabban, csakúgy mint pl. az átmenti szociális segélyezés.

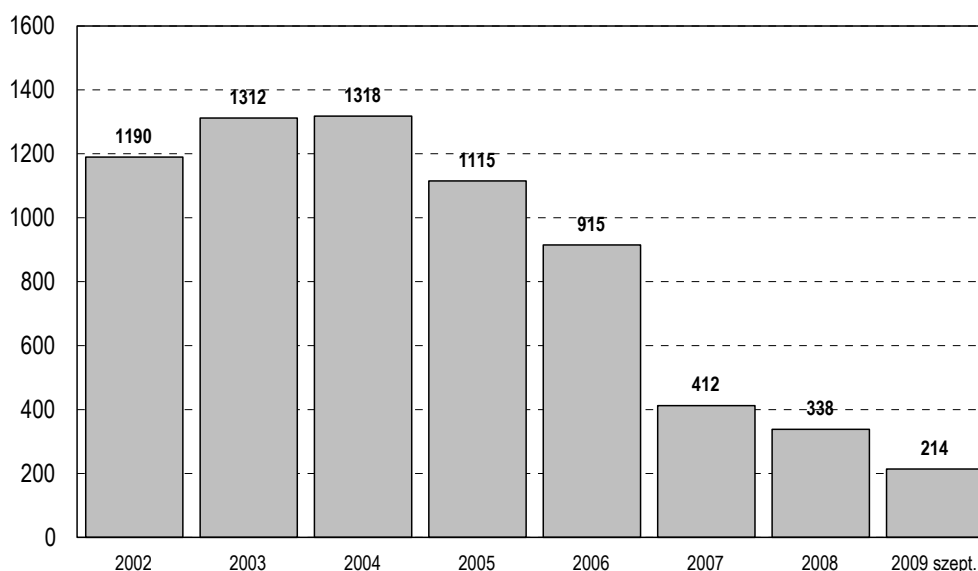

9.2 Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

Az érvényben lévő szociális rendelet szerint rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti az önkormányzat jövedelmi viszonyaitól függetlenül a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyát, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás segítésére a szülőt, a nevelésbe vett gyermek családba való visszakerülésének elősegítésére a szülőt. Ezen túlmenően rendkívüli gyermekvédelmi támogatás adható akkor is, ha a családban tartós betegség vagy munkanélkülivé válás miatt a kérelem benyújtását megelőző két hónapban jövedelem kiesés keletkezett, vagy a gyermek iskoláztatásával kapcsolatos jelentős egyszeri kiadás keletkezik, amelynek elmaradása a gyermek tanulmányi előmenetelét hátráltatja, vagy a gyermek betegségével kapcsolatos, a társadalombiztosítás által nem térített szolgáltatás igénybevételével, olyan kiadás keletkezik, amely a család egy főre jutó jövedelmének 20 százalékát meghaladja.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás negyedévente egy alkalommal adható. A megállapított támogatás összege nem haladhatja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének felét, jelenleg 14250 Ft-ot, azzal a korlátozással, hogy a családban élők rendkívüli gyermekvédelmi támogatásának együttes összege egy naptári évben nem haladhatja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatások számának alakulása

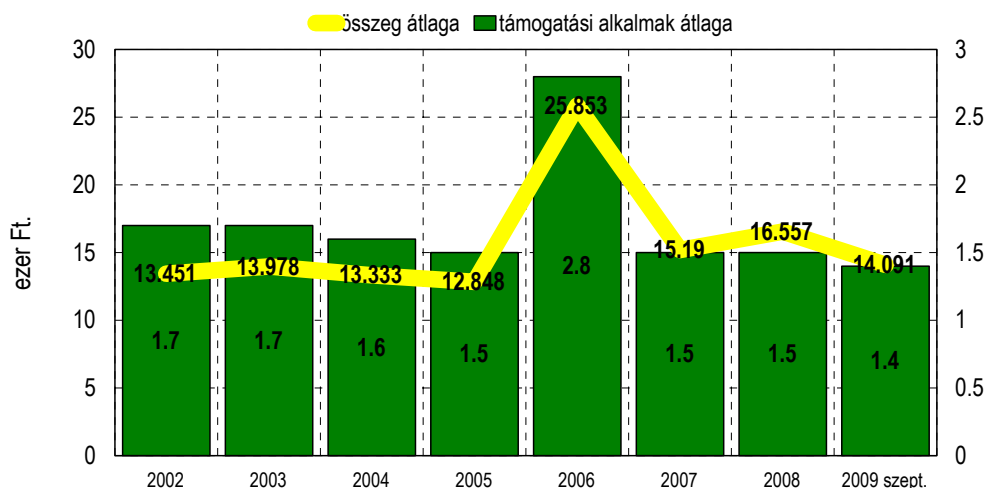
A városban a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma 2003-2007 között folyamatosan csökkent, évi 1312-ről 412 ügyre, az utóbbi három évben kb. ez az esetszám

stabilizálódott. 2009-ben ugyanakkor évvégére várhatóan kis mértékben emelkedni fog, az előző év hasonló időszakához képest már most emelkedés tapasztalható. Összességében nyolc év alatt 6814 támogatással 106 millió forintot osztott ki ilyen jogcímen a város, átlagosan 14 ezer forintot biztosítva. Az egy címre egy év alatt kifizetett a legtöbb támogatás amit ilyen jogcímen egy családhoz került (több alaklomból állva) 2006-ban volt mérhető, évente a maximális összeg általában 56-68 ezer forint között alakult.

Az átlagos támogatási összeg – a kiugró 2006-os évet leszámítva – nagyjából állandó, 13-15 ezer forint között van. Az egy címre egy évben folyósított segélyezési, támogatási alkalmak átlaga sem mutat jelentősebb ingadozást, kiugró csak ez esetben is 2006-os év adatsora. A támogatottak fele egyszer, másik fele kétszer kapott már ilyen jellegű támogatást. Vannak a városban olyan háztartások, akik kettőnél több alkalommal vettek igénybe ilyen támogatást (79 család)

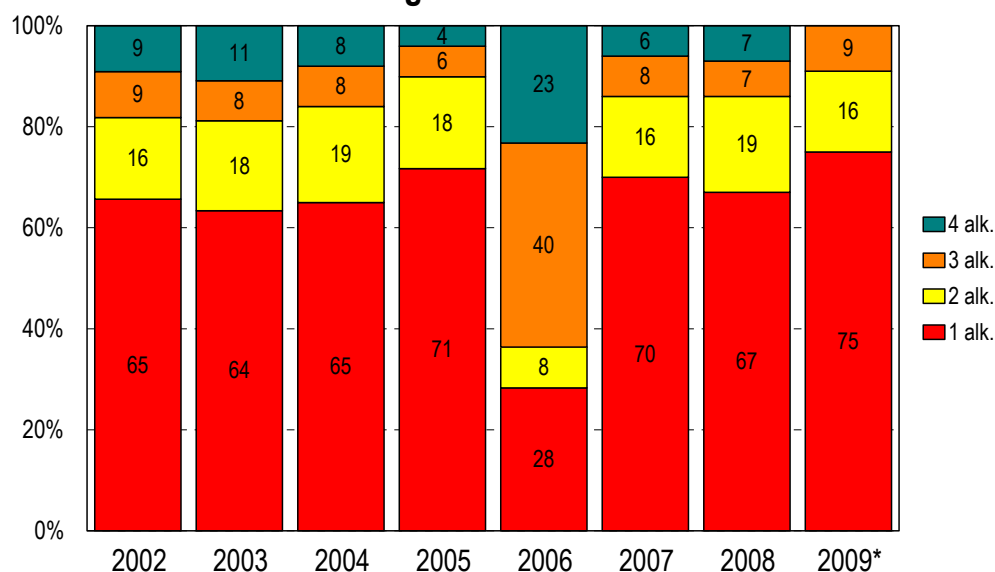
A kifizettek temetési segélyek és hamvasztási támogatások összege 2002-2006 között évi 14-18 millió forint volt, 2007-2008-ban ennek már kevesebb mint a fele, 5,5-6,3 millió. Városban az elmúlt kilenc évben, 2002-2009 vonatkozásában összességében 106 millió forintot jelent.

Egy címre kifizett rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesített lakosok kétharmada-háromnegyede évente egy alkalommal kapott ilyen támogatást, 16-18 százaléka 2 alkalommal, 7-9 százaléka pedig három alkalommal. Azok aránya, akik minden negyedévben kapnak rendkívüli gyermekvédelmi támogatást éves szinten általában 4-9 százalék között ingadozott eddig minden évben, kivéve a 2006-os évet, melyben az igénylők az átlagnál többször kaptak támogatást.

Egy címre folyósított rendkívüli gyermekvédelmi támogatások támogatási alkalmainak megoszlása éves bontásban

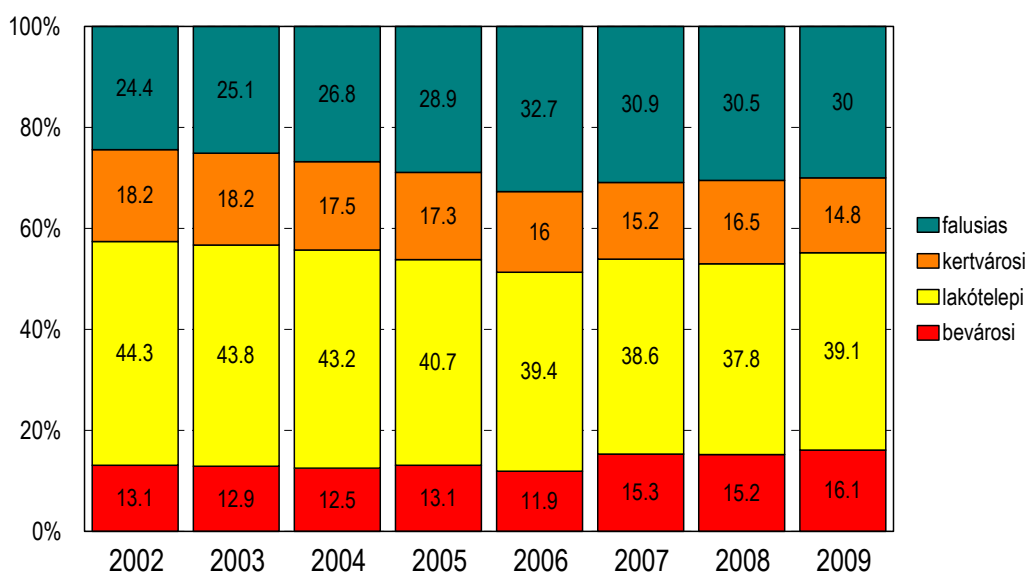
* 2009 csak szeptemberig, az első három negyedét mutatja

Az elmúlt nyolc évben kifizetett temetési segélyek és hamvasztási támogatások 14 százalékát férfiaknak, 84 százalékát nőknek fizették ki, ennek oka elsősorban abban keresendő, hogy a gyermeknevelési feladatok felelőse a családon belüli elsősorban a nő, és ő az aki, a támogatási kérelem ügyintézése során kérelmezőként elsősorban megjelenik. Életkor szerint, ha összességében nézzük a kifizetett rendkívüli gyermekvédelmi támogatásokat, akkor a 30 év alatti igénylők aránya mindössze 7 százalékot tesz, ki. Ezen támogatás 60 százaléka a 30-44 éves korosztályba, 30 százaléka pedig a 45-59 éves korcsoportba érkezik.

A támogatásban részesítettek 38 százaléka 50 négyzetméternél kisebb lakásban él, 51 százalékuk pedig 50-74 nm közötti lakásban, 38 százalékuk egy gyermeket, 30 százalékuk két gyermeket, 20 százalékuk három gyermeket, 12 százalékuk pedig 4 vagy több gyermeket nevel.

Terület jellege szerint a kifizetett támogatások sajátos eloszlást mutatnak, mely eltér általában a lakosok megoszlásától. Míg a lakosok harmada él lakótelepes körzetekben, addig a rendkívüli gyermekvédelmi támogatások 40-44 százaléka érkezik ide, s míg a kertvárosi lakosok aránya a népességből 27 százalék, addig ebben a támogatásban 15-18 százalék, s ezzel párhuzamosan magasabb az átlagnál a falusi népesség aránya is. Ha időben nézzük a folyósított rendkívüli támogatásokat a körzet jellege szerint, látható, hogy az utóbbi években mind a belváros részaránya, mind pedig a falusias jellegű területek (Alsóváros, Maroshegy, Feketehegy) aránya növekedett, elsősorban lakótelepi, másodsorban a kertvárosi arány rovására.

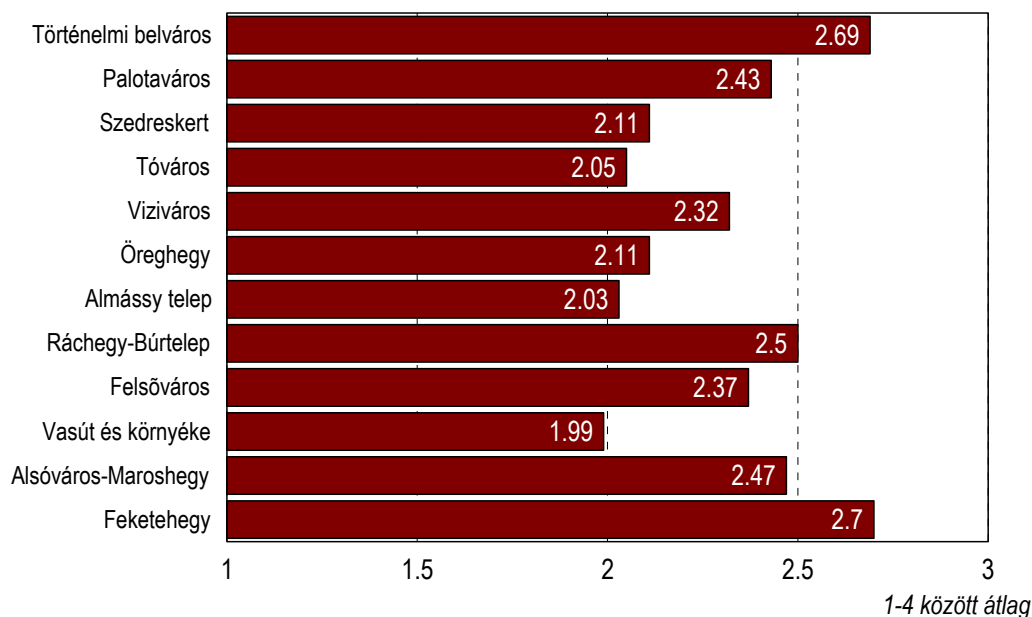
A folyósított rendkívüli gyermekvédelmi támogatások a körzet jellege szerint

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatások expozíciós idejét, a segély igénybevételéhez kapcsolódó évek átlagát nézzük, akkor az index értéke 2,34. A 44 százaléka csak egy évben kért és kapott rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, 20 százalékuk két évben, 14 százalékuk három évben is, 9 százalékuk 4 évben, 13 százalékuk pedig ennél is több éven keresztül volt segélyezve ezen a módon.

Az index szorosan összefügg a gyermekek számával, míg az egy gyermeket nevelőknél 2,2, a két gyermekes családokban pedig 2,4, addig a három gyermekeseknél már 2,8, ahol pedig még több gyermek van, 3,4. Városrészenként a történelmi belváros és Feketehegy adata átlag feletti, míg Szedreskert, Öreghegy, Tóváros és Almássy-telep és a Vasút környéke kevésbé érintett.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás expozíciós ideje városrészenként

Ha a gyermekvédelmi támogatások átlagait ezer felnőttre vetítjük, akkor a 2002-2009 közötti időszak egészét tekintve 33,9 segélyezettet kapunk. Ez területileg nem túl egyenletesen oszlik el, magasabb a 8-9-10 kerületekben (Palotaváros, Feketehegy, Fecskepart) és 18. kerületben (Alsóváros). Még koncentráltabban nézve a támogatásokat, különösen a 42 (Hübner-Kelemen-Gánts) és 46 (Mura és környéke) körzetekben magas az index (121, 162 pont), de jóval átlag feletti (70-90 pont) az 51 (Móri út-Fecskepart), a 76 (Kőfém lakótelep), a 81 (Erzsébet-Lövöde-Mártírok), a 84-es (Hosszúsétatér-Széchenyi) és 91-es (Vásárhelyi utca) körzetekben is. Az egy lakosra jutó kifizetett gyermekvédelmi támogatás átlaga a teljes népességre vetítve nyolc évre számolva 1228 Ft/fő, ettől jóval magasabb a Feketehegyen (2946), magasabb a Palotavárosban (1708), jóval alacsonyabb az Öreghegyen (379), az Almássyn (447) és a Vasút környékén (719). Az átlagos támogatási alkalmak száma 8 évre vonatkoztatva ezer főre számolva 141.

Városrész	Kifizetett támogatások megoszlása (%)	Támogatottak megoszlása (%)	Támogatási alkalmak megoszlása (%)
Történelmi belváros	5,0	3,4	5,0
Palotaváros	20,8	20,9	21,1
Szedreskert	3,5	4,4	3,6
Tóváros	4,7	6,5	4,8
Viziváros	15,6	15,9	15,3
Öreghegy	4,0	4,9	4,1
Almássy telep	2,6	3,4	2,7

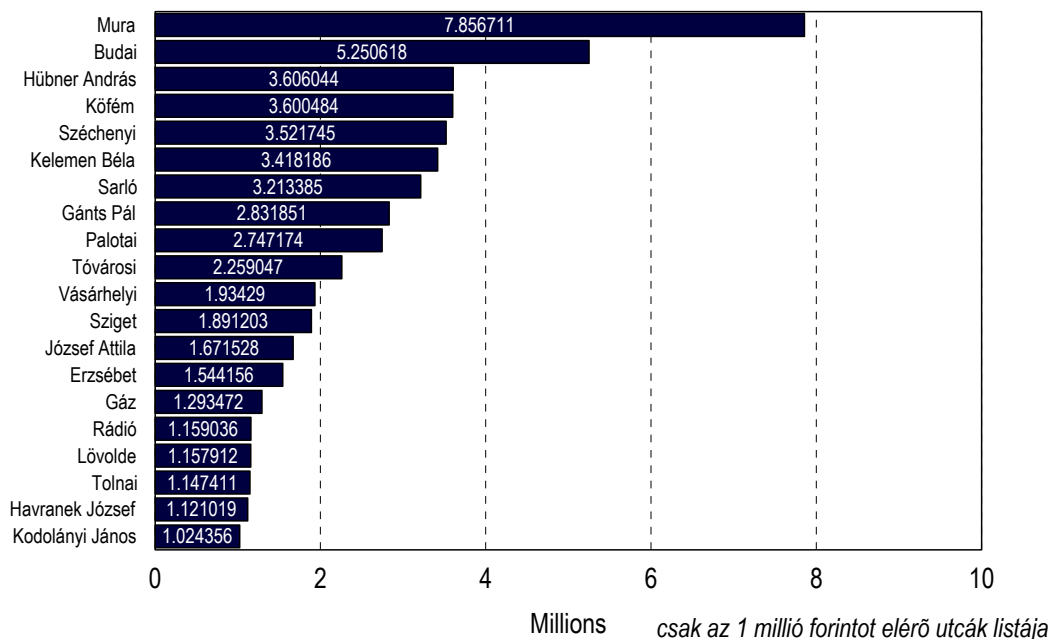
Ráchegy-Búrtelep	9,5	8,7	9,4
Felsőváros	8,0	7,7	8,3
Vasút és környéke	3,5	4,0	3,5
Alsóváros-Maroshegy	11,5	11,2	11,5
Feketehegy	11,2	9,1	10,8
Összesen	100 %	100 %	100 %

2002-2009 összevont adatsor

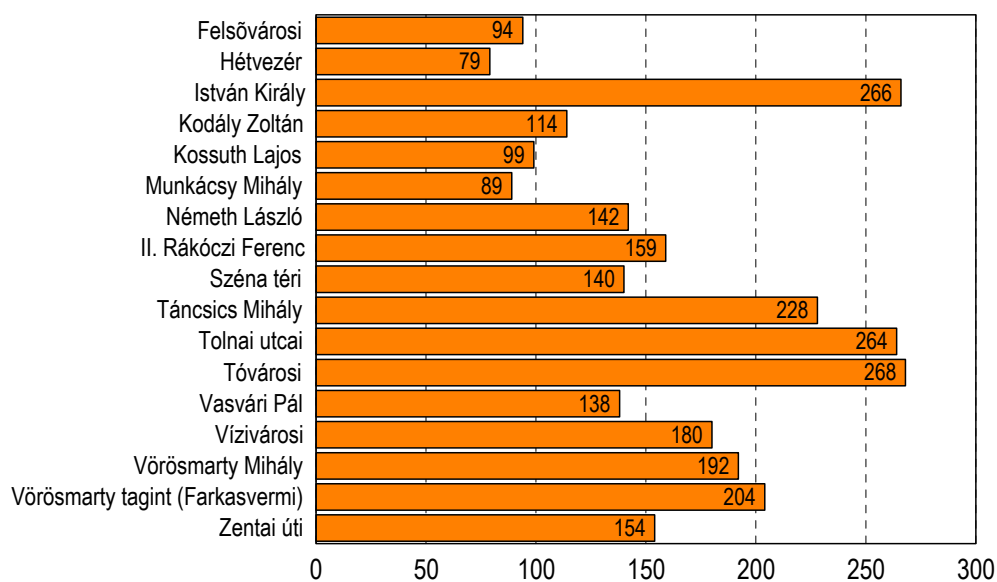
Kerület	Elnevezés	1 felnőttre jutó támogatási összeg 2002-2009	1000 felnőttre jutó támogatottak száma 2002-2009	1000 felnőttre jutó támogatási alkalmak száma 2002-2009
	Városi átlag	1228	33,9	140,9
1	Szedreskert	943	32,4	109,7
2	Belváros	1443	27,4	165,1
3	Ősz u.	1043	31,4	119,1
4	Víziváros	1413	38,5	158,2
5	Prohászka	719	22,6	81,4
6	Tóváros	1025	38,8	120,3
7	Palotaváros	1141	39,1	135,4
8	Palotaváros	2242	55,1	257,6
9	Feketehegy	2946	65,9	323,3
10	Fecskepart	2108	57,4	271,4
11	Felsőváros	1153	29,9	128,9
12	Almássy	528	18,5	61,8
13	Kadocsa	373	13,7	45,7
14	Öreghegy É	447	14,4	52,2
15	Öreghegy D	311	11,1	35,9
16	Kőfém	1580	39,3	180,9
17	Búrtelep	1393	36,2	157,6
18	Alsóváros	1735	40,7	216,4
19	Maroshegy	1255	35,7	137,3

A kifizetett rendkívüli gyermekvédelmi támogatások összege több utcában is meghaladja az egymillió forintot, a messze a legtöbb pénz a Mura utcába ment ki az elmúlt években. Utca szerint ezt követik a Budai úti címek, majd a Hübner, Kőfém, Széchenyi, Kelemen Béla, Sarló, Gánts Pál a sorrend.

Kifizetett rendkívüli gyermekvédelmi támogatások összege utcánként 2002-2009 között

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma iskolakörzetenként 2002-2009

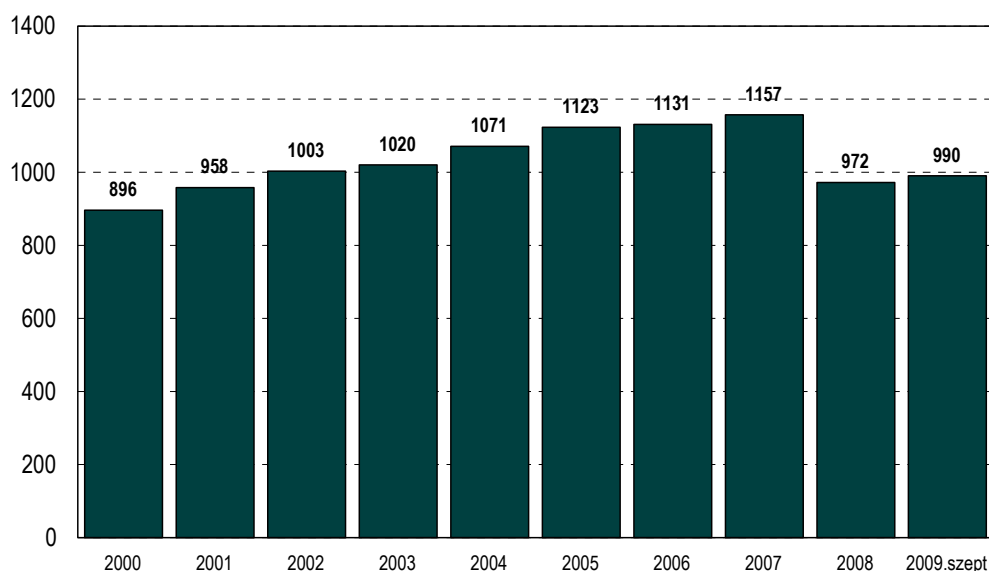

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesített családok számát iskolakörzetekre vetítve az derül ki, hogy a Tóvárosi, az István Király, a Tolnai és a Táncsics Mihály Általános Iskola beiskolázási körzetében fordul elő leggyakrabban, csakúgy mint rendszeres gyermekvédelmi támogatás.

9.3 Emelt összegű családi pótlék

A jogszabályok értelmében tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermek után lehet magasabb összegű családi pótlékot folyósítani, továbbá magasabb összegű családi pótlékra jogosult a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy, feltéve, ha utána tizennyolcadik életévének betöltéséig magasabb összegű családi pótlékot folyósítottak. Székesfehérváron évente kb. 1000 gyermek után folyósítanak emelt összegű családi pótlékot, számuk az utóbbi két évben már egy kicsit alacsonyabb.

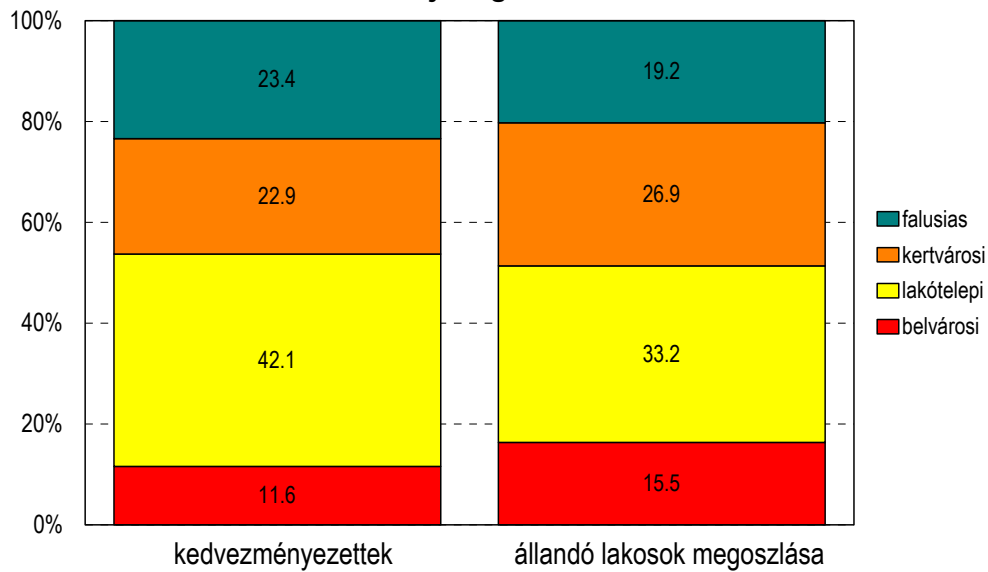
Emelt összegű családi pótlékosok számának alakulása

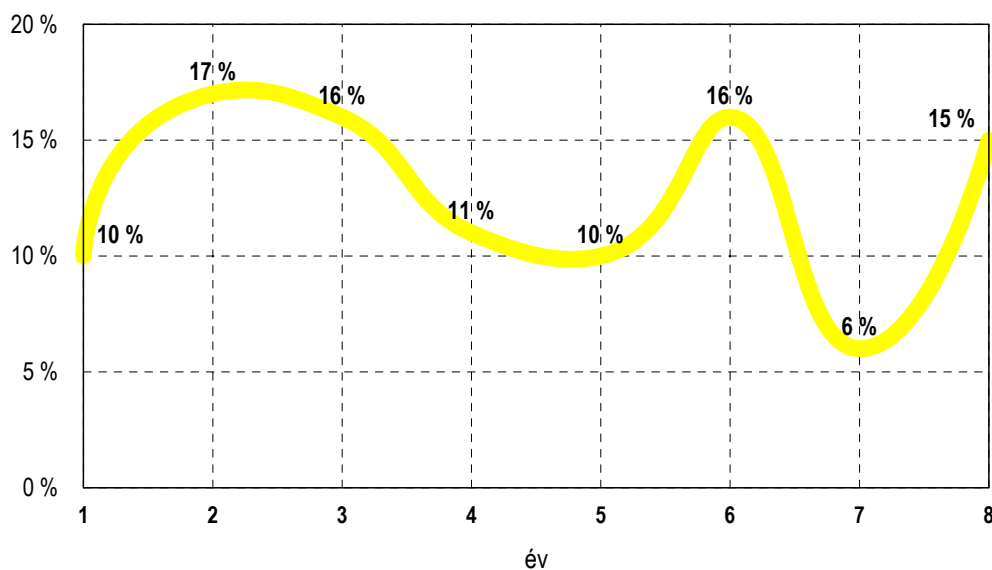
Életkor szerint emelt összegű családi pótlékot többségében 18 éven aluli gyermekeknek folyósítanak, a támogatottak kétharmadáról van szó. Az a tizennyolc évesnél idősebb személy, aki tizennyolcadik életévének a betöltése előtt munkaképességét legalább 67 százalékban elvesztette, illetve legalább 50 százalékos mértékű egészségkárosodást szenvedett, és ez az állapot egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll, szintén jogosult emelt összegű családi pótlékra. Az emelt összegű pótlékot kapók 34 százaléka ebbe a kategóriába tartozik, közülük különösen sokan a 18-30 éves korcsoport tagjai. A kedvezményezettek 24 százaléka él kis lakásban, 62 százaléka 50-74 négyzetméteresben, 42 százalékuk paneles körzetben.

Az emelt összegű családi pótlékot kapó kedvezményezettek a körzet jellege szerint

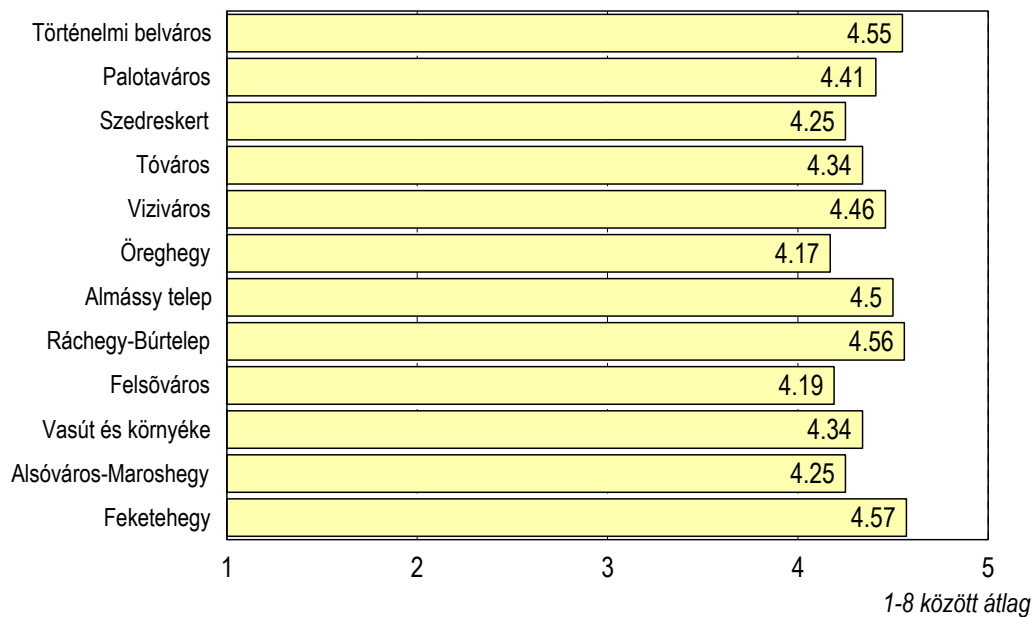

Emelt összegű családi pótlékot kapók megoszlása a folyósítási évek mentéi 2002-2009 között

Az átlagos expozíciós idő ennél a támogatásánál különösen magas, hiszen tartós állapot támogatásáról van szó, a elmúlt nyolc év átlagában nézve 4,3 év. A támogatottak 10 százaléka csak éve, 17 százaléka két éve, 16 százaléka három éve támogatott, s a másik végtelen 15 százalékuk mind a nyolc vizsgált évben kapott emelt összegű családi pótlékot. Az expozíció átlaga városrészenként alig tér el, ez a segélynem sajátossága.

Emelt összegű családi pótlék expozíciós ideje városrészenként 2002-2009 között

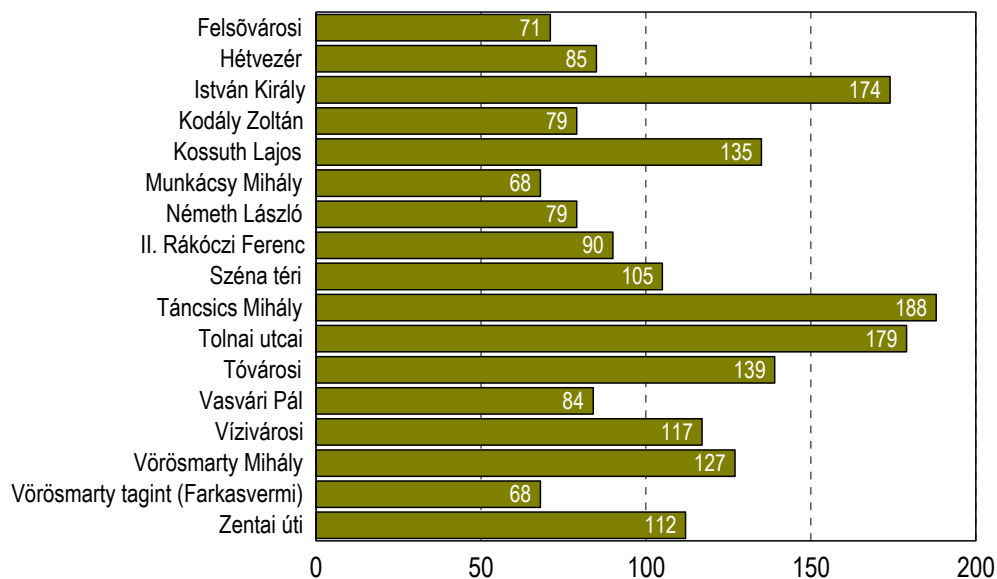
A városi átlagokat tekintve ezer felnőttre a 2002-2009 közötti időszak egészét tekintve 23 emelt összegű családi pótlékot kapó személy jut. Feketehegyen, a Palotavárosban és az Alsóvárosban ez a probléma is gyakrabban áll fenn, 28-30 pont az index értéke. Az összes támogatott egyötöde a Palotavárosban él, 12-14 százalékuk pedig Vizivárosban illetve az Alsóvárosban él.

Városrész	Támogatottak megoszlása (%)
Történelmi belváros	3,0
Palotaváros	19,5
Szedreskert	4,3
Tóváros	5,8
Viziváros	13,7
Öreghegy	9,5
Almássy telep	5,3
Ráchehy-Búrtelep	8,9
Felsőváros	6,7
Vasút és környéke	4,6
Alsóváros-Maroshegy	12,6
Feketehegy	6,2
Összesen	100 %

2002-2009 összevont adatsor

A területi különbségeket, gócpontokat keresve ismét ugyanazok a jól ismert körzetek sorolódnak előre, a 42. szavazókörben (Kelemen Béla-Hübner-Gánts), ahol 57 támogatott jutott az elmúlt nyolc évben ezer felnőttre, a Mura utca környéke (52) és Vásárhelyi utca (57) áll szemben a városi átlag 23-as értékével

Emelt összegű családi pótlékosok száma iskolakörzetenként 2002-2009

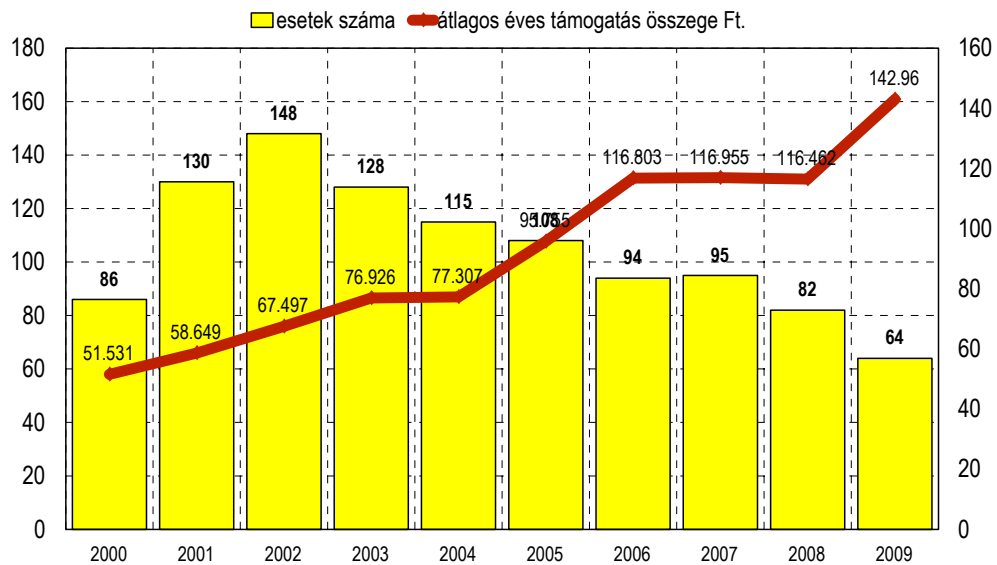

Az emelt összegű családi pótlékban részesítettek számát iskolakörzetekre vetítve az derül ki, hogy az István Király, a Tolnai és a Táncsics Mihály Általános Iskola beiskolázási körzetében fordul elő leggyakrabban, míg a Munkácsy, a Németh László, a Felsővárosi, a Hétvezér, a Kodály gyakorlatilag alig érintett.

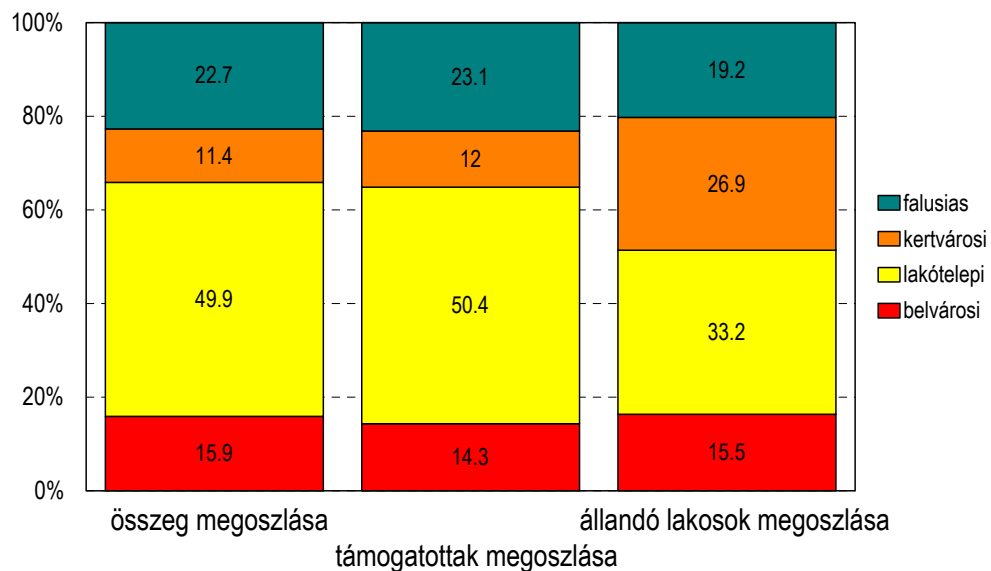
9.4 Gyermektartási díj megelőlegezése

Speciális támogatási forma a városban a gyermektartási díj önkormányzati megelőlegezése. Ilyen támogatást az utóbbi nyolc évben közel 329 családnak folyósítottak 1084 alkalommal. A megelőlegezett gyermektartás átlagos összeg éves szinten folyamatosan emelkedik, miközben a támogatottak száma folyamatosan csökken. Erre a célra 2002 óta kb. 92 millió forintot költött a város, évente átlagosan 9-10 millió forintot.

Gyermektartás megelőlegzése

A gyermektartás megelőlegzése megoszlása a körzet jellege szerint

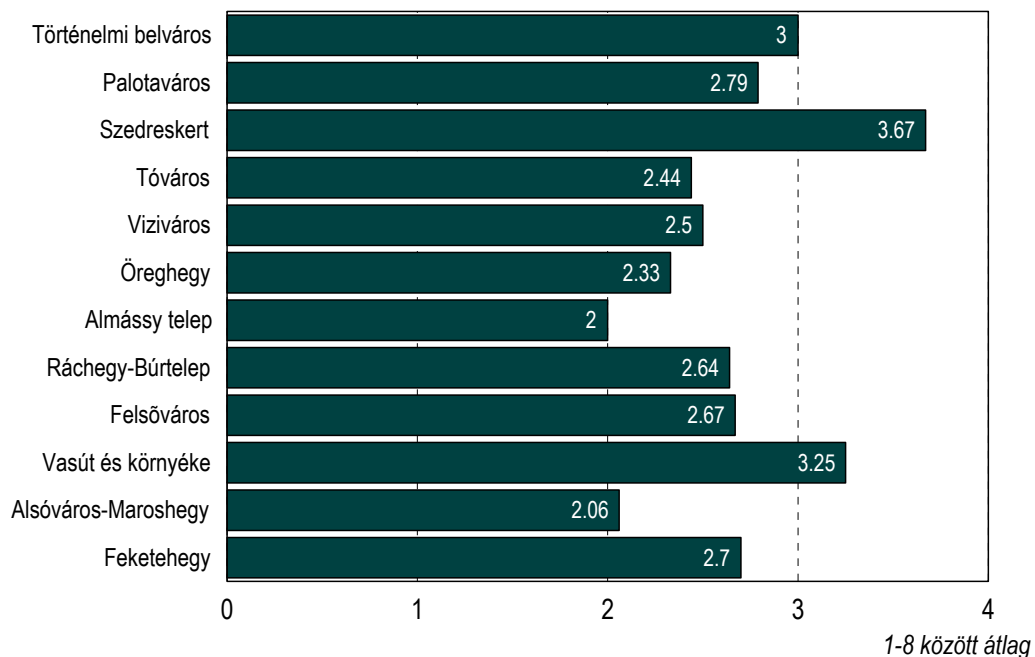

Életkor szerint, ha összességében nézzük a kifizetett megelőlegzett gyermektartást, akkor a 30 év alatti igénylők aránya alig éri el az 5 százalékot, s ugyanez áll a kifizetett támogatásra is. Ezen támogatások összegének 65 százalék jutott a 30-44 éves korosztályhoz, 29 százaléká pedig a 45-59 éves korcsoportba érkezett.

Terület jellege szerint a megelőlegzett gyermektartások többsége lakótelepi címekre érkezik, a falusias körzetek is kicsit felülreprezentáltak, miközben a kertváros e tekintetben is sokkal jobb helyzetben van.

Ennek a támogatási formának az expozíciós ideje 2,6, a támogatottak 21 százaléka jellemzően inkább csak egy évben veszi igénybe átmeneti segítségként, 28 százalékuk két éven keresztül, 25 százalékuk három éven keresztül, s 26 százalékuknál pedig ennél hosszabb időn keresztül is igényli ezt a támogatási formát, különösen a Szedreskertben és a Vasút környékén.

Gyermektartás megelőlegzése átlagos expozíciós ideje városrészenként

Városrész	Kifizetett támogatások megoszlása (%)	Támogatottak megoszlása (%)	Támogatási alkalmak megoszlása (%)
Történelmi belváros	4,9	3,7	4,2
Palotaváros	29,0	26,9	25,9
Szedreskert	3,9	3,7	3,9
Tóváros	5,1	5,6	6,0
Viziváros	19,7	21,3	21,0
Öreghegy	2,7	4,6	4,2
Almássy telep	1,4	1,9	2,0
Ráchehy-Búrtelep	10,3	8,3	8,3
Felsőváros	2,8	2,8	3,1
Vasút és környéke	2,6	2,8	3,1
Alsóváros-Maroshegy	7,7	8,3	7,7
Feketehegy	9,7	10,2	10,8
Összesen	100 %	100 %	100 %

2003-2009 összevont adatsor

10. SPECIÁLIS ELLÁTÁSI FORMÁK

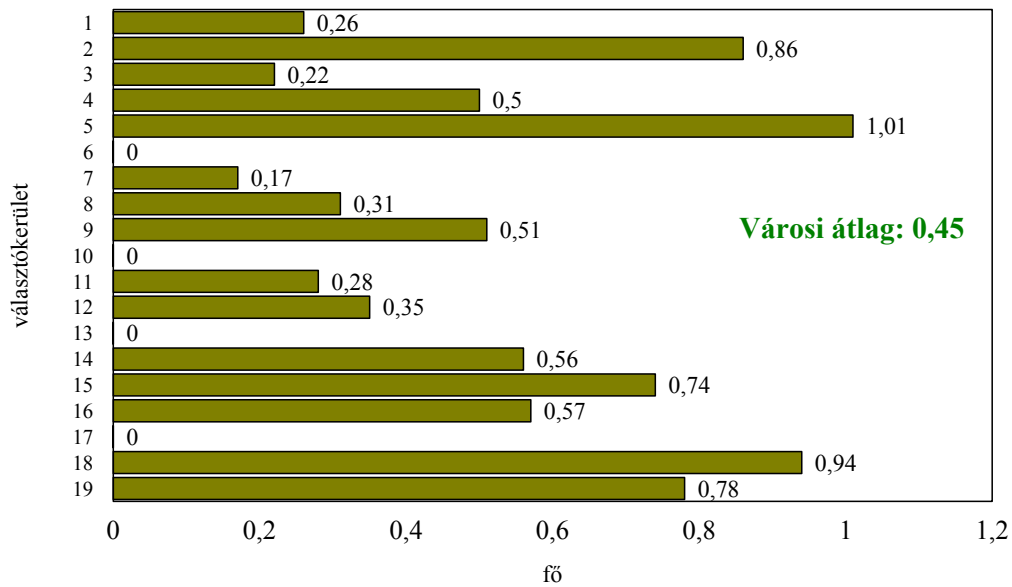
11. FOGYATÉKKAL ÉLŐK

A helyi civil szervezetek körében végzett vizsgálat keretében összegyűjtöttük a székesfehérvári fogyatékos és szociális területen tevékenykedő szervezetek alapadatait, hogy tágabb képet kapjunk a szociálisan hátrányos helyzetű emberek földrajzi elhelyezkedéséről. Az adatok gyűjtésénél és elemzésénél abból indultunk ki, hogy ezeknek a szervezeteknek a tagságába olyan személyek lépnek be, akik valamilyen okból (betegség, szociális helyzet, családi okok) maguk is érintettek a szervezet által felvállalt szociális problémákban, ők is hajlandóak személyesen tenni ezek megoldásáért, illetve ezáltal saját problémáik enyhítését is várják. A 2003. évi szociális térképhez képest idén sokkal kevesebb szervezettől kaptunk adatokat a megkeresések során, így a jelenlegi szociális térképben mindössze az autista gyermekek szüleivel, a értelmi fogyatékos emberekkel és a mozgássérültekkel kapcsolatban tudunk információkat adni. A munka során a legnagyobb fogyatékosok szervezetek közül az Értelmi Fogyatékosok Országos Érdekvédelmi Szövetsége F.M. Szervezete, a Mozgássérültek Fejér Megyei Szervezete valamint az Autisztikus Gyermekek Szüleinek Egyesülete osztotta meg velünk anonim, pusztán címalapú nyilvántartásukat a székesfehérvári tagjaikról.

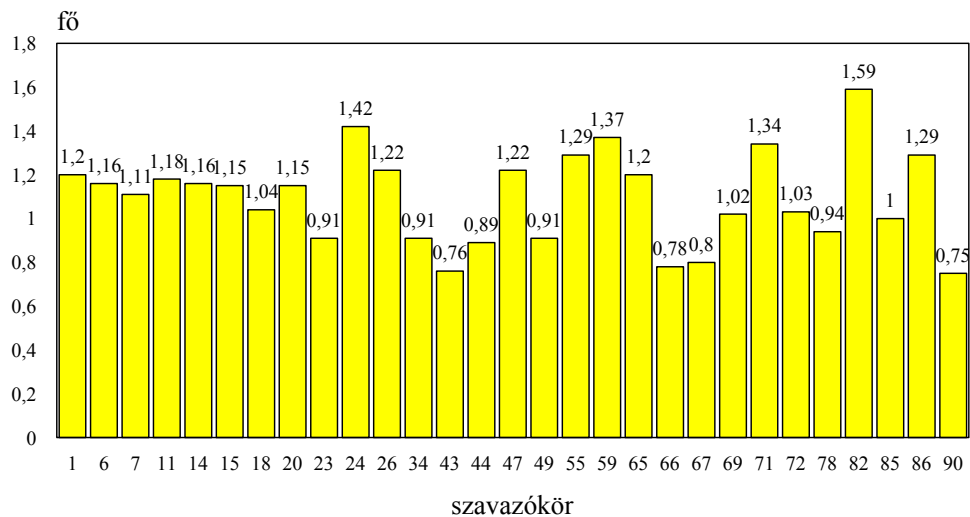
11.1 Autisztikus gyermekek

Az Autisztikus Gyermekek Szüleinek Egyesülete 37 székesfehérvári magánszemélyt tudhat tagjai sorában. A tagság területi eloszlása alapján felülreprezentált területként tekinthető a 5. (Vasútvidék), a 18. (Alsóváros) és a 2. (Belváros) választókerület. Az adott szavazókörben élő 1000 felnőtt lakoshoz viszonyítva a 82. (Diófa, Hárs utca), a 24. (Deák Ferenc, Árpád utca) és a 59. (Fáy András ltp.) szavazókörben a legmagasabb a tagok száma.

Autisztikus Gyermek Szüleinek Egyesülete tagjainak eloszlása választókerületenként

Autisztikus Gyermek Szüleinek Egyesülete tagjainak területi eloszlása szavazóköri szinten

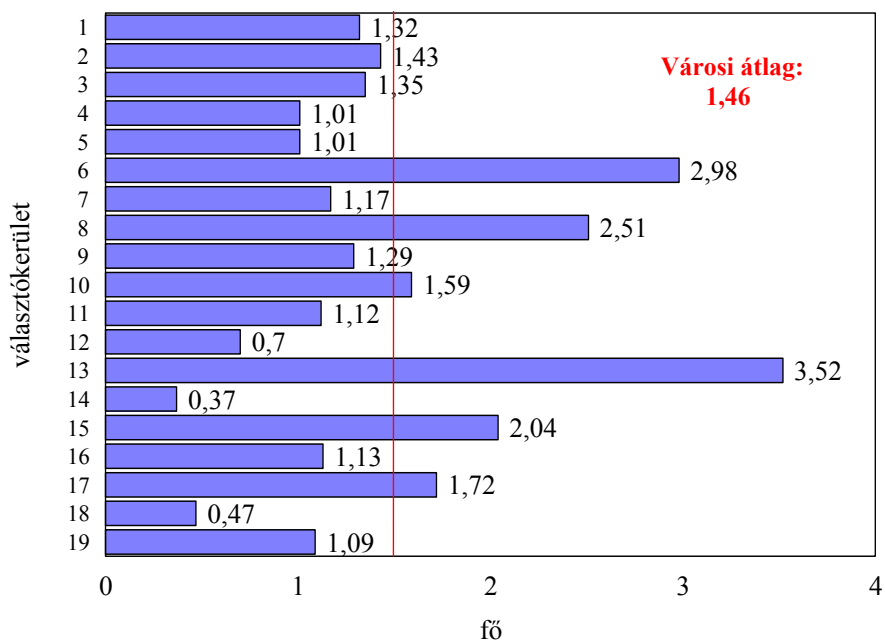

11.2 Értelmi fogyatékosok

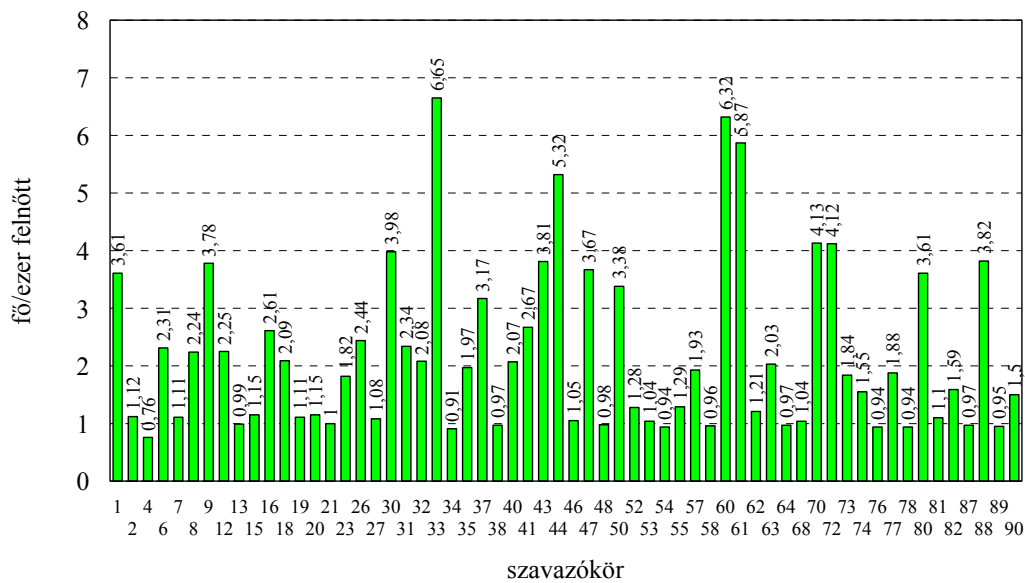
Az Értelmi Fogyatékosok Országos Érdekvédelmi Szövetsége Fejér Megyei Szervezetéből 121 tag él Székesfehérváron. 1000 felnőtt lakosra átlagosan 1,46 tag jut a városban. A városi átlagnál kiugróan többen vannak jelen a 13. (Almássy telep), 6. (Tóváros) és 8. (Palotaváros) kerületben. Kevesebben laknak a 14. (Öreghegy) és 18. (Alsóváros) választókerületben.

A tagság szavazókörönkénti megoszlása változó képet mutat. A legmagasabb arányban az 57. szavazókörben laknak, itt 1000 felnőtt lakosra átlagosan 1,73 tag jut. Az átlagosnál magasabb arányban élnek a 33., 60. és 61. szavazókörben.

ÉFOÉSZ tagjainak eloszlása választókerületenként

ÉFOÉSZ tagjainak területi eloszlása szavazóköriként

1000 felnőttre vonatkoztatva

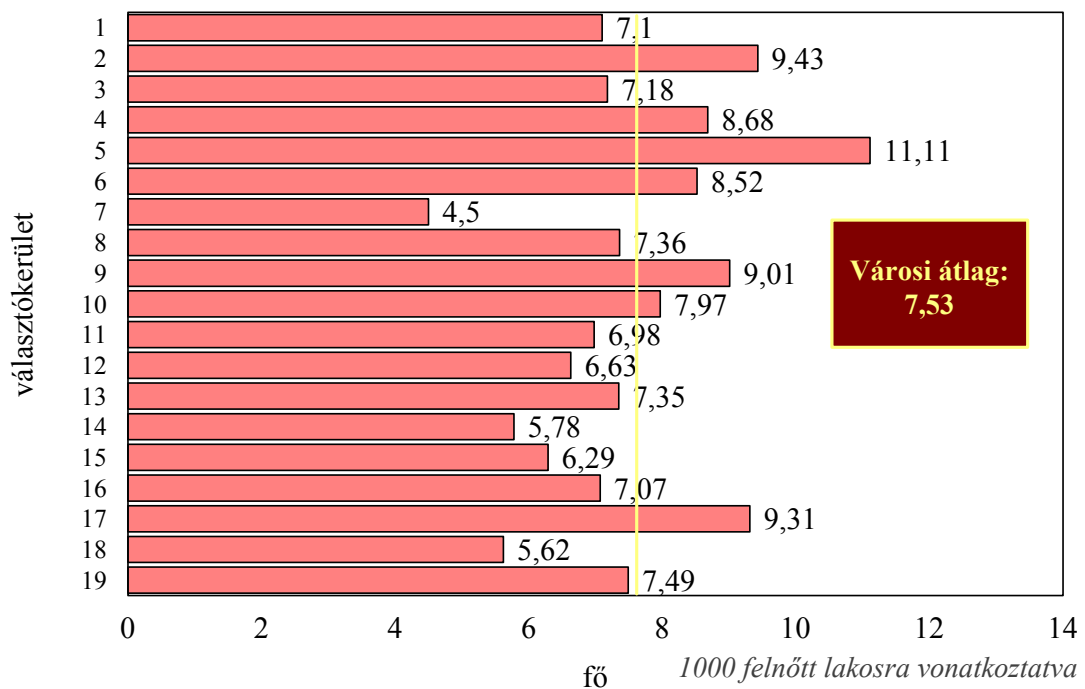
11.3 Mozgássérültek

A székesfehérvári hátrányos helyzetű emberekkel foglalkozó civil szervezetek közül a Mozgássérültek Fejér Megyei Szervezete rendelkezik a legnagyobb tagsággal, ezért sem meglepő, hogy tagjai területi szempontból is szinte a város minden pontján megtalálhatóak. Tagjai sorában 624 székesfehérvári személyt tudhat a szervezet. Székesfehérváron átlagosan 7,53 olyan ember jut 1000 felnőtt lakosra, akik tagja ennek a szervezetnek (mozgássérült).

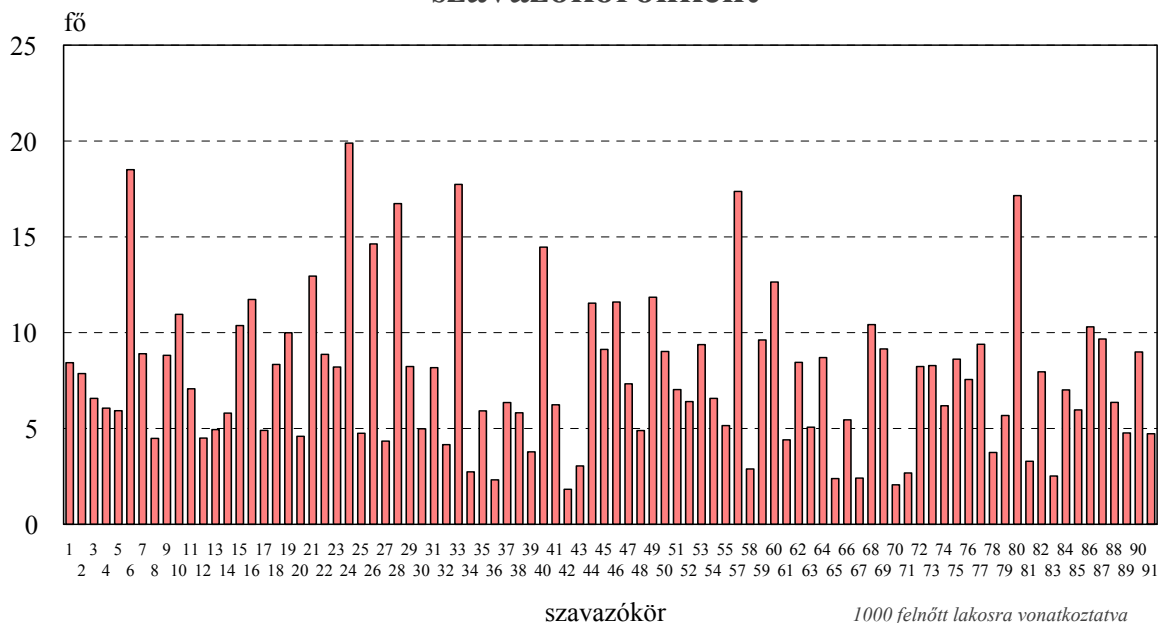
A választókerületek között legtöbben a 5. (Vasútvidék) és 17. (Búrtelep) választókerületben laknak, de az átlagnál többen vannak jelen az 4. (Víziváros), a 6. (Tóváros), a 9. (Feketehegy) és 10. (Felsőváros) választókerületekben is. Legkisebb számban a 7. (Palotaváros) és 18. (Alsóváros) választókerületben élnek.

A szavazóköri körök közül több olyan terület van, ahol kimagasló számban vannak jelen, ilyen az 24., 6., 33., 57., 80., 28. és a 26. választókör. Figyelemreméltó, hogy ezeken a területeken kívül is mindegyik szavazókörben relatíve magasnak mondható az ott lakó mozgássérült tagok száma. A szavazóköri körök majdnem 20 százalékában 1000 felnőttre több mint 10 ilyen ember jut. A további területek közül több olyan létezik, ahol 4-8 fő lakik, és elenyészőnek mondható azon szavazóköri körök száma, ahol négyenél kevesebb mozgássérült él.

Mozgássérült tagok eloszlása választókerületenként

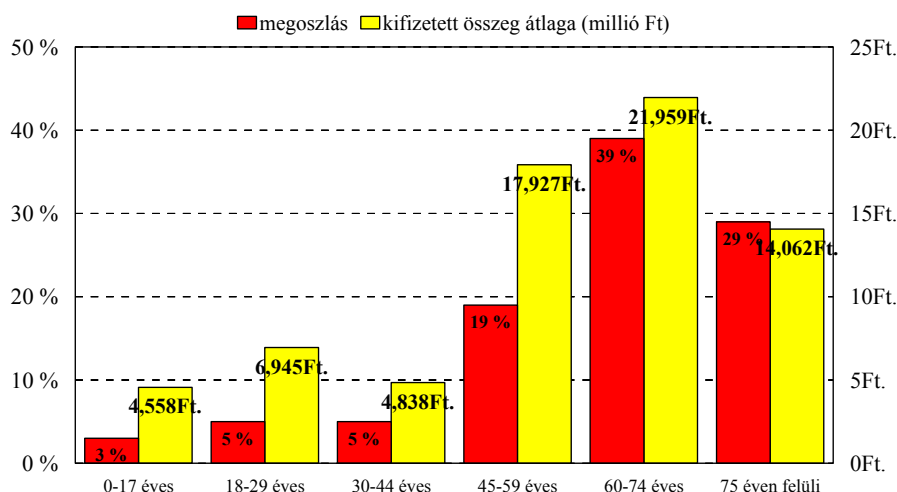
Mozgássérültek FM Szervezete tagjainak területi eloszlása szavazóköri szinten

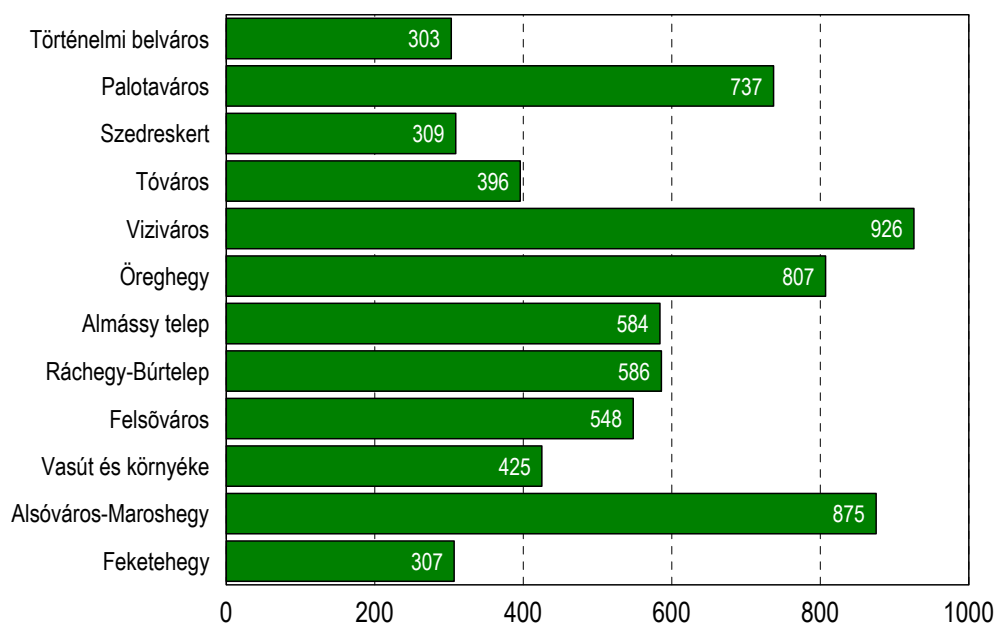
Az önkormányzati támogatásokat vizsgálva az önkormányzat 1743 mozgássérült embernek 6890 alkalommal nyújtott közlekedési támogatást az elmúlt 8 évben összesen 71.268.449 Ft összegben ,

összegeként 1750 és 56000 Ft közötti nagyságrendben. Nyolc év alatt az egy embernek nyújtott ösztámogatás maximális összege 252.000 Ft, az átlag pedig 40.888 Ft volt. A legtöbb kifizetés a Vízivárosban, a Alsóvárosban és az Öreghegyen történt, iskolai körzetek szerint pedig a Táncsics Mihály, Hétvezér és Kossuth Lajos iskolákhoz tartozó körzetekben.

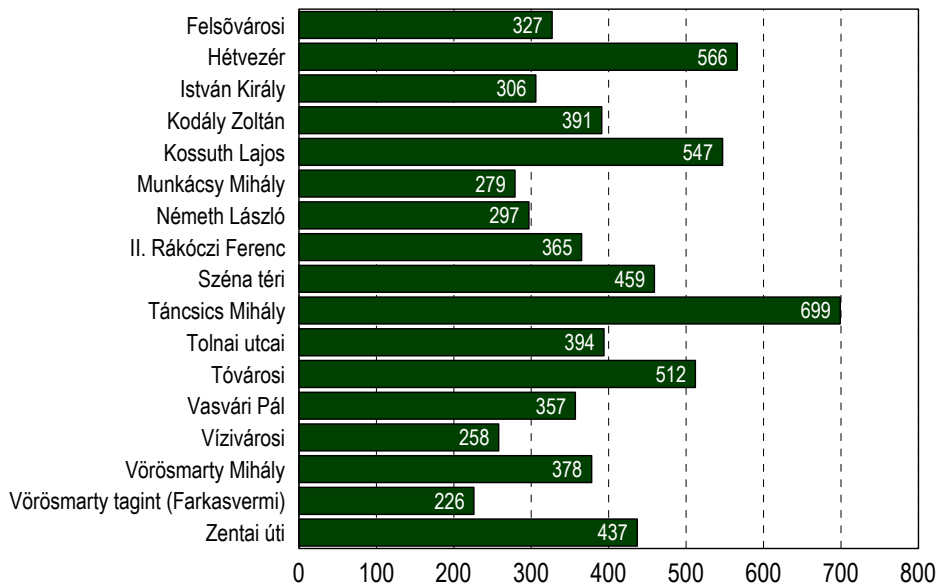
Mozgássérültek közlekedési hozzájárulásának korcsoport szerinti megoszlása

Mozgássérültek közlekedési hozzájárulásának kifizetési alkalmai városrészenként az elmúlt nyolc évben

Mozgássérültek közlekedési hozzájárulásának kifizetési alkalmi iskolakörzetenként az elmúlt nyolc évben

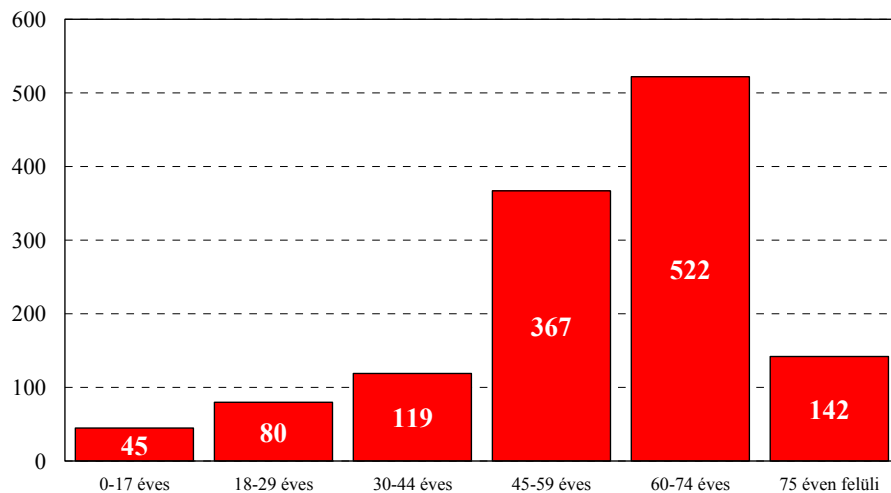

A mozgássérültek közlekedési hozzájárulásának igénybevevői alkalmi ezer felnőtt lakosra vetített városi átlaga 82,12. Területi megoszlásukat tekintve a 19., 11. és 13. választókerületekben a legmagasabb az ezer lakosra vetített mutató.

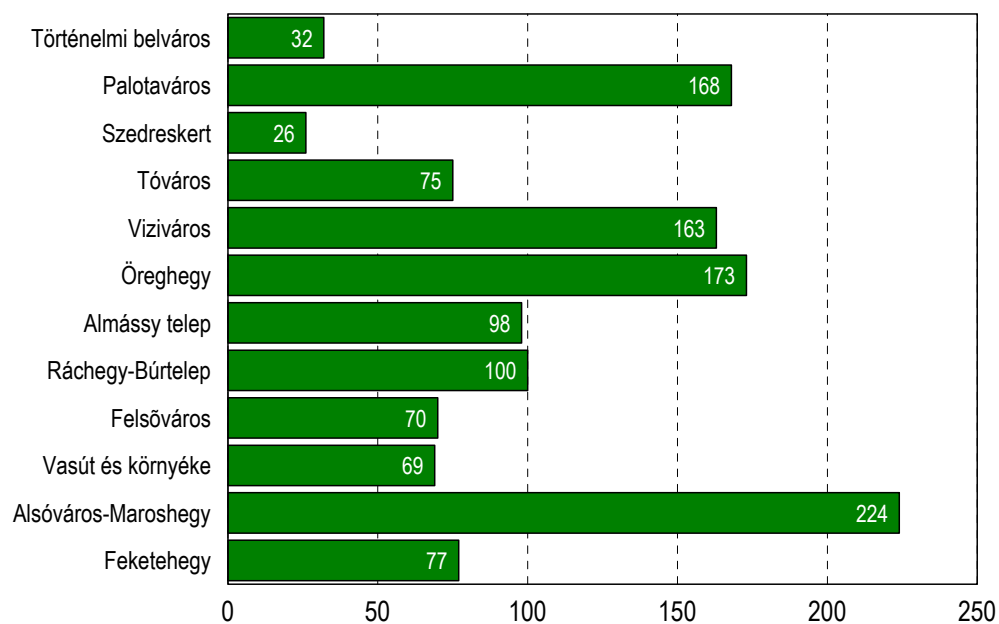
Választókerület	Mozgássérültek közlekedési hozzájárulásának kifizetési alkalmi 1000 felnőttre (2002-2009)	Mozgássérültek közlekedési átlagos hozzájárulása 1000 felnőttre Ft-ban (2002-2009)
Városi átlag	82,12	848875
1	81,29	792970
2	86,57	866000
3	70,00	635031
4	77,22	773645
5	85,84	802363
6	84,33	785314
7	53,13	520181
8	65,45	1076797
9	79,02	972072
10	89,22	702911
11	106,06	1058970
12	93,19	1059162
13	101,31	804251
14	68,43	714618
15	81,44	813730
16	85,64	828010
17	97,62	843912
18	77,75	1022951
19	110,63	1154288

Gépkocsi vásárlási és átalakítási támogatást, illetve személygépkocsi szerzési utalványt az elmúlt nyolc évben összesen 588 ember kapott összesen 1282 alkalommal. Nyolc év alatt 41 százalékuk egy alkalommal kapott ilyen támogatást, 28 százalékuk két alkalommal, és 31 százalékuk háromszor vagy annál többször. Négy olyan ember volt, akik nyolc év alatt minden évben hozzájutottak ilyen támogatáshoz. A legtöbb támogatás megítélése az Alsóvárosba, az Öreghegyre és a Vizivárosba került.

Gépkocsi vásárlási és átalakítási támogatás, személygépkocsi szerzési utalvány megítélés alkalmainak száma 2002 és 2009 között

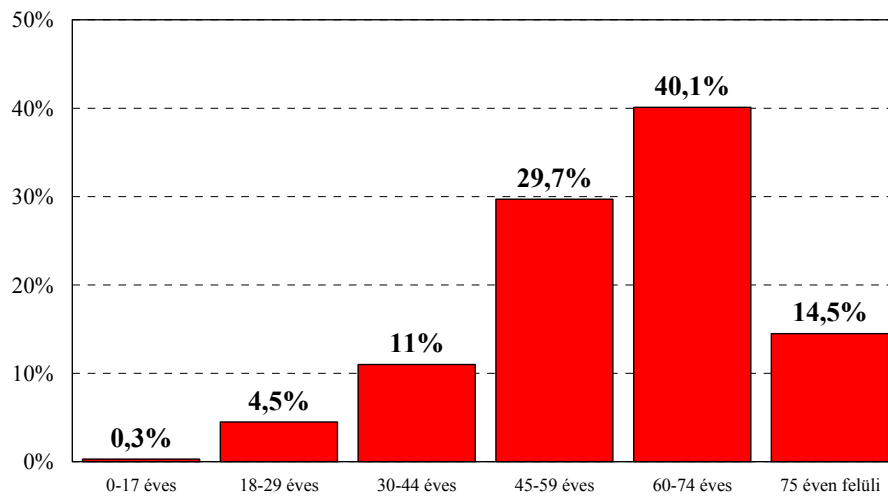
Gépkocsi vásárlási és átalakítási támogatás, szgk szerzési utalvány megítélés alkalmainak száma városrészenként az elmúlt nyolc évben

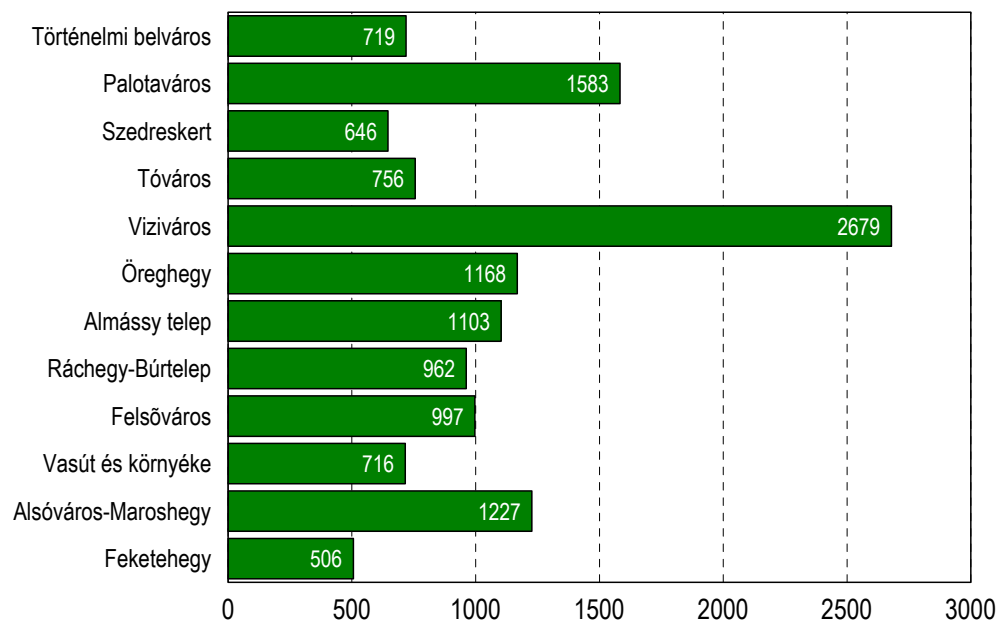
Választókerület	Gépkocsi vásárlási és átalakítási támogatás, személygépkocsi szerzési utalvány megítélésének alkalmai 1000 főre (2002-2009)	Rokkant járadék megítélésének alkalmai 1000 főre (2000-2009)
Városi átlag	15,39	157,68
1	6,84	169,96
2	9,14	205,43
3	10,77	190,49
4	14,46	230,16
5	13,94	144,62
6	15,97	160,99
7	13,99	139,74
8	13,15	116,49
9	19,82	130,24
10	4,25	228,36
11	17,30	158,25
12	15,71	176,61
13	16,94	190,80
14	15,10	119,71
15	17,03	97,35
16	14,98	144,71
17	16,21	155,23
18	24,82	176,11
19	26,68	132,78

Rokkant járadékot 2000 óta összesen 2372 ember kapott összesen 13475 alkalommal. A támogatásban részesülők 57 százaléka maximum 5 alkalommal jutott hozzá ehhez a támogatási formához az elmúlt tíz év alatt, azonban 21 százalékuk tíznél több alkalommal is. A rokkant járadékot legtöbbször az egyes városrészek közül a Vízivárosban, a Palotavárosban és az Alsóvárosban élőknek ítélték meg.

Rokkant járadék megoszlása korcsoport szerint (2000-2009)

Rokkant járadék megítélés alkalmainak száma városrészenként az elmúlt tíz évben

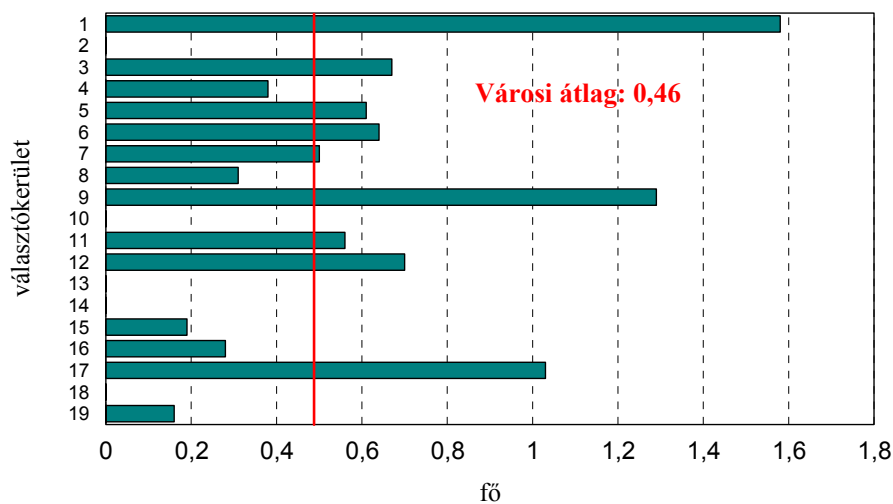
12. CIVIL TÁMOGATÓK

A szociális területen dolgozó civil szervezetek közül feldolgozhattuk a SZETA Alapítvány a 2008. évi nyári tábor szociálisan hátrányos helyzetű fiataljainak címjegyzékét, illetve a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Székesfehérvári Csoportja a rendszeres ételmszer segélycsomagot átvevőkről adott fontos információkat.

12.1 Szegényeket Támogató Alapítvány támogatottai

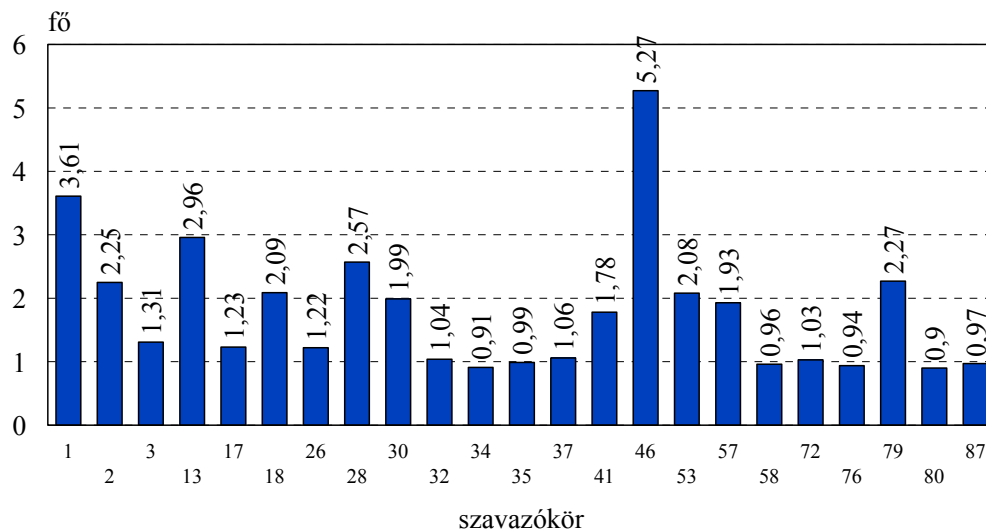
A Szegényeket Támogató Alapítvány minden évben szociálisan hátrányos helyzetű általános iskolás gyermekek számára szervez nyári tábort. A gyermekek kiválasztása az alapítvány kuratóriuma által az iskolai gyermekvédelmi felelősök bevonásával és segítségével történik. A 2008-as táborban 38 székesfehérvári hátrányos helyzetű gyermek vett részt, területi eloszlását az alábbi ábra mutatja:

SZETA táborban résztvevők területi eloszlása választókerületenként

1000 felnőttre vonatkoztatva

A SZETA által szervezett nyári táborban résztvevő gyermekek területi eloszlása (2008)

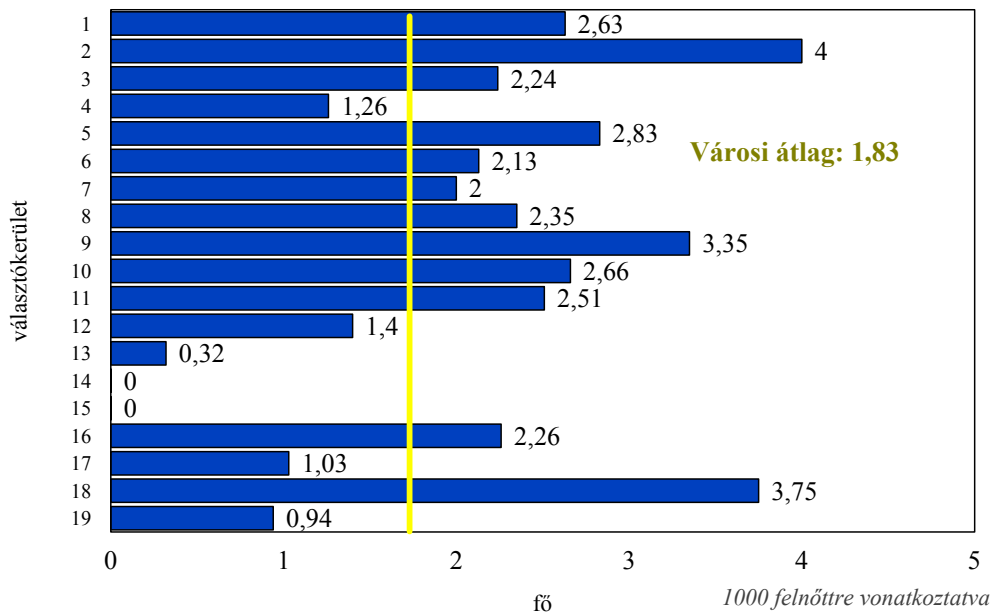
1000 felnőttre vonatkoztatva

12.2 Máltai Szeretetszolgálat támogottai

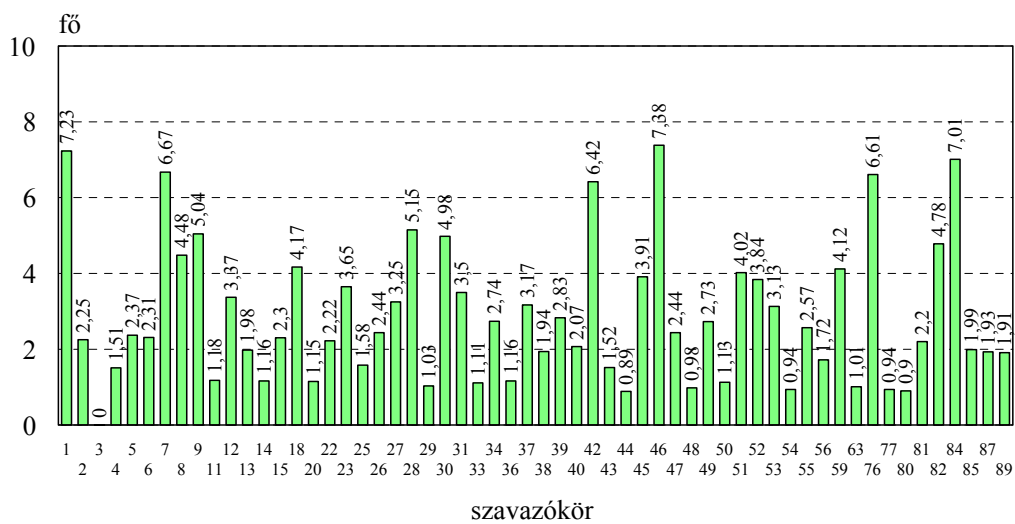
A Máltai Szeretetszolgálat székesfehérvári csoportjának tevékenysége három fő területre osztható egyéb tevékenységei mellett: a rászorulóknak havi rendszerességgel alapvető élelmiszerekből álló segélycsomagot oszt, ruhaadományokat gyűjt és továbbít a szükségét szenvedőknek, és eseti jelleggel – a felajánlások függvényeként – bútorokkal ajándékozzák meg az arra igényt tartókat. Az idei évben az élelmiszeradományok tekintetében tudunk információkat gyűjteni.

Az élelmiszersegélyt 152 személy kért 2008-ban. A támogatottak területi eloszlásában a 2. választókerület (Belváros) –ezen belül is 7. szavazókör- és a 18. választókerület (Alsóváros) – ezen belül is a 84. szavazókör - mutat kiugró arányt. A többi terület eloszlása viszonylag egyenletes, általában 1-3 fő között változik a kérelmezők száma szavazókörönként.

Rendszeres ételmisszersegélyt átvevők eloszlása választókerületenként

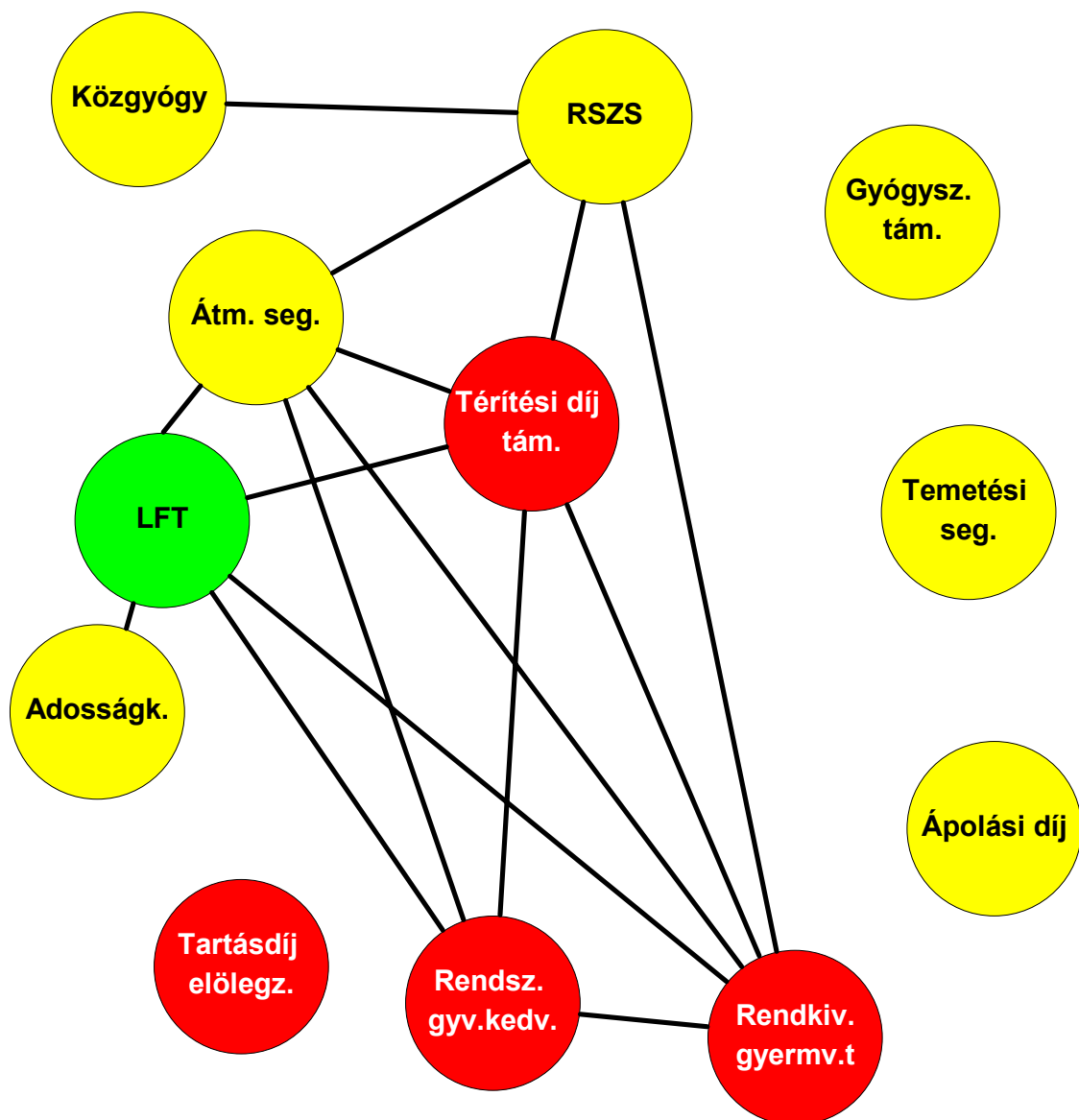
Rendszeres ételmisszer-segélycsomagot átvevők megoszlása szavazóköri szinten

13. A TÁMOGATÁSOK ÖSSZEFÜGGÉS-VIZSGÁLATA

A városi szociális adatbázis adatai lehetőséget biztosítanak arra, a szociális ellátásokkal kapcsolatos támogatásokat nem csak önmagukban vagy valamilyen háttérváltozó (pl. nem, életkor, státusz, településrész, körzet) mentén elemezzük, hanem megnézzük az egymással való összefüggéseiket is. A kutatás során a több éven keresztül folyósított ellátások esetében meghatározásra került expozíciós idő alapján meg lehet nézni, hogyan kapcsolódnak össze és koncentrálnak a segélynemek. Ennek egyik jó eszköze a korreláció elemzés.

Az ellátási formák korrelációs kapcsolata (2000-2009 közötti időszakra)

A korrelációs elemzés azt mutatja meg, hogy jellemzően mely segélyek járnak együtt, melyek azok az ellátási formák, ahol a különböző támogatások nagyobb arányban jutnak ugyanabba a háztartásba. A korrelációs elemzés során ha van mérhető összefüggés két segélynek között az igénybevevők oldaláról akkor ezt egy 0-1 közötti érték fejezi ki, ha van egymást kölcsönösen kizáró segélyforma azt pedig -1-0 közötti érték mutatja. A fenti ábrán azokat az összefüggéseket mutatjuk be, melyek szignifikánsak és a korreláció együttható értéke legalább $r=+0,2$.

Az egyes segély formák összefüggéseiről elmondható, hogy kifejezetten magas ($r>+0,4$) a gyermekvédelmi ellátási formák között, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás és az iskolai térítési díj kedvezmény, gyakorlatilag kéz a kézben jár, aki igénybe veszi az egyiket, az nagy valószínűséggel a másikra is jogosult vagy legalábbis van valaki a háztartásban aki igénybe veszi. Hasonlóan magas a korreláció a lakásfenntartási és lakbértámogatások és az átmeneti segély valamint a különböző gyermekvédelmi támogatások és az átmeneti segély között.

A központi helyzetben lévő, ún. húzó ellátási formák mellett vannak olyanok is melyek csak érintőlegesen kapcsolódnak egy-egy fő segélyformához. Ilyen pl. az adósságkezelési támogatás mely a lakásfenntartási és lakbértámogatások járulékos segélye az empirikus tapasztalat alapján illetve a közgyógyellátás mely az elmúlt években a rendszeres szociális segély kísérő támogatási formájává vált. Mindezekről szerint érezhetően elkülönül az ápolási díj, a temetési segélyek, a gyógyszer-támogatások és tartásdíj előlegzésének célcsoportja.

A segélyek expozíciós idején alapuló korrelációs elemzésben a vonalak sűrű hálózata azt mutatja, hogy a városi szociális ellátórendszerében többféle támogatással nagy arányban, ugyanazt a célcsoportot éri el támogató, ráadásul tartósan. Ez azzal a veszéllyel jár, hogy az összekapcsolódó ellátási formákra épülve könnyen kialakulnak létfenntartási stratégiák, a támogatottak függése erősödik az önkormányzati ellátásoktól, miközben az eredeti célok éppen a támogatások átmeneti jellegének erősítése lenne.

Az elmúlt években kifizetett támogatások és támogatottak esetében érdemes megnézni azt is, hogy melyik háttérváltozónak milyen mértékű hatása mutatható ki, melyik esetében mérhető szignifikancia és melyiknek mekkora ún. magyarázó ereje van az adott segélyforma esetében. Ezt az elemzést ún. variancia-analízis (ANOVA) segítségével lehet elvégezni, s eredményeként olyan prediktív vagyis előrejelző változók azonosíthatók be melyek rávilágítanak a segélyek demográfiai és a területi koncentrációjára.

Az elemzés alapján az elmúlt 10 évben kifizetett segélyek összegét leginkább az életkor, a gyerekek száma és ezzel összefüggésben a háztartás nagysága határozza meg, különösen a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás és a rendszeres szociális segély esetében van ez így valamint a tartásdíj megelőlegzése tekintetében. A kifizetett rendszeres szociális segélyek esetében a gyerekszámnak

önmagában 6 százaléknyi magyarázó ereje van, a tartásdíj esetében 11, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetében pedig 7 százalék. A háztartásnagyság 9 százalékot magyaráz a kifizetett rendszeres szociális segélyek heterogenitásából, 6 százalékot az ápolási díjből és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásból valamint 9 százalékot a tartásdíjből.

Demográfiai háttérváltozók magyarázó ereje az egyes ellátási formákban az elmúlt 10 évben kifizetett összegekre

	Nem	Kor	Gyerekszám	Lakásnagyság	Háztartásnagyság
RSZS	2,5**	2,8**	6,1**	1,7	8,8**
Átmeneti segély	1,1**	0,9**	0,8**	1,5**	2,5**
Gyógyszertám.	0,8**	3,9**	2,6**	0,2	3,2**
Adósságkez.	0,0	2,6	0,8	0,5	2,1
Temetési segély	0,0	3,4**	0,7**	0,3	1,7**
Ápolási díj	0,1	4,3**	2,1	1,8	5,7**
Rendkív. Gyv. Tám.	1,9**	3,3**	7,0**	1,9**	5,6**
Tartásdíj	0,4	6,7**	11,0**	1,1	8,5**
Lakásfenntartási Tám.	0,3*	2,1**	0,7**	0,2	1,9**

R² magyarázott variancia százalékban kifejezve *p<.05 **p<.01 szignifikancia szinten

Területi háttérváltozók magyarázó ereje az egyes ellátási formákban az elmúlt 10 évben kifizetett összegekre

	Közzettípus	Városrész	Került	Szavazókör	Iskolakörzet
RSZS	0,3	3,6*	4,9*	14,9	5,8*
Átmeneti segély	0,4**	1,4**	1,8**	4,0**	1,4**
Gyógyszertám.	2,3**	3,0**	3,4**	8,7**	2,0*
Adósságkez.	0,7	2,6	3,9	27,5*	6,4
Temetési segély	0,5**	0,8*	1,4*	3,5	0,9*
Ápolási díj	0,4	3,2	4,7	21,1	4,0
Rendkív. Gyv. Tám.	0,4*	1,4**	1,8**	5,3**	1,6**
Tartásdíj	0,4	3,4	4,7	26,9**	4,9
Lakásfenntartási Tám.	0,1	0,5	0,5	3,3	0,4

R² magyarázott variancia százalékban kifejezve *p<.05 **p<.01 szignifikancia szinten

Ha a területi szempontot nézzük akkor azt láthatjuk, a legtöbb területi változónak van ugyan hatása, de meglehetősen alacsony a magyarázó erő, ez alól a szavazókör képez kivételt, mely kimagasló arányban magyarázza a kifizetett segélyek területi különbözőségeit, különösen az adósságkezelés, a tartásdíj és a gyógyszer támogatás esetében.

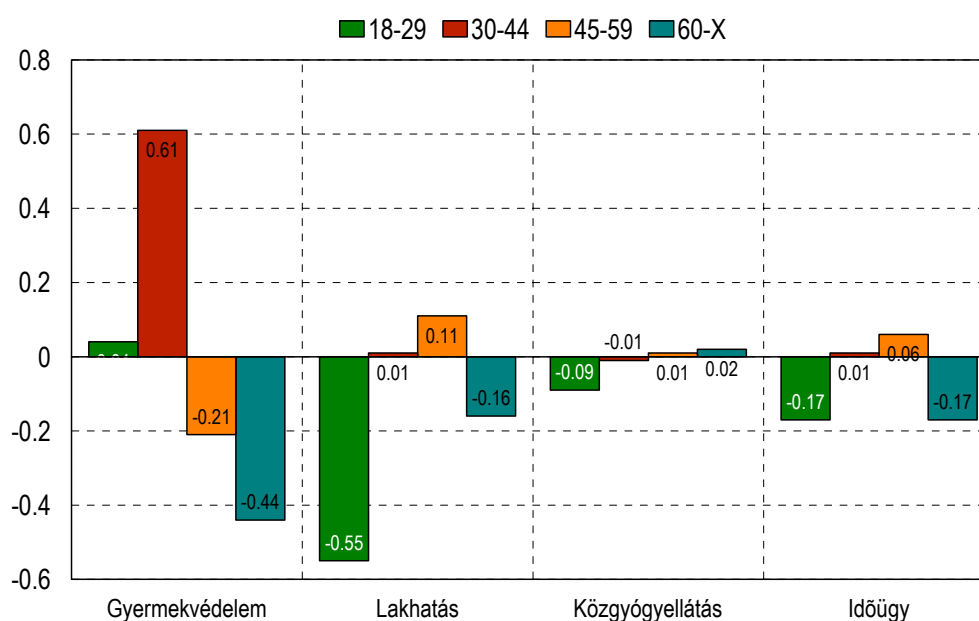
Főkomponens-elemzéssel az egyes segélyformákat együttjárásuk alapján az expozíciós időkből kiindulva kategóriákba rendezhetjük. A kiinduló 12 legfontosabb segélyforma alapvetően négy főkomponensbe soroltuk az érintettség intenzitása szerint.

Az első főkomponens a gyermekvédelmi támogatások köre, a második a lakhatáshoz kapcsolódó segélyek, a harmadik faktorban a közgyógyellátás dominál, de magas súllyal szerepel benne a rendszeres szociális segély is valamint a negyedik csoportban az idősgüghöz szorosan kapcsolódó támogatások vannak.

	Gyermek- védelem	Lakhatás	Közgyógy- ellátás	Időügy
RSZS	,415	,129	,645	,021
Átmeneti segély	,350	,597	,360	,093
Gyógyszertámogatás	-,083	,554	,089	,008
Adósságkezelés	,364	,360	,103	-,054
Temetési segély	-,034	-,021	,061	,808
Közgyógyellátás	-,134	,011	,875	-,013
Ápolási díj	,048	,067	-,052	,789
Rendszeres gyv. Tám.	,890	,034	,007	,027
Rendkívüli Gyv. Tám.	,906	,177	,049	,037
Térítési díj kedv.	,875	,098	,048	-,027
Tartásdíj	,173	-,076	,053	,016
Lakásfenntartási Tám.	,103	,809	-,060	,023

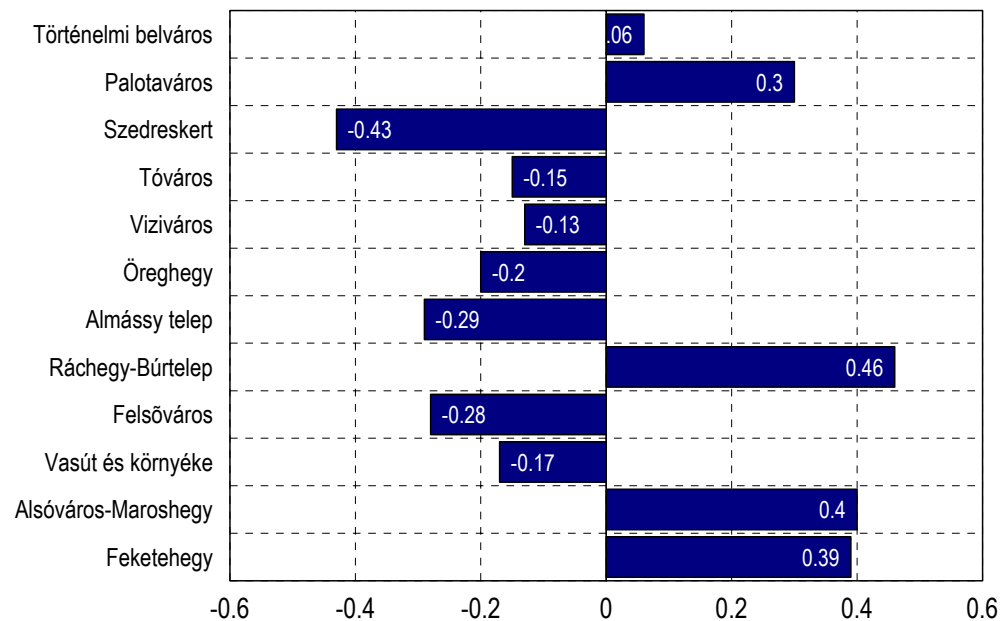
0.25-nél nagyobb főkomponens súlyok kiemelve * $p < .05$ ** $p < .01$ szignifikancia szinten

Főkomponensek szkórijai az egyes életkori csoportokban

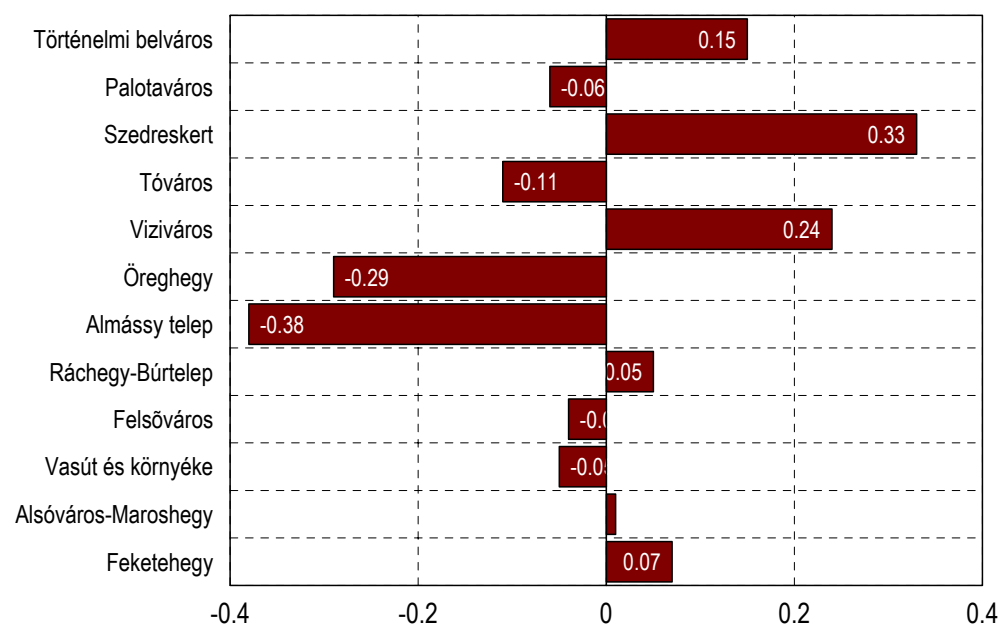

A főkomponensekre történő redukció lehetőséget biztosított arra, hogy egyszerűen teszteljük a városrészi változók hatását az egyes segélyek felhasználásának intenzitására.

Gyermekvédelmi ellátások factorszkórja az egyes városrészekben

Lakhatási ellátások factorszkórja az egyes városrészekben

14. NÉPESSÉG-ELŐRESZÁMÍTÁS 2025-RE

A demográfiai előrejelzésekkel kapcsolatosan a hétköznapi nyelvben több fogalom kering, amelyeket gyakran – hibásan – szinonimaként is használnak. Az egyik a népességelőreszámítás, a másik demográfiai előrebecslés. A demográfiai becslés több komponensű módszer, metodikai eljárási rend, melyet különböző outputok előállítására érdekében használunk a kiinduló adatainkon. A népességelőreszámítás ezzel szemben már a cél, a demográfiai előrebecslés (egyik) outputja. A népességelőreszámítás a „népesség nemek és korévek (korcsoportok) szerinti létszámának jövőbeni időpontra történő becslése”¹⁸.

Népességelőreszámítást már a 17. században is végeztek (Gregory King), és jól ismert T.R. Malthus elmélete a népesség növekedését leíró exponenciális függvénye. A XX. században a népességi modellek már több aspektust vettek figyelembe, az egyes társadalmi különbségeket (pl. a fejlődő és a fejlett országok eltérő termékenységét, halandósági tábláját), a számítások bázisveit, múltbeli fejlődési irányait. Ezek az előreszámítások alapvetően a népesség összlétszámának extrapolációi (gyakran csak egytényezős modellek), nem vették figyelembe a népesség korösszetételét (mely igen hosszú távú hatást fejt ki), így rendre jelentősen alulbecsülték a várható népességszámot.

Napjainkban ezeket a módszereket már nem alkalmazzák, az utóbbi évtizedekben alapmódszerként a „kohorsz-komponens”¹⁹ módszerét használják, de megjelent a tudományos szakirodalomban a társadalom komplexitását is figyelembe vevő (pl. különböző gyermekvállalási stratégiák, életmódok) ún. evolúciós népességelőreszámítási modell is.

A népességszám előreszámítás folyamata három fő lépésből áll. Elsőként a számítási algoritmust kell meghatározni, ezután demográfiai hipotéziseket kell felállítani, majd több változatban elkészülnek a konkrét előreszámítások. Az algoritmus régebben a népességszám-előrebecslés volt. Ebben az esetben a kiindulási népességszámot (Székesfehérvár esetében 101755 fő, 2008) alapul véve egytényezős extrapolációval (figyelmen kívül hagyva a népesség teljes, korcsoport szerinti reprodukciós folyamatát) a növekedési ütemet megadva határozzuk meg a jövőbeni népességszámot. A növekedési ütemet ez esetben a születési, a halálozási és a vándorlási arányszám alapján tudjuk becsülni. Ha a becslést lineáris regresszióval végezzük, az alábbi ütemet kapjuk a három tényezőre külön-külön.

---

¹⁸ in. Klinger (szerk): Demográfia, Bp. 1996. 376.o.

¹⁹ A módszer lényege, hogy a demográfusok a hipotéziseiket olyan részletességgel dolgozzák ki, hogy ezek alapján nemenkénti és kor szerinti népességtovábbvezetést végezhesenek.

1. v.	Ezer lakosra jutó			
	Halálozás	Születés	Vándorlás egyenlege	Növekedési ütem
2009	10,36691	8,22948	-13,262102	-15,3995
2010	10,36021	7,713071	-14,339956	-16,9871
2011	10,37325	7,250123	-13,821345	-16,9445
2012	10,36321	6,696919	-13,306075	-16,9724
2013	10,34482	6,172854	-13,770403	-17,9424
2014	10,32592	5,687955	-15,701248	-20,3392
2015	10,33169	5,23844	-18,126656	-23,2199
2016	10,34609	4,837186	-20,416223	-25,9251
2017	10,47018	4,36411	-21,774804	-27,8809
2018	10,53078	3,914812	-22,440297	-29,0563
2019	10,60743	3,545402	-22,646536	-29,7086
2020	10,6361	3,125327	-23,485261	-30,996
2021	10,66843	2,915276	-23,891484	-31,6446
2022	10,74249	2,815204	-24,488266	-32,4156
2023	10,78926	2,756552	-21,803263	-29,836
2024	10,80105	2,621713	-24,243878	-32,4232
2025	10,81337	2,490612	-23,878282	-32,201

(becslés a 1963-2007 adatait alapul véve)

Ez a becslés a halálozási arány stagnálásával, a születésszám erős csökkenésével és fokozódó elvándorlással számol. A becsült halálozási arányt elfogadhatjuk, az ezer lakosra jutó születésszám csökkenése azonban biztos, hogy nem lesz ilyen drasztikus. Azért kaptunk folyamatosan csökkenő születési számot, mert a lineáris regressziós egyenletet az 1963-2007 közötti időszak adatai alapján írtuk fel, ahol a 70-es évek közepén elért születési csúcs folyamatosan csökkenő arányt mutat. Ebben a változatban a mostani 101 ezer fős népesség 64600 főre csökken 20 év alatt.

Ha csak a sokkal kiegyensúlyozottabb elmúlt évtizedet vesszük alapul, akkor a következő ütemet lehet előrebecsülni.

2. v.	Ezer lakosra jutó			
	Halálozás	Születés	Vándorlás egyenlege	Növekedési ütem
2009	10,40557	9,373179	-4,1355707	-5,16796
2010	10,47164	9,672089	-4,2070749	-5,00663
2011	10,60546	9,888294	-4,2922599	-5,00942
2012	10,57549	10,01859	-5,1368459	-5,69374
2013	10,77632	10,11843	-4,7175255	-5,37541
2014	10,97414	10,30808	-3,8198479	-4,48591
2015	11,01704	10,49621	-3,1238446	-3,64467
2016	11,02781	10,65033	-2,8557379	-3,23322
2017	11,05442	10,78321	-3,2320561	-3,50327
2018	11,15463	10,8335	-3,7522171	-4,07336
2019	11,17955	10,94551	-4,1011394	-4,33518
2020	11,18928	11,08181	-4,1260022	-4,23347
2021	11,34487	11,24505	-3,6221612	-3,72198

2022	11,43924	11,44053	-3,4578973	-3,4566
2023	11,50714	11,55498	-3,350926	-3,30308
2024	11,56889	11,68263	-3,2508558	-3,13712
2025	11,63554	11,8187	-3,1693052	-2,98614

(becslés 1994-2007 adatait alapul véve)

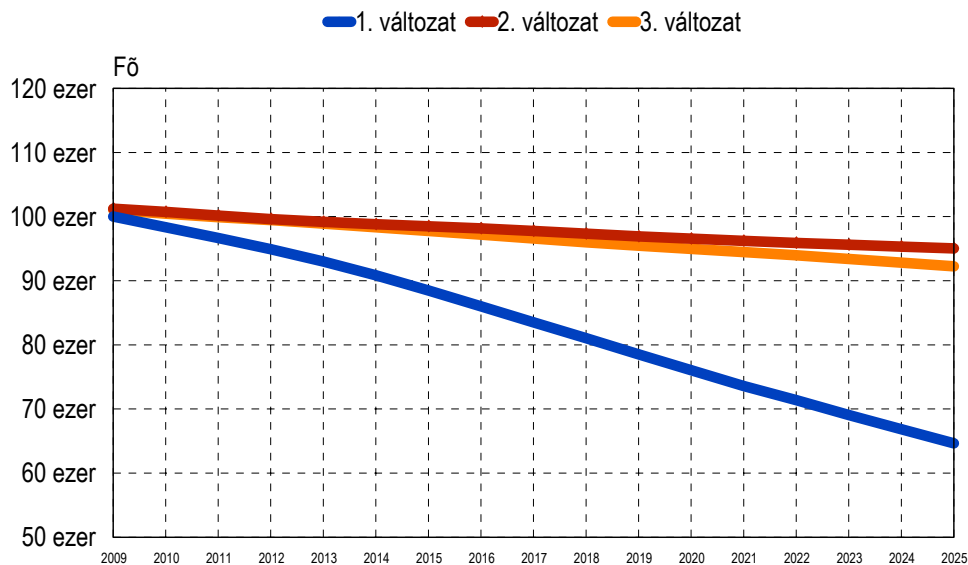
Ebben a változatban a város lakosságának növekedési üteme ugyanúgy negatív, de sokkal kisebb mértékben csökken, mint az első változatban. Látható, hogy ez a változat az ezer felnőttre eső halálozási arány enyhe növekedésével, a születési arány kezdeti stagnálása után szintén kis mértékű növekedésével és a kivándorlás ütemének csökkenésével számol az elkövetkező 20 évre. A növekedés üteme minden évben továbbra is negatív, -5 és -3 ezrelék között várható, 2025-ben a lakosok száma 95000 fő körül becsülhető.

Ha a nehezen tervezhető vándorlási egyenleg becslést úgy korrigáljuk, hogy figyelembe vesszük a 90-es években megfigyelhető nagymértékű ingadozásokat (amelyek mögött általában egy-egy időszaki munkahelyteremtés vagy megszűnés állt) és a becslést újra elvégezzük, akkor a 3. változatban a becsült ezrelékes vándorlási egyenleg -2 és -4 között változik, s a város becsült negatív növekedési üteme is fékeződik. 2025-re a népesség 92000 főre csökkenne.

3.v.	Ezer lakosra jutó			
	Halálozás	Születés	Vándorlás egyenlege	Növekedési ütem
2009	10,33955	7,838359	-4,123402	-6,62459
2010	10,35868	7,862032	-3,7300182	-6,22666
2011	10,40131	7,889157	-2,807674	-5,31983
2012	10,41669	7,972883	-2,210749	-4,65456
2013	10,46011	8,015632	-3,0065939	-5,45107
2014	10,49047	8,138339	-3,4597909	-5,81193
2015	10,53306	8,179759	-3,4025305	-5,75583
2016	10,61499	8,137697	-3,3453395	-5,82263
2017	10,58221	8,022239	-3,7637069	-6,32368
2018	10,70406	7,880507	-3,2917437	-6,1153
2019	10,80783	7,795084	-2,5654048	-5,57815
2020	10,7989	7,701961	-2,0613288	-5,15827
2021	10,77292	7,585553	-1,8954038	-5,08277
2022	10,76393	7,463227	-2,1588846	-5,45959
2023	10,80742	7,304375	-2,4693806	-5,97243
2024	10,8017	7,216752	-2,619556	-6,2045
2025	10,79429	7,17828	-2,5377243	-6,15373
2009	10,33955	7,838359	-4,123402	-6,62459
2010	10,35868	7,862032	-3,7300182	-6,22666

(korrigált becslés 1989-2007 adatait alapul véve)

A város népességszámának előrebecslése (2009-2025)

Echo Survey számítás

A fenti népességszám-előrebecslés mivel nem veszi figyelembe a teljes reprodukciós folyamatot, nem számol a korcsoport szerinti összetétel módosulásából fakadó eltérésekkel, igen pontatlan. Jóval pontosabban lehetne előre számítani a népességet a kohorsz-komponens módszerrel, amely során az adott év eleji, korévek szerinti bontott népességből a következő év eleit a születések hozzáadásával és a korszerinti halálozások levonásával kapjuk. A módszer figyelembe veszi, hogy közben múlik az idő, a koréves népesség életkora emelkedik. A halálozást a halandósági tábla alapján (továbbélési valószínűségek megadásával), a születésszámot a „a nők életkora szerinti általános korspecifikus termékenységi arányszámok és a női népességszámok szorzatösszegeként” állíthatjuk elő.

Az előreszámítás annál pontosabb, minél közelebb vagyunk a legutóbbi népszámláláshoz, minél rövidebb távra és minél nagyobb területi egységre történik. Fehérvár esetében a kohorsz-komponens módszer is korlátozottan lehetne csak érvényes, mert a módszer zárt népességet feltételez, nem számol vándorlással, ami – mint láttuk - Fehérváron jelentős népességszám változást okozhat. Ezt lenne hivatott figyelembe venni a multiregionális modellezés, de talán nem véletlen, hogy pl. a „megyék szintjére vonatkozó területi előreszámítás utoljára 1986-ben készült.”²⁰

Megpróbálkozhatunk a kohorsz-komponens módszerrel számított országos népességelőreszámítás arány módszerrel történő területi résznépességre vonatkozó számítással is, feltételezve, hogy a város demográfiai folyamatai pontosan leképezik az országos helyzetet (tudva

²⁰ In. L.Rédei Mária: Demográfia, 2001. 155.o.

persze, hogy ez nem igaz). Az MTA Nemzeti Stratégiai Kutatási Programja számára készített országos népességelőreszámítás²¹ három scenáriót vázol fel: alapváltozat, fiatal változat és idős változat. A fiatal változatban magas termékenységgel, alacsony élettartammal és magas külső vándorlással, az alapváltozatban közepes termékenységgel, közepes élettartammal és közepes vándorlással, az idős változatban pedig alacsony termékenységgel, magas élettartammal és alacsony külső vándorlással számoltak. Ez alapján az arány módszert alkalmazva 2020-ra a mostani 101 ezer fős fehérvári lakosság csökkenni fog, a fiatal változat szerint 98200, az alapváltozat szerint 97000, az idős változat szerint pedig 95800 főre. Ha összevetjük ezt a népességszám becslés eredményeivel, akkor a kettes és hármas változat közötti eredményeket láthatunk.

Az eddigi tapasztalatokat összefoglalva Székesfehérvár nagyon dinamikus népességnövekedése a 80-as évektől megtorpant, majd visszaesett, 1990 és 2000 között csaknem 4000 fővel csökkent a népesség. A népesség csökkenése nem átmeneti megtorpanás, hanem részben demográfiai (csökkenő születésszám, öregedés) részben gazdasági okok (elvándorlás) következtében a város következő időszakbeli fejlődését (vagy éppen stagnálását) tartósan jellemző és meghatározó tendencia lesz. A város belépett az ún. második demográfiai átmenet szakaszába.

Amennyiben a város nem kezdeményezi és támogatja a lakónépesség betelepítését, a demográfiai tényezők önmagukban nem fogják biztosítani a fejlődéshez szükséges létszámnövekedést, a további népességcsökkenés a gazdasági fejlődést is visszafogó tényezővé fog válni. Köztudomású, hogy a lakónépesség alakulásában alapvetően két tényezőcsoport játszik meghatározó szerepet: a természetes szaporodás, népmozgalom tényezői, illetve a nem demográfiai tényezők (gazdasági fejlődés) természetföldrajzi tényezők, lakásépítés, stb. A demográfiai tényezőkről elmondható, hogy az élve születések ezrelékes aránya hosszú távon nem fog növekedni, ha mégis növekszik az csak átmeneti jellegű lesz és alapvetően a baby boom idején születettek gyerekeinek (70-es évek közepén születettek) kitolódott gyermekvállalása miatt következik be.

A halálozások száma, aránya várhatóan sem pozitív, sem negatív irányba nem változik jelentősen, 10 ezrelék körül stabilizálódhat. A vándorlási egyenleg várhatóan tovább fog romlani, egyrészt a dezurbanizációs folyamatok újbóli felélédeése, másrészt pedig az ipari szerkezet várható megújulása miatt. A vándorlási pozitívum/negatívum kialakulása a nem demográfiai tényezők további alakulásának a függvénye. Az elmúlt 15 év strukturális változását az iparban elősegítette a külföldi tőke beáramlása (elsősorban a multinacionális cégek). A Ford, a Philips-Grundig, a Denso, a General Plastics zöldmezős beruházással létesített gyárat, telephelyet, a Parmalat, az Alcoa az állami vállalatok privatizációjánál szerzett érdekeltséget, az Emerson, a Kenwood, a Matsushita és a Texas Instruments

---

²¹ Habcsek László: Magyarország népességének előreszámítása, demográfiai forgatókönyvek. Bp. 1997. Kézirat

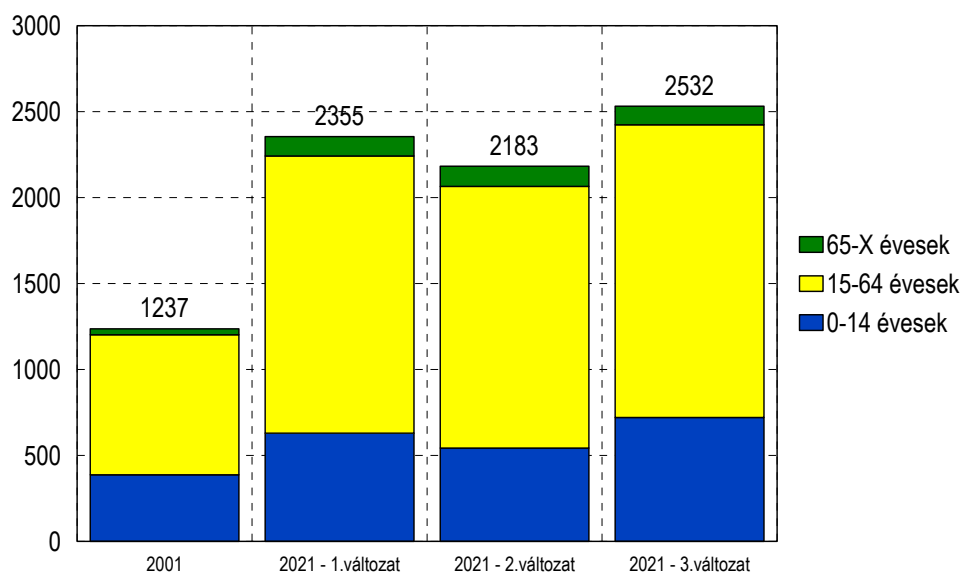
termelési együttműködés keretében jelent meg a városban. (Igaz azóta már ez jelentősen átalakult). Ez azt is jelenti, hogy jelentős zöldmezős beruházások a jövőben már nem nagyon lesznek, új álláshelyek olyan mértékben, amely nagyfokú bevándorlást implikálna nem teremődnek, sőt a közelmúltban bizonyos iparágakban jelentős elbocsátásokra került sor részben a gazdasági válsággal összefüggésben, ami további elvándorlást vonhat maga után.

A népesség számát meghatározó nem demográfiai tényezők közül a természetföldrajzi tényezők jellegükből következően lényegesen nem változnak (de pozitívak) a város szempontjából, ugyanakkor a gazdasági fejlődés vonatkozásában nagy valószínűséggel feltételezhető, hogy a város a következő időszakban is megőrzi helyét a dinamikusabban fejlődő magyar térségek között.

Végignézve a város elmúlt 130 éves demográfiai előéletét, látható, hogy a népesség számának alakulásában döntően a lakosok mobilitása, ki-be vándorlása hozta a lényeges változást. Ennek előrebecslése jelen gazdasági/társadalmi körülmények között még rövid időtávra is lehetetlen vállalkozás. Abban ugyanakkor minden számítás egyezik, hogy a város népessége 2025-re csökkenni fog.

A népesség-előrejelzés egy-egy társadalmi alcsoportra még nehezebb, sok a bizonytalansági tényező, ugyanakkor érdemes kísérletet tenni rá. A szociális térkép szempontjából egyetlen olyan nemzetiségi csoport van, melynek népességváltozását különösen fontos lehet modellezni, ez pedig a roma népesség száma, óvatos becslések szerint a 2001-ben mért kb. 1200 fős roma népesség száma 2021-re megduplázódik, s erre már most készülnie kell a szociális ellátórendszernek.

A roma népességszám előrebecslése (2021) Székesfehérvárra

Echo Survey számítás